

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİL

Halil AYHANCI

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Can GÖKSOY

İZMİR-2019

TEZ ONAY SAYFASI

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Kambiyo Senetlerinde Temsil” çalışmanın adlı, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

..../..../2019

Halil AYHANCI

ÖZET
Yüksek Lisans Tezi
Kambiyo Senetlerinde Temsil
Halil AYHANCI

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Özel Hukuk Anabilim Dalı
Özel Hukuk Programı

Kambiyo senetleri gündelik hayatta para alacaklarında ticari yaşamın hızına uyum sağlayan güvenli ödeme aracı niteliğinde olmaları sebebiyle yoğun olarak kullanılmaktadır. Kambiyo senetlerinin kullanımı kişiler tarafından bizzat yapılmakla beraber günlük hayatın ve modern şartların getirdiği bir takım zorunluluklar ve sağlanan faydalar temsilcinin aracılığına başvurulmasına sebep olmaktadır. TTK kambiyo senetlerinde yoğun biçimde kullanılmasına rağmen genel olarak temsile ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yerine yalnızca poliçe hükümlerinde yetkisiz temsile ilişkin düzenleme yapmakla yetinmiştir. Bu durum kambiyo senetlerinde temsile ilişkin olarak TBK ve diğer kanunlardaki genel hükümlerin uygulanması, yetkisiz temsilde ise özel düzenleme olan TTK madde 678'in uygulanması sonucunu doğurmaktadır.

Kambiyo hukukunun başta şekli hükümlerin en sert uygulandığı özel hukuk kurumu olması ve sahip olduğu diğer müstakil özellikler genel temsil hükümlerinin kambiyo senetlerine uygulanırken doğrudan değil, niteliklerine uygun düştüğü ölçüde uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak kambiyo senetlerinin düzenlenmesi ile diğer kambiyo kurumları olan poliçenin kabulü, ciro ve aval işlemlerinin de kendilerine özgü nitelikleri sebebiyle temsile ilişkin kuralların uygulanması her biri açısından farklılıklar arz etmektedir. Temsilin de sahip olduğu özellikler göz önüne alınarak gerçek kişiler açısından yasal temsil ve iradi temsil, tüzel kişiler açısından organ temsili ve atanmış temsilci vasıtasıyla temsil ve tüzel kişiliği olmayan yapılardaki temsil şeklinde ayırım yapılmak

suretiyle kambiyo hukuku kurumlarının ayrıntılı açıklanması konunun sıhhatli incelenmesi ve kolay anlaşılabilir olmasını sağlayacaktır.

Çalışmamız temsile ilişkin genel hükümlerin kambiyo hukuku kuralları açısından yorumlanarak kambiyo kurumlarına ne ölçüde uygulanacağı konusunda doktrindeki görüşlerin ve Yargıtay uygulamalarının ortaya konulması suretiyle uygulamaya yol göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kambiyo Senetleri, Yasal Temsil, İradi Temsil, Organsal Temsil, Kambiyo Senetlerinin Düzenlenmesi, Kabul, Ciro, Aval, Yetkisiz Temsil

ABSTRACT
Master's Thesis
The Representation In Bills of Exchange
Halil AYHANCI

Dokuz Eylül University
Graduate School of Social Sciences
Department of Private Law
Private Law Program

Bills of exchange are used extensively as safe payment instruments that adapt to the speed of commercial life in daily life receivables. Although bills of exchange are used by individuals themselves, a number of obligations and benefits brought by daily life and modern conditions lead to mediation of a representative. Although it is used extensively in bills of exchange, The Turkish Commercial Code (TCC) has made arrangements solely for unauthorized representation in the policy provisions, instead of detailed arrangements on representation generally. This situation results in the application of the general provisions of the Turkish Code of Obligations and other laws relating to the representation in bills of exchange, while Article 678 of the TCC, which is a special arrangement, applies for unauthorized representation.

Due to the fact that exchange law is the private law institution where the provisions are applied in the most severe form and other independent features of it, the provisions of the general representation have to be applied to bills of exchange not directly but to the extent that they comply with their qualifications.

However, because of the issuance of exchange bills and the unique characteristics of policy acceptance and turnover and aval transactions, which are other foreign exchange institutions, the implementation of the rules on representation differs in each. Taking into consideration the characteristics of the representation, detailed explanation of exchange law institutions by making a distinction between; legal representation and voluntary representation in terms of natural persons, organ representation and representation through the

appointed representative in terms of legal persons and representation in non-legal-person entities will ensure that the issue is examined healthily and easy to understand.

Our study aims to guide the practice by presenting the opinions in the doctrine and the applications of Yargıtay about the interpretation of general provisions in terms of exchange law rules and how to apply them to exchange institutions.

Keywords: Bills of Exchange, Legal Representation, Voluntary Representation, Organic Representation, Issuance of Exchange Bills, Acceptance, Turnover, Aval, Unauthorized Representation

KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİL İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	xvii

GİRİŞ	1
-------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMBIYO SENETLERİ HAKKINDA GENEL AÇIKLAMALAR, TEMSİL KURUMUNA İLİŞKİN GENEL AÇIKLAMALAR, KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİLE KONU İŞLEMLER

I. KAMBIYO SENETLERİ HAKKINDA GENEL AÇIKLAMALAR	4
A. Genel Olarak	4
B. Kambiyo Senetlerinin Müşterek Özellikleri	4
1. Kambiyo Senetleri Bir Alacak Hakkına Mündemiçtir	5
2. Kambiyo Senetleri Şekle Sıkı Sıkıya Bağlı Senetlerdir	5
3. Kambiyo Senetleri Kanunen Emre Yazılı Senetlerdir	6
4. Kambiyo Senetlerinde Müteselsil Borçluluk İlkesi Geçerlidir	7
5. Kambiyo Senetlerinde İmzaların İstiklali İlkesi Geçerlidir	8
6. Kambiyo Senetleri Kamu İtimadına Mazhar Senetlerdir	8
7. Kambiyo Senetleri Uluslararası Nitelikte Senetlerdir	9
8. Kambiyo Senetleri Mücerret Bir Alacak İçerir	9
9. Kambiyo Senetleri İhdasi Kıymetli Evraktır	10
10. Kambiyo Senetlerinin Takip Hukukunda Özel Bir Yeri Vardır	10
11. Kambiyo Senetlerinde Defi Dermayanına Sınırlamalar Getirilmiştir	11
II. TEMSİL KURUMU	12

A. Genel Olarak Temsil	12
B. Temsil Çeşitleri	14
1. Sonuçlarına Göre Temsilin Çeşitleri	14
a. Dolaylı Temsil	14
b. Doğrudan Temsil	15
2. Kaynağına Göre Temsilin Çeşitleri	16
a. Yasal Temsil	16
b. İradi Temsil	16
3. Konusuna Göre Temsilin Çeşitleri	17
a. Pasif Temsil	17
b. Aktif Temsil	18
4. Temsilcinin Yetkisine Göre Temsilin Çeşitleri	18
a. Yetkili Temsil	18
b. Yetkisiz Temsil	19
III. KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİLE KONU İŞLEMLER	19
A. Kambiyo Senetlerinin Düzenlenmesi	19
B. Poliçe Kabulü	20
C. Kambiyo Senetlerinde Ciro Verilmesi	22
D. Kambiyo Senetlerinde Aval Verilmesi	25

İKİNCİ BÖLÜM

KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİLE İLGİLİ HUKUKİ DÜZENLEMELER, KAMBIYO SENTLERİNDE TEMSİL, KAMBIYO SENETLERİNDE YETKİSİZ TEMSİL

I. YASAL DÜZENLEMENİN İNCELENMESİ	27
II. KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİL	27
A. Gerçek Kişiler Bakımından	27
1. Tam Ehliyetlilerde	28
a. Genel Açıklamalar	28
b. Temsil Olunan Yönünden	29
(1) Yasal Temsil	29

(2) İradî Temsil	29
(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	29
(ii) Poliçe Kabulü Yönünden	31
(iii) Ciro İşlemleri Yönünden	31
(iv) Aval Verilmesi Yönünden	32
c. Temsilci Yönünden	33
2. Yasal Danışmanlık Altındakilerde	33
a. Genel Açıklamalar	33
b. Oy Danışmanlığı Altındakilerde	34
(1) Genel Açıklamalar	34
(2) Temsil Olunan Yönünden	35
(i) Yasal Temsil	35
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	35
Poliçe Kabulü Yönünden	36
Ciro İşlemleri Yönünden	37
Aval Verilmesi Yönünden	38
(ii) İradî Temsil	38
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	38
Poliçe Kabulü Yönünden	39
Ciro İşlemleri Yönünden	40
Aval Verilmesi Yönünden	41
(3) Temsilci Yönünden	42
c. Yönetim Danışmanlığı Altındakilerde	43
(1) Genel Açıklamalar	43
(2) Temsil Olunan Yönünden	43
(i) Yasal Temsil	43
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	43
Poliçe Kabulü Yönünden	44
Ciro İşlemleri Yönünden	45
Aval Verilmesi Yönünden	45
(ii) İradî Temsil	46
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	46

Police Kabulü Yönünden	47
Ciro İşlemleri Yönünden	48
Aval Verilmesi Yönünden	49
(3) Temsilci Yönünden	50
d. Karma Danışmanlık Altındakilerde	51
(1) Genel Açıklamalar	51
(2) Temsil Olunan Yönünden	51
(i) Yasal Temsil	51
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	51
Police Kabulü Yönünden	52
Ciro İşlemleri Yönünden	52
Aval Verilmesi Yönünden	53
(ii) İradî Temsil	53
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	53
Police Kabulü Yönünden	54
Ciro İşlemleri Yönünden	55
Aval Verilmesi Yönünden	57
(3) Temsilci Yönünden	57
3. Sınırlı Ehliyetsizlerde	58
a. Genel Açıklamalar	58
b. Velayet Altındakilerde	59
(1) Genel Açıklamalar	59
(2) Temsil Olunan Yönünden	59
(i) Yasal Temsil	59
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	59
Police Kabulü Yönünden	64
Ciro İşlemleri Yönünden	66
Aval Verilmesi Yönünden	69
(ii) İradî Temsil	70
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	70
Police Kabulü Yönünden	72
Ciro İşlemleri Yönünden	73

Aval Verilmesi Yönünden	75
(3) Temsilci Yönünden	76
c. Vesayet Altındakilerde	77
(1) Genel Açıklamalar	77
(2) Temsil Olunan Yönünden	77
(i) Yasal Temsil	77
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	77
Police Kabulü Yönünden	80
Ciro İşlemleri Yönünden	83
Aval Verilmesi Yönünden	85
(ii) İradî Temsil	86
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	86
Police Kabulü Yönünden	88
Ciro İşlemleri Yönünden	91
Aval Verilmesi Yönünden	92
(3) Temsilci Yönünden	93
4. Tam Ehliyetsizlerde	94
a. Genel Açıklamalar	94
b. Temsil Olunan Yönünden	95
(1) Yasal Temsil	95
(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	95
(ii) Police Kabulü Yönünden	98
(iii) Ciro İşlemleri Yönünden	100
(iv) Aval Verilmesi Yönünden	101
(2) İradî Temsil	103
(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	103
(ii) Police Kabulü Yönünden	105
(iii) Ciro İşlemleri Yönünden	107
(iv) Aval Verilmesi Yönünden	108
c. Temsilci Yönünden	108
5. Çek Kanunundaki Düzenlemeler	109
a. Genel Açıklamalar	109

b. Yasal Temsil Yönünden	109
(1) Çek Hesabının Açılmasında	109
(2) Çek Hesabının Kapanmasında	110
(3) Çek Düzenlenmesinde	111
(4) Çeklerde Ciro Verilmesinde	112
(5) Çeklerde Aval Verilmesinde	112
c. İradi Temsil Yönünden	113
(1) Çek Hesabının Açılmasında	113
(2) Çek Hesabının Kapanmasında	114
(3) Çek Düzenlenmesinde	115
(4) Çeklerde Ciro Verilmesinde	117
(5) Çeklerde Aval Verilmesinde	118
B. Gerçek Kişiler Dışındaki Yapılarda	118
1. Tüzel Kişiliğe Sahip Yapılarda	118
a. Genel Açıklamalar	118
b. Ticaret Şirketlerinde	120
(1) Kollektif Şirketlerde	120
(i) Genel Açıklamalar	120
(ii) Organ Temsilinde	121
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	121
Poliçe Kabulü Yönünden	122
Ciro İşlemleri Yönünden	123
Aval Verilmesi Yönünden	124
(iii) Atanmış Temsilcilerde	126
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	126
Poliçe Kabulü Yönünden	128
Ciro İşlemleri Yönünden	129
Aval Verilmesi Yönünden	130
(2) Adi Komandit Şirketlerde	132
(i) Genel Açıklamalar	132
(ii) Organ Temsilinde	132
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	132

Police Kabulü Yönünden	133
Ciro İşlemleri Yönünden	134
Aval Verilmesi Yönünden	135
(iii) Atanmış Temsilcilerde	136
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	136
Police Kabulü Yönünden	138
Ciro İşlemleri Yönünden	139
Aval Verilmesi Yönünden	140
(3) Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde	141
(i) Genel Açıklamalar	141
(ii) Organ Temsilinde	142
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	142
Police Kabulü Yönünden	143
Ciro İşlemleri Yönünden	143
Aval Verilmesi Yönünden	144
(iii) Atanmış Temsilcilerde	145
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	145
Police Kabulü Yönünden	146
Ciro İşlemleri Yönünden	147
Aval Verilmesi Yönünden	148
(4) Limited Şirketlerde	150
(i) Genel Açıklamalar	150
(ii) Organ Temsilinde	150
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	150
Police Kabulü Yönünden	152
Ciro İşlemleri Yönünden	153
Aval Verilmesi Yönünden	155
(iii) Atanmış Temsilcilerde	156
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	156
Police Kabulü Yönünden	158
Ciro İşlemleri Yönünden	159
Aval Verilmesi Yönünden	160

(5) Anonim Şirketlerde	161
(i) Genel Açıklamalar	161
(ii) Organ Temsilinde	162
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	162
Poliçe Kabulü Yönünden	165
Ciro İşlemleri Yönünden	166
Aval Verilmesi Yönünden	168
(iii) Atanmış Temsilcilerde	169
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	169
Poliçe Kabulü Yönünden	171
Ciro İşlemleri Yönünden	172
Aval Verilmesi Yönünden	173
(6) Kooperatiflerde	174
(i) Genel Açıklamalar	174
(ii) Organ Temsilinde	175
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	175
Poliçe Kabulü Yönünden	177
Ciro İşlemleri Yönünden	177
Aval Verilmesi Yönünden	179
(iii) Atanmış Temsilcilerde	180
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	180
Poliçe Kabulü Yönünden	181
Ciro İşlemleri Yönünden	182
Aval Verilmesi Yönünden	183
c. Diğer Tüzel Kişilerde	184
(1) Derneklerde	184
(i) Genel Açıklamalar	184
(ii) Organ Temsilinde	185
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	185
Poliçe Kabulü Yönünden	187
Ciro İşlemleri Yönünden	187
Aval Verilmesi Yönünden	188

(iii) Atanmış Temsilcilerde	189
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	189
Poliçe Kabulü Yönünden	190
Ciro İşlemleri Yönünden	190
Aval Verilmesi Yönünden	191
(2) Vakıflarda	192
(i) Genel Açıklamalar	192
(ii) Organ Temsilinde	194
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	194
Poliçe Kabulü Yönünden	195
Ciro İşlemleri Yönünden	196
Aval Verilmesi Yönünden	196
(iii) Atanmış Temsilcilerde	197
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	197
Poliçe Kabulü Yönünden	198
Ciro İşlemleri Yönünden	198
Aval Verilmesi Yönünden	199
2. Tüzel Kişiliği Olmayan Yapılarda	200
a. Adi Ortaklıklarda	200
(1) Genel Açıklamalar	200
(2) Kambiyo Senedi İşlemleri	202
(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	202
(ii) Poliçe Kabulü Yönünden	204
(iii) Ciro İşlemleri Yönünden	205
(iv) Aval Verilmesi Yönünden	207
b. Donatma İştirakinde	208
(1) Genel Açıklamalar	208
(2) Kambiyo Senedi İşlemleri	210
(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	210
(ii) Poliçe Kabulü Yönünden	212
(iii) Ciro İşlemleri Yönünden	213
(iv) Aval Verilmesi Yönünden	215

c. Kat Mülkiyeti Kanununa Tabi Yerlerde	217
(1) Kat Mülkiyeti Kanununa Tabi Bireysel Yapılarda	217
(i) Genel Açıklamalar	217
(ii) Kambiyo İşlemleri	219
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	219
Police Kabulü Yönünden	220
Ciro İşlemleri Yönünden	220
Aval Verilmesi Yönünden	221
(2) Kat Mülkiyeti Kanununa Tabi Toplu Yapılarda	221
(i) Genel Açıklamalar	221
(ii) Kambiyo Senedi İşlemleri	223
Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden	223
Police Kabulü Yönünden	224
Ciro İşlemleri Yönünden	225
Aval Verilmesi Yönünden	226
III. KAMBİYO SENETLERİNDE YETKİSİZ TEMSİL	226
A. Genel Olarak Yetkisiz Temsil	226
B. Kambiyo Senetlerinde Yetkisiz Temsil	227
1. Yetkisiz Temsilci Yönünden	227
2. Yetkisini Aşan Temsilci Yönünden	230
SONUÇ	233
KAYNAKÇA	240

KISALTMALAR

Araş.	Araştırma
Bkn.	Bakınız
BATİDER	Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Dergisi
C.	Cilt
Dr.	Doktor
DEÜHFD	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
E.	Esas
EÜHFD	Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HMK.	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
K.	Karar
KMK	Kat Mülkiyeti Kanunu
Koop	Kooperatif
KoopK	Kooperatifler Kanunu
m.	Madde
RG.	Resmi Gazete
S.	Sayı
s.	Sayfa
ss.	Sayfa Aralığı
T.	Tarih
TBK	Türk Borçlar Kanunu
TD	Yargıtay Ticari Daire
TTK.	Türk Ticaret Kanunu
Vd.	Ve devamı
Y.	Yargıtay
Y. HD.	Yargıtay Hukuk Dairesi
YHGK	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YİBGK	Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu
Y. TD	Yargıtay Ticari Daire

GİRİŞ

Kambiyo senetleri TTK'nın 3. kitap 4. kısmında düzenlenmiş olan ve para alacağını temsil eden poliçe, bono ve mehzaz kanundan ayrılınması neticesinde çekten ibaret kıymetli evraklardır. Çalışmamızda açıklanacağı üzere kambiyo senetlerinin sahip oldukları birtakım müstakil özellikler bu kapsamda özellikle sahip oldukları defi sistemi sebebiyle alacaklıya sağladıkları koruma ve tedavül kabiliyeti uygulamada çok sık kullanılmalarını sağlamaktadır.

Temsil kurumu, kişilerin bir başkasına kendisi adına işlem yapma yetkisi vermesi olarak tanımlanabilir ve genel olarak TBK'da düzenlenmiştir. Temsil düzenlemeleri iradi olarak kişinin bir başkasına kendi isteği ile yetki vermesi temel alınarak düzenlenmesine rağmen kişinin gerekli akılsal olgunluk eksikliği ve bunun doğurduğu korunma ihtiyacı zorunlu olarak işlemlerini temsilciler vasıtasıyla yapılmasına ilişkin düzenlemelerin mevzuatta düzenlenmesi ve iradi olarak yetkilendirilen temsilcinin yanında kanunen zorunlu olarak atanan yasal temsilcinin de gerçek kişilerin temsilinde yer alması sonucunu doğurmuştur. Tüzel kişilerin somut varlıkları olmaması ve bu nedenle işlemlerini bir başkası aracılığıyla yapmaları da onlar adına işlem yapan bu kişilerin temsil kurumu başlığı altında incelenmesine neden olmaktadır.

Modern hayat gündelik insan yaşamını hızlı olmaya zorlamaktadır. Ancak insanın hızlı davranırken kendini güvende hissedeceği ve güvenceye alacağı şekilde davranması insan tabiatının gereğidir. Modern hayatın hızlılığı, insan tabiatı gereği yapılan hukuki işlemlerin geçerliliğine duyulmak istenen güven, para alacaklarına dönük koruyucu düzenlemeleri sebebiyle kambiyo senetlerinin yoğun şekilde kullanımı sonucunu doğursa da bu kullanım bizzat kullanımın yanı sıra çoğunlukla temsilci aracılığıyla kullanım şeklinde olmaktadır. Kambiyo senetlerinin sahip olduğu şekle ilişkin sert hükümler ve ayrıntılı düzenlemeler, temsil kurumunun iradi temsil, yasal temsil, tüzel kişilerin temsili gibi sahip olduğu ayrıntılı yapısı kambiyo senetlerinde temsil konusunda temsil kurumunun özelliklerini kambiyo hukukunun yapısı ile bağdaştıran ayrıntılı düzenlemelere ihtiyaç doğurmaktadır. TTK temsilciler vasıtasıyla kullanım hususunu göz önüne almış ancak temsile ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapmak yerine yalnızca TTK madde 678'de yetkisiz temsile ilişkin

düzenleme yapmıştır. TTK madde 778 gereği bonolar ve TTK madde 818 gereği çekler açısından cari olan bu hüküm dışında TTK’da kambiyo senetlerinde temsile ilişkin hem 6762 hem de 6102 sayılı kanunda kanun koyucu bilinçli bir boşluk bırakılmıştır. Bu durum yetkisiz temsil dışındaki hallerde temsile ilişkin genel hüküm niteliğindeki TBK ve TMK hükümlerinin uygulanması sonucunu doğurmaktadır. 5941 sayılı çek kanununda temsil ile ilgili TTK madde 678’deki genel duruma ilave ayrıntılı özel düzenlemeler yapılması da kambiyo senetlerinde temsilin yoğun kullanımı ve temsilde yaşanan sıkıntılar sebebiyle zaman içerisinde kanun koyucunun bu alanda ayrıntılı düzenlemelere gidebileceğinin göstergesidir.

Kambiyo hukukunda yalnızca kambiyo senetlerinin düzenlenmesi değil, kabul, ciro ve aval işlemlerinin de temsilciler vasıtasıyla yapılabilir. Ancak her bir işlemin kendi içinde barındırdığı farklı nitelikler sebebiyle temsil her bir işlemde farklı derecede uygulanabilir olacaktır. Dolayısıyla kambiyo senetlerinde düzenleme, kabul, aval ve ciro kurumları yönünden temsil kurumunun açıklanmasına ihtiyaç vardır. Bu durum çalışmamızın sağlayacağı faydanın azami olması için içeriğinin bu kapsamda oluşturulması sonucunu doğurmuştur.

Çalışmamızda birinci bölümde birinci kısımda kambiyo senetleri ve temsil ile kambiyo senetlerinin düzenlenmesi, poliçe kabulü, ciro ve avale ilişkin genel özellikler açıklandı.

İkinci bölüm birinci kısımda yasal mevzuatta kambiyo hukukunda temsille ilgili düzenlemelere ilişkin genel bilgiler verilmiştir.

İkinci bölüm ikinci kısımda kambiyo senetlerinde temsil başlığı altında gerçek kişiler bakımından incelenerek gerçek kişilerin sahip olduğu fiil ehliyetlerine göre kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, ciro ve aval işlemlerini kendileri ya da yasal temsilcileri tarafından geçerli biçimde doğrudan ya da atayacakları iradi temsilciler vasıtasıyla yapılabilmesinin koşulları, Çek Kanununun getirdiği özel düzenlemeler, tüzel kişiler açısından ticaret hukuku tüzel kişilerine ilişkin genel açıklamalar, ticaret hukuku tüzel kişileri açısından organları ya da atadıkları temsilcileri vasıtasıyla kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, ciro ve aval işlemlerinin yapılma koşulları, diğer özel hukuk tüzel kişilerine ilişkin genel açıklamalar, diğer özel hukuk tüzel kişileri açısından organları ya da atadıkları temsilcileri vasıtasıyla kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, ciro ve aval işlemlerinin yapılabilme koşulları, tüzel kişiliğe sahip olmayan

ancak sıklıkla kambiyo ilişkisine dahil olan adi şirket, donatma iştiraki ve kat mülkiyeti kanununa tabi yerler açısından genel açıklamalar ve bunlar açısından kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, ciro ve aval işlemlerinin yapılabilmesine ilişkin koşullar açıklandı.

İkinci bölüm üçüncü kısımda yetkisiz temsil kavramı ve bu kavramın kambiyo senetlerinin düzenlenmesi, kabul, ciro ve aval açısından incelenmesi bu kapsamda yetkisiz temsilci ile yetkisini aşan temsilciye ilişkin açıklamalar ve değerlendirmeler yapılarak çalışmamız sonlandırıldı.

BİRİNCİ BÖLÜM
KAMBIYO SENETLERİ HAKKINDA GENEL AÇIKLAMALAR, TEMSİL
KURUMUNA İLİŞKİN GENEL AÇIKLAMALAR, KAMBIYO
SENETLERİNDE TEMSİLE KONU İŞLEMLER

I. KAMBIYO SENETLERİ HAKKINDA GENEL AÇIKLAMALAR

A. Genel Olarak

Kambiyoyu senetleri Türk Ticaret Kanunu 3. Kitabının 4 faslında kambiyoyu senetleri başlığı altında düzenlenmiştir. Bu başlık altından poliçe, bono ve çeke ilişkin hükümler yer almaktadır. Kambiyoyu senetleri kaynak İsviçre Borçlar Kanunu'ndan kullanılan "Wechsel" teriminin karşılığı olup, İsviçre hukukunda sadece poliçe ve bono kambiyoyu senedi olarak kabul edilirken TTK çeki de kambiyoyu senedi olarak düzenleyerek mehzadan ayrılmıştır.¹ Buna sebep olarak çeklerin de poliçe ve bonolardaki gibi sert şekil hükümlerine tâbi olması gösterilmektedir. Kambiyoyu senetleri temelde TTK'da düzenlenmiş olsa da Türk Ceza Kanunu, İcra ve İflas Kanunu, 5941 sayılı Çek Kanunu gibi kanunlarda da kambiyoyu senetlerine ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

B. Kambiyoyu Senetlerinin Müşterek Özellikleri

Kambiyoyu senetleri kural olarak kıymetli evrakların bir türü olup onların tabii olduğu genel esaslara tabidir. TTK'da bu husus doğrudan belirtilmemekte, TTK madde 671/1-f bendinde emre devrin ancak TTK madde 681 gereği ciro yoluyla olabilmesi poliçeyi, TTK madde 778/1-a yollamasıyla bonoyu ve TTK madde 788/1 yollamasıyla çeki emre yazılı bir kıymetli evrak yapmaktadır. Bu nedenle kambiyoyu senetleri TTK 'da kıymetli evraklar için geçerli olan genel esaslara tabidir.²

¹ Hasan Pulaşlı, **Kıymetli Evrak Hukuku**, 6. Bası, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, (Kıymetli) s. 103; Fırat Öztan, **Kıymetli Evrak Hukuku**, 22. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2018, (Kıymetli Evrak, 2018) s. 68; Ali Bozer ve Celal Göle, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2018, s. 63

² Fırat Öztan, **Kıymetli Evrak Hukuku**, 2 Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 1997, s. 369(Kıymetli Evrak, 1997)

1. Kambiyo Senetleri Bir Alacak Hakkına Mündemiçtir

Kambiyo senetleri kural olarak "*belirli bir miktar para borcunun ödenmesine içerir*". Kıymetli evrak şirket hisseleri mal veya para konusunda düzenlenebilirken kambiyo senetleri yalnızca para konusunda düzenlenebilir ve yalnızca para alacağını içerir.³ Kambiyo senetlerine alacak hakkını içermesi sebebiyle Borçlar Hukuku senetleri ismi de verilmektedir.⁴ Söz konusu para alacağının bir özel hukuk hakkı olması gerekmekte olup, kamusal hak ve imtiyazlar için kambiyo senedi düzenlenemez.⁵ Ancak paradan kastedilen yalnızca Türk Lirası olmayıp, yabancı paralar için de kambiyo senedi düzenlenebilmektedir. Kambiyo senetleri para gibi ödemelerde kullanılsa da para niteliğine sahip değildir. Kambiyo senetleri para borcu içerseler de TBK'daki para borçlarına ilişkin genel hükümlerden ayrılmaktadırlar.

Örneğin para borçları TBK'ya göre götürülecek borç olmasına rağmen kambiyo borçları aranacak borç niteliğindedir. Çünkü kambiyo senetlerinde ödeme ancak senedin ibrazı karşılığında olmaktadır.⁶

2. Kambiyo Senetleri Şekle Sıkı Sıkıya Bağlı Senetlerdir

Şekle bağlılık kanunun iradenin ancak belirli bir biçimde veya belirli araçlarla açıklanmasına hukuki sonuç bağlamasıdır. Türk Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu kural olarak şekil serbestliğini kabul etmektedir. Ancak kambiyo senetleri bu şekil serbestisinin en önemlisi istisnalarından biridir. Kambiyo senetleri şekle sıkı sıkıya bağlılığın en sert uygulandığı senetlerdir.⁷

Kambiyo senetleri yalnız kanunda belirtilen şekilde tanzim edilebilmekte⁸, şekil ortadan kalktığı veya şekle uyulmadığı takdirde o kambiyo senedinin kıymetli

³ Cengiz Kutlu, **Kambiyo Senetlerinin Devri**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2013, s. 31(www.tez.yok.gov.tr); Pulaşlı, Kıymetli Evrak, s.104; Hayri Domaniç, **TTK Şerhi IV Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması**, Eskin Matbaası, İstanbul 1990, s. 86

⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s.370

⁵ Reha Poroy ve Ünal Tekinalp, **Kıymetli Evrak Hukuku Esasları**, 21. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013, s. 29

⁶ Seda Türkan Manav, **Temsilci Vasıtasıyla Kambiyo Taahhüdünde Bulunma**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007, s.13

⁷ Poroy/Tekinalp, s. 40

⁸ Naci Kınacıoğlu, **Kıymetli Evrak Hukuku**, 5. Baskı, Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara 1999, s. 88; Mertol Can, **Kıymetli Evrak Hukuku**, İmaj Yayıncılık, Ankara 2011, s. 49

evrak niteliğinin ortadan kalkması sonucu doğmaktadır.⁹ Kambiyo senetlerinde atılacak imza da şekil açısından önem taşır. Kural olarak kambiyo senetlerinde ancak el yazısı ile imza atılabilir. HMK madde 206 tasdikli mühür, TBK madde 16'daki onaylanmış işaret ve mühür¹⁰ ile ve elektronik imza kullanılarak kambiyo senetleri düzenlenemez.¹¹

TTK'da bir kambiyo senedinin nasıl düzenleneceğine ilişkin bütün usul şartları tek tek belirtilmiştir. Bu sayede senedi alan şahıs senedin geçerli olup olmadığını kolayca anlamakta, bu durum kambiyo senetlerine duyulan güvenin temelini teşkil etmektedir.¹² Ticari senet kendisinin geçerliliği ile ilgili temel bilgiyi münhasıran kendisi vermektedir.¹³ Kanunda belirtilen temel unsurlardan birinin eksikliği senedin kambiyo senedi niteliği kazanmasını engeller. Ancak kanun bazı durumlarda hukuki ilişkiyi kurtarmak amacıyla farklı düzenlemeler de yapmıştır.¹⁴ Poliçe kelimesi bulunmasa dahi emre yazılı düzenlenen ve poliçelerdeki diğer şartları içeren senetleri poliçe hükmünde kabul etmektedir. (TTK m 826) Bonoda ise bono kelimesi bulunmasa dahi emre yazılı düzenlenmiş olan ve bonodaki diğer şekil şartlarını içeren senetler de bono olarak kabul edilmiştir. Asli unsurların bulunması kambiyo senedi niteliğinin kazanılmasının yanında defiler bakımından da önemlidir. Örneğin kambiyo senetlerinde kişi senette yazılı olan kayıtlara dayalı olarak iyi niyetli olduğunu ispat edebilir.

3. Kambiyo Senetleri Kanunen Emre Yazılı Senetlerdir

Kambiyo senetleri metinlerinde açıkça emrine kaydı bulunmasa dahi kanunen emre yazılı senet olarak kabul edilirler.¹⁵ (TTK madde 681, 785, 778) Emre yazılı olma

⁹Bozer/Göle, s. 65; Kutlu, Kambiyo, s. 34; Nalan Tüzel, **Kambiyo Senetlerinde Tahsil Ciro su**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2004, s. 14(www.tez.yok.gov.tr)

¹⁰ Pulaşlı, Kıymetli Evrak, s. 105; Poroy/Tekinalp, s. 41; Domaniç, s. 86

¹¹ Ömer Adil Atasoy, **Kıymetli Evrak Hukuku Ders Notu**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2012, s.13

¹² Kınacıoğlu s. 88, Halil Can ve Semih Güner, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Siyasal Kitabevi, Ankara 1999 s. 59

¹³ Can/Güner s. 59; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 370

¹⁴ Can/Güner s. 59; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 371

¹⁵ Hüseyin Ülgen/ Mehmet Helvacı/ Abuzer Kendigelen/ Arslan Kaya, **Kıymetli Evrak Hukuku**, 10. Bası, 12 levha yayıncılık, İstanbul 2015 s. 63; Kınacıoğlu, s. 92; Bozer/Göle, s. 65; Kınacıoğlu, s. 92; Tüzel, s. 14

niteliği kambiyo senedinin tedavülünü diğer senetlere kıyasla arttırmaktadır.¹⁶ Çünkü emre yazılı senetlerde kişi temel ilişkiden doğan defileri kural olarak ileri süremez. Kambiyo senetlerine menfi emre kaydı eklenmesi halinde kambiyo senedi nama yazılı hale gelir ve ancak alacağın temliki yolu ile devrolunabilir.¹⁷ Bu durumda temel ilişkiden doğan defilerin dermeyanını mümkün hale getirir. Kambiyo senetlerinin hamiline düzenlenebilmesi sadece çekler için mümkündür. (TTK madde 785/1) Belirli bir kimse lehine olarak veya hamiline kelimesi ilave edilerek keşide edilen çek hamile yazılı bir çek kabul edilir. Poliçe ve bonoların hamiline düzenlenmesi kanunen kabul edilmemiştir.¹⁸ Ancak poliçe ve bonoda kanun beyaz ciro yapılmasına cevaz vermiştir. Bu da hamiline yazılı olma ile aynı sonucu doğurur.¹⁹

4. Kambiyo Senetlerinde Müteselsil Borçluluk İlkesi Geçerlidir

Müteselsil borçluluk, alacaklının edimin tamamını ya da bir kısmını birden fazla borçludan herhangi birinden ya da tamamından isteyebildiği, borçluların ise edimin tamamından birlikte sorumlu olduğu, iç ilişkideki sorumluluk oranının alacaklıya karşı ileri sürülemediği, borçlulardan birinin ifasının diğer borçluların alacaklıya karşı sorumluluğunu ifa oranında azalttığı bir borçluluk türüdür. Müteselsil borçluluk kural olarak ya taraf ifadelerinden ya da kanundan doğar. TTK madde 724'de kambiyo senetlerine ilişkin düzenleme müteselsil borcun kanundan doğduğu hale bir örnektir. Buna göre senette imzası olan herkes hamile karşı müteselsil borçlu sıfatıyla sorumludur. Hamil borçlanma sıralarına bakmaksızın tamamına ya da bazılarına başvurabilir.²⁰ Hamil borçlulardan birine başvurmakla diğer borçlulara ve bu borçludan sonra gelenlere karşı haklarını kaybetmez. Bu husus kambiyo senedinin tedavül gücünü arttırmakta ve hamili senedin ödenmemesi riskine karşı en üst düzeyde korumaktadır.²¹

¹⁶ Pulaşlı, Kıymetli Evrak, s 102

¹⁷ Kınacıoğlu, s. 92; Bozer/Göle, s. 35

¹⁸ Manav, s. 9; Kınacıoğlu, s. 92

¹⁹ Kınacıoğlu, s. 92

²⁰ Bozer/Göle, s. 66; Can/Güner, s. 59; Tüzel, s. 15; Kutlu, Kambiyo, s. 39; Can, s. 50

²¹ Bozer/Göle s. 66

5. Kambiyo Senetlerinde İmzaların İstiklali İlkesi Geçerlidir

Kambiyo senetlerindeki beyanlar kural olarak birbirinden bağımsızdır. Beyanların bağımsız olması sebebiyle imzaların bir kısmının geçersiz olması geçerli olan imzaların bağlayıcılığını ortadan kaldırmaz. (TTK madde 677) Kambiyo senetlerinin devrini kolaylaştırmak ve sağlamlaştırmak için getirilmiş bir kural olan imzaların bağımsızlığı ilkesi senedi düzenleyen imzasının geçersizliğinin diğer imzaları etkilememesini sağlamaktadır.²² Diğer borçlular kambiyo borcunu ödemek zorundadır. Çünkü alacaklı senedi iktisap ederken imzalarını hukuken bağlayıcı olup olmadığını incelemekle yükümlüdür. İmzaların maddi bakımdan hükümsüz olmalarına bakmaz.²³ Borçlunun sorumluluğu imza attığı metinden dolayı ve bu metinle sınırlı olduğundan, diğer borçluların sorumlu olup olmaması ya da sorumlu olacağı miktara ilişkin değişikliklerden etkilenmez. Kambiyo senedine atılan her imza kendisinden önce atılmış imzadan, önceki imzadan kendisinden sonraki imzadan bağımsızdır.²⁴ Senet metninin değiştirilmesi durumunda senedi sonradan imzalayanlar sonraki metne göre, önceden imzalayanlar önceki metne göre sorumlu olurlar. (TTK madde 748)

Kambiyo senedinde imzaların istiklali ilkesi ileri sürülecek defilerde de etkisini gösterir. İmzaya ilişkin defiler sadece imza sahipleri tarafından kullanılabilir ve diğer imza sahiplerinin sorumluluğunu etkilemez. (TTK madde 677) Örneğin imzası taklit edilen kimse senedin sahteliği sebebine dayanarak sorumluluktan kaçabilir. İmzası taklit edilen kimse bu durumu defî olarak ileri sürerek sorumluluktan kurtulabilse de sahteliği bilerek ya da bilmeyerek senedi başkasına devreden cirantanın sorumluluğu devam eder.²⁵

6. Kambiyo Senetleri Kamu İtimadına Mazhar Senetlerdir

Kambiyo senetlerinde senedi iktisap eden kişi hem devreden senedi devretmeye yetkili olması hem de senet metninden anlaşılan hakkın varlığı açısından korunmaktadır.²⁶ Hakkın senetteki yazıya uygun şekilde var olduğu ve devredildiği

²² Poroy/Tekinalp, s. 28; Kutlu, Kambiyo, s. 36

²³ Manav, s. 11; Kutlu, Kambiyo, s. 37

²⁴ Pulaşlı, Kıymetli Evrak, s 106; Bozer/Göle s. 65

²⁵ Manav, s.11

²⁶ Poroy/Tekinalp, s. 48 ss 38; Ülgen/ Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 26; Kınacıoğlu, s. 92

kabul edilir.²⁷ Hamil senedi devreden cirantanın sahip olduğu hakları değil senet metninde yazılı olan hakları kazanır.²⁸ Kambiyo senetlerinde iyiniyetli üçüncü şahısların senedin içerdiği alacak hakkının varlığı yönünden senet metnine tam bir güven duyabilmesi²⁹ hem hukuki güvenliğe hem de ticari hayatın hızlılığına katkı sağlamaktadır.³⁰ Kendisine başvuru borçlu, hamile karşı nispi defileri ileri süremez. (TTK madde 687)

7. Kambiyo Senetleri Uluslararası Nitelikte Senetlerdir

Kambiyo hukuku önceleri ulusal düzeyde düzenlemelerle oluşmuş bir hukuk dalı olarak gelişme göstermiş, yeknesak kuralların uluslararası düzeyde kabulü için La Haye ve Cenevre konferansları yapılmış³¹, özellikle 1930 tarihli Cenevre Konferansında uluslararası yeknesak düzenlemeler Anglo-Amerikan ülkeleri haricinde kabul görmüştür.³² Ülkemiz bu sözleşmelere taraf olmasa da mehz İsviçre Borçlar Kanunu'nun bu düzenlemelere göre hazırlanmış olması sebebiyle mevzuatımızda da bu düzenlemeler yer almıştır.³³ TTK'da kanunlar ihtilafına ilişkin düzenlemelere yer verilmesi de kambiyo senetlerinin uluslararası nitelikte olmaları sebebiyledir.

8. Kambiyo Senetleri Mücerret Bir Alacak İçerir

Kambiyo senetlerinde temel ilişki senetten anlaşılabilir. Kambiyo senedi asıl borç ilişkisinden bağımsız, temel ilişkiden soyutlanmış müstakil bir borç doğurur.³⁴ Kambiyo senetleri ile senedin hazırlanmasına sebep olan temel ilişki arasında bağlantı yoktur.³⁵ Kambiyo senedinin kapsamı, içeriği bakımından tek belirleyici olan senedin metninin bizzat kendisidir.³⁶ Dolayısıyla asıl borç ilişkisinin sakat veya hükümsüz

²⁷ Manav, s.12; Kutlu, Kambiyo, s.35

²⁸ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 375

²⁹ Pulaşlı, Kıymetli Evrak, s.106; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 375

³⁰ Kınacıoğlu, s.92; Pulaşlı, Kıymetli Evrak, s.106; Manav, s. 12

³¹ Kınacıoğlu, s. 81; Bozer/Göle, s. 67

³² Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 366; Poroy/Tekinalp, s.133

³³ Kınacıoğlu, s. 81; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 367

³⁴ Kınacıoğlu s. 87; Tüzel, s. 16; Kutlu, Kambiyo, s. 35

³⁵ Pulaşlı, Kıymetli Evrak, s. 105; Ülgen/ Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 92

³⁶ Ülgen/ Helvacı/ Kendigelen/ Kaya, s. 92

olması kambiyo senedinin geçerliliğini etkilemez.³⁷ Senedin bizzat kendisinin hukuken geçerli bağımsız bir varlığa sahip olması sayesinde hamilin temel ilişkiye dayanmadan doğrudan senede dayanarak hak talep etmesi mümkündür.³⁸ Genel ispat hukuku kurallarından farklı olarak borçlu, borçlu olmadığını ispat külfetindedir. Borçlu temel ilişkiden soyutluğun sonucu olarak senedin hükümsüzlüğüne ilişkin ve senet metninden anlaşılan defiler ile kendisine başvuran ile arasında olan defiler hariç diğer defileri ileri süremez.³⁹ Temel ilişkiden kaynaklanan defileri ancak alacaklı bile bile borçlunun zararına olarak senedi iktisap etmişse ileri sürebilir. (TTK madde 687) Kambiyo senedinden doğan talep hakkı temel ilişkiden bağımsız olarak devredilebilir.⁴⁰ Kambiyo senedinden doğan alacak hakkı, temel ilişkinin tabi olduğu hukuk kurallarına bağlı olmaksızın, doğrudan kambiyo hukuku kurallarına bağlıdır.

9. Kambiyo Senetleri İhdasi Kıymetli Evraktır

Kambiyo hukukuna tabi bir alacağın mevcudiyeti kambiyo senedinin varlığına bağlıdır. Alacak hakkı kambiyo senedi olmadan da mevcut olabilir ancak bu alacak kambiyo alacağı olamaz. Kambiyo alacağı senetten önce var olmayıp, kambiyo senedinin düzenlenmesiyle var olur.⁴¹ TBK madde 133/2 hükmü mevcut bir borç için kambiyo taahhüdünde bulunulmasının yenileme sayılmayacağını düzenleyerek hem mevcut alacak ilişkisinin hem de kambiyo taahhüdünün kurulması ile ortaya çıkan kambiyo alacağının varlığını sürdüreceğini dolayısıyla kambiyo senetlerinin kurucu kıymetli evraklar olduğunu vurgulamıştır.⁴²

10. Kambiyo Senetlerinin Takip Hukukunda Özel Bir Yeri Vardır

İcra ve İflas kanununda kambiyo senetlerine ilişkin olarak ayrı bir takip yolu düzenlenmiştir. (İİK madde 167-176/b) Alacaklı kambiyo senedine sahip olmak şartı

³⁷ Bozer/ Göle s. 65; Poroy/Tekinalp s. 35; Can, s. 50

³⁸ Öztan, Kıymetli Evrak, s. 69

³⁹ Manav, s. 14

⁴⁰ Öztan, Kıymetli Evrak Hukuku, 1997, s. 373; Kutlu, Kambiyo, s. 35

⁴¹ Poroy/Tekinalp s. 47; Ülgen/ Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 24; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 372; Manav, s. 14; Kutlu, Kambiyo, s. 32; Can, s. 50

⁴² Ülgen/ Helvacı/ Kendigelen/ Kaya, s. 25

ile borçluya karşı kambiyo senetlerine mahsus haciz, borçlu iflasa tabi kişilerden ise kambiyo senetlerine tabi iflas yollarına başvurabilir. Ancak İİK anlamında kambiyo senetlerinden kastedilen poliçe, bono ve çek olup, emre yazılı havale ve emre yazılı ödeme vaadi bu kapsamda değildir.

Rehinle teminat altına alınmış olan alacaklarda öncelikle rehlin paraya çevrilmesi takip zorunluluğu varken, kambiyo senetlerinde ise alacaklı kambiyo senetlerine özgü takip ve rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip yollarından dilediğine başvurabilir.

11. Kambiyo Senetlerinde Defi Dermeyanına Sınırlamalar Getirilmiştir

Kanun koyucu kambiyo senetlerine olan güvenin korunması, ticari hayatın devamlılığının sağlanabilmesi için ileri sürülecek defiler hususunda TTK madde 687 ve 825'de sınırlamalar getirmiştir. Kambiyo senetlerindeki defiler, senet metninden anlaşılan defiler, senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin defiler ve şahsi defiler olacak şekilde belirlenmiştir. Senede duyulan güvenin ve hamilin iyiniyetinin korunmasına, borçlunun korunmasına nazaran öncelik verilmiş, hamilin bilerek borçlunun zararına senedi iktisap etmiş olması hariç borçlunun önceki alacaklılarla arasında olan şahsi defileri dermeyan etmesi engellenmiştir.⁴³ Borçlu kural olarak kambiyo senetlerinde senet dışı olguları defi olarak dermeyan edemez.⁴⁴ Ancak imza sahibinin ehliyetsizliği, temsil yetkisinin bulunmaması, imzanın sahte olması halleri iyiniyetli hamile karşılık kambiyo senedi borçlularının korunduğu istisnai durumlardır.⁴⁵ Borçlu bu durumları mutlak bir defi olarak herkese karşı ileri sürebilir. Diğer hallerde kambiyo senedinden doğan alacağın tahsili için iyiniyetli alacaklının korunmasına üstünlük sağlanmıştır.

⁴³ Atasoy, s. 5; Ayrıntılı açıklamalar için bkn Merve Yılmaz, **Yargıtay Kararları Çerçevesinde Kıymetli Evrakta Şahsi Defiler**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, , Isparta 2007, ss 113- 118 (www.tez.yok.gov.tr);

⁴⁴ Poroy/Tekinalp, s. 35

⁴⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 375; Manav, s.16

II. TEMSİL KURUMU

A. Genel Olarak Temsil

Temsil bir kimsenin başka bir kişi adına hüküm ve sonuçları onun hukuk alanında doğmak üzere serbest irade veya kanunun verdiği yetkiye dayanarak onun temsil olunan adına hukuki işlem yapma yetkisidir. Temsil Kurumu, Türk Borçlar Kanununda 40 ila 48. maddeler arasında düzenlenmiştir. Günlük hayatta dahi bir kişi tarafından yapılması gereken bir eylemin bir başkası tarafından yapılması halinde temsil teriminin kullanılırken, hukuk alanında temsil terimi hukuki işlemlerin yapılması konusunda⁴⁶ bir kimsenin yapmak istediği bir hukuki işlemi onun yerine başkasının yapması anlamında kullanılmaktadır. Hastalık gibi zorunlu durumlar⁴⁷, masraf ve zamandan tasarruf, kişinin kendisinin gizli kalması isteği ya da yapılacak sözleşmenin uzmanlık gerektirmesi⁴⁸ gibi sebeplerle kişilerin hukuki işlemi bizzat kendisi yapmayıp bir başkasının aracılığına ihtiyaç duyması temsil kurumunu ortaya çıkarmaktadır.⁴⁹ Temsil ilişkisi, temsil olunan, temsilci ve üçüncü kişi olmak üzere 3 taraflı bir ilişkidir. Temsilci aracılığıyla yapılan işlemlerde işlemi temsilci yapıyor olmasına rağmen, işlem bizzat temsil olunan tarafından yapılmış gibi sonuç doğurur. Temsil olunan her ne kadar temsilciye temsil yetkisi vermiş olsa da bu durum onun işlem ehliyetinde sınırlamaya sebep olmaz ve o işlemleri bizzat kendisi de yapabilir.

Temsile yalnız sözleşmelerde değil, tek taraflı hukuki işlemlerde hatta hukuki işlem benzerlerinde de başvurulabilir.⁵⁰ Maddi fiillerde⁵¹ kişiye sıkı sıkıya bağlı

⁴⁶ Kenan Tunçomağ, **Borçlar Hukuku Dersleri I**, Mentş Kitabevi, İstanbul 1961, s. 248

⁴⁷ Necip Kocayusufpaşaoğlu / Hüseyin Hatemi/ Rona Serozan/ Abdülkadir Arpacı, **Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme 1. Cilt**, 5. Bası, Filiz Kiyabevi, İstanbul 2010, s. 621

⁴⁸ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 621; Töre Günsay, **Adi Ortaklık Sözleşmesinde Ortakların Üçüncü Kişilerle İlişkisi ve Temsil**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2018, s. 35 (www.tez.yok.gov.tr)

⁴⁹ Ahmet Kılıçoğlu, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 15. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2011, s. 217

⁵⁰ Von Andreas Tuhr, **Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı**(Çeviren: Cevat Edege), Yargıtay Yayınları, Cilt 1-2, 1983, s. 318; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s.622; Fikret Eren, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 18. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s.425; Günsay, s. 35

⁵¹ Tuhr s. 318; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s.622; Günsay, s. 35

hakların kullanılmasında ve haksız fiillerde⁵² temsil söz konusu olmaz.⁵³ Tarafların iradesine bakılmaksızın hukuki işlem üçüncü bir şahsın hukuki alanında sonuç doğuruyorsa temsil kurumundan bahsedilemez.⁵⁴

Temsil yetkisinin verilmesi tek taraflı bir hukuki işlem olup, iradenin açıklanması bu ilişkinin doğması için yeterlidir. Temsilcinin kabul etmesi gerekli değildir. Ancak buradan temsilcinin temsil yetkisini kabul etmek ya da bunu kullanmak zorunda olması gibi bir sonuç çıkarılamaz. Temsil yetkisinin verilmesi bir hukuksal işlem olduğu için hukuki işlemlerin unsurlarına ilişkin esaslar burada da geçerlidir.⁵⁵ Örneğin temsil olunan kişi hukuksal işlem ehliyetine sahip olmalı, bu yetkinin verilmesi hukuka ve ahlaka uygun olmalı, ifası imkânsız olmamalı, irade ile beyan arasında uyum bulunmalıdır.

Temsil yetkisinin kapsamı yetkiye temel oluşturan hukuki işlem çerçevesinde belirlenir. Eğer yetki kanundan doğuyorsa yetkinin kapsamını kanun tayin eder. Hukuksal işleme dayanan temsil yetkisinde temsil olunan temsil yetkisinin kapsamını dilediği gibi tayin edebilir. Bu yetkileri en başından sınırlı tutabileceği gibi sonradan sınırlandırma hakkına da sahiptir. Temsilciye sadece belirli kişilerle hukuki muamelede bulunma gibi kişi yönünden, sadece belirli bir süre yetkinin geçerli olacağı şeklinde süre yönünden, sadece belirli biçimde irade açıklaması yapabilmesi şeklinde biçim yönünden, sadece belirli işlemleri yapabilmesi şeklinde konu yönünden temsil yetkisi temsil olunan tarafından sınırlandırılabilir.⁵⁶

⁵² Tuhr s. 319; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s. 622; Günsay, s. 36

⁵³ Eren, s.425

⁵⁴ Tuhr, s. 318

⁵⁵ Ayfer Çeçen, **Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Temsil Yetkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2009, s. 7 (www.tez.yok.gov.tr)

⁵⁶ Çeçen, s. 8-9

B. Temsil Çeşitleri

1. Sonuçlarına Göre Temsilin Çeşitleri

a. Dolaylı Temsil

Bir kimsenin kendi adına başkası hesabına işlem yapması halinde yani kendi adına bir üçüncü kişi ile hukuksal işlem yaptığında bu işlem temsilcinin hukuksal alanında sonuçlar doğuruyorsa dolaylı temsil söz konusu olur. Temsilcinin temsilcilik sıfatını karşı tarafa bildirmemesi halinde dolaylı temsil oluşur ve hukuki işlemde doğan hak ve borçlar temsilciye ait olur.⁵⁷ Temsilci işlemi önce kendi adına yaparak akdin neticelerinin kendi hukuk alanında doğmasından sonra ikinci bir işlemle akdin hüküm ve neticelerini temsil olunana intikal ettirir.⁵⁸ Temsilcinin bir başkası adına işlem yapma amacı yoksa dolaylı temsil olmaz.⁵⁹ Temsilci ile temsil olunan arasındaki hukuki bağlantı sebebiyle temsilci üçüncü kişi ile arasındaki hukuki işlemde doğan hakları devretmeye, temsil olunan da devralmaya mecburdur.⁶⁰ Bu devir alacağın temliki ve borcun nakli hükümlerine göre olur.⁶¹ Dolaylı temsilde temsilciye verilmiş bir temsil yetkisi mevcut olmayıp, temsilcinin kendi adına temsil olunan hesabına dış ilişkiyi kurduktan sonra kurduğu dış ilişkiyi iç ilişkiye dayanarak temsil olunana devretmesi gerekir.⁶² Dolaylı temsilde işlem temsilcinin hukuki alanında sonuç doğurduğu için temsilcinin fiil ehliyetine sahip olması gerekir.⁶³ Temsilcinin temsil sıfatını bildirmemesine rağmen mevcut durumdan anlaşılıyorsa ya da üçüncü kimsenin işlemi temsil olunan ya da temsilciyle yapması arasında fark yoksa dolaylı temsil değil

⁵⁷ Aytekin Ataay, **Borçlar Hukuku Genel Teorisi**, 3. Bası, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul 1981, s.193; Lütfü Dalamanlı, **Borçlar Kanunu Şerhi**, Ünal Matbaası, 1976, s. 326

⁵⁸ Turhan Esener, **Mukayeseli Hukuk Ve Hususiyle Türk - İsviçre Borçlar Hukuku Bakımından Salahiyete Müstenit Temsil**, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1961, s. 13; Tuhr, s. 314; Şener Akyol, **Türk Medeni Hukukunda Temsil**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009, s. 46; Cazibe Ebru Yücel, **Adi Ortaklıkta Temsil** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2011, s. 59(www.tez.yok.gov.tr); Banu Çiçek, **Türk Borçlar Hukukunda İradi Temsil Yetkisinin Sona Ermesi**(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010, s. 12(www.tez.yok.gov.tr)

⁵⁹ Eren, s. 430; Yücel, Adi Ortaklık, s. 63; Çiçek, s.

⁶⁰ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 630; Akyol, s. 46; Çiçek, s. 12

⁶¹ Dalamanlı, s. 327; Eren s. 430; Çiçek, s. 12

⁶² Gökhan Osman Antalya, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt 1, Beta Yayınları, İstanbul 2012, s. 366

⁶³ Eren, s 430

doğrudan temsil söz konusu olur.⁶⁴

b. Doğrudan Temsil

Temsilcinin yaptığı hukuki işlemin hüküm ve sonuçlarını ikinci bir işleme gerek olmaksızın doğrudan doğruya temsil olunanın hukuki alanında meydana geldiği temsil şeklidir.⁶⁵ Bu işlemlerde işlemin hüküm ve sonucu doğrudan doğruya temsil edilen kişinin hukuki sahasında sonuç doğurur.⁶⁶ Temsilci üçüncü kişi ile yaptığı işlemde dolayı ne bir hak kazanır ne de borç altına girer.⁶⁷

Türk Borçlar Kanunu düzenlemeleri doğrudan temsil esas alınarak oluşturulmuştur.⁶⁸ Doğrudan temsilin olabilmesi için temsilcinin temsil yetkisine sahip olması ve temsil olunan kimse adına hareket etmesi gerekir.⁶⁹ Temsilcinin kurduğu dış ilişki, iç ilişkide temsil yetkisine sahip olması sebebiyle doğrudan doğruya temsil olunan ile üçüncü kişi arasında gerçekleşir.⁷⁰ Temsilcinin hukuki işlemi yaparken hukuki işlemi temsil olunan adına yaptığını temsil olunan adına ve hesabına hareket ettiğini bildirmesi gerekir.⁷¹ Temsilci temsil olunan adına ve hesabına hareket ettiğini bildirmediği takdirde dolaylı temsil söz konusu olur.⁷² Doğrudan temsilde temsilci dolaylı temsilden farklı olarak üçüncü kişi ile yapılan işlemin tarafı olmaz.⁷³ Temsilci ile sözleşme yapan kimse bir temsil ilişkisinin bulunduğu durumdan anlaması veya temsil olunan ile temsilci arasında sözleşme yapılmasının kendisi için farklılık oluşturmaması durumlarında da doğrudan temsil oluşur.⁷⁴

⁶⁴ Kılıçoğlu, s.220; Dalamanlı, s. 327

⁶⁵ Dalamanlı, s. 326

⁶⁶ Tuhr s. 314; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s. 674; Ahmet Selçuk Güntin, **Ticari Temsilcinin Temsil Yetkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2018, s. 5(www.tez.yok.gov.tr); Çiçek, s. 10

⁶⁷ Tunçomağ s. 251; Eren 427; Dalamanlı s. 326; Günsay, s. 37

⁶⁸ Antalya, s. 367

⁶⁹ Esener s. 12; Çiçek, s. 10

⁷⁰ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 631; Antalya s. 367

⁷¹ Akyol s. 46

⁷² Dalamanlı s. 327; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s. 674; Çeçen, s. 14

⁷³ Kılıçoğlu, s. 219

⁷⁴ Ataay, s. 192; Dalamanlı, s. 326; Günsay, s. 38; Karşı yönde Tuhr, s. 349. Yazara göre temsilci kendi adına akit yaptığı durumda, akidin şahsı karşı tarafça önem arz etmiyorsa dolaylı temsil olur.

2. Kaynağına Göre Temsilin Çeşitleri

a. Yasal Temsil

Temsil yetkisinin yasadan kaynaklandığı, temsilcinin temsil yetkisini temsil olunanın iradesinden almayıp doğrudan yasadan aldığı⁷⁵ ve temsil yetkisinin sınırını yasanın çizdiği temsil şeklidir.⁷⁶ Velilik, vasilik, kayımlık, kanuni müşavirlik, tereke temsilcisi ve vasiyeti tenfiz memurluğu yasal temsile örnektir.⁷⁷ Yasal temsil velayet durumunda doğuştan⁷⁸, vesayet durumunda mahkeme kararı ile vasiyeti tenfiz memurunda ise bir kişinin ataması ile gerçekleşir.⁷⁹ Yasal temsil velayet ve vesayette olduğu gibi şahsın tüm hukuki alanlarını veya TMK madde 459'da olduğu gibi özel bir işlemi ya da belirli bir takım işlemleri(son arzuların icrası) kapsamına alır.⁸⁰ Velayet hakkına sahip olan anne ve babanın bu yetkiyi doğrudan kanundan almaları sebebiyle küçük adına hukuksal işlem yapmaları halinde temsil yetkisinin varlığını değil velayet hakkı sahip olduklarını kanıtlamaları yeterlidir. Tam ehliyetsizler ve sınırlı ehliyetsizler kural olarak işlemlerini ancak yasal temsilcileri vasıtasıyla yapabilirler

b. İradî Temsil

Bir kimsenin kendisini temsil etmesi için bir başka şahsa yetki vermesi ile oluşan temsil ilişkisine iradi(hukuki işleme dayanan) temsil denir.⁸¹ Rızai temsil ismi tarafların karşılıklı anlaşması intibai uyandırdığı için yanlış anlaşılabilirdiğinden iradi temsil isminin kullanılması daha doğrudur.⁸² Türk Borçlar Kanununda düzenlenmiş olan temsil iradi temsildir.⁸³ İradî temsil dayanağını hukuki işlemde alır.⁸⁴ Ancak tarafların karşılıklı anlaşması şart olmayıp temsil olunanın temsilciye yönelik tek

⁷⁵ Temsil olunanın iradesi dışında bir nedenden doğan tüm temsil durumlarını yasal temsil olarak tanımlayan görüş için bkn Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s. 628; Tuhr, s. 342

⁷⁶ Çiçek, s. 14

⁷⁷ Akyol, s.45; Tuhr, s.342-342

⁷⁸ 18 yaşını doldurmuş ama kısıtlı olan kimselerin velayet altına alınması durumu bunun istisnasıdır.

⁷⁹ Murat İnceoğlu, **Borçlar Hukukunda Doğrudan Temsil**, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009, s. 40

⁸⁰ Tuhr s. 343

⁸¹ Tunçomağ s. 248

⁸² Ataay s. 194

⁸³ Kılıçoğlu s. 219; Yücel, Adi Ortaklık, s. 10

⁸⁴ Eren s. 430

tarafli irade beyanı ile de temsil ilişkisi kurulabilir.⁸⁵ Yetkilendirme terimi kullanılan bu irade açıklamasının geçerliliği hukuki işlemlerin geçerlilik şartlarına tabidir.⁸⁶ İradi temsilde temsil olunan başkasına temsil yetkisi verse dahi, aynı konuda işlem yapma yetkisini kaybetmez.⁸⁷ Temsil olunanın temsil yetkisini verdiği anda ayırt etme gücüne sahip olması gerekir.⁸⁸

Temsil yetkisini varlığına ilişkin hukuksal işlemin geçerliliği herhangi bir biçime bağlı tutulmamıştır. Temsil yetkisini veren kişinin fiil ehliyetine sahip olması yeterlidir. Temsil olunan kimse sınırlı ehliyetsizse temsil yetkisinin kurulabilmesi için yasal temsilcilerinin icazetine ihtiyaç vardır. Aksi halde temsilcinin temsil olunan adına yaptığı işlem askıda hükümsüz olacaktır. Tam ehliyetsizin verdiği temsil yetkisi ise doğrudan geçersizdir. Temsil ilişkisinin kurulabilmesi için temsilcinin fiil ehliyetine sahip olması gerekli ve yeterlidir.

3. Konusuna Göre Temsilin Çeşitleri

a. Pasif Temsil

Temsilcinin temsil olunan adına irade beyanında bulunma yetkisinin olmadığı, yalnızca kendisine yapılan irade beyanlarını kabul yetkisinin bulunduğu temsil çeşitidir.⁸⁹ TBK yalnızca aktif temsil hükümleri düzenlenmiştir ancak pasif temsile de bu hükümlerin kıyasen uygulanması gerektiği kabul edilmektedir.⁹⁰ Pasif temsilde temsilciye yapılan irade açıklaması doğrudan temsil olunana yapılmış gibi hüküm ve sonuç doğuracak⁹¹ ancak temsilcinin irade beyanının içeriğine ilişkin icabı kabul ya da icabı reddetme gibi yetkileri olmayacaktır.⁹² İrade beyanında bulunan kişinin beyanının temsilci değil temsil olunan için hüküm doğurması amacıyla yaptığını belirtilmesi gerekir.⁹³ Günlük hayatta pek kullanılmamasına rağmen pasif temsil

⁸⁵ Çeçen s. 17; Çiçek, s. 13

⁸⁶ Akyol s. 44

⁸⁷ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s. 628

⁸⁸ Akyol s. 45; Çiçek, s. 13

⁸⁹ Eren, s. 430; İnceoğlu, s.45; Güntin, s. 6; Çiçek, s. 21

⁹⁰ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s.632; İnceoğlu, s. 46

⁹¹ İnceoğlu, s. 45

⁹² Akyol, s. 49

⁹³ Akyol, s. 49

yetkisi verilmesi de her zaman mümkündür.⁹⁴ Pasif temsilde birlikte temsil halinde, aktif temsilden farklı olarak tek bir temsilciye beyanda bulunulması yeterlidir.⁹⁵

b. Aktif Temsil

Temsilcinin temsil olunan adına irade beyanında bulunma hakkına sahip olduğu temsil çeşidine aktif temsil denir.⁹⁶ TBK'daki temsile ilişkin hükümler aktif temsil esas alınarak düzenlenmiş olup, aktif temsil yetkisinin içerisinde pasif temsil yetkisini de barındırdığı kabul edilmektedir.⁹⁷ Ancak pasif temsil yetkisi aktif temsil yetkisini içerisinde barındırmaz.⁹⁸ Temsilciye irade beyanında bulunanın bu beyanı temsil olunan için yaptığını, aktif temsilcinin de beyana temsil olunan nam ve hesabına cevap verdiğini belirtmesi gerekir.⁹⁹ Aktif temsil uygulamada en çok başvurulan temsildir.

4. Temsilcinin Yetkisine Göre Temsilin Çeşitleri

a. Yetkili Temsil

Bir kişi bir başka kişi adına işlem yapma yetkisini yasadan veya temsil olunanın irade beyanından alıyor ise bu durumda yetkili temsil söz konusu olur. Yetkili temsilde temsilci temsil olunan nam ve hesabına temsil yetkisine sahip olduğundan, temsil yetkisinin gereği olarak işlem yapmaktadır.¹⁰⁰

⁹⁴ Kemal Oğuzman / Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt 1, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016, s. 230

⁹⁵ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s.632

⁹⁶ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s.632; İnceoğlu, s. 430; Güntin, s. 6; Çiçek, s. 21

⁹⁷ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı, s.632; İnceoğlu, s. 45; Eren, s. 430; Oğuzman/Öz, s. 230; Akyol, s. 49; Çiçek, s. 21

⁹⁸ İnceoğlu, s. 45

⁹⁹ Akyol, s. 49

¹⁰⁰ Akyol, s. 47; Antalya, s. 511

b. Yetkisiz Temsil

Bir kimsenin yasal ya da rızai temsil yetkisi bulunmadan başkası adına hareket etmesi durumunda yetkisiz temsil oluşur. Yetkisizlik, temsil yetkisinin hiç verilmemiş olmasından ya da yapılan muamelenin mevcut bir temsil yetkisini dışında kalmasından ya da önceden mevcut bir temsil yetkisinin sona ermiş olmasından meydana gelebilir.¹⁰¹ Yetkisiz temsil yalnızca doğrudan temsil durumunda söz konusu olur.¹⁰² Bir kimsenin yetkisi olmadan başkası adına yaptığı hukuki işlem askıda hükümsüz niteliğindedir ve bu nedenle temsil olunan kişi için doğrudan hüküm ifade etmez.¹⁰³ Ancak iradi temsilde temsil olunanın, yasal temsilde yasal temsilcinin işleme icazet vermesi olanağı mevcuttur. Temsil edilen sözleşmeye icazet verirse sözleşme yapıldığı andan itibaren temsil edileni bağlar. Temsil olunanın vereceği icazet herhangi bir şekilde bağlı değildir. Temsil edilen icazet vermeyi reddederse bu durumda yapılan sözleşme geçersiz olur ve temsilcinin sorumluluğu doğar.

III. KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİLE KONU İŞLEMLER

A. Kambiyo Senetlerinin Düzenlenmesi

Kambiyo senetlerinin düzenlenmesi tabiri çalışmamızda kambiyo taahhüdünde bulunulması kavramına karşılık olarak kullanılmış olup, kambiyo senetleri olan poliçe, bono ve çekin düzenlenmesi dolayısıyla bunlar vasıtasıyla kambiyo taahhüdünde bulunulması her birinin sahip olduğu özellikler nedeniyle farklı olmaktadır. Poliçe ilişkisinde muhatap, düzenleyen ve lehtar olmak üzere üç köşeli bir ilişki mevcut olmasına rağmen poliçenin oluşturulması düzenleyen tarafından yapılmakta ve lehbara teslimi ile poliçe düzenlenmiş olmaktadır. Muhatabın ilişkiye dahil olması durumu kabul olarak adlandırılmakta olup, bu husus düzenleme faaliyeti kapsamında yer almamaktadır. Bonoda poliçeden farklı olarak iki taraflı bir ilişki mevcut olup, bononun düzenlenmesi düzenleyen ve lehtar arasında vuku bulmakta, düzenleyenin

¹⁰¹ Eren, s. 453; Akyol, s. 450; Antalya, s. 559; İnceoğlu s. 355

¹⁰² Eren, s. 453; İnceoğlu, s. 355; Yücel, Adi Ortaklık, s. 90

¹⁰³ Eren, s. 456; İnceoğlu, s.358; Antalya, s. 559; Yücel, Adi Ortaklık, s. 92

bonoyu oluşturup teslim etmesi ile kendisi kambiyo taahhüdü altına girmektedir. Bonoda düzenleyen poliçeden farklı olarak asıl borçlu durumundadır. Çeklerde de poliçedeki gibi üç köşeli bir ilişki ile muhatap, düzenleyen ve lehdar yer almaktadır. Poliçeden farklı olarak muhatapın ancak bir banka olabileceği çeklerde, düzenleyen çeki imzalayıp teslimi ile birlikte muhatap bankaya ödeme, lehdara ise çek bedelini tahsil yetkisi vermektedir. Çek kanunu madde 2/5 gereği çek defterleri bankalar tarafından basılmakta ancak çek ilişkisi düzenleyenin imzası ile çekin lehdara teslimi ile tamamlanmaktadır. Sonuç olarak poliçe, bono ve çeklerde kambiyo taahhüdü altına girilmesi senedin lehdara teslimi ile vuku bulmaktadır.

B. Poliçe Kabulü

Kabul, üçlü bir ilişki olan poliçede muhatapın poliçeden dolayı sorumlu olmasını sağlayan işlemdir. Poliçe ilk düzenleme esnasında düzenleyen ve lehtar arasındaki hukuki işlem olarak kalmakta lehtara karşı yalnızca düzenleyen ve ciro edilmişse cirantalar ve varsa avalistler sorumlu olmaktadır. Ancak kabul için poliçenin muhataba sunulması ve muhatapın poliçeyi kabul etmesi durumunda poliçede ödeme yükümü altına ve asıl borçlu sıfatıyla poliçe ilişkisine muhatapta girmekte¹⁰⁴, bu durum poliçenin tedavül gücünü arttırmakta,¹⁰⁵ kabul edilmemesi durumunda kabul etmeme protestosu çekilerek poliçe borçlularına müracaat etme imkanı sağlamaktadır.¹⁰⁶

Kabul, bono ve çekte olmayan yalnızca poliçeye özgü hukuki kurumdur.¹⁰⁷ Kabul sebepten mücerret nitelikte olup,¹⁰⁸ muhatap düzenleyen ile kendi arasındaki ilişkiden doğan defilerini hamile karşı ileri süremez.¹⁰⁹ Kabul işlemi kısmi kabul durumu dışında¹¹⁰ herhangi bir kayıt ve şarta tabi tutulmadan, “kabul”, “kabul

¹⁰⁴ Domaniç, s. 197; Oğuz İmregün, **Kıymetli Evrak Hukuku**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995, s. 60 (İmregün, Kıymetli Evrak) ; Can/Güner, s. 113

¹⁰⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 525; İsmail Doğanay, **Türk Ticaret Kanunu Şerhi İkinci Cilt**, 2. Baskı, Olgaç Matbaası, Ankara 1981, s. 1465

¹⁰⁶ Doğanay, 1465

¹⁰⁷ Poroy/Tekinalp, s. 168; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 61; Can/Güner, s. 114

¹⁰⁸ Doğanay, s. 1476; Can/Güner, s. 113

¹⁰⁹ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113

¹¹⁰ Y TD, E 1959/3612, K 1960/462, T 12/02/1960 Naklen Doğanay, s. 1474; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 62;

edilmiştir” ve benzer anlamlara gelen sözcüklerin muhatap tarafından poliçeye yazılıp imzalanması ile meydana gelir.¹¹¹ Kabul poliçenin imzası ile değil, geri verilmesi ile tamamlandığı¹¹² için poliçe geri verilmeden kabul şerhinin çizilmesi ile kabulden kaçınılabılır. Poliçe vadeye kadar muhatabın yerleşim yerinde hamilin inisiyatifıyla kabule arz olunur. Hamilin, görüldüğünde ödenecek vadeli poliçelerde düzenleme tarihinden itibaren bir sene içerisinde ödeme için ibraz zorunluluğu olması, düzenleyenin kabule arzı zorunlu tutması¹¹³ ve adresli ya da yerleşim yerli poliçelerde muhatabın ödeyeceği adresi ve yeri belirlemesi sebebiyle başvurma hakkını kullanabilmesi için poliçeyi muhatabın kabulüne sunması gerektiğinden bu hallerde poliçenin kabule arzı zorunludur.¹¹⁴ Bu haller dışında poliçede kabul için muhataba ibraz zorunluluğu olmayıp, hamil vade gününde doğrudan ödeme için muhataba başvurabilir. Düzenleyenin bu haller dışında¹¹⁵ kabule arzı tamamen ya da bir süre için yasaklaması mümkün olduğu gibi görüldüğünde ödenecek vadeli poliçelerin niteliği itibari ile kabul için ibrazı mümkün değildir.

Poliçe kendisine kabul için sunulan muhatap, poliçeyi kabul yükümlülüğü altında değildir ve kambiyo hukuku kuralları çerçevesinde kabule zorlanamaz.¹¹⁶ Poliçeyi kabule yetkili hamilin sunması zorunluluğu bulunmayıp, herkes tarafından kabule sunulabilir.¹¹⁷ Düzenleyen ve cirantalar poliçenin kabul edilmemesinden sorumlu olmayacaklarını öngörebilirler.¹¹⁸

Poliçenin kabule arz için sunulduğunda muhatabın kabul etmemesi durumunda kabul etmeme protestosu çekilerek diğer senet borçlularına karşı vadeden önce başvurma hakkı kullanılabilir. Kabul etmeme protestosu çekilmemesi halinde kabule arzın zorunlu olduğu poliçeler dışındaki poliçelerde kabul etmeme sebebiyle hamilin başvurma hakkı düşmesine rağmen bu durum vadesi geldiğinde ödeme için

¹¹¹ Önyüze muhatabın şerhsiz attığı imza da kabul anlamına gelir. Doğanay, s. 1473; Domaniç, s. 197; Can/Güner, s. 113

¹¹² Doğanay, s. 1477; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 62; Can/Güner, s. 117; Kınacıoğlu, s. 177

¹¹³ Cirantanın kabule arzı zorunlu tutması durumunda kabule arzın yapılmaması yalnızca cirantaya başvuru hakkının kullanılmasını engeller.

¹¹⁴ Y TD, E 1969/3300, K 3076, T. 13.07.1970 Naklen Doğanay, s. 1468 ; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 115; Kınacıoğlu, s. 175; Domaniç, s. 202; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 66 Can/Güner, s. 117

¹¹⁵ Görüldüğünden belirli bir süre sonra ödenecek vadeli poliçelerde belirli bir süre için düzenleyenin kabulü yasaklaması mümkündür.

¹¹⁶ Domaniç, s. 202; Poroy/Tekinalp, s. 168; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 61; Can/Güner, s. 114

¹¹⁷ Doğanay, s. 1466; Can/Güner, s. 113; Kınacıoğlu, s. 175

¹¹⁸ Doğanay, s. 1468; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 116; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 67

başvurulmasını engellemez.¹¹⁹

Kabul işleminin yapılması ile muhatap bizzat kambiyo taahhüdü altına girdiğinden¹²⁰ ve bu yönüyle muhatap yönünden kambiyo taahhüdü niteliğinde olduğundan çalışmamızda kabul işlemi bu çerçevede açıklanacaktır.

C. Kambiyo Senetlerinde Ciro Verilmesi

Ciro poliçe, bono ve çekin üçünde de söz konusu olan, kambiyo senetlerinde senedin içeriğindeki hakkı kendinden sonrakine devretme ve devrettiği miktar kadar sorumluluk altına girme işlemidir. Ciro işlemi ile ciranta ciro edilen lehine yeni bir kambiyo senedi düzenlemiş gibi kambiyo taahhüdü altına girmektedir.¹²¹ Ciro işlemi ile hamil cirantanın hem senetten doğan haklarını devralmakta¹²² hem de ödeme için cirantaya başvurma hakkı elde etmektedir.¹²³ Ciro işlemi kambiyo senedinin üzerine ya da kambiyo senedine bağlı kağıt olan alonj üzerine imza atılması ile gerçekleşir. Cironun kayıtsız, şartsız ve tam olması gerekmekte olup, kayıt ve şart yazılmamış sayılma, kısmi ciro ise batıl olma sonucuna bağlanmıştır. Cironun sebepten soyut nitelikte olması sebebiyle ciranta düzenleyen ile kendi arasındaki ilişkiden doğan defilerini sonraki hamillere karşı bilerek zararına hareket etmeleri durumu dışında ileri süremez.¹²⁴

Ciro işlemi kambiyo senedi üzerindeki hakkın devri niteliğinin yanında teminat işlevi gereği cirantanın kendinden sonra gelenlere ve hamile karşı kambiyo senedinin ödenmemesinden sorumluluğunu doğurmaktadır.¹²⁵ Ciro vadeye kadar ya da vadeden sonra yapılabilen¹²⁶, ödememe protestosunun çekilmesinden ya da bunun çekilmesi için öngörülen sürenin geçmesinden sonra yapılan ciro ise alacağın temlikli

¹¹⁹ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 117

¹²⁰ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113;

¹²¹ Doğanay, s.1403

¹²² Doğanay, s.1403; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 155; Domaniç, s. 125; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 69; Kınacıoğlu, s. 143; Bilal Özel, **Kambiyo Senetlerinde Rehin Ciro**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2012, s. 14(www.tez.yok.gov.tr)

¹²³ Domaniç, s. 125; Kınacıoğlu, s. 143

¹²⁴ Doğanay, s.1421; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 155

¹²⁵ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 160

¹²⁶ Görüldüğünde ödenecek vadeli poliçelerde düzenleme tarihinden itibaren bir yıl içinde ödeme için ibraz hakkı olduğu için bu sürenin dolmasından sonra ödememe protestosu çekilinceye ya da çekilme süresi doluncaya kadar ciro edilebilir.

hükümlerine tabi olmaktadır.¹²⁷ Ciro silsilesinin düzgün olması başvurma hakkının kullanılabilmesi için şart olduğundan ciro zincirindeki kopukluk başvurma hakkının kullanılabilmesini engeller. Ciro silsilesinin düzgün olması için ilk imzayı lehtarın atması, lehtarın ciro ettiği kişiden itibaren kendisine ciro yapılan kişilerin kendilerinden sonra gelen kişilere ciro yapması ve bu surette ciro işleminin hamile kadar yetkili hamillerin imzaları ile aksama ve kopukluk olmadan devam etmesi gerekir.¹²⁸

Ciro kendi içerisinde nitelikleri itibariyle üçe ayrılarak incelenmektedir. Cironun kambiyo senedinden doğan tüm hakları ve senedi devretmesi¹²⁹ ile ciranta ile hamil arasındaki kişisel defilerin senedi ciro ile alana karşı ileri sürülemediği durumlarda temlik (devir) cirosu meydana gelmektedir. İlave belirtme olmaksızın yapılan tüm cirolar temlik cirosu niteliğindedir. Temlik cirosu ile senedi devralan kendinden sonrakilere senedi sınırlama olmaksızın diğer ciro şekilleri ile devredebilir.

Cirantanın kambiyo senedinin tahsili için yetki verdiği¹³⁰ ancak teminat işlem barındırmayan “vekâleten” ya da “bedeli tahsil içindir” şeklinde şerh düşülerek yapılan ve cirantaya karşı sahip olunan defilerin ciro yapılarak karşı ileri sürülebildiği¹³¹, ciro edilen kişinin senetteki hakları kendisi değil ciranta adına sahip olduğu¹³² ciroya tahsil cirosu denir. Tahsil cirosu hukuki niteliği itibariyle vekâlet işlemi niteliğinde olup¹³³, ciro edilen vekil hamil olarak¹³⁴ cirantanın temsilcisi olmaktadır.¹³⁵ Bu nedenle ciro

¹²⁷ İmregün, Kıymetli Evrak, s. 72; Can/Güner, s. 108; Kınacıoğlu, s. 154; Tüzel, s. 38; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 572; Kutlu, Kambiyo, s. 101

¹²⁸ Oğuzhan Hacıömeroğlu, **Kıymetli Evrak Hukukunda Ciro**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2010, s. 31(www.tez.yok.gov.tr);

¹²⁹ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 161; Domaniç, s. 128; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 72; Öztan, Kıymetli Evrak Hukuku, 1997, s. 579; Can/Güner, s. 109; Tüzel, s. 45; Can, s. 85; Can/Güner, s. 109; ; Kutlu, Kambiyo, s. 74; Asuman Yılmaz, **Kambiyo Senetlerinde Rehin Cirosu ve Rehin Cirounun Teminat İşlemi**, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı 2, Temmuz 2011, s. 289(A. Yılmaz, Rehin Ciro) ; Hacıömeroğlu, s. 50

¹³⁰ Doğanay, s.1446; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 163; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 77; Can/Güner, s. 110; Kınacıoğlu, s. 151; Tüzel, s. 58; Can, s. 87; Can/Güner, s. 110; Kutlu, Kambiyo, s. 85; Hacıömeroğlu, s. 96

¹³¹ Doğanay, s. 1451; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 164; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 60; Can/Güner, s. 111; Kınacıoğlu, s. 151; Can, s. 87; Can/Güner, s. 111; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 614

¹³² Tüzel, s. 58; Can, s. 87

¹³³ Tüzel, s. 62; Doğanay, s. 1693; Domaniç, s. 167; A. Yılmaz, Rehin Ciro, s. 303; Kutlu, Kambiyo, s. 87; Eriş, s. 393

¹³⁴ Kınacıoğlu, s. 152; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 613; YHGK, E 1966/T-1336, K 512, 16.04.1969 Naklen Doğanay, s.1696 dn 343

¹³⁵ İmregün, Kıymetli Evrak, s. 77; Domaniç, s. 167; A. Yılmaz, Rehin Ciro, s. 303; Tüzün, s. 58; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 589; Kutlu, Kambiyo, s. 87; Hacıömeroğlu, s. 96

edilen senetle ilgili olarak kabule arz, protesto, ihbar, ödeme için ibraz, müracaat, ödememe halinde icra takibi yapma gibi senedin ödenmesi için gerekli işlemleri yapabilir.¹³⁶ Kambiyo senedi düzenlenmesinin yetkisiz temsile rağmen TTK madde 678'e gitmeden tarafı bağlayacağı durumlarda, temsil ilişkisinin soyutluğu prensibi gereği temsil yetkisinin bulunmaması durumunda da vekâlet sözleşmesi kurulabildiğinden¹³⁷ tahsil cirosunu da geçerli kabul etmek gerekecektir.

Kambiyo senedinin bir başka alacağa rehin teşkil etmek üzere “bedeli teminattır”, “bedeli rehindir” gibi ibarelerle devredildiği,¹³⁸ ciranta ile hamil arasındaki kişisel defilerin devralana karşı ileri sürülemediği¹³⁹ ve devralan cirantanın senedi kendinden sonrakilere ancak tahsil cirosu olarak devredebildiği ciro çeşidine rehin cirosu denir. Çek ödeme aracı olması sebebiyle ciro işlemi yalnızca temlik ve tahsil cirosu şeklinde yapılabileceğinden çeklerde rehin cirosu yapılamaz.¹⁴⁰ Rehin cirosunda teminat işlevinin bulunup bulunmadığı noktasında doktrinde tartışma mevcuttur. Bir kısım yazara¹⁴¹ ve Yargıtay'a¹⁴² göre rehin cirosunun teminat işlevi bulunmamakta, bir kısım yazarca¹⁴³ ileri sürülen ve bizim de kabul ettiğimiz görüşe göre rehin cirosunun teminat işlevi bulunmakta ve bu nedenle ödememe durumunda rehin cirosu ile senedi devralan cirantaya kambiyo hukuku kuralları çerçevesinde başvurulabilmektedir.¹⁴⁴ Rehin cirosunun teminat işlevi olduğunu kabul etmemiz sebebiyle ciroda temsille ilgili yapacağımız açıklamalar bu çerçevede olacaktır.

Temsilcinin ciro türleri için sınırlı yetkilendirme durumunda diğer cirolar bakımından da yetkili olup olmayacağı durumu önem arz etmektedir. Bu kapsamda temlik cirosunun bünyesinde teşhis, teminat ve temlik unsurlarını, rehin cirosunun

¹³⁶ Kınacıoğlu, s. 151; Tüzel, s. 79; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 612

¹³⁷ İnceoğlu, s. 35

¹³⁸ Doğanay, s. 1454; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 165; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 60; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 626; Can/Güner, s. 113; Tüzel, s. 51; A. Yılmaz, Rehin Cirosu, s. 299; Can, s. 88; Can/Güner, s. 112; Kutlu, Kambiyo, s. 91; Hacıömeroğlu, s. 116; Huriye Kubilay, **Kambiyo Senetlerinin Rehni**, DEÜHFD, Cilt 3, Sayı 1-4, 1987, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı, s. 505

¹³⁹ Doğanay, s. 1456; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 165; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 60; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 628; Can/Güner, s. 113; Tüzel, s. 51; A. Yılmaz, Rehin Cirosu, s. 296; Can, s. 90; Kutlu, Kambiyo, s. 64; Kubilay, s. 508

¹⁴⁰ Tüzel, s. 54

¹⁴¹ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 630; Tüzün, s. 53; Domaniç, s. 186; ; Kutlu, Kambiyo, s. 97; Hacıömeroğlu, s. 128

¹⁴² Y 11. HD, 74-5692/848, T. 10.02.1975, Naklen Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 167

¹⁴³ Doğanay, s. 1457; Kubilay, s. 508; A. Yılmaz, Rehin Cirosu, s. 303-305; Kınacıoğlu, s. 153; Can, s. 89

¹⁴⁴ Ayrıntılı açıklamalar için bkn A. Yılmaz, Rehin cirosu, s. 299-305

görüşümüz gereği teşhis ve teminat unsurlarını, tahsil cirosunun ise yalnızca teşhis unsurunu barındırması sebebiyle temlik cirosu yetkisi hem rehin hem tahsil cirosunu, rehin cirosu yetkisi ise tahsil cirosunu kapsamaktadır. Bu nedenle temlik cirosu yapması için yetkilendirilen temsilci temlik cirosunun yanında rehin ve tahsil cirosu, rehin cirosu için yetkilendirilen temsilci ise rehin cirosuna ilave olarak tahsil cirosu da verebilecektir. Tahsil cirosu için yetkilendirilen temsilci ise yalnızca tahsil cirosu işlemini yapabilecektir.

D. Kambiyo Senetlerinde Aval Verilmesi

Aval, aval veren tarafından “aval”, “kefil” gibi ibarelerle kambiyo senedi üzerine ya da alonja¹⁴⁵ atılan imza ile aval verilen kişi lehine aval veren-avalist tarafından kambiyo senedinin bedelinin tamamen ya da kısmen güvenceye alınması suretiyle avalistin kambiyo ilişkisine dâhil olması durumudur. Aval hukuken kambiyo hukukuna özgü bir tür kefalet¹⁴⁶ niteliğindedir.¹⁴⁷ Ancak kefalet geçerli bir borç ilişkisi hakkında olmasına rağmen avalist aval vermekle soyut bir kambiyo taahhüdü altına girmektedir. Avalin soyutluğu sebebiyle¹⁴⁸ kambiyo senedinin şekil noksanı sebebiyle geçersizliği¹⁴⁹ dışında diğer sebeplerle kambiyo taahhüdü geçersiz olsa dahi aval geçerlidir.¹⁵⁰ Avalist bizzat kendisi ile başvuran arasındaki kişisel defileri hariç, lehine

¹⁴⁵ Kambiyo senedi ya da alonj dışında verilen kefalet aval değil TBK hükümlerine tabi kefalet sayılacağına ilişkin Y İcra ve İflas Dairesi, E 10714, K 10744, 19.01.1968 naklen Doğanay, s. 1481

¹⁴⁶ Avalin kefaletten tamamen farklı, kambiyo senedinin temin amacına yönelik özellikli bir kambiyo taahhüdü olduğu yönündeki görüş için bkn Aksu, Aval, s. 22-23; Avalin kıymetli evrakın ödenmesinin temin eden saf bir kıymetli evrak kurumu olarak gören görüş için bkn Ertan Demirkapı, **Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini**, Güncel Yayınevi, İzmir 2005, s. 11; Avalin TTK madde 614/2(702/2) gereği avalin bağımsız bir kambiyo taahhüdü teşkil ettiği yönündeki görüş için bkn Ayşe Nuriye Boztosun, **Avalde Defiler**, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 2, Sayı 11, Temmuz 2007, s. 54; Avalin kefalet ve müstakil bir borca benzer yönleri olsa da kefaletten farklı kambiyo hukukuna mahsus şahsi bir teminat müessesesi olduğu yönünde bkn Jale Güral, **Kefalet Akdiyle Aval Arasındaki Fark ve Benzerlikler**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 3, Yıl 1974, s. 477, 478

¹⁴⁷ Doğanay, s. 1479; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 170; Domaniç, s. 217; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 79; Erhan Günay, **Soru ve Yanıtlarıyla Bonoda Aval(TTKm. 778/3 Göndermesiyle m. 700 İla m. 702)**, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 12, Sayı 136, Aralık 2017, s. 59 (www.jurix.com)

¹⁴⁸ Domaniç, s. 215; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 171

¹⁴⁹ Y 12. HD; 2859/3404, T 20.02.2015 “*Senette düzenleyenin imzasının bulunmaması halinde senet bono olarak kabul edilemeyeceğinden imzası bulunmaması sebebiyle sorumlu görülmeyen bu kişi için verilen aval de geçersizdir.*” Naklen Günay, s. 61

¹⁵⁰ Doğanay, s. 1488; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 171; Domaniç, s. 216; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 80; Kutlu, Kambiyo, s. 39; Kınacıoğlu, s. 207; Burak Özen, **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi**, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012, s. 45

aval verdiği kişiye ilişkin kişiisel defileri¹⁵¹ başvurana karşı ileri sũremez.¹⁵² Avalistin sorumluluğu ancak lehine aval verdiği kişinin sorumluluğuna gidilebildiği ve gidilebilmesi için gerekli işlemlerin yapıldıđı¹⁵³ durumlarda sũz konusu olabilir.¹⁵⁴

Senedin n yũzũne şerhsiz atılan imza ile kimin lehine olduğu belirtilmeksizin yalnızca aval ibaresi ile atılan imza dũzenleyen lehine aval sayılır.¹⁵⁵ Bu nedenle senedin n yũzũne ciro için atılan imzada ciro nitelmesi bulunması gerekir. Yargıtay’a göre şirket adına kambiyo senedi üzerine atılan imzalardan şirket kaşesi dışına atılan imza aval olarak nitelenmektedir.¹⁵⁶ Avalistin aval verdiği kişinin borcunun yalnız bir kısmı ile avalini sınırlandırması geçerli iken, bunun dışında avale yapılmış tũm kayıt ve şartlar yapılmamış sayılır.¹⁵⁷ Kefilin sorumluluğu ferri nitelikte olmasına rağmen avalist senet nedeniyle bağımsız olarak sorumludur¹⁵⁸ ve diğer senet borullarının hamile karşı sorumluluğu doğduğu anda onlarla birlikte mũteselsil borçlu sıfatına sahip olur. Kambiyo senedi dũzenlenmesi için temsil yetkisi verilmesi durumunda, kambiyo işlemleri hakkındaki yetkilendirme çoğun içinde az da olacağı kuralı gereği avalu de kapsayacaktır.¹⁵⁹

Aval işleminde temsile ilişkin TTK’da ayrı bir dũzenleme olmadığı için TTK madde 678 hũkmũ avalde yetkisiz temsil durumunda da uygulanacaktır.

¹⁵¹ Avalde defi konusunda ayrıntılı açıklamalar için bkn Boztosun, s. 53 vd.

¹⁵² lgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 173; İmregũn, Kıymetli Evrak, s. 77; Kınacıoğlu, s. 207; Demirkapı, Aval, s. 19. Aksi grũřte Domaniç, s. 197. Yazar avalistin aval verdiği kimsenin sahip olduğu ve kendisince bilinen şahsi defileri kullanmak mecburiyetinde olduğu grũřindedir. Boztosun ise avalin teminat niteliği göz nũnde bulundurulması ve bu nedenle avalistin hamile karşı lehine aval verdiği kişinin sahip olduğu kişiisel defileri ileri sũrmesinin gerektiği kanaatindedir. Boztosun, s. 66

¹⁵³ Poliçede muhataba, bonoda dũzenleyene protesto ekilmese dahi başvurulabildiği için poliçede muhatap, bonoda dũzenleyen lehine aval verene protesto çekilmeden de gidilebilir.

¹⁵⁴ lgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 171; Kınacıoğlu, s. 209

¹⁵⁵ Doğanay, s. 1479; Domaniç, s. 224; Aksu, s. 66; İmregũn, Kıymetli Evrak, s. 80

¹⁵⁶ lgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 171

¹⁵⁷ lgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 171; Domaniç, s. 221; İmregũn, Kıymetli Evrak, s. 80

¹⁵⁸ zen, s. 45

¹⁵⁹ Demirkapı, Aval, s. 93

İKİNCİ BÖLÜM

KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİLLE İLGİLİ HUKUKİ DÜZENLEMELER, KAMBIYO SENTLERİNDE TEMSİL, KAMBIYO SENETLERİNDE YETKİSİZ TEMSİL

I. YASAL DÜZENLEMENİN İNCELENMESİ

Kambiyo senetleri ticari hayatta hızlı dolaşımı olan bu nedenle kişilerin bizzat kendisi bazen de temsilcisi tarafından işlem gören evraklardır. Kambiyo senetlerinde düzenleme, kabul, aval ve ciro gibi işlemler çoğunlukla senedin sahipleri tarafından yapılan işlemlerdir ancak gerek gündelik hayatın hızı gerekse ticari hayatın gerekleri kambiyo senetlerinde işlemlerin bizzat şahıslar tarafından yapılmasını zorlaştırmaktadır. Kambiyo senedi muamelelerinin de diğer hukuki işlemler gibi temsilci aracılığı ile yapılması gündelik hayatın gereği ve zorunluluğudur. Ancak TTK bizzat kambiyo senetlerinde temsile ilişkin ayrıntılı bir düzenleme yapmamıştır. TTK madde 678’de yalnızca poliçe de yetkisiz temsile ilişkin bir düzenleme yapılmasıyla yetinilmiştir. TTK madde 778 gereği bonolar için de bu durum geçerlidir. TTK madde 678’deki yetkisiz temsil ilişkin özel düzenleme dışında Türk Borçlar Kanunu’ndaki temsile ilişkin düzenlemeler kambiyo senetlerinde de uygulanacaktır. Çeklerle ilgili TTK madde 818 her ne kadar 678 maddeye atıf yapmış olsa da çekler bakımından 5941 sayılı çek kanununda temsil ile ilgili TTK madde 678’deki genel duruma ilave ayrıntılı özel düzenlemeler yapılmıştır.

II. KAMBIYO SENETLERİNDE TEMSİL

A. Gerçek Kişiler Bakımından

Hak ehliyeti kişilerin haklara ve borçlara sahip olabilmesidir. Türk Medeni Kanunu madde 8 gereği her insanın hak ehliyeti vardır. Hak ehliyeti sırf kişi olmaktan dolayı kazanılan bir ehliettir¹⁶⁰ ve bu anlamda Türk Medeni Kanunu insanlar arasında

¹⁶⁰ Serap Helvacı, **Gerçek Kişiler**, 6. Bası, Legal Yayıncılık, İstanbul 2016, s. 41; Bilge Öztan, **Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar**, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 1994, s. 40; Hüseyin Hatemi, **Kişiler Hukuku Dersleri**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992, s. 22; Cahit Oğuzoğlu, **Medeni Hukuk 1 Şahsın**

bir ayırım yapmamıştır.

Fiil ehliyeti kişilerin kendi fiilleriyle hak edinebilmesi ve borç altına girebilmesidir. Türk Medeni Kanunu fiil ehliyeti için ayırt etme gücüne sahip olma, ergin olma ve kısıtlı olmama gibi bir takım şartlar getirerek fiil ehliyeti bakımından kişiler arasında ayırım yapmıştır.

TMK'nın fiil ehliyeti yönünden getirmiş olduğu şartlar şartlar ve doktrindeki inceleme yöntemi esas alınarak fiil ehliyeti yönünden kişiler tam ehliyetliler, yasal danışmanlık altındakiler, sınırlı ehliyetsizler ve tam ehliyetsizler olmak üzere dörde ayrılarak incelenecektir.

Kambiyo senetlerinde ehliyet bakımından TTK madde 670 genel hükümlere atıf yapmıştır. Kambiyo senedi düzenlenmesinde ehliyetsizlik senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin bir def'i olarak iyiniyetli olup olmamasına bakmaksızın herkese karşı ileri sürülebilir.¹⁶¹

1. Tam Ehliyetlilerde

a. Genel Açıklamalar

TMK madde 9 ve 10 gereği ayırt etme gücüne sahip kısıtlı olmayan her ergin kişinin tam fiil ehliyeti vardır. Tam fiil ehliyetinden kastedilen kişinin kendi fiilleriyle hak edinebilmesine ilave olarak borç altına da girebilmesidir. Kişinin tam ehliyetli olması kural olup, ayırt etme gücüne sahip olmadığı ve bu sebeple tam ehliyetli olmadığı iddiasının bulunulması durumunda bunu iddia edenin ispatlaması gerekir.¹⁶²

Hukuku, Akıncı Matbaacılık, Ankara 1956, s. 215; Selahattin Sulhi Tekinay, **Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku**, 6. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992, s. 222; Aydın Zevkliler / Ayşe Havutçu, **Medeni Hukuk(Temel Bilgiler)**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2003, s. 108; Mustafa Dural ve Tufan Öğüz, **Türk Özel Hukuku Cilt 3 Kişiler Hukuku**, 9. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2009, s. 38

¹⁶¹ Lerzan Yılmaz, **Kambiyo Senetlerinde(Çek, Bono, Poliçe'de) Def'iler**, (L. Yılmaz, Def'iler) Aristo Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2017, s. 396; Domaniç, s. 94; Öztan, 1997, s.388

¹⁶² Oğuzoğlu, s. 259; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 229

b. Temsil Olunan Yönünden

(1) Yasal Temsil

TTK madde 670 kambiyo taahhüdünde bulunma bakımından temel hükümlere atıf yapmıştır. Buna göre fiil ehliyetine sahip olan kişiler kendi başlarına kambiyo taahhüdünde bulunabilirler. Tam ehliyet açısından zorunlu yasal temsil söz konusu olmadığından tam ehliyetliler herhangi bir izin ve icazet olmadan kendi başlarına geçerli bir biçimde kambiyo taahhüdünde bulunabilecekleri gibi kambiyo taahhüdü niteliğinde bulunan poliçe kabulü işlemi, temlik, rehin ve tahsil ciroları ile aval işlemi kendi başlarına yapabilirler.

(2) İradi Temsil

(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Tam ehliyetliler, tam fiil ehliyetine sahip oldukları için kendi başlarına iradi temsil yetkisi verebilirler ve bu surette temsilci vasıtasıyla kambiyo taahhüdünde bulunabilirler. Tam ehliyetlilerin verdikleri iradi temsil yetkisine dayanarak kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda kambiyo taahhüdü hiçbir makamın izin veya icazetine tabi olmaksızın geçerlidir. Kambiyo taahhüdünden doğrudan tam ehliyetli sorumlu olur. Temsilcinin tam ehliyetliyi temsilen kambiyo senedi düzenlemesi senet üzerine temsil olunanın adını yazdıktan sonra vekaleten, temsilen, adına gibi ibarelerle kendi adını yazıp imzalaması şeklinde olabileceği gibi temsil durumunu belli etmeksizin doğrudan imza atması suretiyle de olabilir.¹⁶³ İlk durumda temsil ilişkisi senet metninden anlaşılmakta iken ikinci durumda temsil ilişkisine dayanarak senedi düzenlediğinin ispatı temsilciye aittir. Temsil yetkisini kullanarak senedi düzenlediğini iyiniyetli üçüncü kişilere karşı defî olarak dermeyan edemez. Ancak aralarındaki temsil ilişkisini kanıtlamak suretiyle temsil olunana genel hükümlere göre rücu edebilir.¹⁶⁴

¹⁶³ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 405

¹⁶⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 404

Tam ehliyetli temsil yetkisi vermeksizin onun temsilcisi sıfatıyla bir başkasının işlem yapması durumunda yapılan işlem icazet verilinceye kadar askıda olacağı ve temsil olunanı bağlamayacağı¹⁶⁵ için icazet verilmesi halinde kambiyo taahhüdünden tam ehliyetli sorumlu olacak aksi takdirde yetkisiz temsil sebebiyle TTK madde 678 gereği düzenleyen sorumlu olacaktır.¹⁶⁶

Tam ehliyetlilerin ticari işletme işletmesi durumunda tacir sayılmaları sebebiyle kendi başlarına ticari temsilci atayabilecekleri için ticari temsilci tam ehliyetlinin iradi temsilcisi olarak onun adına ticari işletmenin yönetimi için kambiyo senedi düzenleyebilir. Ticari işletme yönetimi için atanmış ticari temsilcinin kendisine ayrıca ve açıkça yetki verilmesi durumunda atayacağı bir başka ticari temsilci¹⁶⁷ de ticari işletmenin yönetimi ve işlerin yürütülmesi için kambiyo senedi düzenleyebilecektir.¹⁶⁸ Ancak ticari temsilcinin açıkça ticari temsilci atayabileceğine ilişkin kendisine verilmiş bir yetki bulunmamasına rağmen ticari temsilci ataması durumunda atanacak ticari temsilcinin düzenleyeceği kambiyo senedinden TTK madde 678 gereği kendisi bizzat sorumlu olacaktır.

Tam ehliyetlinin ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin işlemleri için ticari vekil atamasını doğrudan kendisi yapabileceğinden¹⁶⁹ atadığı ticari vekile ayrıca yetki vererek kendisi adına kambiyo taahhüdünde bulunmasını sağlayabilir. Ticari vekilin ayrıca yetkilendirme olmadan kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda TTK madde 678 gereği kambiyo taahhüdünden bizzat kendisi sorumlu olacaktır.¹⁷⁰ Ancak bu durumda temsil edilenin işlemi onaylaması durumunda kambiyo taahhüdünden temsil edilen sorumlu olacaktır.

¹⁶⁵ Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 56; Eren, s. 456; İnceoğlu, s.358; Antalya, s. 559

¹⁶⁶ Y HGK, E 2014/12-1091, K 2016/847; Y 12. HD, E 2016/32210, K 2017/297, Y 19 HD, E 2015/12357, K 2016/6465 (UYAP)

¹⁶⁷ Ticari mümessilin ticari temsilci belirleyebileceği ve ticari vekilin de temsilen kıymetli evrak düzenleyebileceği hususunda Y HGK, E 2013/12-2/ 2013/866 K, t 1.06.2013, Naklen Eriş, s. 55; Aksi görüşte Hasan Pulaşlı, **Şirketler Hukukundaki Temsil İle Borçlar Kanunundaki Ticari Mümessil ve Ticari Vekil Ayrımı**, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Sayı 2, Haziran 2014, s. 9(www.jurix.com)(Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil); özel yetki verilse dahi ticari temsilcinin bir başka ticari temsilciyi atayamayacağı çünkü ticari temsilcinin iradi temsilci tarafından atanamayacağı görüşü için bkn Oruç Hami Şener, **Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s. 13.

¹⁶⁸ Y TD, E 1966/2471, K 1968/1639, T. 22.03.1968

¹⁶⁹ Emin Kaya, **Türk Özel Hukukunda Ticari Vekillik** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale 2010, s. 34(www.tez.yok.gov.tr)

¹⁷⁰ Y 12 HD E 2016/4192, K 2016/6694 (UYAP)

(ii) Poliçe Kabulü Yönünden

Tam ehliyetliler tam fiil ehliyetine sahip oldukları için kendi başlarına atayacakları iradi temsilcilerine poliçede kabul işlemini yaptırabilirler.¹⁷¹ Tam ehliyetlilerin iradi temsilci vasıtasıyla yapacakları poliçe kabul işlemi herhangi bir makamın izin veya icazeti olmaksızın geçerli olacaktır. İradi temsilci tam ehliyetliyi temsilen kabul işlemini poliçe üzerine ‘kabul’, ‘kabul edilmiştir’ vb. manalara gelen kelimeleri yazdıktan sonra temsil olunanın adını yazarak, vekâleten, temsilen gibi ifadelerle kendi adını da yazıp imzalayarak ya da doğrudan temsil olunanın adını yazdıktan sonra imza atarak yapabilir.

Tam ehliyetlilerin ticari işletme yönetimi için atadığı ticari temsilci¹⁷² ve ticari temsilcinin kendisine ayrıca ve açıkça yetki verilmesi durumunda atayacağı bir başka ticari temsilci¹⁷³ de ticari işletmenin yönetimi ve işlerin yürütülmesi için kambiyo taahhüdü altına girme niteliğinde olan poliçe kabulü¹⁷⁴ işlemini yapabilir.

Tam ehliyetlinin ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin işlemleri için ticari vekil atamasını doğrudan kendisi yapabileceğinden¹⁷⁵ atadığı ticari vekile ayrıca yetki verilmesi durumunda poliçe kabulü işlemini de yapabilecektir. Ticari vekile kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisi verilmişse bu yetki poliçe kabulü işlemini de kapsayacaktır.

(iii) Ciro İşlemleri Yönünden

Tam ehliyetliler tam fiil ehliyetine sahip oldukları için kendi başlarına atayacakları iradi temsilci vasıtasıyla ciro işlemini yapabilirler. İradi temsilci tam ehliyetliyi temsilen ciro işlemini kambiyo senedinin arka yüzüne ya da alonja bir başkasının ismini yazarak “ödeyiniz” ibaresi ile imzalarına atarak ya da yalnızca “ödeyiniz” ibaresi ile temsil olunanın adını yazarak, vekâleten, temsilen gibi ifadelerle kendi adını da yazıp imzalamayla ya da doğrudan temsil olunanın adını yazdıktan

¹⁷¹ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 536; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113; ; Doğanay, s. 1473; Can/Güner, s. 115

¹⁷² Güntin, s. 37

¹⁷³ Aksi görüşte Şener, s. 13; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 9.

¹⁷⁴ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113

¹⁷⁵ Kaya, Ticari Vekil, s. 34

sonra imza atmak suretiyle yapabilir. Temlik cirosu dışındaki rehin ve tahsil cirolarında cironun niteliğine ilişkin belirlemenin de belirtilmesi gerekir.

Tam ehliyetlilerin ticari işletme işletmeleri durumunda atadıkları ticari temsilci herhangi bir yetkilendirmeye tabi olmaksızın tüm ciro işlemlerini tam ehliyetliyi temsilen yapabilir.¹⁷⁶ Ticari işletme yönetimi için atanmış ticari temsilcinin kendisine ayrıca ve açıkça yetki verilmesi durumunda atayacağı bir başka ticari temsilci¹⁷⁷ de ciro işlemlerini yapabilir. Ancak ticari temsilcinin açıkça ikinci bir ticari temsilci atayabileceğine ilişkin kendisine verilmiş bir yetki bulunmamasına rağmen ticari temsilci ataması durumunda atanacak ticari temsilcinin yapacağı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden TTK madde 678 gereği bizzat kendisi sorumlu olacak, tahsil cirosu ise geçersiz olacağından senet bedeli senet borçlusundan talep edilemeyecektir.

Ticari vekil TBK madde 551/2 gereği ancak açıkça kambiyo işlemleri için yetkilendirilmişse temlik ve rehin cirosu yapabilir. Ticari vekilin kambiyo taahhüdü ya da ciro işlemi şeklinde verilmiş bir yetkilendirmesi olmadan rehin ve temlik cirosu yapması durumunda TTK madde 678 gereği cirodan ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Ancak bu durumda temsil edilenin ya da ticari temsilcisinin ciroyu onaylaması durumunda ciro geçerli hale gelecektir. Kambiyo senedinden doğan hakkın tahsil edilmesi için ticari vekilin yetkilendirilmesi gerekmediğinden¹⁷⁸ tahsil cirosu işleminin ise temlik ve teminat yetkileri dışında yalnızca tahsil yetkisi vermesinden dolayı ticari vekil herhangi bir yetkilendirme olmaksızın tahsil cirosu işlemini yapabilir.

(iv) Aval Verilmesi Yönünden

Tam ehliyetliler tam fiil ehliyetine sahip oldukları için kendi başlarına atayacakları¹⁷⁹ iradi temsilci vasıtasıyla aval verebilirler. İradi temsilci tam ehliyetliyi temsilen aval verirken “aval içindir” ibaresi ile kim adına aval verilmişse onun isminin

¹⁷⁶ Güntin, s. 37

¹⁷⁷ Aksi görüşte Şener, s. 13. Yazar özel yetki verilse dahi ticari temsilcinin bir başka ticari temsilciyi atayamayacağı çünkü ticari temsilcinin iradi temsilci tarafından atanamayacağı görüşündedir.

¹⁷⁸ Cenkci/Çetinkaya, s. 26

¹⁷⁹ Y 12. HD, E 6975/ K 16337, T 29.04.2013, “borçlu tarafından keşide tarihinden sonrasına ait bir vekaletname verilmiş olması, vekil tayin edilen kişinin vekaleten atmış olduğu aval imzasına sonradan geçerlilik kazandırmaz” Naklen Eriş, s. 262

belirtip temsil olunanın adını yazarak, vekâleten, temsilen gibi ifadelerle kendi adını da yazıp imzalamayla ya da doğrudan temsil olunanın adını yazdıktan sonra imza atmak suretiyle verebilir. Senedin ön yüzüne düzenleyen dışında atılan her imza düzenleyen lehine aval verme sayılacağından ön yüze imza durumunda temsilcinin temsil edilenin adını belirtmesi aval verenin tespiti açısından yaşanabilecek hataların önlenmesinde yararlı olacak, aksi durumda iradi temsilcinin aval veren olarak kabulü ile sorumluluğuna gidilmesi tehlikesi doğabilecektir.

Tam ehliyetliler ticari işletme işletmeleri durumunda ticari işletmenin işlemlerinin devamı için atayacakları ticari temsilci herhangi bir yetkilendirmeye tabi olmaksızın tam ehliyetliyi temsilen aval verebilir¹⁸⁰. Ancak aynı durumda atanan ticari vekil ise TBK madde 551/2 gereği ancak açıkça kambiyo işlemleri için yetkilendirilmişse, kambiyo işlemleri hakkındaki yetkilendirme çoğun içinde az da olacağı kuralı gereği avalu de kapsayacağı için aval¹⁸¹ verebilir.

c. Temsilci Yönünden

Türk Hukukunda temsil ilişkisinde temsilcinin ayırt etme gücüne sahip olması yeterli kabul edilmekte, fiil ehliyetine sahip olması şartının aranmamaktadır.¹⁸² Tam ehliyetliler fiil ehliyetine dolayısıyla ayırt etme gücüne sahip oldukları için başkasının temsilcisi olarak atanmak suretiyle kambiyo senedi düzenleyebilir, poliçe kabulünde bulunabilir, tüm ciro işlemlerini yapabilir ve aval verebilirler.

2. Yasal Danışmanlık Altındakilerde

a. Genel Açıklamalar

Eski Medeni Kanun döneminde mahdut ehliyet olarak adlandırılan TMK'da ise yasal danışmanlık olarak ifade edilen kurumun niteliği üzerine eski medeni kanun

¹⁸⁰ Aksu, Aval, s. 77; Güntin, s. 37

¹⁸¹ Demirkapı, Aval, s. 93

¹⁸² Akyol, s. 226; İnceoğlu, s. 137; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.654; Bu konuda doktrinel tartışmalar için bkn İnceoğlu, ss. 134-137.

döneminde tartışmalar mevcuttu. Bir görüş¹⁸³ yasal danışman atanmış kişileri tam ehliyetli, tam ehliyetsiz ve sınırlı ehliyetsizlere ilave olarak 4. bir grup olarak sınırlı ehliyetli kişiler olarak adlandırarak¹⁸⁴ incelenmesini savunmaktayken diğer bir görüş ise yasal danışmanlık durumunda kişinin ehliyetli olduğunu yalnızca bir takım işlemlerde kendi çıkarı için başkalarının katılımının gerektiği görüşünü savunmaktaydı.¹⁸⁵ TMK madde 429 kenar başlığında yasal danışman tabirini tercih edilmesi ile yasal danışmanlık kurumunun fiil ehliyetine sınırlama getirme değil yardım amaçlı bir kurum olduğunun kabul edilmesi, kanunda vesayet organları arasında yasal danışmanlığın sayılmaması¹⁸⁶ nedeniyle sınırlı ehliyet olarak ayrı bir grup olarak değil tam ehliyetlilerin bir hali olarak kabul edilmesi görüşü tarafımızca benimsenmiştir. Bu nedenle çalışmamızda ayrı bir ehliyet grubu olarak sınırlı ehliyetliler olarak vasıflandırılmamış ancak ayrıntılı açıklamaların yapılabilmesi için ayrı başlık altında incelenmiştir. TMK madde 429 da oy danışmanlığı ve yönetim danışmanlığı olmak üzere iki tür danışmanlık düzenlenmiştir.¹⁸⁷

b. Oy Danışmanlığı Altındakilerde

(1) Genel Açıklamalar

TMK madde 429/1'de düzenlenmiş olup, kendisine oy danışmanı atanan kişinin görüşümüz gereği fiil ehliyeti tamdır. Ancak bu kişiler maddede sayılan birtakım işlerde oy danışmanının izin, icazet ya da katılma şeklinde oyunu açıklaması ile işlem yapabilen kişilerdir. Oy danışmanlığında işlemi kişinin bizzat kendisinin

¹⁸³ Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 51; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 38; Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 58; Oğuzoğlu, s. 273; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 256; L. Yılmaz, Defiler, s. 59, 60

¹⁸⁴ Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 223. Yazar sınırlı ehliyetsizlerle danışmanlık altında bulunanları ayırmadan tam ehliyetliler, tam ehliyetsizler ve sınırlı fiil ehliyetine sahip olanlar şeklinde ayırım yaparak, sınırlı fiil ehliyetine sahip olanlar başlığı altında incelemektedir.

¹⁸⁵ Dural, Gerçek Kişiler, s. 62; Dural/Öğüz, s. 62

¹⁸⁶ Ömer Uğur Gençcan, **Vesayet Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2009, s. 905

¹⁸⁷ Öğretide ehliyet konusunu tam ehliyetli, tam ehliyetsiz ve sınırlı ehliyetsizlere ilave olarak sınırlı ehliyeti-yasal danışmanlık altında olan kişiler olarak kabul eden yazarlar mevcuttur. Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 62vd. ; Gençcan, s. 905; Kerem Öz, **Türk-Alman Hukukunda Küçüğün Bir Meslek veya Sanatı Kendi Başına Yürütmesi ve Bu Durumun Hukuki İşlem Ehliyeti Üzerindeki Etkileri**, Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı:4, Aralık 2014, s. 77 (www.jurix.com.tr)

yapması gerekmekte olup, onun adına oy danışmanı yapamaz.¹⁸⁸ TMK madde 429'da açıkça görüşü alınmak üzere yasal danışman atanacağı belirtildiğinden görüş açıklaması temsil yetkisi kullanımı olarak vasıflandırılmaz.¹⁸⁹ Vesayet kurumundan farklı olarak burada kişi işlemi bizzat kendisi yapmakta oy danışmanı ise yalnızca işleme görüşünü açıklayarak katılmaktadır.¹⁹⁰ Açıklama işleminden önce verilecek izin, işlem esnasında işleme katılma, işlemden sonra verilecek icazet suretiyle olabilir.¹⁹¹ Açıklama şekle tabi değildir, zımni olarak da yapılabilir.¹⁹² TMK madde 429/1'de sayılan işlemler sınırlı sayıda (numerus clausus) işlemler olup,¹⁹³ kıyas yoluyla genişletilmez. Oy danışmanının görüşünü bildirmesi herhangi bir şekle bağlı değildir. Ancak yapılan işlem diğer tarafın ya da başvuru halinde hâkimin belirleyeceği süre içerisinde onaylanmazsa diğer taraf işlemle bağlı olmaktan kurtulacaktır.¹⁹⁴

(2) Temsil Olunan Yönünden

(i) Yasal Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Oy danışmanlığı altındaki kişilerin fiil ehliyeti tam olmasına rağmen TMK madde 429/1'de düzenlenmiş olan hallerde oy danışmanının izin, icazet ya da katılma şeklinde oyunu açıklaması gerekmektedir. TMK madde 429/1 bent 8'de kambiyo taahhüdü altına girme işlemi için oy danışmanının rızasının gerekli olduğunun düzenlenmesi sebebiyle¹⁹⁵ bu kişiler kambiyo taahhüdü altına girerken oy danışmanının oyunu almak zorundadır.¹⁹⁶ Oy danışmanının katılımı olmadan yapılan

¹⁸⁸ Dural, Gerçek Kişiler, s. 62; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 63; Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 109; Gençcan, s. 912; Ayan/Ayan, s. 65

¹⁸⁹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 78; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 247; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 265

¹⁹⁰ Metin Topçuoğlu, **Yeni Çek Kanunu Çerçevesinde Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili ve Temsilin Sonuçları**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XXVI, Sayı 4, Aralık 2010 s. 143; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 78

¹⁹¹ Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 38; Gençcan, s. 928-931

¹⁹² Dural, Gerçek Kişiler, s. 66; Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 95; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 39

¹⁹³ Dural, Gerçek Kişiler, s. 67; Oğuzoğlu, s. 254; Zevkliler/Havutçu, s.118; Dural/Öğüz, s. 63

¹⁹⁴ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 63; Gençcan, s. 929

¹⁹⁵ Kınacıoğlu, Kıymetli, s. 99; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 64; Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 62; Akıntürk, s. 126

¹⁹⁶ Gençcan, s. 921; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997,s. 392; L. Yılmaz, Def'iler, s. 397; Yılmaz, s. 62

kambiyo taahhüdü ya da TMK madde 429/1'de sayılan diğer işlemler yönünden TMK madde 451'deki kural geçerlidir. Buna göre diğer tarafın belirlediği veya başvurusu ile hâkimin belirleyeceği süre içerisinde işleme oy danışmanının olumlu oy vermemesi durumunda TTK madde 678 devreye girmeyecektir. Ancak danışmanlık altındaki kişi tam fiil ehliyetine sahip olduğu intibayı yaratarak karşı tarafı yanıltmışsa TMK madde 452/2 gereği oy danışmanlığı altındaki kişi karşı tarafın zararından sorumlu olacaktır.¹⁹⁷

Oy danışmanlığının sadece görüş açıklamakla sınırlı hukuki niteliği sebebiyle¹⁹⁸ oy danışmanının danışman olarak atandığı kişinin katılımı olmaksızın doğrudan kendisinin danışman olarak atandığı kişi adına kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda, TTK madde 678 gereği oy danışmanı kambiyo taahhüdünden bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Polîçe Kabulü Yönünden

Kendisine oy danışmanı atanan kişinin TMK madde 429 gereği kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi için oy danışmanının izin, icazet ya da katılma şeklinde görüşünü açıklaması gerektiğinden ve poliçede kabul işlemi kambiyo taahhüdü altına girme niteliğinde olduğundan¹⁹⁹ kendisine oy danışmanı atanan kişi oy danışmanının izin, katılma ya da icazetiyle poliçede kabul işlemi yapabilir. Ancak oy danışmanlığında kişinin işlemi bizzat yapmasının gerekmesi, onun adına oy danışmanının yapamaması²⁰⁰ sebebiyle poliçede kabul işlemi bizzat oy danışmanı atanan kişi kendisi yapmalı, oy danışmanı yalnızca izin, katılma ya da icazet şeklinde görüşünü açıklamalıdır. Oy danışmanının katılımı olmaksızın danışman atanan kişinin poliçe kabulünde bulunması durumunda karşı tarafın belirlediği veya hâkimin başvuru üzerine belirleyici süre içerisinde kabul işleminin oy danışmanı tarafından onaylanmaması durumunda poliçede kabul işlemi geçersiz olacaktır.

¹⁹⁷ Gençcan, s. 930; Öztan, Kıymetli Evrak Hukuku, 1997, s. 392

¹⁹⁸ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 78; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 247; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 265

¹⁹⁹ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113;

²⁰⁰ Dural, Gerçek Kişiler, s 62; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 63; B. Öztan, Hakiki Şahıslar s 109

Ciro İşlemleri Yönünden

Kendisine oy danışmanı atanan kişinin TMK madde 429'da sayılan işlemleri yönünden oy danışmanının izin, icazet ya da katılma şeklinde görüşünü açıklamasının gerekmesi, temlik cirosunun kambiyo taahhüdü altına girme niteliğinde olması ve TMK madde 429/1 b. 8'de kambiyo taahhüdü altına girme işleminin sayılan işlemlerden olması sebebiyle temlik cirosu için oy danışmanının görüşünün alınması gerekmektedir. Rehin cirosunun teminat işlevinin olması ve TMK madde 429/1 b. 3'te kıymetli evrakın rehninin (her ne kadar rehin cirosu ve kıymetli evrakın rehni işlemi aynı olmasa da sonuçları açısından benzerdir) de oy danışmanının görüşüne ihtiyaç gerektiren işlemlerden olması, rehin cirosunun cirantayı kambiyo işleminde taraf sıfatı altına sokup, kambiyo hukuku kurallarına göre kendisine başvuru imkânı vermesi sebebiyle rehin cirosu için de oy danışmanının görüşünün alınması gerekmektedir. Aksi takdirde TMK madde 451'deki kural devreye girecek diğer tarafın belirlediği veya başvurusu ile hâkimin belirleyeceği süre içerisinde işleme oy danışmanının olumlu oy vermemesi durumunda TTK madde 678 devreye girmeyecek, ciro işlemi geçersiz olacaktır. Tahsil cirosunun yalnızca kambiyo taahhüdünün kendisi adına tahsili yetkisinin devri yetkisini içermesi sebebiyle oy danışmanının onayı olmaksızın yapılabilmesi mümkündür.

Oy danışmanlığında kişinin işlemi bizzat yapmasının gerekmesi onun adına oy danışmanının yapamaması²⁰¹ sebebiyle rehin ve temlik cirosu işlemlerini bizzat oy danışmanı atanan kişi kendisi yapmalı, oy danışmanı yalnızca izin, katılma ya da icazet şeklinde görüşünü açıklamalıdır. Oy danışmanlığı altındaki kişi adına doğrudan danışman atanan kişinin temlik ya da rehin cirosu yapması durumunda karşı tarafın belirlediği veya hâkimin başvuru üzerine belirleyeceği süre içerisinde oy danışmanının ciro işlemini onaylamaması durumunda, TTK madde 678 gereği oy danışmanı cirodan sorumlu olacaktır. Oy danışmanlığı altındaki kişi adına danışmanın tahsil cirosu yapması durumunda niteliği gereği TTK madde 678 devreye girmeyecek, geçersiz ciro sebebiyle ciro edilene tahsil yetkisi vermeyecektir.

²⁰¹ Dural, Gerçek Kişiler, s 62; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 63; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s 109

Aval Verilmesi Yönünden

Avalin kambiyo hukukuna özgü bir tür kefalet niteliğinde olması ve oy danışmanlığı altındaki kişilerde oy danışmanının oyuna ihtiyaç duyulan haller arasında TMK madde 429/1'de sayılan işlemler arasında hem kambiyo taahhüdü altına girme hem de kefil olma işlemi sayıldığı için oy danışmanlığı altındaki kimse aval işlemi için oy danışmanının görüşünü almak suretiyle yapabilir.²⁰² Ancak oy danışmanlığında kişinin işlemi bizzat yapmasının gerekmesi onun adına oy danışmanının yapamaması²⁰³ sebebiyle aval işlemi bizzat oy danışmanı atanmış kişi kendisi yapmalı, oy danışmanı yalnızca izin, katılma ya da icazet şeklinde görüşünü açıklamalıdır.

Oy danışmanının katılımı olmaksızın, danışman atanmış kişinin kendi başına aval işlemi yapması durumunda karşı tarafın belirlediği veya hakimin başvuru üzerine belirleyici süre içerisinde oy danışmanının aveli onaylamaması durumunda aval geçersiz olacaktır.

(ii) İradî Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Oy danışmanı atanmış kişilerde kambiyo taahhüdü için danışmanın onayının alınması gerektiğinden²⁰⁴ kambiyo taahhüdü işlemi için iradi temsilci atarken de danışmanın onayı gerekecektir. Oy danışmanının onayı kambiyo taahhüdünün karşı tarafa verilmesi anına kadar alınabilir. Onay alınmaksızın iradi temsilcinin atanması ve iradi temsilcinin kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda karşı tarafın belirlediği veya başvurusu ile hakimin belirleyeceği süre içerisinde işleme oy danışmanının olumlu oy vermemesi durumunda TTK madde 678 gereği yetkisiz temsilci kambiyo taahhüdünden sorumlu olacaktır.²⁰⁵

²⁰² Demirkapı, Aval, s. 36; Aksu, Aval, s. 26; Gençcan, s. 980; Güral, s. 454

²⁰³ Dural, Gerçek Kişiler, s. 62; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 63; B. Öztan, Hakiki Şahıslar s. 109

²⁰⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 392

²⁰⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 392

Oy danışmanlığı altındaki kişiler açısından ticari temsilcinin görevleri arasında TMK madde 429'da belirtilen işlemler de bulunduğu için kendileri doğrudan ticari temsilci atayamayacaklarından²⁰⁶ ticari temsilci atarken yasal danışmanın onayını almaları gerekir.²⁰⁷ Ancak bu durumda doğrudan TTK madde 678'e gitmeden oy danışmanının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği kambiyo taahhüdünden ticari temsilcinin sorumlu tutulması gerekir.

Oy danışmanlığı altındaki kişi ticari işletme işletiyorsa ticari işletmenin işlemleri için ticari vekili kendisi doğrudan atayabilir.²⁰⁸ Ancak ticari vekilin yetkileri TMK madde 429/1 de sayılan halleri kapsıyorsa atama oy danışmanının oyuyla mümkün olacaktır.²⁰⁹ Kambiyo taahhüdü yetkisine sahip ticari vekil atanması, kambiyo taahhüdü altına girme TMK madde 429/1 de sayıldığı için oy danışmanının oyuyla mümkün olacaktır.

Police Kabulü Yönünden

Oy danışmanı atanmış kişilerde police kabulü işlemi için atanacak iradi temsilci police kabul işleminin kambiyo taahhüdü altına girme niteliğinde olması ve kambiyo taahhüdü altına girmenin oy danışmanlığı yönünden TMK m 429'da sayılan işlemlerden olması nedeniyle oy danışmanının izin ya da icazeti ile atanabilecektir. Oy danışmanının izin ya da icazeti olmaksızın atanan iradi temsilci police kabulü işlemini yetkili temsilci olarak gerçekleştiremeyeceğinden yapacağı police kabulünden kendisi sorumlu olacaktır.

Oy danışmanlığı altındaki kişilere ticari temsilci atanması durumunda yasal danışmanın onayını almaları gerektiğinden²¹⁰ oy danışmanının onayı ile atanan ticari temsilci danışmanlık altındaki kişi adına police kabulü işlemi yapabilecektir. Aksi durumda onay alınmadan atanan ticari temsilci police kabulünden bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Aksi takdirde öncelikle oy danışmanının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa ticari temsilcinin verdiği kambiyo taahhüdünden bizzat

²⁰⁶ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 679

²⁰⁷ İsmail Kırca, **Ticari Mümessillik**, Yetkin Yayınları, Ankara 1996, s. 50; Şener, s. 20

²⁰⁸ Kaya, Ticari Vekil, s. 37

²⁰⁹ Abdullah Sayın, **Ticari Vekil** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2016, s. 16(www.tez.yok.gov.tr);

²¹⁰ Şener, s. 20

sorumlu olması gerekir.

Oy danışmanlığı altındaki kişi ticari işletme işletiyorsa ticari işletmenin işlemleri için ticari vekili kendisi doğrudan atayabilse²¹¹ de kambiyo taahhüdü altına girme niteliğinde olan poliçe kabulü işlemi yetkisine sahip ticari vekil kambiyo taahhüdü TMK madde 429/1 de sayılan haller kapsamına girdiği için oy danışmanının oyuyla atanabilecektir.²¹² Aksi durumda ticari vekilin yaptığı poliçe kabulünden oy danışmanının onayı alınmazsa TTK madde 678 gereği kendisi sorumlu olacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Tam ehliyetlinin oy danışmanı atanmış kişi olması durumunda iradi temsil yetkisi ile ciro işlemi yapabilmesi ciro türüne göre değişecektir. Temlik cirosunun kambiyo taahhüdü altına girme niteliğinde olması ve kambiyo taahhüdü altına girmenin de TMK madde 429/1 b. 8’de sayılan işlemlerden olması sebebiyle temlik cirosu yapabilmek için iradi temsil yetkisi verilmesi durumunda oy danışmanının görüşünün alınması gerekmektedir. Her ne kadar rehin cirosu kıymetli evrakın rehni işleminin aynısı olmasa da ciranta açısından sonuçları itibariyle benzemesi ve TMK madde 429/1 b. 3’te kıymetli evrakın rehninin de oy danışmanının görüşünü gerektiren işlemlerden olması, rehin cirosunun cirantayı kambiyo işleminde taraf sıfatı altına sokup, kambiyo hukuku kurallarına göre kendisine başvuru imkânı vermesi sebebiyle rehin cirosu işlemi için iradi temsil yetkisi verilirken oy danışmanının olumlu görüşünün alınması gerekmektedir. Oy danışmanının görüşü alınmaksızın atanan iradi temsilcinin yapacağı rehin ve temlik ciroları yetkisiz temsil kapsamına girecektir. Tahsil cirosunun yalnızca kambiyo taahhüdünün kendisi adına tahsili yetkisinin devrini içermesi, TMK madde 429’da sayılan işlemlerin kapsamına girmemesi sebebiyle oy danışmanının onayı olmaksızın tahsil cirosu işlemi için iradi temsil yetkisinin doğrudan danışmanlık altındaki kişi tarafından verilmesi mümkündür.

Oy danışmanlığı altındaki kişilere ticari temsilci yasal danışmanın onayı ile atanabileceğinden²¹³ bu surette atanmayan ticari temsilcinin yaptığı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Ancak danışmanlık altındaki

²¹¹ Kaya, Ticari Vekil, s. 37

²¹² Sayın, Ticari Vekil, s. 16

²¹³ Şener, s. 20

kişinin bizzat ticari temsilci ataması geçersiz olsa da geçersizlik ticari temsilcinin sahip olduğu yetkilerden kaynaklandığından ve tahsil cirosu TMK madde 429’da sayılan hallere girmeyerek tahsil için temsilci ataması niteliğinde olduğundan kişinin doğrudan kendisinin atadığı ticari temsilcinin yapacağı tahsil cirosu geçerli olacaktır.

Oy danışmanlığı altındaki kişi ticari işletme işletiyorsa ciro ya da kambiyo taahhüdü işlemleri için yetkilendirilmiş ticari vekil oy danışmanının oyuyla atanabileceğinden²¹⁴ bu şekilde atanmayan ya da ciro ya da kambiyo taahhüdü için ayrıca yetki verilmeyen ticari vekil yapacağı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden kendisi sorumlu olacaktır. Ancak tahsil cirosu TBK madde 551/2 ve TMK madde 429’da sayılan hallere girmeyerek yalnızca tahsil için temsilci ataması niteliğinde olduğundan geçerli olacaktır.

Oy danışmanı tarafından atanmayan ticari temsilci ya da yetkilendirilmeyen ticari vekilin yapacağı rehin ve temlik cirosu işlemlerinde doğrudan TTK madde 678’e gitmeden oy danışmanının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği cirodan ticari temsilci ve ticari vekilin sorumlu tutulması gerekir

Aval Verilmesi Yönünden

Kendisine oy danışmanı atanmış kişiler aval işlemini oy danışmanının görüşünü alarak kendileri yapabildikleri²¹⁵ için oy danışmanının da oyunu almak suretiyle atayacakları iradi temsilci tarafından oy danışmanı atanmış kişi adına aval verilebilir. Ancak oy danışmanlığında kişinin işlemi bizzat yapmasının gerekmesi onun adına oy danışmanının yapamaması²¹⁶ sebebiyle aval verecek kişiye bizzat oy danışmanı atanmış kişi tarafından temsil yetkisi verilmeli, oy danışmanı yalnızca izin, katılma ya da icazet şeklinde görüşünü açıklamalıdır. Oy danışmanının katılımı olmaksızın oy danışmanı atanmış kişinin iradi temsilci vasıtasıyla aval verdirilmesi durumunda karşı tarafın belirlediği veya hakimin başvuru üzerine belirleyici süre içerisinde oy danışmanının avalu onaylaması gerekecektir.

²¹⁴ Sayın, Ticari Vekil, s. 16

²¹⁵ Demirkapı, Aval, s 36; Aksu, Aval, s. 26

²¹⁶ Dural, Gerçek Kişiler, s 62; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 63; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 109

Oy danışmanlığı altındaki kişilere ticari temsilci oy danışmanının onayı²¹⁷ ile atanabileceğinden bu şekilde atanan ticari temsilci oy danışmanlığı altındaki kişi adına aval verebilir.

Oy danışmanlığı altındaki kişi ticari işletmenin işlemleri için TMK madde 429/1'de sayılan yetkilere sahip ticari vekili oy danışmanının oyuyla atayabileceği²¹⁸ ve hem kefil olma hem de kambiyo taahhüdü altına girme işlemleri TMK madde 429/1'de sayıldığı için aval verme yetkisine sahip ticari vekilin oy danışmanının oyuyla atanması gerekir.

Oy danışmanı oyu olmadan ya da doğrudan oy danışmanının kendisi tarafından atanan ticari temsilci ve ticari vekilin vereceği aval TTK madde 678 kapsamına girer. Ancak bu durumda oy danışmanının oyunun tamamlanması için beklenmesi, tamamlanmaması durumunda TTK madde 678 gereği aval işleminden ticari temsilci ve ticari vekilin sorumlu tutulması gerekir.

(3) Temsilci Yönünden

Oy danışmanlığı altında bulunan kişilerin görüşümüz gereği fiil ehliyeti tamdır. Türk Hukukunda temsil ilişkisinde temsilcinin ayırt etme gücüne sahip olmasının yeterli kabul edilmesi, fiil ehliyetine sahip olması şartının aranmaması²¹⁹ sebebiyle ayırt etme gücüne ve fiil ehliyetine sahip olan oy danışmanlığı altındaki kişiler evleviyetle bir başkasının temsilcisi olabilir ve temsilci sıfatıyla üçüncü kişilerle işlem yapabilirler. Bu nedenle oy danışmanlığı altındaki kişiler yetkilendirilmeleri durumunda bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdünde bulunabilirler, poliçe kabulü yapabilirler, temlik, rehin, tahsil cirosu işlemlerini yapabilirler ve aval verebilirler. Temsilci olarak işlem yapılması durumunda kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, ciro ve aval işlemlerinden dolayı sorumluluk altına giren temsil olunan kişi olacağından ve oy danışmanlığı altındaki kişinin malvarlığını etkileyen borçlandırıcı ya da tasarrufi işlem niteliğinde bir işlem mevcut olmadığından bu yönüyle TMK madde 429 kapsamında da bulunmadığından temsilci olarak bahsedilen işlemlerin

²¹⁷ Şener, s. 20

²¹⁸ Sayın, Ticari Vekil, s. 16

²¹⁹ Akyol, s. 226; İnceoğlu, s. 137; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.654; Bu konuda doktrinel tartışmalar için bkn İnceoğlu, ss. 134-137.

yapılması durumunda oy danışmanının oyunun alınması gerekmez.

c. Yönetim Danışmanlığı Altındakilerde

(1) Genel Açıklamalar

TMK madde 429'da düzenlenen yönetim danışmanlığında kişinin malvarlığının sermaye bölümü üzerinde tasarruf yetkisi kısıtlanmakta ancak fiil ehliyetine sınırlama getirilmemektedir. Yönetim danışmanlığında kişi malvarlığının geliri üzerinde işlem yapabilirken yalnızca mal varlığının sermaye kısmı ile ilgili tasarrufta bulunması ve yönetmesi yasaklanmıştır.²²⁰ Yönetim danışmanı mal varlığının sermaye bölümü ile ilgili işlemler yönünden kişiyi temsil yetkisine sahiptir.²²¹ Dolayısıyla oy danışmanından farklı olarak yönetim danışmanlığında işlemler yönetim danışmanı tarafından temsil edilerek yapılır.²²² Yönetim danışmanı kişinin malvarlığının sermaye kısmı ile ilgili işlemleri bizzat yapabileceği gibi izin ya da icazeti ile kişi kendisi de yapabilir.²²³ Yönetim danışmanı atanan kişinin malvarlığının sermaye bölümü üzerinde işlemde bulunması ve yönetim danışmanının buna izin vermemesi halinde işlem geçersiz olur.²²⁴

(2) Temsil Olunan Yönünden

(i) Yasal Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Yönetim danışmanlığında kendisine yönetim danışmanı atanan kişi malvarlığının sermaye kısmıyla ilgili tasarrufta bulunabilmesi yönünden yönetim

²²⁰ Dural, Gerçek Kişiler, s. 67; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 64; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 39; Gençcan, s. 912

²²¹ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 64; Dural, Gerçek Kişiler, s. 67; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 95; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 39; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 266; Ayan/Ayan, s. 65; Gençcan, s. 912

²²² Dural, Gerçek Kişiler, s. 67; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 64; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 247; Dural/Öğüz, s. 63; Ayan/Ayan, s. 65; Gençcan, s. 936

²²³ Dural, Gerçek Kişiler, s. 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 40; Gençcan, s. 933

²²⁴ Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 40; Gençcan, s. 935

danışmanın yasal temsil yetkisi altındadır. Doktrinde savunulan ve bizim de taraftar olduğumuz görüşe göre yönetim danışmanı vasiye daha yakın hukuki vasıfta olması sebebiyle yapılan işlemin TMK madde 462 ve 463'teki işlemlerden biri olması halinde niteliğine göre vesayet makamı ve denetim makamından izin alınması gerekmektedir.²²⁵ TMK madde 462'de sayılan işlemlerin arasında kambiyo taahhüdü altına girme de sayıldığı için yönetim danışmanlığı altındaki kişilerde yönetim danışmanı Sulh hukuk mahkemesinden izin alarak danışmanlık altındaki kişi adına kambiyo taahhüdü altına girebilir. Yönetim danışmanı vesayet makamından izin almazsa bu durumda TMK madde 451 kıyasen uygulanır. Karşı taraf mahkemeye başvurarak tayin edeceği süre içerisinde Sulh Hukuk Mahkemesi'nden izin alınmasını talep edebilir. Bu sürede izin alınmazsa kambiyo taahhüdü geçersiz olacaktır.

Police Kabulü Yönünden

Police kabulünün muhatabı kambiyo taahhüdü altına sokması²²⁶ ve taraftar olduğumuz görüşe göre²²⁷ yönetim danışmanı vesayete daha yakın olan niteliği sebebiyle TMK madde 462/1-b.5 gereği kambiyo taahhüdü altına girme işlemi vesayet makamının izni ile yapılabilen işlemlerden olduğundan yönetim danışmanı ancak vesayet makamının izniyle police kabul işlemini yapabilir. Yönetim danışmanlığı altında olan kişinin police kabul işleminin yapması ya da yönetim danışmanının onun adına police kabul işlemini yapması durumunda vesayet makamının izni gerekeceği için izne kadar işlem askıda hükümsüz olacaktır. Kabul için başvuran taraf kendisi ya da hâkimin belirleyeceği süre içinde kabul işlemi için vesayet makamından izin alınmasını bekleyecektir.

²²⁵ Dural, Gerçek Kişiler, s. 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 39

²²⁶ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113;

²²⁷ Dural, Gerçek Kişiler, s 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 39

Ciro İşlemleri Yönünden

Temlik cirosunun cirantayı kambiyo taahhüdü altına sokması ve taraftar olduğumuz görüşe göre²²⁸ yönetim danışmanlığında vesayete ilişkin olarak kıyasen uygulanacak hükümler arasında olan TMK m 462/1 b.5 gereği kambiyo taahhüdü altına girme vesayet makamının izni ile yapılabilen işlemlerden olması sebebiyle yönetim danışmanı ancak vesayet makamının izniyle temlik cirosu işlemini yapabilir. Rehin cirosu her ne kadar temlik yetkisi vermese dahi tahsil ve en önemlisi teminat işlevlerini içerisinde barındırdığından ve kanun koyucunun TMK madde 462/1 b. 5 düzenlemesindeki amacının kambiyo taahhüdü altına giren kişi yönünden teminat işlevine sahip olması sebebiyle kendisine kambiyo hukuku kurallarına göre başvurulması tehlikesinin önlenmesi olduğundan, kanımızca rehin cirosu da yönetim danışmanının ancak vesayet makamının izniyle yapabileceği işlemlerdendir. Bu nedenle temlik ve rehin cirosunda yönetim danışmanlığı altında olan kişinin ciro işlemini yapması ya da yönetim danışmanının onun adına ciro işlemini kendi başına yapması durumunda vesayet makamının izni gerekeceği için izne kadar işlem askıda hükümsüz olacaktır. Rehin ya da temlik cirosu yoluyla devralan taraf kendisi ya da hâkimin belirleyeceği süre içinde ciro işlemi için vesayet makamından izin alınmasını bekleyecektir.

Tahsil cirosunun ciranta yönünden yalnızca kendi adına kambiyo senedinin tahsili yetkisini içermesi, temlik ya da teminat işlevlerine sahip olmaması sebebiyle yönetim danışmanlığı altında olan kişinin malvarlığının sermaye bölümüyle ilgili tasarrufi işlem niteliğinde olmadığından yönetim danışmanlığı altında olan kişi tarafından doğrudan yapılabilecektir.

Aval Verilmesi Yönünden

Yönetim danışmanlığında kendisine yönetim danışmanı atanan kişinin malvarlığının sermaye kısmıyla ilgili tasarrufta bulunabilmesi yönünden yönetim danışmanının yasal temsil yetkisi altında olması ve aval işlemi vesayet altındaki kişiler

²²⁸ Dural, Gerçek Kişiler, s 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 39

bakımından yasak işlem niteliğinde olması sebebiyle²²⁹ yönetim danışmanlığı altındaki kişilerde aval işlemi yasak işlemler kapsamındadır. Bu nedenle yönetim danışmanlığı altındaki kişiler başkaları lehine aval veremezler.²³⁰

(ii) İradi Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Yönetim danışmanı atanmış kişilerde benimsediğimiz görüş gereği²³¹ yönetim danışmanının vesayete daha yakın olan niteliği sebebiyle TMK m 462' de sayılan işlemleri yapabilmek için vesayet makamının izninin alması gerektiğinden ve TMK m 462/1-b.5 gereği kambiyo taahhüdü altına girme vesayet makamı izniyle yapılabilen işlemlerden olduğundan kambiyo taahhüdü vermek için iradi temsilci atanması ancak vesayet makamının izni ile yönetim danışmanı tarafından yapılabilecektir. Ancak izin alınmaksızın iradi temsilci atanması durumunda temsilcinin verdiği kambiyo taahhüdü doğrudan geçersiz sayılmayacak, karşı tarafın belirlediği veya başvurusu ile hâkimin belirleyeceği süre içerisinde kambiyo taahhüdüne danışmanın ve vesayet makamının izninin alınması gerekecektir. Danışmanın ve vesayet makamının onay vermemesi durumunda TTK madde 678 gereği yetkisiz temsilci kambiyo taahhüdünden sorumlu olacaktır.

Yönetim danışmanlığı altındaki kişiler açısından ticari temsilcinin yetkileri arasında danışmanlık altındaki kişinin malvarlığının sermaye bölümü ile ilgili işlemler de bulunması ve yönetim danışmanlığının vesayete daha yakın niteliği sebebiyle danışmanlık altındaki kişi doğrudan ticari temsilci atayamayacağından²³² ticari temsilci atanması yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınması ile mümkün olabilir.²³³

²²⁹ Ayrıntılı açıklamalar için bkn İkinci bölüm, II, A, 4, b, (1), (iii)

²³⁰ Aksi görüşte Güral, s. 454; Demirkapı, Aval, s. 36; Aksu, Aval, s. 26

²³¹ Dural, Gerçek Kişiler, s 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s 39

²³² Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 679

²³³ Şener yasal danışmanlığın tüm türleri için ticari temsilcinin yasal danışmanın izniyle atanabileceği görüşündedir. Şener, s. 20

Yönetim danışmanlığı altındaki kişi ticari işletme işletiyorsa ticari işletmenin işlemleri için ticari vekil yönetim danışmanı tarafından atanabilse²³⁴ de ticari vekilin yetkilerinin kapsamına kambiyo taahhüdünün de girmesi ya da kambiyo taahhüdü için ticari vekilin yetkilendirilmesi yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınmasıyla mümkün olabilir.

Vesayet makamının izni ile yönetim danışmanı tarafından atanmayan ya da yetkilendirilmeyen ticari vekil ve ticari temsilciler verdikleri kambiyo taahhüdünden bizzat sorumlu olacaklardır. Ancak bu durumda doğrudan TTK madde 678'e gitmeden öncelikle yönetim danışmanı ve vesayet makamının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği kambiyo taahhüdünden ticari temsilcinin sorumlu tutulması gerekir.

Police Kabulü Yönünden

Police kabulü işlemi muhatap açısından mal varlığının sermaye kısmıyla ilgili tasarrufta bulunma niteliğinde bir işlem olduğu için yönetim danışmanlığı altındaki kişiler police kabul işlemi için iradi temsilciyi doğrudan kendileri atayamayacaktır. Benimsediğimiz görüş sebebiyle²³⁵ yönetim danışmanlığı altındaki kişilerde kıyasen uygulanacak olan hükümlerden TMK m 462/1-b.5 gereği kambiyo taahhüdü altına girme işleminin vesayet makamı izniyle yapılabilen işlemlerden olması ve police kabulünün muhatabı kambiyo taahhüdü altına sokması sebebiyle police kabul yetkisine sahip iradi temsilci atanması ancak vesayet makamının izni ile yönetim danışmanı tarafından yapılabilecektir.

Yönetim danışmanlığı altındaki kişilere ticari temsilci yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınması²³⁶ ile atanabileceğinden²³⁷ bu surette atanmayan ticari temsilcinin yaptığı police kabulü işleminden bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

²³⁴ Sayın, Ticari Vekil, s. 16; Aksi görüşte Kaya, Ticari Vekillik, s. 37. Yazar ticari vekil tayininin malvarlığının sermaye bölümü üzerinde tasarruf işlemi niteliğinde olmadığını, bu nedenle doğrudan yönetim danışmanlığı altındaki kişi tarafından atanabileceği görüşündedir.

²³⁵ Dural, Gerçek Kişiler, s 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s 39

²³⁶ Yönetim danışmanlığının vesayete daha yakın nitelikte olması sebebiyle ticari temsilci yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının onayı ile atanabilir.

²³⁷ Şener yasal danışmanlığın tüm türleri için ticari temsilcinin yasal danışmanın izniyle atanabileceği görüşündedir. Şener, s. 20

Yönetim danışmanlığı altındaki kişinin ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin işlemleri için ticari vekil yönetim danışmanı tarafından atanabilse²³⁸ de atanacak ticari vekilin yetkileri içine kambiyo işlemlerinin ve dolayısıyla poliçe kabul yetkisinin de girmesi durumunda ticari vekil ataması ya da atandıktan sonra yetkilendirilmesi yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınması ile mümkün olacaktır. Kambiyo taahhüdü için yetkilendirilmiş ticari vekilin aynı nitelikte olduğundan poliçe kabul yetkisine de sahip olduğunun kabul edilmesi gerekir.

Vesayet makamının izni ile yönetim danışmanı tarafından atanmayan ya da yetkilendirilmeyen ticari temsilci ve ticari vekillerin poliçe kabulünde doğrudan TTK madde 678'e gitmeden öncelikle yönetim danışmanı ve vesayet makamının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği kambiyo taahhüdünden ticari temsilcinin ve ticari vekilin sorumlu tutulması gerekir.

Ciro İşlemleri Yönünden

Yönetim danışmanlığı altında bulunan kişi yönünden iradi temsilci vasıtasıyla ciro işlemi yapılabilmesi cironun türüne göre değişecektir. Yönetim danışmanının vesayete daha yakın olan niteliği sebebiyle²³⁹ gibi temlik ve rehin ciroları yönünden yönetim danışmanı bizzat kendisi vesayet makamının izni olmaksızın işlem yapamayacağı ve kendi sahip olduğu yetkiden fazlasını devretmesi de mümkün olamayacağından, temlik ve rehin cirosu yetkisine sahip iradi temsilciyi yönetim danışmanı vesayet makamının onayı ile atayabilecektir. Bu nedenle temlik ve rehin cirosu yetkisine sahip iradi temsilciyi yönetim danışmanlığı altında olan kişinin bizzat ataması ya da yönetim danışmanının onun adına iradi temsilciyi kendi başına ataması durumunda vesayet makamının izni olmadığı için iradi temsilci temsil yetkisine sahip olmayacaktır.

Tahsil cirosunu malvarlığının sermaye bölümüyle ilgili tasarrufi nitelikte bir işlem olmadığından doğrudan yönetim danışmanlığı altında bulunan kişinin kendisinin yapabilmesi ve TBK madde 504 kapsamına girmemesi sebebiyle tahsil cirosu yetkisine sahip iradi temsilci danışmanlık altındaki kişinin bizzat kendisi ya da onun

²³⁸ Sayın, Ticari Vekil, s. 16

²³⁹ Dural, Gerçek Kişiler, s 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s 39

adına yönetim danışmanı tarafından atanabilecektir.

Yönetim danışmanlığı altındaki kişilere ticari temsilci atanması yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınması ile mümkün olduğundan²⁴⁰ bu şekilde atanmayan ticari temsilci yaptığı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Bu durumda doğrudan TTK madde 678'e gitmeden yönetim danışmanı ve vesayet makamının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa ticari temsilcinin sorumlu tutulması gerekir. Ancak yönetim danışmanlığı altındaki kişinin bizzat ticari temsilci ataması geçersiz olsa da geçersizlik ticari temsilcinin sahip olduğu yetkilerden kaynaklandığından ve tahsil cirosunun tahsil için temsilci ataması niteliği sebebiyle malvarlığının sermaye bölümü üzerinde tasarruf sonucu doğuran işlemlerden olmadığından, danışmanlık altındaki kişinin kendi başına atadığı ticari temsilcinin yaptığı tahsil cirosu işlemi geçerlidir.

Yönetim danışmanlığı altındaki kişinin ciro ya da kambiyo taahhüdü işlemleri için yetkilendirilmiş ticari vekil ataması yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınması ile mümkün olabileceğinden bu şekilde atanmayan ya da ciro ya da kambiyo taahhüdü için ayrıca yetki verilmeyen ticari vekil yapacağı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden kendisi sorumlu olacaktır. Bu durumda öncelikle TTK madde 678'e gitmeden yönetim danışmanı ve vesayet makamının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa cirodan ticari vekilin sorumlu tutulması gerekir. Tahsil cirosu TBK madde 551/2 hallerine girmeyerek yalnızca tahsil için temsilci ataması niteliğinde olduğundan ve malvarlığının sermaye bölümü üzerinde tasarruf sonucu doğurmadığından doğrudan danışmanlık altındaki kişi tarafından atanan ya da ayrıca ciro ya da kambiyo taahhüdü yetkisi verilmeyen ticari vekilin yapacağı tahsil cirosu işlemi geçerlidir.

Aval Verilmesi Yönünden

Yönetim danışmanlığının taraftar olduğumuz görüşe göre²⁴¹ vesayete daha yakın olan niteliği sebebiyle aval işlemi vesayet altındaki kişiler bakımından yasak işlem niteliğinde olduğundan yönetim danışmanlığı altındaki kişiler bakımından da

²⁴⁰ Şener yasal danışmanlığın tüm türleri için ticari temsilcinin yasal danışmanın izniyle atanabileceği görüşündedir. Şener, s. 20

²⁴¹ Dural, Gerçek Kişiler, s 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 39

yasak işlem olacağından yönetim danışmanlığı altındaki kişilerde, yönetim danışmanının atayacağı iradi temsilci, ticari temsilci ve ticari vekil vasıtasıyla danışmanlık altındaki kişiyi temsilen aval verilemez. Aksi durumda TTK madde 678 gereği aval veren kişi işlemde bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

(3) Temsilci Yönünden

Türk Hukukunda temsil ilişkisinde temsilcinin ayırt etme gücüne sahip olması yeterli kabul edildiği için fiil ehliyetine sahip olması şartı aranmadığından²⁴² yönetim danışmanlığı altında bulunan kişiler ayırt etme gücüne ve görüşümüz gereği fiil ehliyetine sahip olmaları sebebiyle bir başkasının temsilcisi olabilir ve temsilci sıfatıyla üçüncü kişilerle işlem yapabilirler. Bu nedenle yönetim danışmanlığı altındaki kişiler yetkilendirilmeleri durumunda bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdünde bulunabilirler, poliçe kabulü yapabilirler ve temlik, rehin, tahsil cirosu verebilirler. Temsilci olarak işlem yapılması durumunda kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, ciro ve aval işlemlerinden dolayı sorumluluk altına giren temsil olunan kişi olacağından dolayı yönetim danışmanlığı altındaki kişinin malvarlığı üzerinde borçlandırıcı ya da tasarrufi işlem niteliğinde bir işlem mevcut olmadığından ve bu yönüyle TMK madde 429/2 kapsamında danışmanlık altındaki kimseyi malvarlığı yönünden etkileyen bir işlem bulunmadığından danışmanlık altındaki kimsenin temsilci olarak bahsedilen işlemleri yapması durumunda yönetim danışmanının katılması ya da vesayet makamının izninin alınması gerekmez. Bu nedenlerle aval işlemini yönetim danışmanlığı altındaki kişiler yönünden yasak işlem niteliğinde kabul etmemize rağmen danışmanlık altındaki kişinin temsilci olması durumunda aval nedeniyle sorumluluk altına giren kişi temsil olunan olduğu için temsilci sıfatıyla yönetim danışmanlığı altındaki kişinin aval vermesi durumunda aval işlemi geçerli olacak ve temsil olunanı bağlayacaktır.

²⁴² Akyol, s. 226; İnceoğlu, s. 137; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.654; Bu konuda doktrinel tartışmalar için bkn İnceoğlu, ss. 134-137.

d. Karma Danışmanlık Altındakilerde

(1) Genel Açıklamalar

Oy ve yönetim danışmanlığının birleşmesinden oluşan²⁴³ bu danışmanlık türünde kişi malvarlığının sermaye bölümü üzerinde kendisi tasarrufta bulunamayacağı gibi TMK madde 429'da sayılan hallerde de işlemi karma danışmanın oyu ile yapabilir.²⁴⁴ Bu haller dışında ise kişi tam ehliyetli bir kişi gibi işlemler yapabilecektir.²⁴⁵

(2) Temsil Olunan Yönünden

(i) Yasal Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Karma danışmanlık, hem yönetim hem de oy danışmanlığının birleşmesi sebebiyle vasiliğe en yakın hal olduğu ve kambiyo senedi düzenlemek hem TMK madde 429'da sayılan hallerden olması sebebiyle oy danışmanının hem de malvarlığının sermaye bölümü ile ilgili işlemlerden olması sebebiyle yönetim danışmanının yetkisi içerisinde olduğu için benimsediğimiz görüş gereği²⁴⁶ danışman tarafından vesayet makamından izin alınarak karma danışmanlık altındaki kişi adına kambiyo taahhüdü altına girilebilir. Karma danışmanın bizzat kendisi kambiyo taahhüdünde bulunacağından ayrıca izni aranmayacaktır.

²⁴³ Yargıtay 2 HD 2054/2854, 23.03.1994 kararında hem oyunu alma hem de yönetimine katılmak için danışman yani karma danışman atanabileceğini önceki kararlarında kabul ederken yeni bir kararında (Y 2 HD, 13877-14698, 06.11.2008) hem temsil hem yönetim danışmanı şeklinde mahkemenin verdiği karma danışman atanmasına ilişkin kararda oy çokluğu ile bu iki kavramı çıkararak üst kavram olan yasal danışmanlık kavramını kullanmıştır. Muhalefet görüşünde ise hem temsil hem yönetim danışmanı kavramının çıkarılmasından sonra bunların yerine üst kavram olan yasal danışmanlık kavramı yerine karma danışmanlık tabirinin kullanılması gerektiği şeklindedir. Kararlar Naklen Gençcan, s. 914

²⁴⁴ Dural, Gerçek Kişiler, s. 68; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 65; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 40

²⁴⁵ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 110; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 40

²⁴⁶ Dural, Gerçek Kişiler, s 67; Arpacı, Kişiler Hukuku, s 39

Police Kabulü Yönünden

Oy ve yönetim danışmanlığının birleşmesinden oluşan karma danışmanlıkta poliçe kabulü işlemi danışmanlık altındaki kişiyi kambiyo taahhüdü altına sokarak kambiyo ilişkisine dâhil edeceğinden kambiyo taahhüdü altına girme işleminin TMK madde 429/1-b.8 sayılan işlemlerden olması ve malvarlığının sermaye bölümünü ilgilendirmesi sebebiyle karma danışman tarafından vesayet makamının izniyle yapılabilecektir. Danışmanlık altındaki kişinin kendi yaptığı kabul işlemi için danışmanın ve vesayet makamının onayının alınması ya da doğrudan karma danışmanın yapacağı kabul işlemine vesayet makamının onayının alınması için kabul başvurusunda bulunan tarafın belirleyeceği süre ya da başvurusu üzerine hâkimin belirleyeceği süre içinde onayın yapılması gerekecektir.

Ciro İşlemleri Yönünden

Temlik cirosunun danışmanlık altındaki kişiyi kambiyo taahhüdü altına sokarak kambiyo ilişkisine dâhil etmesi nedeniyle TMK m 429/1-b.8'de sayılan kambiyo taahhüdü niteliğinde ve malvarlığının sermaye bölümüyle ilgili işlem olduğundan karma danışman tarafından vesayet makamının izniyle yapılabilir. Rehin cirosu temlik yetkisini barındırmasa da teminat işlevini barındırması sebebiyle kambiyo senedinin tahsil edilememesi durumunda cirantaya başvurulması imkânı vermesi, bu nedenle danışmanlık altındaki kişinin malvarlığının sermaye ile ilgili kısmının tasarrufu niteliğinde olması ve oy danışmanlığı yönünden TMK madde 429/1 b 3'te kıymetli evrakın rehni işlemiyle benzer nitelikte olmasından dolayı karma danışmanlık altındaki kişi adına rehin cirosu işlemini karma danışmanı ancak vesayet makamının onayı ile yapabilecektir. Temlik ve rehin cirosunda karma danışmanlık altında olan kişinin ciro işlemini yapması ya da karma danışmanın onun adına ciro işlemini kendi başına yapması durumunda vesayet makamının izni gerekeceği için izne kadar işlem askıda hükümsüz olacaktır. Rehin ya da temlik cirosu yoluyla devralan taraf kendisi ya da hâkimin belirleyeceği süre içinde ciro işlemi için vesayet makamından izin alınmasını bekleyecektir. İzin alınmaması durumunda ciro işlemi en başından geçersiz olacaktır.

Tahsil cirosunun ciranta yönünden yalnızca kendi adına kambiyo senedinin tahsili yetkisini içermesi, temlik ya da teminat işlevlerine sahip olmaması sebebiyle karma danışmanlık altında olan kişinin malvarlığının sermaye bölümüyle ilgili tasarrufi işlem niteliğinde olmadığından ve TMK madde 429/1’de sayılan işlemler arasında bulunmadığından karma danışmanlık altında olan kişi kendi başına tahsil cirosu işlemi yapabilecektir.

Aval Verilmesi Yönünden

Oy ve yönetim danışmanlığının birleşmesinden oluşan karma danışmanlıkta, vesayet altındaki kişilerde ve buradan hareketle yönetim danışmanlığı altındaki kişilerde aval işlemini yasak işlemlerden kabul etmemiz sebebiyle²⁴⁷ karma danışmanlık altındaki kişilerde başkaları lehine aval verilemez.

(ii) İradi Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Oy ve yönetim danışmanlığının birleşmesinden oluşan karma danışmanlıkta kambiyo taahhüdü altına girme hem TMK m 429/1,b.8’te sayılan işlemlerden olduğu hem de malvarlığının sermaye bölümünü ilgilendirdiğinden ve yönetim danışmanlığının vesayete yakın niteliğinden dolayı TMK m 462/1,b.5’te kambiyo taahhüdü altına girme de sayıldığından kambiyo taahhüdü yetkisine sahip iradi temsilci vesayet makamının izniyle karma danışman tarafından atanabilir. Aksi takdirde vesayet makamının izni olmaksızın doğrudan karma danışman tarafından ya da danışmanlık altındaki kişi tarafından atanması durumunda kambiyo taahhüdünde bulunursa kambiyo taahhüdü doğrudan geçersiz sayılmayacak, karşı tarafın belirlediği veya başvurusu ile hakimin belirleyeceği süre içerisinde kambiyo taahhüdüne danışmanın ve vesayet makamının izninin alınması gerekecektir. Aksi takdirde iradi temsilci kambiyo taahhüdünden yetkisiz temsil gereği bizzat kendisi sorumlu

²⁴⁷ Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, A, 4, d, (2), (ii), Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

olacaktır.

Karma danışmanlık altındaki kişilere ticari temsilci atanması durumunda ticari temsilcinin yetkileri arasında danışmanlık altındaki kişinin malvarlığının sermaye bölümü ile ilgili işlemler de bulunması ve yönetim danışmanlığının vesayete daha yakın olan niteliği sebebiyle danışmanlık altındaki kişi doğrudan ticari temsilci atayamayacağından²⁴⁸ ticari temsilci atanması yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınması ile mümkün olabilir.²⁴⁹

Karma danışmanlık altındaki kişinin ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin işlemleri için ticari vekil karma danışman tarafından atanabilse²⁵⁰ de ticari vekilin yetkilerinin kapsamına kambiyo taahhüdünün de girmesi durumunda ticari vekil ataması karma danışman tarafından vesayet makamının izninin alınması ile yapılabilir.

Ticari temsilci ve ticari vekilin öngörülen şekil şartlarına uymadan atanması ve kambiyo taahhüdünde bulunmaları durumunda atanan ticari temsilcinin ve ticari vekilin yapacağı kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği kendisi sorumlu olacaktır. Ancak bu durumda doğrudan TTK madde 678'e gitmeden öncelikle karma danışmanın ve vesayet makamının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği kambiyo taahhüdünden ticari temsilcinin ve ticari vekilin sorumlu tutulması gerekir.

Police Kabulü Yönünden

Police kabulünün kişiyi kambiyo taahhüdü altına sokan niteliği ve kambiyo taahhüdü altına girmenin TMK madde 429/1-b.5'te sayılan işlemlerden olması hem de malvarlığının sermaye bölümünü ilgilendirmesi ve yönetim danışmanlığının vesayete yakın niteliğinden dolayı TMK m 462/1-b.5'in kıyasen uygulanmasının gerekmesi sebebiyle police kabul yetkisine sahip iradi temsilci vesayet makamının izniyle karma danışman tarafından atanabilir. Vesayet makamının izni olmaksızın doğrudan karma danışman tarafından atanması durumunda yetkisiz temsil durumu ortaya çıkar.

²⁴⁸ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 679

²⁴⁹ Şener ticari temsilcinin yasal danışmanın izniyle atanabileceği görüşündedir. Şener, s. 20

²⁵⁰ Sayın, Ticari Vekil, s. 16; Aksi görüşte Kaya, Ticari Vekillik, s. 37. Yazar ticari vekil tayininin malvarlığının sermaye bölümü üzerinde tasarruf işlemi niteliğinde olmadığını, bu nedenle doğrudan yönetim danışmanlığı altındaki kişi tarafından atanabileceği görüşündedir.

Karma danışmanlık altındaki kişilere ticari temsilci atanması yönetim danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınması ile mümkün olacağından²⁵¹ bu şartlara uyulmadan atanan ticari temsilci yaptığı poliçe kabulünden bizzat sorumlu olacaktır.

Karma danışmanlık altındaki kişinin işlettiği ticari işletmenin işlemleri için kambiyo taahhüdü ve dolayısıyla poliçe kabulü yetkisine sahip ticari vekil atanması karma danışman tarafından vesayet makamının izninin alınması ile mümkün olacağından bu surette atanmayan ticari vekilin yapacağı kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği kendisi sorumlu olacaktır.

Ticari temsilci ve ticari vekilin öngörülen şekil şartlarına uymadan atanması ve kambiyo taahhüdünde bulunmaları durumunda atanan ticari temsilcinin ve ticari vekilin yapacağı poliçe kabulünden bizzat sorumluluğu doğsa da bu durumda doğrudan TTK madde 678'e gitmeden öncelikle karma danışmanın ve vesayet makamının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği kambiyo taahhüdünden ticari temsilci ve ticari vekilin sorumlu tutulması gerekir.

Ciro İşlemleri Yönünden

Oy ve yönetim danışmanlığının birleşmesinden oluşan karma danışmanlıkta temlik ve rehin cirosu işlemlerini yukarıda bahsettiğimiz²⁵² gibi karma danışmanlık altındaki kişi adına karma danışmanı ancak vesayet makamının izniyle yapabileceğinden rehin ve temlik cirosu işlemleri için iradi temsilcinin vesayet makamının izniyle karma danışman ya da her ikisinin izin ve onaylarıyla karma danışmanlık altındaki kişi tarafından atanması gerekir. Vesayet makamının izni olmaksızın karma danışman tarafından ya da her ikisinin izni olmaksızın karma danışmanlık altındaki kişi tarafından atanan iradi temsilcinin rehin ve temlik cirosu işlemi yapması durumunda TTK madde 678 gereği ciro işleminden kendisi sorumlu olacaktır.

²⁵¹ Şener yasal danışmanlığın tüm türleri için ticari temsilcinin yasal danışmanın izniyle atanabileceği görüşündedir. Şener, s. 20

²⁵² Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, A, 4, b, (1), (iii)

Tahsil cirosunun ise hem malvarlığının sermaye bölümüyle ilgili tasarrufi bir işlem olmaması sebebiyle doğrudan danışmanlık altında bulunan kişinin kendisinin yapabilmesi hem de TBK madde 504 kapsamına girmemesi sebebiyle tahsil cirosu yetkisine sahip iradi temsilciyi bizzat danışmanlık altındaki kişi kendisi ya da onun adına yönetim danışmanı tarafından atanabilecektir.

Karma danışmanlık altındaki kişilere ticari temsilci atanması danışmanı tarafından vesayet makamının izninin alınması ile mümkün olduğundan²⁵³ bu şekilde atanmayan ticari temsilcinin yaptığı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Ancak bu durumda doğrudan sorumluluğuna gitmeden öncelikle karma danışmanın ve vesayet makamının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği rehin ve temlik cirosundan ticari temsilcinin sorumlu tutulması gerekir. Ancak karma danışmanlık altındaki kişinin bizzat ticari temsilci ataması geçersiz olsa da geçersizlik ticari temsilcinin sahip olduğu yetkilerden kaynaklandığından ve tahsil cirosunun tahsil için temsilci ataması niteliğinin mal varlığının sermaye bölümü üzerinde tasarruf sonucu doğurmadığından, danışmanlık altındaki kişinin kendi başına atadığı ticari temsilcinin yaptığı tahsil cirosu işlemi geçerlidir.

Karma danışmanlık altındaki kişinin ticari işletme işletmesi durumunda ticari vekil danışmanı tarafından atanması gerektiğinden²⁵⁴ bu surette atanmayan ya da ciro ya da kambiyo taahhüdü için ayrıca yetki verilmeyen ticari vekilin yapacağı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden kendisi sorumlu olacaktır. Bu durumda doğrudan TTK madde 678'e gitmeden karma danışman ve vesayet makamının onayının alınması için süre verilmesi, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği cirodan ticari vekilin sorumlu tutulması gerekir. Tahsil cirosu TBK madde 551/2 hallere girmeyerek yalnızca tahsil için temsilci ataması niteliğinde olduğundan ve malvarlığının sermaye bölümü üzerinde tasarruf sonucu doğurmadığından doğrudan danışmanlık altındaki kişi tarafından atanan ya da geçerli bir biçimde ciro ya da kambiyo taahhüdü yetkisi

²⁵³ Şener yasal danışmanlığın tüm türleri için ticari temsilcinin yasal danışmanın izniyle atanabileceği görüşündedir. Şener, s. 20

²⁵⁴ Sayın, Ticari Vekil, s. 16; Aksi görüşte Kaya, Ticari Vekillik, s. 37. Yazar ticari vekil tayininin malvarlığının sermaye bölümü üzerinde tasarruf işlemi niteliğinde olmadığını, bu nedenle doğrudan yönetim danışmanlığı dolayısıyla karma danışmanlık altındaki kişi tarafından atanabileceği görüşündedir.

verilmeyen ticari vekilin yapacağı tahsil cirosu işlemi geçerlidir.

Aval Verilmesi Yönünden

Oy ve yönetim danışmanlığının birleşmesinden oluşan karma danışmanlık, yönetim danışmanlığını bünyesinde barındırdığından yönetim danışmanlığı açısından aval işlemi yasak işlem olarak kabul etmemiz sebebiyle karma danışmanlık altındaki kişilerde, doğrudan karma danışman ya da danışmanlık altındaki kişi ile birlikte atayacakları iradi temsilci karma danışmanlık altındaki kişiyi temsilen aval veremez.

(3) Temsilci Yönünden

Oy ve yönetim danışmanlığının birleşmesinden oluşan karma danışmanlık altındaki kişilerin görüşümüz gereği fiil ehliyeti tamdır. Karma danışmanlığı altındaki kişilerin ayırt etme gücüne ve dolayısıyla fiil ehliyetine sahip olmalarının yanında Türk Hukukunda temsil ilişkisinde temsilcinin ayırt etme gücüne sahip olmasının yeterli kabul edilmesi, fiil ehliyetine sahip olması şartının aranmaması²⁵⁵ sebebiyle karma danışmanlığı altındaki kişiler bir başkasının temsilcisi olabilir ve temsilci sıfatıyla üçüncü kişilerle işlem yapabilirler. Bu nedenle karma danışmanlık altındaki kişiler yetkilendirilmeleri durumunda bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdünde bulunabilirler, poliçe kabulü yapabilirler ve temlik, rehin, tahsil cirosu verebilirler. Temsilci olarak işlem yapılması durumunda kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, ciro ve aval işlemlerinden dolayı sorumluluk altına giren temsil olunan kişi olacağından bu çerçevede karma danışmanlık altındaki kişinin malvarlığını etkileyen borçlandırıcı ya da tasarrufi işlem niteliğinde bir işlem mevcut olmadığından ve bu yönüyle TMK madde 429/1 ve 429/2 kapsamında ve danışmanlık altındaki kimsenin malvarlığı yönünde yapılmış işlem mevcut olmadığından danışmanlık altındaki kimsenin temsilci olarak bahsedilen kambiyo hukuku işlemlerini yapması durumunda karma danışmanının katılması ya da vesayet makamının izninin alınması gerekmez. Aval işlemi karma danışmanlık altındaki kişiler yönünden yasak işlem niteliğinde

²⁵⁵ Akyol, s. 226; İnceoğlu, s. 137; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.654; Bu konuda doktrinel tartışmalar için bkn İnceoğlu, ss. 134-137.

kabul etmemize rağmen danışmanlık altındaki kişinin temsilci olması durumunda aval nedeniyle yukarıda da açıklandığı üzere sorumluluk altına giren kişi temsil olunan olduğu için temsilci sıfatıyla karma danışmanlık altındaki kişinin aval vermesi durumunda aval işlemi geçerlidir.

3. Sınırlı Ehliyetsizlerde

a. Genel Açıklamalar

Sınırlı ehliyetsizler TMK madde 16/1 gereği ayırt etme gücüne sahip küçük ve kısıtlılardır. Sınırlı ehliyetsizlerin tam ehliyetsizlerden ayıran ayırt etme gücüne sahip olmaları, tam ehliyetlilerden ayıran ise ergin olmamaları ya da bazı durumlarda kısıtlanmalarındır. Sınırlı ehliyetsizler öncelikle velayet altına alınması, velisi bulunmaması durumunda ise vesayet altına alınması zorunludur.²⁵⁶ Sınırlı ehliyetsizler kural olarak ehliyetsiz istisnaen ehliyetlidirler.²⁵⁷ Sınırlı ehliyetsizler TMK madde 16/1 gereği karşılıksız kazanma ve kişiye sıkı sıkıya bağlı hakları kullanma durumunda tam fiil ehliyetine sahiptirler ancak kendi işlemleri ile borç altına giremezler ve tasarruf işlemlerini yapamazlar. Sınırlı ehliyetsizler işlemlerini TMK hükümleri çerçevesinde veli ya da vasi olarak isimlendirilen yasal temsilcilerinin rızası ile kendileri yapabilirler ya da işlemleri doğrudan yasal temsilcileri tarafından onlar adına yapılabilir.²⁵⁸ Yasal temsilcilerin işlem yapılmadan önce işlemi yapması için küçük ya da kısıtlıya gösterdiği rıza izin, işlem esnasında katılma, işlemden sonra icazet olarak adlandırılır.²⁵⁹ İzin ya da icazet açık olabileceği gibi örtülü de olabilir.²⁶⁰ İşlemin kendisi şekle bağlı olsa dahi verilen rıza şekle bağlı değildir.²⁶¹ İşleme icazet

²⁵⁶ Feyzullah Taşkın, **Vesayet Organlarının Görev ve Sorumlulukları**,(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2002, s. 8 (www.tez.yok.gov.tr)

²⁵⁷ Dural, Gerçek Kişiler, s. 84; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 76; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 92; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 55; Oğuzoğlu, s. 272; Zevkliler/Havutçu, s. 121; Akıntürk, s. 127; Ayan/Ayan, s. 67; Taşkın, s. 55

²⁵⁸ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 76; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 92; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 59; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 243

²⁵⁹ Dural, Gerçek Kişiler, s. 87; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 77; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 95; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 38; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 243; Taşkın, s. 56

²⁶⁰ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 77; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 97; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 57; Oğuzoğlu, s. 269; Akıntürk, s. 128

²⁶¹ Dural, Gerçek Kişiler, s. 87; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 78; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 92; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 57; Taşkın, s. 56

verildikten sonra işlem geçerli hale geldiği için geri alınamazken, izin işlem yapılınca kadar geri alınabilir.²⁶² Sınırlı ehliyetsizlerde kambiyo taahhüdünde bulunmak yönünden velayet altında olanlar ile vesayet altında olan kişiler bakımından fark vardır.

b. Velayet Altındakilerde

(1) Genel Açıklamalar

Velayet hakkı ana ve baba evli ise birlikte, ayrı ise velayet hakkı kendisine bırakılan tarafa aittir. Sınırlı ehliyetsizler öncelikle velayet altına alınırlar. Velayet hakkı ana ve baba evli ise birlikte, ayrı ise velayet hakkı kendisine bırakılan tarafından kullanılacağı için her ikisinin de işlemi yaparken rıza vermesi gerekir.²⁶³ Ancak iyiniyetli üçüncü kişiler eşlerden birinin işlemi yaparken diğerinin rızası ile hareket ettiğini kabul edebilir. (TMK madde 342/2)

(2) Temsil Olunan Yönünden

(i) Yasal Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Velayet altında bulunanları temsilen velileri herhangi bir izne tabi olmaksızın kambiyo taahhüdünde bulunabilir.²⁶⁴ Eğer velayet altındaki küçük veya kısıtlı kendi başına kambiyo taahhüdünde bulunmuşsa askıda hükümsüz olan kambiyo taahhüdü velinin icazetiyle geçerli olur.²⁶⁵ Bu durumda da velinin icazeti yeterli olup vesayet

²⁶² Dural, Gerçek Kişiler, s. 88; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 97; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 61; Taşkın, s. 56; Öz, s. 82

²⁶³ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 77; Özge Yücel, **Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili**, (Ö. Yücel, Kayyım) Turhan Kitabevi, Ankara 2011, s.25

²⁶⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 402; Ayan/Ayan, s. 71; “veli için hakimden izin alınması zorunlu olmadığından velayet hakkını haiz olan ana veya baba, küçük adına kambiyo senedine imza koyabilir ve onu borçlandırabilir. Bu durumda senedin bu vasfı haiz olmadığı öne sürülemez”, Y 12 HD, E. 1981/8335, K. 1981/9699, Aynı yönde Y 12 HD, E. 1988/3112, K. 1988/15133 www.kazanci.com.tr

²⁶⁵ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak Hukuku, 1997, s. 391; Ayan/Ayan, s. 72; Yılmaz, s. 62

makamının izni gerekmez. Sınırlı ehliyetsizlikte asıl olan ehliyetsizlik olduğu için izin ya da icazeti karşı tarafın ispatlaması gerekir.²⁶⁶ Velinin icazetinin beklendiği durumda karşı taraf askıda hükümsüzlük durumunun uzun sürmesini istemezse kendisinin belirlediği ya da hâkimin belirleyeceği uygun bir süre içerisinde velinin icazet vermesini isteyebilir. (TMK 342/3- 451/2) Veli icazet vermezse, ehliyetsizliğin senetteki beyanının hükümsüzlüğüne ilişkin mutlak bir def'i olması sebebiyle²⁶⁷ sürenin bitiminden itibaren işlem geçmişe etkili geçersiz olacağı²⁶⁸ için kambiyo taahhüdü en baştan itibaren geçersiz hale gelir. İcazet geçmişe etkili olmakla birlikte sınırlı ehliyetsiz ve karşı taraf işlemi velinin icazetine bağlamışsa işlem icazetle birlikte geçerli olacağından²⁶⁹ kambiyo taahhüdü de icazetle birlikte icazetin verildiği andan itibaren geçerli hale gelmiş olur.

Kambiyo senedini düzenlerken fiil ehliyetinin kambiyo senedinin alacaklıya teslim edildiği anda bulunması gerekir.²⁷⁰ Senet düzenlenirken velayet altında olan kişi senedi teslim ederken fiil ehliyetine sahip olursa izin ya da icazete gerek olmaksızın kambiyo senedi geçerli olacaktır. Veliye icazet için başvurulduğu durumda icazet verilinceye kadar küçük ya da kısıtlı fiil ehliyetini kazanmışsa kendi icazeti işlemi geçerli hale getireceği için²⁷¹ kendi bulunduğu kambiyo taahhüdüne kendisinin icazet vermesi ile kambiyo taahhüdü geçerli hale gelir.²⁷²

Velayet evlilik birliği içerisinde birlikte kullanılacağı için eşlerden biri tarafından çocuk adına diğerinin bilgisi ve rızası dışında kambiyo taahhüdünde bulunulması durumunda karşı tarafın iyiniyetli değilse TMK madde 342/2'deki şart gerçekleşmeyeceği için kambiyo taahhüdü geçersiz olur.

TMK madde 126 gereği sınırlı ehliyetsiz kişiler 17 yaşında dolması durumunda velilerinin rızasıyla, TMK madde 124 gereği 16 yaşın doldurulması durumunda

²⁶⁶ Dural, Gerçek Kişiler, s. 89; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 98; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 304

²⁶⁷ L. Yılmaz, Def'iler, s. 400; Yılmaz, s. 62

²⁶⁸ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 79; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 96; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 57; Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 62; Oğuzoğlu, s. 269; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 302

²⁶⁹ Dural, Gerçek Kişiler, s. 88;

²⁷⁰ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; L. Yılmaz, Def'iler, s. 397

²⁷¹ Dural, Gerçek Kişiler, s. 87; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 92; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 61; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 244; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 303

²⁷² Y 19 HD, E 1997/4842, K 1997/10101, T 27.11.1997, "Davalı dava konusu bonoyu düzenlediği tarihte mümeyyiz küçük olup, MK'nın 16. Maddesine göre mümeyyiz bulunan küçükler kanuni mümessillerinin rızası olmadıkça kendi tasarrufları ile iltizam edemezler. Somut olayda sonradan reşit olan borçlu icra dosyasında borcu kabul ettiğinden bonodaki ehliyet koşulunun gerçekleştiği benimsenerek davanın kabulü gerekirken..." Yılmaz, s. 63

mahkeme izniyle evlenebilirler. Başka kısıtlama sebebi olmaksızın yalnızca yaş küçüklüğü sebebiyle ergin olamayanlardan 17 yaşında veli rızası ile 16 yaşında mahkeme izni ile evlenmiş kişiler, evlenme merasiminin tamamlandığı andan itibaren²⁷³ TMK madde 11/2 gereği ergin sayılırlar. Evlenme ile ergin olan 16 ya da 17 yaşındaki kimseler artık tam fiil ehliyetine sahip kişiler olarak 18 yaşın doldurulması şartı aranmaksızın kendi başlarına kambiyo taahhüdünde bulunabilirler. Evlenme merasiminin tamamlanmasından sonra evliliğin boşanma, gaiplik, ölüm gibi sebeplerle sona ermesi kazanılmış olan erginliği sona erdirmeyeceği için kişi bu hallerden sonra da kambiyo taahhüdünde bulunmaya devam edebilir.²⁷⁴ Ancak evlenmenin butlan sebebiyle sona ermesi halinde erginliğin korunup korunmayacağı doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre evliliğin butlanla sona ermesi halinde erginlik sona erer.²⁷⁵ Diğer bir görüş evlilik butlanla sona erse dahi erginliğin devam edeceği²⁷⁶ görüşündedir. ²⁷⁷ Baskın görüşse evliliğin butlanla sona ermesinden sonra iyiniyetli olan eşin erginliğinin devam edeceği, iyiniyetli olmayan eşin erginliğinin sona ereceği görüşündedir.²⁷⁸ Baskın görüşün kabul edilmesi durumunda iyiniyetli olmayan eşin butlan kararından sonra erginliğini kaybetmesi sebebiyle ancak yasal temsilcisi vasıtasıyla kambiyo senedi düzenleyebilecektir.

TMK madde 12 gereği 15 yaşını doldurmuş bir kişi kendi istemi, veli rızası²⁷⁹ ve mahkeme izniyle ergin kılınabilir. Ergin kılınma kararı ile birlikte mahkemece tespit edilen tarihten, tarih tespit edilmemişse kararın kesinleşmesi tarihinden itibaren

²⁷³ Dural, Gerçek Kişiler, s. 53; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 51; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 51; Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 46; Oğuzoğlu, s. 263; Aydın Zevkliler / Beşir Acabey / Emre Gökyayla, **Zevkliler Medeni Hukuk, Beşlangıç Hükümleri Kişiler Aile Hukuku**, Gözden geçirilmiş ve Genişletilmiş 6. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2000, s. 243

²⁷⁴ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 51

²⁷⁵ M. Kemal Oğuzman / Özer Seliçi / Saibe Oktay-Özdemir, **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, 16. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016, s. 68

²⁷⁶ Helvacı, Gerçek Kişiler, s.51; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 51; Dural, Gerçek Kişiler, s. 53; Turgut Akıntürk, **Medeni Hukuk**, Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış Genişletilmiş 11. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2005, s. 120

²⁷⁷ Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 46. Yazar evliliğin butlanına ancak izin alınmadan küçüğün evlenmesi sebebiyle hükmedilmişse ortadan kalkacağını, olağanüstü evlenme yaşının altındaki evlenmeler dışında diğer durumlarda devam edeceği görüşündedir.

²⁷⁸ Abdülkadir Arpacı, **Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler)**, Gözden Geçirilmiş Ve Genişletilmiş 2. Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2000, s. 29; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 223; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 246; Mehmet Ayan ve Nurşen Ayan, **Kişiler Hukuku**, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, s. 57

²⁷⁹ Vesayet altında olanlarda vasinin iznine ilişkin bir düzenleme olmayıp, TMK madde 463/6'da vesayet makamının izni ve denetim makamının onayı ile ergin kılınabileceği düzenlenmiştir.

erginlik kazanılacağı²⁸⁰ için ergin kılınan kişi tam²⁸¹ fiil ehliyetine sahip olarak²⁸² kendi başına ya da atayacağı iradi temsilci vasıtasıyla kambiyo taahhüdünde bulunabilir.²⁸³

Velayet altında olan ayırt etme gücüne sahip kısıtlıların kendilerini tam ehliyetli gibi göstererek velilerinin iznini almaksızın işlem yapmaları durumunda karşı tarafın bu yüzden uğradığı zararı tazmin etmeleri gerektiğinden²⁸⁴ bu suretle kambiyo taahhüdünde bulunmaları durumunda kambiyo taahhüdü icazetsizlik sebebiyle geçersiz olacağı için kambiyo taahhüdünden dolayı iyiniyetli üçüncü kişinin uğradığı zararı tazminle mükelleftirler.

TMK madde 16 gereği sınırlı ehliyetsizlerin kendi lehlerine karşılıksız kazandırmalar durumunda izin ya da icazet gerekmez. Dolayısıyla kendilerini lehtar göstererek izin gerekmeksizin yalnızca poliçe düzenleyebilirler.²⁸⁵ Ancak poliçenin devri için velinin izin veya icazeti gerekir. Çünkü sınırlı ehliyetsiz bu durumda müracaat borçlusuna haline gelmektedir.

Velayet altında bulunanları temsilen kambiyo taahhüdünde bulunulması durumunda velilerinin herhangi bir izin almaksızın kambiyo taahhüdünde bulunması kuraldır. Ancak TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılınmıştır.²⁸⁶ Velinin kendisi için ya da kendi menfaatine çocuk adına üçüncü kişilere karşı kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi durumu borçlandırıcı işlem olması sebebiyle²⁸⁷ genel durumdan ayrılarak kayyımın katılması ve hâkimin onayına

²⁸⁰ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 54; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 253

²⁸¹ Kanunun evlilik gibi özel yaş şartı belirlediği hallerde bu yaş doldurulmadan mahkeme izniyle ergin kılınan kişi bu hakka sahip olamaz.

²⁸² Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 240; Zevkliler/Havutçu, s. 117

²⁸³ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 390

²⁸⁴ Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 49, 63. Yazar bizim de katıldığımız şekilde TMK madde 452/2'nin yalnızca ayırt etme gücüne sahip kısıtlılar için söz konusu olacağını, ayırt etme gücüne sahip küçükler ve tam ehliyetsizler için haksız fiil sorumluluğu hükümlerinin uygulanmasının gerektiği, TMK madde 452/2 hükmünün yalnızca kısıtlama kararının ilanından önce yapılan işlemlerde söz konusu olacağı görüşündedir.

²⁸⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

²⁸⁶ Gönen Eriş, **Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Kıymetli Evrak Poliçe-Bono-Çek-Makbuz Senedi-Varant**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, s. 253; Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

²⁸⁷ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

bağlıdır.²⁸⁸

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlılarda bir meslek veya sanatla uğraşması için anne ya da babası tarafından²⁸⁹ izin verilmesi durumunda bu meslek ve sanatın gerektirdiği hukuki işlemleri herhangi bir izne tabi olmaksızın tam ehliyetli gibi yapabileceklerinden²⁹⁰ küçük ya da kısıtlının bu işlerin devamı için kambiyo senedi düzenlemesi durumunda TMK madde 359/1'in sonucu olarak kambiyo senedi veli izni olmaksızın geçerli olacaktır.²⁹¹

Velayet altındaki kişinin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar ile velinin verdiği izinle çalışarak kazandığı mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunduğundan bu mallarla sınırlı olmak üzere²⁹² izin ve icazet gerekmeksizin kendi başına işlem yapabileceği²⁹³ gibi kambiyo taahhüdünde de bulunabilir.

Velayet altındaki kişiye kanuni temsilci tarafından hukuki işlem yapabilmesi için sınırlı bir izin verilmesi durumunda sınırlı izin geçerli olup,²⁹⁴ işlemin izin kadar yapılması gerekir.²⁹⁵ Velisi tarafından sınırlı ehliyetsize miktar yönünden sınırlı kambiyo taahhüdü izni verilmişse ancak bu iznin üzerinde kambiyo taahhüdü düzenlenmişse aşan kısım için hakkın kötüye kullanılması niteliği taşımadıkça kambiyo taahhüdünü küçük ya da kısıtlı açısından geçersiz saymak gerekir.

TTK madde 13 gereği tacirlik şartı fiil ehliyetinin varlığına bağlanmadığı²⁹⁶ için küçük ya da kısıtlıların adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda tacir sayılırlar. Ticari işletmenin işletilmesi küçük adına yasal temsilcisi tarafından

²⁸⁸ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

²⁸⁹ Velayet altındakilerde bu izin anne ya da babaları tarafından vesayet altındakilerde vesayet makamı tarafından verilecektir. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106

²⁹⁰ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu s 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 246; Ayan/Ayan, s. 68; Ö. Yücel, Kayyım, s. 23

²⁹¹ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, s.72

²⁹² B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 105

²⁹³ Oğuzoğlu, s. 270; Yasak işlemleri yapamayacağı yönündeki görüş için bkn Ayan/Ayan, s. 68; Yasak işlemleri dahi yapabileceği yönündeki görüş için bkn B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107; Ö. Yücel, Kayyım, s. 27

²⁹⁴ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 95

²⁹⁵ Dural, Gerçek Kişiler, s. 88;

²⁹⁶ Tamer İnal, **Ticari İşletme Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015, s. 347

gerçekleştirilir.²⁹⁷ Bu sebeple ticari işletme ile ilgili küçük ya da kısıtlı adına kambiyo senedi düzenlenmesi velileri tarafından gerçekleştirilir.

Polİçe Kabulü Yönünden

Velayet altında bulunanlar yani anne ya da babalarının ya da her ikisinin yasal temsili altında bulunan ayırt etme gücüne sahip küçük ya da kısıtlıları temsilen velileri herhangi bir izne tabi olmaksızın kambiyo taahhüdünde bulunabileceklerinde²⁹⁸ muhatabın yasal temsilcisi varsa kabule arzın da yasal temsilciye yapılması gerektiğinden²⁹⁹ poliçede kabule arzın küçük ya da kısıtlıların yasal temsilcisi olan veliye yapılması gerekir. Poliçede kabul işlemini de velileri onları temsilen gerçekleştirecektir. Ana baba evli ise velayet hakkını birlikte kullanmaları gerektiğinden kabul işleminin birlikte yapmaları ayrı ise velayet hakkı kendisine bırakılan kullanacağı için onun tarafından yapılması gerekmektedir. Ancak yalnız birinin yaptığı kabul işlemi iyiniyetli üçüncü kişilere karşı velilerden birinin diğerinin rızasıyla hareket ettiği kuralı gereği (TMK madde 342/2) geçerli olacaktır. Ancak kabul talebinde bulunanın iyiniyetli olmaması durumunda kabul işlemi geçersiz olacaktır. Velayet altındakilerin kendi başına kabul işleminde bulunması halinde velilerinin onayına kadar işlem askıda hükümsüz olacak velilerinin işlemi onaylaması ile birlikte kabul işlemi kabul tarihinden itibaren gerçekleşecektir.³⁰⁰ Kabul işlemini velayet altındaki küçük ya da kısıtlının yapması durumunda kabul talebinde bulunan taraf kendi belirlediği ya da hâkimin belirleyeceği süre içinde işlemin onaylanmasını veliden talep edebilecek, süre dolmasına rağmen onay gerçekleşmezse ehliyetsizliğin senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin mutlak bir defî olması sebebiyle³⁰¹ poliçe kabulü geçersiz olacaktır.

Velayet altındaki kişiye velisi tarafından hukuki işlem yapabilmesi için sınırlı izin verilmesi durumunda sınırlı iznin geçerli olması³⁰² ve işlemin izin kadar yapılması

²⁹⁷ Reha Poroy ve Hamdi Yasaman, **Ticari İşletme Hukuku**, 16. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017, s. 125; Hayri Domaniç ve Erol Ulusoy, **Ticaret Hukukunun Genel Esasları**, 5. Baskı, Arıkan Yayınları, İstanbul 2007, s. 197

²⁹⁸ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 402

²⁹⁹ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 526; Can/Güner, s. 115

³⁰⁰ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

³⁰¹ L. Yılmaz, Defîiler, s. 400

³⁰² B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s.95

gerektiğinden³⁰³ velisi tarafından sınırlı bir miktar için kambiyo taahhüdü altına girme izni verilen küçük ya da kısıtlı bu miktar kadar kabul işleminde bulunabilecek ancak miktarı aşan kısım için kabul işlemi geçersiz olacaktır.

Evlenme ile ergin olan 16 ya da 17 yaşındaki kişiler artık tam fiil ehliyetine sahip kişiler olarak 18 yaşın doldurulması şartı aranmaksızın kendi başlarına poliçe kabulünde bulunabilir. Evliliğin butlanla sona ermesi ve 18 yaşın doldurulmaması durumunda iyiniyetli olmayan eşin butlan kararından sonra erginliğini kaybetmesi sebebiyle poliçe kabulü ancak velileri tarafından yapılabilecektir.

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından kabul işlemi için başvuran hamilin velinin kendisi olması ya da velinin menfaatine üçüncü kişi tarafından yapılması halinde kambiyo taahhüdünde bulunma durumunda olduğu gibi³⁰⁴ poliçe kabulünün borçlandırıcı işlem olması sebebiyle³⁰⁵ kabul işlemi kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır. Velinin poliçede cirantalardan biri olması durumunda her ne kadar doğrudan sözleşme yapılması niteliğinde olmasa da menfaat çatışması sebebiyle TMK madde 426/1-b. 2 gereği poliçe kabulü kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.

Velayet altındaki kişinin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar ile vasinin verdiği izinle çalışarak kazandığı mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunduğu için bu mallarla sınırlı olmak üzere³⁰⁶ izin ve icazet gerekmeksizin kendi başına³⁰⁷ poliçe kabulü işlemini de yapabilir. Velayet altındakilerin kendi adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda ticari işletmeyi yürütme görevi TTK madde 13 gereği yasal temsilcilerine ait olacağından ticari işletmeyle ilgili poliçe kabulü işlemi yapılması da velileri tarafından gerçekleştirilir.

³⁰³ Dural, Gerçek Kişiler, s 88

³⁰⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

³⁰⁵ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

³⁰⁶ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 105

³⁰⁷ Oğuzoğlu, s. 270; Yasak işlemleri yapamayacağı yönündeki görüş için bkn Ayan/Ayan, s. 68; Yasak işlemleri dahi yapabileceği yönündeki görüş için bkn B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107; Ö. Yücel, Kayyım, s. 27

Police de kabulün poliçenin karşı tarafa verildiği anda gerçekleşmesi³⁰⁸ ve fiil ehliyetinin kambiyo senedinin verildiği anda bulunmasının gerekmesi sebebiyle³⁰⁹ kabul için senet kendisine sunulduğunda velayet altında olan ancak senedi karşı tarafa verirken tam ehliyetli hale gelen kişilerde kabul işlemi izin ya da icazet gerekmeksizin doğrudan geçerli olacaktır.

Velayet altında ki küçük ya da kısıtlılarda bir meslek veya sanatla uğraşması için anne ya da babası tarafından³¹⁰ kendi malından bir kısmını veya kendi kişisel kazancının kendisine bırakılması durumunda bu meslek ve sanatın gerektirdiği hukuki işlemleri herhangi bir izne tabi olmaksızın tam ehliyetli gibi yapabileceğinden³¹¹ küçük ya da kısıtlı bu işlerin devamı için poliçe kabulü işlemi veli izni olmaksızın kendi başına yapabilecektir.

Policede kabul işlemi yapılması ile poliçenin kabul için bir başkasına sunulması farklı durumlar olduğundan ve poliçede kabule arzı herkes yapabileceğinde³¹² küçük ya da kısıtlılar kendi başlarına kabule arz için poliçeyi muhataba sunabilirler.

Ciro İşlemleri Yönünden

Anne veya babaları ya da her ikisinin yasal temsili altında bulunan ayırt etme gücüne sahip küçük ya da kısıtlıları temsilen velileri herhangi bir izne tabi olmaksızın kambiyo taahhüdünde bulunabilecekleri³¹³ için temlik, rehin ve tahsil cirosu işlemlerini de velileri onları temsilen gerçekleştirebilecektir. Temlik cirosunun hem teminat işlevi hem de diğer yönleriyle cirantayı kambiyo taahhüdü altına sokmasından dolayı, rehin cirosununda teminat fonksiyonu gereği tahsil edilememesi durumunda küçük ya da kısıtlının malvarlığına başvurma imkânı vermesi sebebiyle malvarlığına ilişkin tasarruf işlemi niteliğinde olduğu için temlik ve rehin cirosu durumunda

³⁰⁸ Doğanay, s. 1477; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 62; Can/Güner, s. 117; Kınacıoğlu, s. 177

³⁰⁹ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

³¹⁰ Velayet altındakilerde bu izin anne ya da babaları tarafından vesayet altındakilerde vesayet makamı tarafından verilecektir. B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106.

³¹¹ Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu s. 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 246; Ayan/Ayan, s.69; Ö. Yücel, Kayyım, s. 23

³¹² Doğanay, s. 1466; Can/Güner, s. 113; Kınacıoğlu, s. 175

³¹³ Öztan, Kıymetli Evrak, 2. Baskı, s. 402

velilerinin onayına kadar işlem askıda hükümsüz olacak, velilerinin işlemi onaylaması ile birlikte ciro işlemi ciro tarihinden itibaren³¹⁴ geçerli olacaktır. Temlik ya da rehin cirosu işlemi velayet altındaki küçük ya da kısıtlının yapması durumunda ciro yapılan taraf kendi belirlediği ya da hâkimin belirleyeceği süre içinde işlemin onaylanmasını veliden talep edebilecek, süre dolmasına rağmen velinin onayı alınmazsa ehliyetsizliğin senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin mutlak bir defî olması sebebiyle³¹⁵ rehin ve temlik cirosu geçersiz olacaktır. Temlik ve rehin cirosunun yapılması ya da küçük ya da kısıtlı tarafından verilmiş rehin cirosunun onaylanması ana baba evli ise birlikte, ayrı ise velayet hakkı kendisine bırakılan tarafından yapılabilecektir. Ancak yalnız birinin yaptığı ciro işlemi iyiniyetli üçüncü kişilere karşı TMK 342/2’de velilerden birinin diğerinin rızasıyla hareket ettiği kuralı gereği geçerli olacaktır. Ciro edilenin iyiniyetli olmaması durumunda ciro işlemi geçersiz olacaktır. Temlik ve rehin cirolarının yasal temsilci veliler tarafından yapılması gerekmekte iken küçük ya da kısıtlının borçlandırıcı işlemler ve tasarruf işlemleri için yasal temsilcisinin iznini alması gerektiğinden³¹⁶ ve tahsil cirosu yalnızca ciranta adına kambiyo senedini tahsil yetkisi verdiğinden ve ciranta yönünden tasarruf işlemi ya da borçlandırıcı işlem niteliğinde olmadığından küçük ya da kısıtlı kendi başına tahsil cirosu verebilecektir.

Kambiyo senedini düzenlenirken fiil ehliyetinin kambiyo senedinin alacaklıya teslim edildiği anda bulunması gerektiğinden³¹⁷ ciro işlemi yapılırken velayet altında olan kişi senedi teslim ederken fiil ehliyetine sahip olursa izin ya da icazete gerek olmaksızın hem rehin hem de temlik cirosu geçerli biçimde yapılmış olacaktır.

Evlenme ile ergin olan 16 ya da 17 yaşındaki kimseler artık tam fiil ehliyetine sahip kişiler olarak 18 yaşın doldurulması şartı aranmaksızın kendi başlarına temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilirler. Evliliğin butlanla sona ermesi ve 18 yaşın doldurulmaması durumunda iyiniyetli olmayan eşin butlan kararından sonra erginliğini kaybetmesi sebebiyle temlik ve rehin cirosu ancak velileri tarafından, tahsil cirosunu ise kendi başlarına verebileceklerdir.

³¹⁴ İşlemin yapıldığı andan itibaren geçerli olacağı yönünde bkn Dural, Gerçek Kişiler, s. 88

³¹⁵ L. Yılmaz, Def’iler, s. 400

³¹⁶ İnceoğlu, s. 133; Dural/Öğüz s. 81

³¹⁷ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; L. Yılmaz, Def’iler, s. 397

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından³¹⁸ ciro edilen hamilin veli, cirantanın küçük ya da kısıtlı olması durumunda kambiyo taahhüdünde bulunma durumunda olduğu gibi temlik ve rehin cirosunun teminat fonksiyonu sebebiyle borçlandırıcı işlem olmaları sebebiyle geçerlilikleri kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır. Tahsil cirosu ise borçlandırıcı işlem niteliğinde olmadığından veli tarafından bu şartlar aranmadan doğrudan yapılabilecektir.³¹⁹

Velayet altındaki kişiye velisi tarafından hukuki işlem yapabilmesi için sınırlı izin verilmesi durumunda bu miktar kadar kambiyo taahhüdü altına girebileceğinden, temlik ve rehin cirosu da yapabilir. Ancak işlemin izin kadar yapılması gerektiğinden³²⁰ miktarı aşan kısım için ciro işlemi geçersiz olacaktır. Velinin sınırlı izni tahsil cirosu yönünden vermesi durumunda miktarı aşar şekilde işlem yapılırsa da velinin kanunda konulmamış bir ehliyet sınırlamasını koyma yetkisi olmadığından aşan kısım için de tahsil cirosu geçerli olacaktır.

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlılarda bir meslek veya sanatla uğraşması için anne ya da babası tarafından izin verilmesi durumunda bu meslek ve sanatın gerektirdiği hukuki işlemleri herhangi bir izne tabi olmaksızın tam ehliyetli gibi yapabileceklerinden³²¹ küçük ya da kısıtlılar bu işlerin devamı için tahsil cirosuna ek olarak temlik ve rehin cirosu da yapabilirler.

Velayet altındaki kişinin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar ile vasinin verdiği izinle çalışarak kazandığı mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunduğundan dolayı bu mallarla sınırlı olmak üzere³²² izin ve icazet gerekmeksizin kendi başlarına³²³ tahsil cirosuna ek olarak temlik ve rehin cirosu da yapabilirler.

³¹⁸ Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

³¹⁹ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

³²⁰ Dural, Gerçek Kişiler, s. 88

³²¹ Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu s. 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 246; Ayan/Ayan, s.69; Ö. Yücel, Kayyım, s. 23

³²² Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 105

³²³ Oğuzoğlu, s. 270; Yasak işlemleri yapamayacağı yönündeki görüş için bkn Ayan/Ayan, s. 68; Yasak işlemleri dahi yapabileceği yönündeki görüş için bkn B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107; Ö. Yücel, Kayyım, s. 27

Aval Verilmesi Yönünden

Velayet altında bulunanların temsilinde TMK madde 342/3 gereği TMK madde 449 cari olduğundan velayet altında bulunan küçük ya da kısıtlıları temsilen velileri kanımızca yasak işlem niteliğinde olan³²⁴ aval verme işlemini yapamayacaktır.³²⁵ Küçük ya da kısıtlıların yaptıkları aval işlemleri de velileri onaylasa dahi geçersiz olacaktır.

Kambiyo senedini düzenlerken fiil ehliyetinin kambiyo senedinin alacaklıya teslim edildiği anda bulunması gerektiğinden³²⁶ aval için imza atarken velayet altında olan kişi senedi teslim ederken fiil ehliyetine sahip olursa aval geçerli biçimde verilmiş olacaktır.

Evllenme ile ergin olan 16 ya da 17 yaşındaki kimseler artık tam fiil ehliyetine sahip kişiler olarak 18 yaşın doldurulması şartı aranmaksızın kendi başına aval verebilirler. Evliliğin butlanla sona ermesi ve 18 yaşın doldurulmaması durumunda iyiniyetli olmayan eşin butlan kararından sonra erginliğini kaybetmesi sebebiyle aval veremeyecektir.

Velayet altındaki kişiye velisi tarafından hukuki işlem yapabilmesi için sınırlı izin verilmesi durumunda küçük ya da kısıtlı sınırlı bir miktar için kambiyo taahhüdü altına girebilse de velinin yetkisinden fazlasını devredememesi kuralı gereği küçük ya da kısıtlının yasak işlem niteliğindeki aval işlemini veli izni olsa da yapamaz.

Velayet altındaki küçüklerin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunması sebebiyle bu mallar için kambiyo taahhüdünde bulunabilseler de yasak işlem olduğu için aval işlemi yapamazlar.³²⁷

Velayet altındakilerin kendi adlarına ticari işletme işletmesi durumunda aval işlemi tarafımızca yasak işlem olarak kabul edildiğinden ticari işletmeyle ilgili olsa da

³²⁴ Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, A, 4, b, (1), (iii)

³²⁵ Aynı yönde Demirkapı, Aval, s. 35

³²⁶ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997 s. 391; L. Yılmaz, Def'iler, s. 397

³²⁷ Yasak işlem olan önemli bağışlamanın serbest mallar için de geçerli olacağı yönündeki bkn Ayan/Ayan, s. 69; Aksi yönde B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107. Sınırlı ehliyetsizin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar üzerinde vakıf kurma işlemi (dolayısıyla aval) yapmasının geçerli olacağı görüşündedir.

küçük ya da kısıtlılar ile velileri küçük ya da kısıtlı adına aval işlemi yapamaz.³²⁸

Velayet altında ki küçük ya da kısıtlılarda bir meslek veya sanatla uğraşması için anne ya da babası tarafından kendi malından bir kısmını veya kendi kişisel kazancının kendisine bırakılması durumunda bu meslek ve sanatın gerektirdiği hukuki işlemleri herhangi bir izne tabi olmaksızın tam ehliyetli gibi yapabilmesine³²⁹ rağmen küçük ya da kısıtlı açısından avalin meslek ya da sanatın yürütülmesi için gerekli işlem olarak kabulü mümkün olmadığından ve avalin yasak işlem niteliğinde olmasından dolayı aval işlemi yapılamaz.³³⁰

(ii) İradi Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Sınırlı ehliyetlilerden velayet altında bulunanlarda velilerin küçük veya kısıtlıyı³³¹ temsilen kambiyo taahhüdünde bulunması TMK madde 342 gereği vesayet ya da denetim makamının iznine tabi olmadığından, küçük ya da kısıtlı adına velileri kambiyo taahhüdünde bulunması için bir başkasına vesayet ya da denetim makamının izni olmaksızın iradi temsil yetkisi verebilir.

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından³³² velinin kambiyo taahhüdünde lehtarın kendisi olacak şekilde düzenlenecek bir kambiyo taahhüdü için iradi temsilci ataması durumunda kambiyo taahhüdünün geçerliliği TMK madde 345 gereği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır. Bahsedilen hususların kambiyo taahhüdü verilirken yerine getirilmesi yeterli olacaktır.

Velayet altındaki sınırlı ehliyetliler adına ticari işletme işletildiği durumlarda TTK madde 13 ve TMK madde 342/3 gereği ticari işletmenin yönetimi için ticari

³²⁸ Aksi yönde B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107. Ticari işletmenin küçük ya da kısıtlı tarafından işletilmesi durumunda işletmenin konusuna giren kefalet işlemlerinin (dolayısıyla aval) yapılabileceği görüşündedir.

³²⁹ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu s 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 246; Ayan/Ayan, s.69; Ö. Yücel, Kayyım, s. 23

³³⁰ Demirkapı, Aval, s. 35

³³¹ TMK madde 335/2 ergin olup kısıtlanması gerekenler kural olarak velayet altına alınır.

³³² Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

temsilci ataması veli tarafından yapılabilir.³³³ Velayet altındaki küçük ya da kısıtlı tarafından doğrudan ticari temsilci atanması mümkün olmadığından bu şekilde atanan ticari temsilcinin kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda TTK madde 678 devreye girer. Ticari temsilcinin açıkça veli tarafından yetkilendirilmeden ikinci bir ticari temsilciyi kendisinin ataması³³⁴ durumunda³³⁵ ikinci temsilcinin düzenleyeceği kambiyo senedinden bizzat sorumlu olması gerekecektir. Ancak her iki durumda da velinin onayına kadar beklenmesi, veli onaylarsa taahhüdün geçerli sayılması, onaylamazsa TTK madde 678 gereği temsilcinin sorumlu tutulması gerekir.

Küçük ya da kısıtlıların ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletme işleri için ticari vekil atama yetkisi velilerine aittir.³³⁶ Ticari vekilin hem atanması hem de kambiyo taahhüdünde bulunması için yetkilendirilmesi veliler tarafından yapılabileceğinden, veli tarafından atanmayan ya da ayrıca yetkilendirilmeyen³³⁷ ticari vekilin kambiyo taahhüdü küçük ya da kısıtlıyı bağlamayacaktır. Bu durumda kambiyo taahhüdü için velinin onayı beklenmeli, onay alınmazsa TTK madde 678 devreye girmelidir.

Velayet altındaki küçük ve kısıtlılara bir meslek veya sanatın yürütümü çerçevesinde bir ticari işletmenin işletilmesi için izin verilmesi (TMK madde 453) ticari temsilci atanması işlemi için verilmiş yetkiyi kapsamaz.³³⁸ Bu durumda gene de ticari temsilci atanırsa ticari temsilcinin yapacağı kambiyo taahhüdü için küçük ya da kısıtlının onayı beklenmeli, onay verilmezse temsilci sorumlu tutulmalıdır. Ancak bu durumda küçük ya da kısıtlı meslek veya sanatın yürütümü için kendisi kambiyo taahhüdünde bulunabildiğinden kambiyo taahhüdü yetkisine sahip ticari vekili de kendisi atayabilir.

³³³ Sabih Arkan, **Ticari İşletme Hukuku, 6335 Sayılı Kanunla Değişik Türk Ticaret Kanununa Göre Hazırlanmış 16. Baskı**, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2012, s. 168; Hüseyin Ülgen / Mehmet Helvacı / Abuzer Kendigelen / Arslan Kaya / Füsün Nomer Ertan, **Ticari İşletme Hukuku**, Güncellenmiş 4. Basıdan 5. Tıpkı Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015, s. 679; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 9; Tamer Bozkurt, **Ticari İşletme Hukuku**, Legem Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2018, s. 404; Şener, s. 15

³³⁴ Kirca, Mümessil, s. 50; Aksi yönde ticari temsilcinin açıkça yetki verilse dahi ticari temsilci atayamayacağı görüşü için bkn Şener, s. 11-14

³³⁵ Ayrıca yetkilendirme ile ticari temsilcinin yeni bir ticari temsilci atayabileceği konusunda Y TD, 22.03.1968, E. 66/2471, K. 68/1639 Naklen Batider, 1969, Cilt V, Sayı 1, s. 109-113

³³⁶ Sayın, Ticari Vekil, s. 17; Kaya, Ticari Vekil, s. 35

³³⁷ Tüm işlemler için yetkili olma şeklinde düzenlemelerin kambiyo taahhütlerini kapsamayacağı, kambiyo taahhütlerine ilişkin yetkinin açıkça düzenlenmesi gerektiğine ilişkin Y 19 HD, E 5790, K. 9812, T. 26.05.2014 Naklen L. Yılmaz, Def'iler, s. 405

³³⁸ Şener, s. 20

Police Kabulü Yönünden

Velayet altında bulunan küçük veya kısıtlıları temsilen velileri herhangi bir makamın onayını almaksızın kambiyo taahhüdünde bulunabildikleri için poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilciyi de doğrudan kendileri atayabilirler. İradi temsilci anne baba evli değil ise velayet hakkına sahip olan tarafça atanabilir. Küçük ya da kısıtlının kendi başına iradi temsilci ataması durumunda veli onayına kadar hem temsilci atanması işlemi hem de temsilcinin yapacağı poliçe kabulü işlemi askıda hükümsüz olacaktır. Onayla birlikte kabul işlemi en başından itibaren geçerli olacaktır.

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlıya hukuki işlem yapabilmesi için velisinin önceden sınırlı izin vermesi durumunda geçerli sınırlı izne dayanarak ve izin miktarı kadar poliçe kabul işlemi yapma yetkisine sahip iradi temsilciyi küçük ya da kısıtlı kendi başına atayabilir.

Velayet altındaki küçük ve kısıtlıların kendi tasarruflarına bırakılmış mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunduğu için bu mallarla sınırlı olmak kaydıyla poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilci atayabilirler.

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından³³⁹ velinin poliçede hamil ya da ciranta olması durumunda atadığı iradi temsilcinin poliçede kabul işlemi yapması durumunda kabulün geçerliliği TMK madde 345 gereği kayyımın katılması ve hakimın onayına bağlıdır. Bahsedilen hususların kabul esnasında yerine getirilmesi yeterli olacaktır.

Velayet altındaki sınırlı ehliyetsizler adına ticari işletme işletildiği durumlarda ticari temsilci ataması veli tarafından yapılacağından³⁴⁰ poliçe kabulü işlemi de veli tarafından atanan ticari temsilci tarafından yapılabilir. Ticari temsilcinin veli tarafından atanmaması durumunda poliçe kabulü işlemini yapması halinde velinin onayına kadar beklenmesi, veli onaylarsa kabulün geçerli sayılması, onaylamazsa TTK madde 678 gereği ticari temsilcinin sorumlu tutulması gerekir.

³³⁹ Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

³⁴⁰ Arkan, s. 185; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya/Nomer Ertan, s. 679; Bozkurt, s. 404; Şener, s. 15; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 9

Küçük ya da kısıtlıların ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletme işleri için ticari vekil ataması velisi tarafından yapılabileceğinden³⁴¹, ticari vekil veli tarafından kambiyo taahhüdü ya da poliçe kabulü için ayrıca yetkilendirilerek küçük ya da kısıtlı adına poliçe kabulü yapabilir. Veli tarafından atanmayan ya da ayrıca yetkilendirilmeyen ticari vekilin yaptığı poliçe kabulü için velinin onayı beklenmeli, onay alınmazsa TTK madde 678 devreye girmelidir.

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlının velisinin rızasıyla bir meslek veya sanatla uğraşması için kendi malından bir kısmının veya kendi kişisel kazancının küçük ya da kısıtlıya bırakılması durumunda bu meslek veya sanatın gerektirdiği hukuki işlemler herhangi bir izne tabi olmaksızın küçük ya da kısıtlı tarafından yapılabileceğinden³⁴² küçük ya da kısıtlının bu meslek ve sanatla ilgili poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilciyi kendi başına ataması mümkündür. Meslek veya sanat için verilen izin bir ticari işletmenin işletilmesi ile ilgili ise ticari temsilci atamasını kapsamayacaktır.³⁴³ Ancak gene de ticari temsilci atanması durumunda ticari temsilcinin yapacağı poliçe kabulü için küçük ya da kısıtlının onayı yeterli olacak, velinin onayı gerekmeyecektir. Aynı durumda poliçe kabul ya da kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisine sahip ticari vekil atama yetkisi küçük ya da kısıtlının yetkisi dâhilindedir. Ayrıca yetkilendirilme olmadan poliçe kabulü yapan ticari vekilin poliçe kabul işlemi de küçük ya da kısıtlı tarafından onaylanabilecektir.

Ciro İşlemleri Yönünden

Velayet altında bulunan küçük veya kısıtlıların temsilen velileri herhangi bir makamın onayını almaksızın ciro yapabildikleri için tüm ciro işlemleri için yetkili iradi temsilciyi de doğrudan kendileri atayabilir. İradi temsilci atama yetkisi anne ve baba evli değil ise velayet hakkına sahip olan tarafça gerçekleştirilebilir. Rehin ve temlik cirosu işlemleri küçük ya da kısıtlı tarafından kendi başına yapılamayacağı için küçük ya da kısıtlının kendi başına iradi temsilci ataması durumunda veli onayına kadar hem temsilci atanması işlemi hem de temsilcinin yapacağı rehin ve temlik cirosu işlemi askıda hükümsüz olacaktır. Onay gerçekleşmezse yetkisiz temsil nedeniyle temsilcinin

³⁴¹ Sayın, Ticari Vekil, s. 17; Kaya, Ticari Vekil, s. 35

³⁴² B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s 106; Oğuzoğlu, s 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s 246

³⁴³ Şener, s. 20

sorumluluğu doğacaktır. Tahsil cirosu işlemini küçük ya da kısıtlı kendi başına yapabileceği için tahsil cirosu yetkisine sahip iradi temsilciyi de kendi başına atayabilecektir.

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlıya hukuki işlem yapabilmesi için velisinin önceden sınırlı izin vermesi durumunda geçerli sınırlı izne dayanarak ve izin miktarı kadar temlik ve rehin cirosu yapabilme yetkisine sahip iradi temsilciyi küçük ya da kısıtlı kendi başına atayabilir.

Velayet altındaki küçük ve kısıtlıların kendi tasarruflarına bırakılmış mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunduğu için bu mallarla sınırlı olmak kaydıyla tahsil cirosu yetkisine ek olarak temlik ve rehin cirosu yetkilerine de sahip iradi temsilciyi kendi başına atayabilirler.

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlının velisinin rızasıyla bir meslek veya sanatla uğraşması için kendi malından bir kısmının veya kendi kişisel kazancının küçük ya da kısıtlıya bırakılması durumunda bu meslek veya sanatın gerektirdiği hukuki işlemler herhangi bir izne tabi olmaksızın küçük ya da kısıtlı tarafından yapılabileceğinden³⁴⁴ küçük ya da kısıtlının bu meslek ve sanatla ilgili tahsil cirosu yetkisine ek olarak temlik ve rehin cirosu yetkilerine de sahip iradi temsilciyi kendi başına ataması mümkündür.

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlıların kendi adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda ticari işletmeyi işletme görevi TTK m 13 gereği velilerine ait olacağından ticari işletmenin faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla veli tarafından ticari temsilci atanabilecektir. Velinin atayacağı ticari temsilci velinin izin ve onayına tabi olmaksızın küçük ya da kısıtlı adına ticari işletmenin işlerinin devamı için tüm ciro işlemlerini yapabilecektir.

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlıların kendi adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda ticari işletmenin faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla ticari vekil ataması veli tarafından doğrudan yapılabileceğinden³⁴⁵ bu şekilde atanmayan ya da ciro ya da kambiyo taahhüdü için ayrıca yetki verilmeyen ticari vekil yapacağı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden kendisi sorumlu olacaktır. Bu durumda doğrudan TTK madde 678'e gitmeden velinin onayının alınması için süre verilmesi, onay

³⁴⁴ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu, s. 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 246

³⁴⁵ Sayın, Ticari Vekil, s. 17; Kaya, Ticari Vekil, s. 35

alınmazsa TTK madde 678 gereği cirodan ticari vekilin sorumlu tutulması gerekir. Tahsil cirosu TBK madde 551/2 hallerine girmeyerek yalnızca tahsil için temsilci ataması niteliğinde olduğundan ve borçlandırıcı ya da tasarruf işlemi niteliğinde olmadığından doğrudan küçük ya da kısıtlı tarafından atanan ya da ayrıca ciro ya da kambiyo taahhüdü yetkisi verilmeyen ticari vekilin yapacağı tahsil cirosu işlemi geçerlidir.

Aval Verilmesi Yönünden

Velayet altında bulunanlarda kanımızca aval işlemi yasak işlem niteliğinde olduğundan veli tarafından aval verilemeyeceğinden velilerin atayacakları iradi temsilci de küçük ya da kısıtlı adına aval veremeyecektir. Yasak işlem niteliğinde olmasına rağmen atanacak iradi temsilci vasıtasıyla aval işlemini yapılması durumunda TTK madde 678 gereği aval işleminden iradi temsilci sorumlu olacaktır.

Velayet altındaki küçüklerin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunması sebebiyle bu mallar için kambiyo taahhüdünde bulunabilseler de yasak işlem olduğu³⁴⁶ için aval işlemi yapamayacaklarından³⁴⁷ aval işlemi için başkasına iradi temsil yetkisi de veremezler.

Velayet altındakilerin kendi adlarına ticari işletme işletmesi durumunda aval işlemi tarafımızca yasak işlem olarak kabul edildiğinden ticari işletmeyle ilgili olsa³⁴⁸ da ticari işletme için atanan ticari temsilci ya da ticari vekil tarafından küçük ya da kısıtlı adına aval işlemi yapılamaz.³⁴⁹

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlılarda bir meslek veya sanatla uğraşması için anne ya da babası tarafından³⁵⁰ kendi malından bir kısmını veya kendi kişisel kazancının kendisine bırakılması durumunda bu meslek ve sanatın gerektirdiği hukuki

³⁴⁶ Yasak işlem olan önemli bağışlamanın serbest mallar için de geçerli olacağı yönünde bkn Ayan/Ayan, s. 69

³⁴⁷ Aksi yönde B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107. Sınırlı ehliyetsizin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar üzerinde vakıf kurma işlemi (dolayısıyla aval) yapmasının geçerli olacağı görüşündedir.

³⁴⁸ Ticari işletmenin işlemleri için aval işlemi verilmesi mutad olarak kabul edilebilse de ticari işletmenin işletilmesi için zorunlu işlem olduğunun kabul edilmesi de mümkün değildir.

³⁴⁹ Aksi yönde B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107. Ticari işletmenin küçük ya da kısıtlı tarafından işletilmesi durumunda işletmenin konusuna giren kefalet işlemlerinin (dolayısıyla aval) yapılabileceği görüşündedir.

³⁵⁰ Velayet altındakilerde bu izin anne ya da babaları tarafından vesayet altındakilerde vesayet makamı tarafından verilecektir. B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106.

işlemleri herhangi bir izne tabi olmaksızın tam ehliyetli gibi yapabilmesine³⁵¹ rağmen küçük ya da kısıtlı açısından avalın meslek ya da sanatın yürütülmesi için gerekli işlem olarak kabulü mümkün olmadığından³⁵² atayacağı iradi temsilci de bu işler için aval veremez.

(3) Temsilci Yönünden

Türk Hukukunda temsil ilişkisinde temsilcinin fiil ehliyetine sahip olması şartı aranmamakta ancak ayırt etme gücüne sahip olması gerektiği görüşü savunulmaktadır.³⁵³ Velayet altındaki küçük ya da kısıtlılar ayırt etme gücüne sahip oldukları için bir başkasının temsilcisi olabilir ve temsilci sıfatıyla üçüncü kişilerle işlem yapabilirler.³⁵⁴ Bu nedenle sınırlı ehliyetsizler yetkilendirilmeleri durumunda bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdünde bulunabilirler, poliçe kabulü yapabilirler ve temlik, rehin, tahsil cirosu verebilirler. Sınırlı ehliyetsizlerin borçlandırıcı işlemler ve tasarruf işlemleri için yasal temsilcisinin iznini alması gerektiğinden³⁵⁵ ve temsil işlemi sonucunda borç altına kendisi değil temsil olunan kişi gireceğinden velayet altındakilerin bir başkasının temsilcisi olarak işlem yaparken velilerinin rızalarını almaları gerekmez. Velayet altındakilerde aval işlemini yasak işlem olarak kabul etmemize rağmen³⁵⁶ aval verilmesi durumunda aval nedeniyle sorumluluk altına giren kişi temsil olunan olduğundan ve işlemin küçük ya da kısıtlıların malvarlığını etkileyen bir yönü bulunmadığından bir başkasının temsilcisi sıfatıyla aval vermeleri durumunda aval geçerli olacaktır.

³⁵¹ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu, s. 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 246; Ayan/Ayan, s.69; Ö. Yücel, Kayyım, s. 23

³⁵² Demirkapı, Aval, s. 35

³⁵³ Akyol, s. 226; İnceoğlu, s. 137; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.654; Bu konuda doktrinel tartışmalar için bkn İnceoğlu, ss. 134-137.

³⁵⁴ Akyol, s. 227

³⁵⁵ İnceoğlu, s. 133; Dural/Öğüz s. 81

³⁵⁶ Aynı yönde Demirkapı, Aval, s. 35

c. Vesayet Altındakilerde

(1) Genel Açıklamalar

Sınırlı ehliyetsizler öncelikle velayet altına alınırlar. Velayet altına alınamayan küçük ya da kısıtlılar vesayet altına alınarak vasi olarak isimlendirilen yasal temsilcileri tarafından temsil edilirler. Ancak vasi, veliden farklı olarak velinin yaptığı bir takım işlemleri veli gibi doğrudan, bir takım işlemleri vesayet makamının izni, bir takım işlemleri ise denetim makamının onayı ile yapabilir.

(2) Temsil Olunan Yönünden

(i) Yasal Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Vesayet altında olanlar adına kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi için TMK madde 462/5 gereği vasinin rızasına ek olarak vesayet makamından yani Sulh Hukuk Mahkemesinden izin alınması da gerekir.³⁵⁷ Vasinin izin almadan kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda TMK madde 465 gereği küçük veya kısıtlı kambiyo taahhüdü ile bağlı olmamasına rağmen karşı taraf işlemle bağlıdır. Askıda hükümsüzlük olarak nitelenen bu durumda karşı taraf TMK madde 451 gereği mahkemeye başvurarak tayin ettireceği süre içerisinde Sulh Hukuk Mahkemesi'nden izin alınmasını isteyebilir. İzin verilmesi halinde kambiyo taahhüdü küçük ya da kısıtlı açısından geçerli hale gelerek³⁵⁸ küçük ya da kısıtlıyı borç altına sokar. Vesayet makamının izin vermemesi durumunda kambiyo senedi geçersiz olmayacak, vasi TTK madde 678 gereği kambiyo senedinden bizzat kendisi sorumlu olacaktır.³⁵⁹ Tekinalp'e

³⁵⁷ Y 12. HD, E 11712/ K 29214, T 12.10.2012, "vesayet altındaki kişi vasinin açık veya örtülü izni veya sonraki onamasıyla yükümlülük altına girebilir. 462/5. Madde gereğince de kambiyo altına girme ayrıca vesayet makamının iznini gerektirmektedir." Naklen Eriş, s. 265; Y 12 HD E. 2003/3812, K. 2003/6347 www.kazanci.com.tr

³⁵⁸ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; Hakkı Dinç, **Vesayet Altındaki Kişinin Temsili**, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Sayı 147, 2010, s. 14

³⁵⁹ Taşkın, s. 71

göre³⁶⁰ TTK madde 678 örneksene yolu ile kullanılmak suretiyle gerekli izni almayan vasinin yetkisiz temsilci gibi bizzat sorumluluğu yoluna gidilebilir ancak TMK madde 451'deki yol izlenmişse temsilcilerin sorumluluğuna gidilemez.

Sınırlı ehliyetsizin vasinin aracılığı olmaksızın doğrudan kendisinin kambiyo senedi düzenlemesi halinde kambiyo senedi doğrudan geçersiz olmayıp yukarıda bahsedildiği gibi askıda hükümsüzdür. Benzer şekilde vasinin izin verdiği ancak vesayet makamının onayının alınmadığı halde de işlem askıda hükümsüz niteliğinde olacağından³⁶¹ kambiyo işlemi de askıda hükümsüz olacaktır. Vasinin icazeti ve vesayet makamının onayı ile kambiyo taahhüdü geçerli hale gelmiş olur.³⁶² Vasinin icazeti ve vesayet makamının onayı alınmazsa ehliyetsizliğin senetteki beyanının hükümsüzlüğüne ilişkin mutlak bir def'i olması sebebiyle³⁶³ kambiyo taahhüdü geçersiz olacaktır. Sınırlı ehliyetsizin kendi başına kambiyo taahhüdünde bulunması halinde vasiye icazet için başvurulduğu durumda icazet verilinceye kadar ya da icazet verilmişse vesayet makamından izin alınıncaya kadar sınırlı ehliyetsiz fiil ehliyetini kazanmışsa kendi icazeti işlemi geçerli hale getireceği için³⁶⁴ kendi bulunduğu kambiyo taahhüdüne kendisinin icazet vermesi ile kambiyo taahhüdü geçerli hale gelir.

Küçük ya da kısıtlılara vasinin rıza ve vesayet makamının izin verdiği durumda kendi başlarına kambiyo taahhüdü altına girebilirler. Bu durumda rıza ve iznin kambiyo metninde gösterilmesi gerekli olmayıp³⁶⁵ şekil şartı teşkil etmez.

TMK madde 16 gereği sınırlı ehliyetsizlerin kendi lehlerine karşılıksız kazandırmalar durumunda izin ya da icazet gerekmez. Dolayısıyla kendilerini lehtar göstererek izin gerekmeksizin yalnızca poliçe düzenleyebilirler.³⁶⁶ Ancak poliçenin devri için vasi ve vesayet makamının izni gerekir. Çünkü sınırlı ehliyetsiz bu durumda müracaat borçlusuna haline gelmektedir.

Vesayet altına alınma durumunda kısıtlama kararı ilanından önce iyiniyetli üçüncü kişileri etkilemeyeceği için ilandan önce sınırlı ehliyetsizin vasi ve vesayet

³⁶⁰ Ünal Tekinalp, "Kambiyo Senetlerinde Temsile İlişkin Bazı Sorunlar", **Temsil ve Vekaletle İlişkin Sorunlar Sempozyumu**, İstanbul, 14-16 Haziran 1976, s. 38. (Tekinalp, Temsil)

³⁶¹ Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 59; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 243

³⁶² Dinç, Vesayet, s. 14

³⁶³ L. Yılmaz, Def'iler, s. 400; Yılmaz, s. 61

³⁶⁴ Dural, Gerçek Kişiler, s. 87; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 97; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 61

³⁶⁵ Taşkın, s. 71

³⁶⁶ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

makamları devreye girmeksizin yapacağı kambiyo taahhüdü geçerlidir.³⁶⁷

Kambiyo senedini düzenlerken fiil ehliyetinin kambiyo senedinin alacaklıya teslim edildiği anda bulunması gerekir.³⁶⁸ Senet düzenlenirken vesayet altında olan kişi senedi teslim ederken fiil ehliyetine sahip olursa izin ya da icazete gerek olmaksızın kambiyo senedi geçerli olacaktır.

TMK madde 453 gereği sınırlı ehliyetsize belirli bir meslek veya sanatın icra edilmesi için vesayet makamı tarafından izin verilmesi durumunda kanun gereği o işin devamı için gerekli her türlü hukuki işlemi yapmaya yetkili³⁶⁹ olduğundan sınırlı ehliyetsiz yalnız başına o meslek ve sanat ile ilgili işlemler için geçerli bir kambiyo taahhüdünde bulunabilir.³⁷⁰

Vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden³⁷¹ vasinin kambiyo senedinin lehdarı kendisi olacak şekilde kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılmasına bağlıdır.³⁷² Vasinin kendi menfaatine çocuk adına üçüncü kişilere karşı kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi durumunda borçlandırıcı işlem niteliğinde olmasından dolayı TMK madde 426/1 b. 2 gereği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.³⁷³

Vesayet altındaki kişinin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar ile vasinin verdiği izinle çalışarak kazandığı mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunduğundan bu mallarla sınırlı olmak üzere³⁷⁴ izin ve icazet

³⁶⁷ Y 12. HD, E 11249/ K 13095, T 11.05.2015, “borçlunun savurganlığı nedeniyle verilen bir kısıtlama kararı olduğundan ve 410/1. Madde gereğince de kısıtlama kararı ilan edilmediğinden TMK’nın buyurucu hükmü gereğince iyiniyetli üçüncü kişileri bağlamaz” Naklen Eriş, s. 257; Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 99; Dural, Gerçek Kişiler, s. 90; L. Yılmaz, Def’iler, s. 402

³⁶⁸ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; L. Yılmaz, Def’iler, s. 397

³⁶⁹ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu, s. 263; Taşkın, s. 58; Meslek veya sanatın yürütülmesi alanında tam ehliyetli gibi davranabileceği görüşü için bkn Öz, s. 87

³⁷⁰ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, s. 72

³⁷¹ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

³⁷² Dinç, Vesayet, s. 11; Taşkın, s. 87; Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

³⁷³ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

³⁷⁴ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 105

gerelmeksizin kendi başına işlem yapabileceğinden³⁷⁵ kambiyo taahhüdünde de bulunabilir.

Küçük ya da kısıtlılar kendi adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda tacir sayılırlar.(TTK madde 13) Ticari işletmenin işletilmesi küçük adına yasal temsilcisi tarafından gerçekleştirilir.³⁷⁶ Bu sebeple ticari işletme ile ilgili kambiyo senedi düzenlenmesi durumunda normal şartlarda vasinin vesayet makamının iznini alması gerekmektedir. Ancak ticari hayatın hızlılığı ve her defasında vesayet makamının izninin alınması ticari işletmenin ve dolayısıyla küçük ya da kısıtlının zararına sebep olacağı açıktır.³⁷⁷ Bu nedenle ilk atanma esnasında ticari işletmeyi idare vasıf ve maharetine sahip olması sayesinde atanan vasinin ticari işletmenin işletilmesi işleri ile sınırlı olmak üzere vesayet makamının iznini almaksızın kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi gerekmektedir. Ancak bu durum yalnız ticari işletmenin işletilmesi işleri ile sınırlı olmalı ve yasak işlem niteliğinde olan vakıf kurma ve bağış ile şahsi teminat niteliğindeki kefalet işlemleri bu kapsama girmemelidir.

Ayırt etme gücüne sahip küçük veya kısıtlıların ehliyet durumu ile ilgili karşısındakini kandırmak sureti ile kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda karşı tarafın bu yüzden uğradığı zararlardan da sorumlu olacaklardır.³⁷⁸

Police Kabulü Yönünden

Police kabulünün kambiyo taahhüdünde bulunma niteliğinde olması ve vesayet altında olan küçük ya da kısıtlılar adına kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi için

³⁷⁵ Oğuzoğlu, s. 270; Öz, s. 88; Taşkın, s. 61; Yasak işlemleri yapamayacağı yönündeki görüş için bkn Ayan/Ayan, s. 68; Yasak işlemleri dahi yapabileceği yönündeki görüş için bkn B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107; Ö. Yücel, Kayyım, s. 27

³⁷⁶ Poroy/ Yasaman, s. 125;

³⁷⁷ Ticari işletmenin işlemlerinin devamından sınırlı ehliyetsizin menfaatinin bulunduğu açıktır. Vasinin ticari işletme işletebilecek yeterlilikte kişilerden seçilmesi durumunda ticari işletmenin devamı için sürekli yapılması gereken kambiyo, dava açma işlemi gibi işlemler için her defasında vesayet makamından izin alınması ticari işletmenin işletilmesinin imkânsız hale getirecektir. Ticari hayatın gereklerine uyum sağlayamayan bir ticari işletmenin devamlı olamayacağı kesindir. Bu nedenle kesin olan bir duruma karşılık ticari temsilcinin sınırlı ehliyetsizin aleyhine işlemler yapabilmesi ihtimalinin tercih edilmesini doğru olmayacaktır. Vesayet makamının ve denetim makamlarının incelemelerinden geçen vasinin sınırlı ehliyetsizin bile zararına işlemler yapmayacağı, yapsa dahi bu durumların vesayet ve denetim makamlarının denetimi ile önleneyeceği aksi durumun ticari işletmenin işlemlerinin devamını imkânsız hale getireceği kanaatindeyiz.

³⁷⁸ Bu durumda haksız fiil ve dolandırıcılık hükümlerine göre sorumlu tutulabileceği yönündeki görüş için bkn Öztan, Kıymetli Evrak, s. 73; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 92

TMK 462/5 gereği vasinin rızasına ek olarak vesayet makamından da izin alınmasının gerekmesi sebebiyle vesayet altındaki kişilerin poliçeyi kabulünde vasinin rızası ve vesayet makamının izni gerekmektedir. Muhatabın yasal temsilcisi varsa kabule arzın yasal temsilciye yapılması gerektiğinden³⁷⁹ poliçenin de vasiye sunulması gerekir. Ancak vasinin önceden vereceği izinle, işleme katılmasıyla ya da sonradan icazetiyle birlikte vesayet makamının onayı şeklinde kabul işlemi yapılabilir. Vasinin izni alınmadan bizzat küçük ya da kısıtlı tarafından kabulün yapılması halinde vasinin ve vesayet makamının onayına kadar, vasinin yapması durumunda da vesayet makamının onayına kadar kabul işlemi vesayet altındaki kişi bakımından askıda hükümsüz olarak kalacak onaylama³⁸⁰ ile birlikte kabul işlemi geçerli hale gelecektir. Sınırlı ehliyetsizin kabul işlemini kendi başına yapması durumunda vasinin ve vesayet makamının izin vereceği zamana kadar sınırlı ehliyetsizin tam fiil ehliyetini kazanması durumunda, vasi ya da vesayet makamı kabul işlemi hakkında herhangi bir işlem yapmamışsa kendisinin işleme onay vermesiyle kabul işlemi geçerli hale gelecektir. Vesayet altındaki kişinin yaptığı kabul işlemine vasinin icazeti ve vesayet makamının onayı alınmazsa ehliyetsizliğin senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin mutlak bir defî olması sebebiyle³⁸¹ poliçe kabulü geçersiz olacaktır. Ancak vasinin yaptığı poliçe kabulüne vesayet makamının izninin alınmaması durumunda vasi TTK madde 678 gereği senetten bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Vesayet altına alınma durumunda kısıtlama kararının ilanından önce karar iyiniyetli üçüncü kişileri etkilemeyeceği için³⁸² sınırlı ehliyetsizin vasi ve vesayet makamı izni olmaksızın yapacağı kabul işlemi geçerlidir.

Poliçe de kabulün poliçenin karşı tarafa verildiği anda gerçekleşmesi³⁸³ ve fiil ehliyetinin kambiyo senedinin verildiği anda bulunmasının gerekmesi sebebiyle³⁸⁴ kabul için senet kendisine sunulduğunda vesayet altında olan ancak senedi karşı tarafa verirken tam ehliyetli hale gelen kişilerde kabul işlemi icazet gerekmesizin doğrudan geçerli olacaktır.

³⁷⁹ Can/Güner, s. 115; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 526

³⁸⁰ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

³⁸¹ L. Yılmaz, Defîiler, s. 400

³⁸² Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 99; Dural, Gerçek Kişiler, s. 90

³⁸³ Doğanay, s. 1477; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 62; Can/Güner, s. 117; Kınacıoğlu, s. 177

³⁸⁴ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

Poliçede kabule arzı herkes yapabileceği için küçük ya da kısıtlılar kendi başlarına kabule arz için poliçeyi muhataba sunabilirler.

Vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden³⁸⁵ kabul işlemi için başvuran hamilin vasinin kendisi olması durumunda kambiyo taahhüdünde bulunma durumunda olduğu gibi borçlandırıcı işlem olması sebebiyle³⁸⁶ kabul işleminin geçerliliği vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 429/1-b. 2 gereği kabul işlemine katılmasına bağlıdır. Vasinin poliçede cirantalardan biri olması durumunda menfaat çatışması sebebiyle TMK madde 426/1-b. 2 gereği kabul işleminin geçerliliği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.³⁸⁷

Sınırlı ehliyetsize TMK madde 453 gereği bir meslek veya sanatın yürütülmesi için vesayet makamı tarafından TMK madde 453 gereği izin verilmiş ise o işin devamı için gerekli her türlü hukuki işlemi yapmaya da yetkili olması sebebiyle³⁸⁸ o meslek ve sanat işlemleri için kambiyo taahhüdünde bulunabileceği gibi³⁸⁹ poliçe kabul işlemi de yapılabilir.

Vesayet altındaki kişinin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar ile vasinin verdiği izinle çalışarak kazandığı mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunduğu için bu mallarla sınırlı olmak üzere³⁹⁰ izin ve icazet gerekmeksizin kendi başına yapacağı poliçe kabulü işlemini de yapabilir.³⁹¹

Küçük ya da kısıtlıların kendi adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda ticari işletmeyi yürütme görevi TTK madde 13 gereği yasal temsilcilerine ait olacağından ticari işletmeyle ilgili poliçe kabulü işlemi yapılması yasal temsilcileri tarafından doğrudan gerçekleştirilebilir.³⁹²

³⁸⁵ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

³⁸⁶ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

³⁸⁷ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

³⁸⁸ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu s 263

³⁸⁹ Kınacıoğlu, s 99; Öztan, Kıymetli Evrak, s. 72; Dinç, Vesayet, s. 17

³⁹⁰ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 105

³⁹¹ Oğuzoğlu, s. 270; Yasak işlemleri yapamayacağı yönündeki görüş için bkn Ayan/Ayan, s. 68; Yasak işlemleri dahi yapabileceği yönündeki görüş için bkn B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107; Ö. Yücel, Kayyım, s. 27

³⁹² Vesayet makamının vasi atarken bu durumları göz önüne alarak en uygun niteliğe sahip kişiyi ataması gerekir. Ticari hayatın hızı sebebiyle bu durumda vesayet makamının izni şartı aranmasının

Ciro İşlemleri Yönünden

Vesayet altında olan küçük ya da kısıtlılar adına kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi için TMK 462/5 gereği vasinin rızasına ek olarak vesayet makamından da izin alınmasının gerekmesi sebebiyle kambiyo taahhüdü niteliğinde olan temlik cirosunu ve cirantayı kambiyo işleminde taraf sıfatı altına sokup, kambiyo hukuku kurallarına göre kendisine başvuru imkânı veren rehin cirosunu vesayet altındaki kişi adına vasi vesayet makamının izni ile verebilir. Vasinin izni alınmadan bizzat küçük ya da kısıtlının kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda izinlerin alınması ile kambiyo taahhüdü geçerli hale geleceğinden³⁹³ kısıtlı tarafından rehin ve temlik ciro işlemleri yapılması halinde vasinin ve vesayet makamının onayına kadar ciro işlemi askıda hükümsüz olarak kalacak, onaylar ile birlikte ciro işlemi geçerli hale gelecektir. Vasinin icazeti ve vesayet makamının onayı alınmazsa ehliyetsizliğin senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin mutlak bir defî olması sebebiyle³⁹⁴ rehin ve temlik ciro işlemleri geçersiz olacaktır. Ancak icazet verilmemesi durumunda küçük ya da kısıtlının yaptığı ciro işlemi geçersiz olurken, vasinin yaptığı ciro TTK madde 678 gereği bizzat kendisini sorumluluk altına sokacaktır. Sınırlı ehliyetsizin rehin ve temlik cirosunu kendi başına yapması durumunda vasinin onayı ve vesayet makamının izni henüz açıklanmadan tam fiil ehliyetini kazanmışsa ciroya bizzat kendisinin onay vermesiyle kabul işlemi geçerli hale gelecektir.

Küçük ya da kısıtlının borçlandırıcı işlemler ve tasarruf işlemleri için yasal temsilcisinin iznini alması gerektiğinden³⁹⁵ ve tahsil ciro işlemleri yalnızca ciranta adına kambiyo senedini tahsil yetkisi verdiği, ciranta yönünden tasarruf işlemi ya da borçlandırıcı işlem niteliğinde olmadığından küçük ya da kısıtlı tarafından bizzat yapılabilecektir.

Kambiyo senedini düzenlerken fiil ehliyetinin kambiyo senedinin alacaklıya teslim edildiği anda bulunması gerektiğinden³⁹⁶ ciro işlemi yapılırken vesayet altında olan kişi senedi teslim ederken tam fiil ehliyetine sahip olursa izin ya da icazete gerek

vesayet altındaki kişinin aleyhine olması ve ilk atamada bu hususların göz önüne alınarak atama yapılması sebebiyle vesayet makamının poliçe kabulünde izninin aranmaması gerektiği görüşündeyiz.

³⁹³ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

³⁹⁴ L. Yılmaz, Defîiler, s. 400

³⁹⁵ İnceoğlu, s. 133; Dural/Öğüz s. 81

³⁹⁶ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; L. Yılmaz, Defîiler, s. 397

olmaksızın hem rehin hem de temlik cirosu geçerli biçimde yapılmış olacaktır.

Vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden³⁹⁷ ciro edilen hamilin veli, cirantanın küçük ya da kısıtlı olması durumunda kambiyo taahhüdünde bulunma durumunda olduğu gibi³⁹⁸ vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılması gerekir. Tahsil cirosu ise borçlandırıcı işlem niteliğinde olmadığından vasi tarafından bu şartlar aranmadan doğrudan yapılabilecektir.³⁹⁹

Vesayet altına alınma durumunda kısıtlama kararı, ilanından önce iyiniyetli üçüncü kişileri etkilemeyeceği için⁴⁰⁰ ilandan önce sınırlı ehliyetsizin vasi ve vesayet makamı izni olmaksızın yapacağı ciro işlemleri geçerli olacaktır. .

Sınırlı ehliyetsize TMK madde 453 gereği bir meslek veya sanatın yürütülmesi için vesayet makamı tarafından izin verilmişse o işin devamı için gerekli her türlü hukuki işlemi yapmaya yetkili olması sebebiyle⁴⁰¹ o meslek ve sanat işlemleri için kambiyo taahhüdünde bulunabileceği gibi⁴⁰² tahsil cirosuna ek olarak temlik ve rehin cirosunu da kendi başına yapabilecektir.

Vesayet altındaki kişinin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar ile vasinin verdiği izinle çalışarak kazandığı mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunduğu için bu mallarla sınırlı olmak üzere⁴⁰³ izin ve icazet gerekmeksizin kendi başına⁴⁰⁴ tahsil cirosuna ek olarak temlik ve rehin cirosu da yapabilir.

Küçük ya da kısıtlıların kendi adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda ticari işletmeyi yürütme görevi TTK madde 13 gereği yasal temsilcilerine ait olacağından ticari işletmeyle ilgili vesayet altındaki kişi adına ciro işlemleri yapılması

³⁹⁷ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

³⁹⁸ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

³⁹⁹ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

⁴⁰⁰ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 99; Dural, Gerçek Kişiler, s. 90

⁴⁰¹ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu s 263

⁴⁰² Kınacıoğlu, s 99; Öztan, Kıymetli Evrak, s. 72; Dinç, s. 17

⁴⁰³ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 105

⁴⁰⁴ Oğuzoğlu, s. 270; Yasak işlemleri yapamayacağı yönündeki görüş için bkn Ayan/Ayan, s. 68; Yasak işlemleri dahi yapabileceği yönündeki görüş için bkn B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107; Ö. Yücel, Kayyım, s. 27

yasal temsilcileri tarafından gerçekleştirilir. Bu durumda vesayet makamının izninin ticari işletme işlemleriyle sınırlı cirolar yönünden aranmayacağı kanaatindeyiz.⁴⁰⁵

Aval Verilmesi Yönünden

Vesayet altındaki kişilerde kanımızca TMK madde 449 gereği aval işlemi yasak işlem niteliğinde olduğu için vesayet altındaki kişiler adına vasileri tarafından aval verilemeyecektir.⁴⁰⁶

Kambiyoyu senedini düzenlerken fiil ehliyetinin kambiyoyu senedinin alacaklıya teslim edildiği anda bulunması gerektiğinden⁴⁰⁷ aval için imza atarken vesayet altında olan kişi senedi teslim ederken tam fiil ehliyetine sahip olursa aval işlemi geçerli biçimde yapılmış olacaktır. Vesayet altına alınma durumunda kısıtlama kararı ilanından önce iyiniyetli üçüncü kişileri etkilemeyeceği için⁴⁰⁸ sınırlı ehliyetsizin vasi ve vesayet makamı izni olmaksızın vereceği aval geçerli olacaktır. .

Velayet altındaki küçük ya da kısıtlının vesayet makamı tarafından bir meslek veya sanatla uğraşması için izin verilmesi durumunda gerektirdiği hukuki işlemleri herhangi bir izne tabi olmaksızın tam ehliyetli gibi yapabilmesine⁴⁰⁹ ve gerektiğinde kambiyoyu taahhüdünde bulunabilmesine⁴¹⁰ rağmen küçük ya da kısıtlı açısından avalin yasak işlem niteliğinde olması ve meslek ya da sanatın gerektirdiği işlem olarak kabulü mümkün olmadığından bu kapsamda aval veremez.⁴¹¹

Vesayet altında ki küçük ya da kısıtlıların kendi tasarrufuna bırakılmış mallar üzerinde TMK m 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunmasına rağmen yasak işlemler hem yasal temsilci hem de vesayet altındaki kişi bakımından yapılan işlemlerde cari olduğu için yasak işlem niteliğindeki aval işlemini bu mallar için olsa dahi veremeyecektir.⁴¹²

⁴⁰⁵ Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, A, 4, d, (2), (ii), Kambiyoyu Senedi Düzenlenmesi Yönünden

⁴⁰⁶ Demirkapı, Aval, s. 35; Aksi yönde Güral, s. 454

⁴⁰⁷ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; L. Yılmaz, Def'iler, s. 397

⁴⁰⁸ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 99; Dural, Gerçek Kişiler, s. 90

⁴⁰⁹ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu s. 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 246; Ayan/Ayan, s.69; Ö. Yücel, Kayyım, s. 23

⁴¹⁰ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, s. 72

⁴¹¹ Demirkapı, Aval, s. 35

⁴¹² Yasak işlem olan önemli bağışlamanın(görüşümüz doğrultusunda avalin de) serbest mallar için de yasak işlem olması gerektiği yönünde bkn Ayan/Ayan, s. 69 ; Aksi yönde B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s.

(ii) İradî Temsil

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Sınırlı ehliyetsizlerden vesayet altında bulunanların kambiyo taahhüdü için verecekleri iradi temsil, kambiyo taahhüdü nitelik itibariyle sınırlı ehliyetsizin kendi başına yapabileceği işlemlerden olmadığı için ancak yasal temsilcinin ve vesayet makamının izin veya icazeti ile verilebilir. Hiç kimse kendisinde mevcut olan haktan daha fazlasını başkasına temlik edemeyeceğinden⁴¹³ kambiyo taahhüdü verebilmesi için vesayet makamının iznini alması gereken vasi kendi yetkisini aşarak iradi temsil yetkisi veremez.⁴¹⁴ Kanaatimizce TMK madde 462/5'te kambiyo taahhüdüne girme için sulh hukuk mahkemesinin izninden bahsedilmesi, temsil yetkisi ile ilgili bir izinden bahsedilmemesi ve kambiyo taahhüdünde bulunulması ile kambiyo taahhüdü için temsil yetkisi verilmesinin farklı nitelikte ve farklı zamanlı işlemler olmaları sebebiyle birbirlerinden ayrılmaya uygun niteliklerinden dolayı vasinin iradi temsilciye kambiyo taahhüdünde bulunması için temsil yetkisi verirken sulh hukuk mahkemesinden izin alması şart olmayıp, izin temsil yetkisi verildikten fakat kambiyo taahhüdü yapılmadan önce de alınabilir. Ancak iradi temsilcinin izin almadan kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda aynen vasinin izinsiz işleminde olduğu gibi TMK madde 465 gereği küçük veya kısıtlı kambiyo taahhüdü ile bağlı olmamasına rağmen karşı taraf işlemle bağlıdır. Askıda hükümsüzlük olarak nitelenen bu durumda karşı taraf TMK madde 451 gereği mahkemeye başvurarak tayin ettireceği süre içerisinde Sulh Hukuk Mahkemesi'nden izin alınmasını isteyebilir. Bu sürede izin alınmazsa işlem tamamen hükümsüz olur ve karşı taraf işlemle bağlı olmaktan kurtulur.

Vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁴¹⁵ vasinin kambiyo senedinin lehdarı kendisi olacak şekilde kambiyo taahhüdünde bulunması için iradi temsilci ataması vesayet makamının iznine ek olarak

107. Sınırlı ehliyetsizin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar üzerinde vakıf kurma işlemi (dolayısıyla aval) yapmasının geçerli olacağı görüşündedir.

⁴¹³ Tuhr, s. 864

⁴¹⁴ Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 77

⁴¹⁵ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılmasına bağlıdır. Onay ve kayyımın katılması iradi temsilci atanırken değil, kambiyo taahhüdünde bulunurken gözetilecektir.

Vesayet altındaki sınırlı ehliyetsizlerin adına ticari işletme işletildiği durumlarda ticari temsilci vasi tarafından atanamaz.⁴¹⁶ Çünkü vasinin özel izinle yapabileceği işlemler arasında ticari temsilcinin yetkisine giren işlemler de söz konusudur. Doktrindeki bir görüşe göre vasi vesayet makamının izni ve denetim makamının onayı ile ticari temsilci atayabilecektir.⁴¹⁷ Diğer görüş⁴¹⁸ ticari temsilcinin vasinin yapması yasak olan kefalet ve bağışlama gibi işlemleri ticari işletmenin yönetilmesi yetkisi kapsamında yapabilmesi sebebiyle vesayet makamı ve denetim makamının izin ve onaylarına rağmen ticari temsilcinin atanamayacağı görüşünü savunmaktadır. Bu noktada her ne kadar TMK'da sınırlı ehliyetsizin zarara uğramaması ve korunması için bir takım sınırlamalara yer verilmişse de ticari işletmenin işletilememesi sebebiyle de sınırlı ehliyetsizin zarara uğrayacağı açıktır. Bu nedenle bu durumda sınırlı ehliyetsizin ticari işletmenin işletilmesindeki haklarının korunması için ticari işletmenin faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla vasinin, vesayet ve denetim makamının izin ve onayları ile ticari temsilci atayabilmesi gerekir.⁴¹⁹ Ancak bu durumda atanacak ticari temsilci yasak işlemler olan vakıf kurma, önemli bağışlamalarda bulunma, kefil olma işlemleri dışındaki işlemleri serbestçe yapacak ve bu kapsamda kambiyo taahhüdünde bulunabilecek, yasak işlemleri ise

⁴¹⁶ Arkan, s. 169; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya/Nomer Ertan, s. 679; Bozkurt, s. 404; Şener, s. 17

⁴¹⁷ Sayın, Ticari Vekil, s. 19; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 9; Kırca, Mümessil, s. 52

⁴¹⁸ Bozkurt, s. 404; Arkan, s. 185-186. Yazara göre vesayet makamı tarafından vesayet altına alınan kişinin ticari işletmeye sahip olması durumunda bu işletmeyi işletebilecek niteliklere sahip kişinin vasi olarak atanması suretiyle tacir yardımcısı atanmasına gerek olmadan işletme işletilebilir. Aynı yönde Şener, s. 17-18, özellikle dipnot 36. Yazar yasak işlemler nedeniyle vasilik durumunda ticari temsilci atanamayacağı görüşündedir.

⁴¹⁹ Ticari işletmenin işlemlerinin devamından sınırlı ehliyetsizin menfaatinin bulunduğu açıktır. Vasinin ticari işletme işletebilecek yeterlilikte kişilerden seçilse dahi bir ticari işletmenin devamı için sürekli yapılması gereken kambiyo, dava açma işlemi gibi işlemler için her defasında vesayet makamından izin alınması ticari işletmenin işletilmesinin imkânsız hale getirecektir. Ticari hayatın gereklerine uyum sağlayamayan bir ticari işletmenin devamlı olamayacağı açıktır. Bu nedenle kesin olan bir duruma karşılık ticari temsilcinin sınırlı ehliyetsizin aleyhine işlemler yapabilmesi ihtimalinin tercih edilmesini doğru olmayacaktır. Vasinin, vesayet makamının ve denetim makamlarının incelemelerinden geçen ticari temsilcinin sınırlı ehliyetsizin bile bile zararına işlemler yapmayacağı yapsa dahi vasinin her an denetiminde bulunması sebebiyle olumsuzlukların önleneyeceği kanaatindeyiz. Ayrıca TBK madde 554/2 hükmündeki kişinin kısıtlanmasının verilmiş ticari temsil yetkisini ortadan kaldırmayacağına ilişkin düzenleme de kanun koyucunun kişinin kısıtlanmasına rağmen hakkında ticari temsilciliğin devam edebileceğini kabul etmek suretiyle kısıtlılara ticari temsilci atanmasını da örtülü olarak kabullendiğini gösterdiği kanaatindeyiz.

yapamayacaktır. Ticari temsilci her ne kadar vesayet ve denetim makamlarının izni ile atansa da vasi tarafından her zaman azledilebilir.⁴²⁰

Küçük ya da kısıtlıların ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletme işleri için ticari vekil atama yetkisi vasilerine ait olsa⁴²¹ da kambiyo taahhüdünde bulunma işlemi özel izne tabi işlerden olduğu için bu yetkiye tabi ticari vekil vesayet makamının izni⁴²² ile vasi tarafından atanabilir. Ticari vekilin vesayet makamının onayı ile vasi tarafından atanmaması ya da kendisini kambiyo taahhüdü için ayrıca yetkilendirilmemesi durumunda yapacağı kambiyo taahhüdü küçük ya da kısıtlıyı bağlamayacaktır. Bu durumda vasinin ve vesayet makamının onayı için başvurulmalı onay verilmezse TTK madde 678 hükmü uygulanmalıdır.

Vesayet altındaki sınırlı ehliyetsizlere bir meslek veya sanatın yürütümü çerçevesinde bir ticari işletmenin işletilmesi için izin verilse de(TMK madde 453) işletmenin yürütülmesi maksadıyla ticari temsilci⁴²³ atanması işlemi için verilmiş yetkiyi kapsamaz. Bu durumda ticari işletmenin işletilebilmesi için ticari temsilci atanması vasi dışında sınırlı ehliyetsizin seçimi ile vesayet ve denetim makamının izin ve onayı ile gerçekleşebilecektir. Bu şekilde atanmayan ticari temsilcinin ataması geçersiz olsa da kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda meslek ya da sanat için izin verilmiş küçük ya da kısıtlı o meslek ve sanatın yürütülmesi için kendisi kambiyo taahhüdünde bulunabileceğinden kambiyo taahhüdü için onayı bizzat kendisi verebilecektir. Aksi takdirde TTK madde 678 devreye girecektir. Meslek veya sanatın yürütümü için ticari işletme işletilmesi izninin verildiği durumda küçük ya da kısıtlı kendi başına kambiyo taahhüdünde bulunabileceğinden⁴²⁴ kambiyo taahhüdü için yetkilendirilmiş ticari vekili de kendi başına atayabilecektir.

Police Kabulü Yönünden

Vesayet altında bulunanlar adına vasileri tarafından kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi ancak vesayet makamının izni ile mümkün olabileceğinden ve vasi

⁴²⁰ Kırca, Mümessil, s. 52

⁴²¹ Sayın, Ticari Vekil, s. 17; Kaya, Ticari Vekil, s. 35

⁴²² Sayın, Ticari Vekil, s. 18

⁴²³ Şener, s. 20

⁴²⁴ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, s. 72

kendi yetkisini aşarak iradi temsil yetkisi veremeyeceğinden⁴²⁵ vesayet altında olanlar adına poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilci ataması sulh hukuk mahkemesinin izni ile yapılabilir. Bu noktada iradi temsilcinin poliçe kabul yetkisine sahip olarak geçerli bir biçimde atanmasından sonra her poliçe kabul işlemi için sulh hukuk mahkemesinden izin alması da gerekecektir.

Vesayet altındaki kişiye TMK madde 453 gereği bir meslek veya sanatın yürütülmesi için izin verilmiş ise o meslek ve sanat işlemleri için kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi⁴²⁶ sebebiyle vasi ve vesayet makamının izni olmaksızın poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilci ataması yapılabilir. Atadığı iradi temsilci vesayet makamı ve vasi izni olmaksızın poliçe kabul işlemi yapabilir.

Vesayet altındaki küçük ya da kısıtlıların kendi tasarrufu altında bırakılmış mallar üzerinde TMK madde 455 gereği bu mallarla sınırlı yönetim ve kullanma hakkı bulunduğu için bu mallarla sınırlı olmak üzere poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilci atayabilir.

Vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁴²⁷ vasinin lehdarı ya da hamili olduğu poliçenin kabulü için iradi temsilci ataması vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılmasına bağlıdır. Vasinin cirantalardan biri olduğu poliçeyi kabulü için iradi temsilci ataması durumunda kabul işlemi TMK madde 426/1-b. 2 gereği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır. Denetim makamı onayı ve kayyımın katılması iradi temsilci atanırken değil, kabul işlemi esnasında gözetilecektir.

Vesayet altındaki küçük ya da kısıtlıların kendi adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda ticari işletmenin faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla vasi, vesayet ve denetim makamının izin ve onayları ile ticari temsilci atayabileceğinden⁴²⁸ atanan ticari temsilci yasak işlemler olan vakıf kurma, önemli bağışlamalarda bulunma, kefil olma işlemleri dışında kalan kambiyo taahhüdü ve dolayısıyla poliçe

⁴²⁵ Hatemi, Kişiler Hukuku, s 77

⁴²⁶ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 2018, s. 72; Dinç, Vesayet, s. 17

⁴²⁷ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

⁴²⁸ Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, A, 4, c, (2), (i), Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

kabulü işlemini serbestçe yapabilecektir. Ancak bu şekilde atanmayan ticari temsilcinin yapacağı poliçe kabulü işlemi için vasinin ve vesayet makamının onaylarının alınması gerekmektedir. Onaylar alınmazsa TTK madde 678 gereği ticari temsilci sorumlu olacaktır. Vesayet altındaki sınırlı ehliyetsizlere bir meslek veya sanatın yürütümü çerçevesinde bir ticari işletmenin işletilmesi için izin verilmişse(TMK madde 453) bu işletmenin yürütülmesi maksadıyla ticari temsilci⁴²⁹ atanması işlemi için verilmiş yetkiyi kapsamaz. Bu durumda ticari işletmenin işletilebilmesi için ticari temsilci atanması vasi dışında sınırlı ehliyetsizin seçimi ile vesayet ve denetim makamının izin ve onayı ile gerçekleşebilecektir. Bu şekilde atanmayan ticari temsilcinin atanması geçersiz olsa da poliçe kabulünde bulunması durumunda meslek ya da sanat için izin verilmiş küçük ya da kısıtlı o meslek ve sanatın yürütülmesi için kendisi kambiyo taahhüdünde bulunabileceğinden poliçe kabulü için onayı bizzat kendisi verebilecektir.

Küçük ya da kısıtlıların ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletme işleri için kambiyo taahhüdü yetkisine sahip ticari vekil vesayet makamının izni⁴³⁰ ile vasi tarafından atanabileceğinden, ticari vekilin vesayet makamının onayı ile vasi tarafından atanmaması ya da kendisinin kambiyo taahhüdü ya da poliçe kabulü için ayrıca yetkilendirilmemesi durumunda yapacağı poliçe kabulü, küçük ya da kısıtlıyı bağlamayacaktır. Bu durumda vasinin ve vesayet makamının onayı için başvurulmalı, onay alınmazsa TTK madde 678 gereği ticari vekil sorumlu tutulmalıdır. Vesayet altındaki sınırlı ehliyetsizlere bir meslek veya sanatın yürütümü çerçevesinde bir ticari işletmenin işletilmesi için izin verilmişse(TMK madde 453) bu işletmenin yürütülmesi maksadıyla kendi başına kambiyo taahhüdünde⁴³¹ ve dolayısıyla poliçe kabulünde bulunabileceğinden poliçe kabulü için yetkilendirilmiş ticari vekili de kendi başına atayabilecektir. Kambiyo taahhüdü ya da poliçe kabul yetkisi verilmemiş ticari vekilin poliçe kabulü yapması durumunda poliçe kabulünü küçük ya da kısıtlının onaylaması yeterli olup, vasi ya da vesayet makamının onayına gerek olmayacaktır.

⁴²⁹ Şener, s. 20; Kırca, Mümessil, s. 53

⁴³⁰ Sayın, Ticari Vekil, s. 18

⁴³¹ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 2018, s. 72

Ciro İşlemleri Yönünden

Vesayet altında bulunanlarda temlik ve rehin cirosu işlemlerinin yapılabilmesi için vasinin vesayet makamının iznini alması gerektiğinden ve vasi kendi yetkisini aşarak iradi temsil yetkisi veremeyeceğinden⁴³² vesayet altında olanlar adına rehin ve temlik cirosu yetkisine sahip iradi temsilci ataması sulh hukuk mahkemesinin izni ile vasi tarafından yapılabilir. İradi temsilcinin temlik ve rehin cirosu yapma yetkisine sahip olarak geçerli bir biçimde atanmasından sonra her ciro işlemi için sulh hukuk mahkemesinden izin alması da gerekecektir. Tahsil cirosu işlemi vesayet altındaki kişi bizzat kendisi yapabileceği için tahsil cirosu yetkisine sahip iradi temsilciyi bizzat kendisi atayabilecektir.

Vesayet altındaki kişiye TMK madde 453 gereği bir meslek veya sanatın yürütülmesi için izin verilmiş ise o meslek ve sanat işlemleri için kambyo taahhüdünde bulunabilmesi sebebiyle⁴³³ vasi ve vesayet makamının izni olmaksızın tahsil cirosuna ek olarak temlik ve rehin cirosu işlemleri için yetkili iradi temsilci ataması yapılabilir. Atadığı iradi temsilci vesayet makamı ve vasi izni olmaksızın tüm ciro işlemlerini kendi başına küçük ya da kısıtlıyı temsilen yapabilir.

Sınırlı ehliyetsiz vesayet altında ise vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁴³⁴ vasinin ciro edilen kendisi olacak şekilde sınırlı ehliyetsiz adına ciro için iradi temsilci ataması durumunda cironun geçerliliği vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1-b. 2 gereği işleme katılmasına bağlıdır. Tahsil cirosunun borçlandırıcı işlem niteliğinde olmadığından⁴³⁵ vasinin kendisine yapacağı tahsil cirosu geçerli olacaktır.

Vesayet altındaki küçük ya da kısıtlıların kendi tasarrufu altında bırakılmış mallar üzerinde TMK m 455 gereği bu mallarla sınırlı yönetim ve kullanma hakkı bulunduğu için bu mallarla sınırlı olmak üzere tahsil cirosuna ek olarak temlik ve rehin

⁴³² Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 77

⁴³³ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, s. 72; Dinç, s. 17

⁴³⁴ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

⁴³⁵ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

cirosu işlemleri için yetkili iradi temsilci atayabilir.

Vesayet altındaki küçük ya da kısıtlıların kendi adlarına ticari işletme işletilmesi durumunda ticari işletmeyi işletme görevi TTK m 13 gereği vasilerine ait olacağından ve vasileri görüşümüz gereği ticari işletmenin faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla vesayet ve denetim makamının izin ve onayları ile ticari temsilci atayabileceğinden bu şekilde atanan ticari temsilci yasak işlemlerden olmayan kambiyo taahhüdünde bulunma ve dolayısıyla ciro işlemi doğrudan küçük ya da kısıtlıyı temsilen yapabilir. Vasinin ya da vesayet altındaki kişinin bizzat ticari temsilci ataması geçersiz olsa da geçersizlik ticari temsilcinin sahip olduğu yetkilerden kaynaklandığından ve tahsil cirosunun tahsil için temsilci ataması niteliği sebebiyle ciranta yönünden tasarruf işlemi ya da borçlandırıcı işlem niteliğinde olmadığından vesayet altındaki kişinin kendi başına atadığı ya da vasisi tarafından atanan ticari temsilcinin yaptığı tahsil cirosu işlemi geçerlidir.

Küçük ya da kısıtlıların ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletme işleri için kambiyo taahhüdü yetkisine sahip ticari vekil vesayet makamının izni⁴³⁶ ile vasi tarafından atanabilir. Bu şekilde atanmayan ya da ciro ya da kambiyo taahhüdü için ayrıca yetki verilmeyen ticari vekil yapacağı temlik ve rehin cirosu işlemlerinden kendisi sorumlu olacaktır. Bu durumda doğrudan TTK madde 678'e gitmeden velinin onayının alınması için süre verilmeli, onay alınamazsa TTK madde 678 gereği cirodan ticari vekil sorumlu tutulmalıdır. Tahsil cirosu TBK madde 551/2'deki hallere girmeyerek yalnızca tahsil için temsilci ataması niteliğinde olduğundan ve borçlandırıcı ya da tasarruf işlemi niteliğinde olmadığından doğrudan vasi ya da vesayet altındaki kişi tarafından atanan ya da ayrıca ciro ya da kambiyo taahhüdü yetkisi verilmeyen ticari vekilin yapacağı tahsil cirosu işlemi geçerlidir.

Aval Verilmesi Yönünden

Vesayet altındaki kişilerde aval işlemi niteliği gereği TMK madde 449 kapsamına gireceği ve bu nedenle yasak işlem niteliğinde olacağı için vesayet altındaki kişiler adına vasileri tarafından vesayet hatta denetim makamlarının izin ve onayı ile iradi temsilci atansa da yasak işlem niteliğinde olduğu için vesayet altındaki kişi adına

⁴³⁶ Sayın, Ticari Vekil, s. 18

aval veremeyecektir.

Vesayet altındaki küçük ya da kısıtlının vesayet makamı tarafından bir meslek veya sanatla uğraşması için izin verilmesi durumunda bu meslek ve sanatın gerektirdiği hukuki işlemleri herhangi bir izne tabi olmaksızın tam ehliyetli gibi yapabilmesine⁴³⁷ rağmen küçük ya da kısıtlı açısından avalin meslek ya da sanatın yürütülmesi için gerekli işlem olarak kabulü mümkün olmadığından⁴³⁸ atayacağı iradi temsilci bu işler için aval veremez.

Vesayet altındaki küçüklerin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar üzerinde TMK madde 455 gereği yönetim ve kullanma hakkı bulunması sebebiyle bu mallar için kambiyo taahhüdünde bulunabilseler de yasak işlem olduğu⁴³⁹ için aval veremeyeceklerinden aval için başkasına iradi temsil yetkisi de veremezler.

Vesayet altındakilerin kendi adlarına ticari işletme işletmesi durumunda aval işlemi tarafımızca yasak işlem olarak kabul edildiğinden ticari işletmeyle ilgili olsa⁴⁴⁰ da ticari işletme için atanan ticari temsilci ya da ticari vekil tarafından küçük ya da kısıtlı adına aval verilemez.⁴⁴¹

(3) Temsilci Yönünden

Türk Hukukunda temsil ilişkisinde temsilcinin ayırt etme gücüne sahip olması yeterli kabul edildiği, fiil ehliyetine sahip olması şartı aranmadığından⁴⁴² vesayet altındaki küçük ya da kısıtlılar ayırt etme gücüne sahip oldukları için bir başkasının temsilcisi olabilir ve temsilci sıfatıyla üçüncü kişilerle işlem yapabilirler.⁴⁴³ Bu

⁴³⁷ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 106; Oğuzoğlu s 270; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 246; Ayan/Ayan, s.69; Ö. Yücel, Kayyım, s. 23

⁴³⁸ Demirkapı, Aval, s. 35

⁴³⁹ Yasak işlem olan önemli bağışlamanın serbest mallar için de geçerli olacağı yönündeki bkn Ayan/Ayan, s. 69; Aksi yönde B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107. Sınırlı ehliyetsizin kendi tasarrufuna bırakılmış mallar üzerinde vakıf kurma işlemi (dolayısıyla aval) yapmasının geçerli olacağı görüşündedir.

⁴⁴⁰ Ticari işletmenin işlemleri için aval işlemi verilmesi mutad olarak kabul edilebilse de ticari işletmenin işletilmesi için zorunlu işlem olduğunun kabul edilmesi de mümkün değildir.

⁴⁴¹ Aksi yönde B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 107. Ticari işletmenin küçük ya da kısıtlı tarafından işletilmesi durumunda işletmenin konusuna giren kefalet işlemlerinin (dolayısıyla aval) yapılabileceği görüşündedir.

⁴⁴² Akyol, s. 226; İnceoğlu, s. 137; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.654; Bu konuda doktrinel tartışmalar için bkn İnceoğlu, ss. 134-137.

⁴⁴³ Akyol, s. 227

nedenle sınırlı ehliyetsizler yetkilendirilmeleri durumunda bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdünde bulunabilirler, poliçe kabulü yapabilirler ve temlik, rehin, tahsil cirosu verebilirler. Sınırlı ehliyetsizlerin borçlandırıcı işlemler ve tasarruf işlemleri için yasal temsilcisinin iznini alması gerektiğinden⁴⁴⁴ (duruma göre vesayet ve denetim makamlarının da) ve temsil işlemi sonucunda borç altına kendisi değil temsil olunan kişi gireceğinden vesayet altındaki küçük ve kısıtlıların bir başkasının temsilcisi olarak işlem yaparken vasiinin, vesayet ya da denetim makamlarının rızasını almaları gerekmez. Vesayet altındakilerde aval işlemini yasak işlem olarak kabul etmemize rağmen⁴⁴⁵ aval verilmesi durumunda aval nedeniyle sorumluluk altına giren kişi temsil olunan olduğundan ve işlemin küçük ya da kısıtlıların malvarlığını etkileyen bir yönü bulunmadığından bir başkasının temsilcisi sıfatıyla aval vermeleri durumunda aval yasak işlem kapsamına girmeksizin doğrudan geçerli olacaktır.

4. Tam Ehliyetsizlerde

a. Genel Açıklamalar

Hukukumuzda fiil ehliyetine sahip olmanın temel şartı ayırt etme gücüne sahip olmaktır. Tam ehliyetsizler, TMK madde 15'e göre ayırt etme gücüne sahip olmayan ve bu sebeple fiilleri kanunen hukuki sonuç doğurmayan kişilerdir. Tam ehliyetsizlerin işlemleri onlar adına yasal temsilcileri olan veli ve vasileri tarafından yapılır.⁴⁴⁶

Tam ehliyetsizlerin fiil ehliyeti yoktur. Bu nedenle kendi başlarına yaptıkları hukuki işlemler ve hukuki işlem benzeri fiilleri kural olarak kesin hükümsüzdür.⁴⁴⁷ Yasal temsilcinin izni ya da icazeti ya da ehliyetsizin ayırt etme gücünü kazandıktan

⁴⁴⁴ İnceoğlu, s. 133; Dural/Öğüz s. 81

⁴⁴⁵ Aynı yönde Demirkapı, Aval, s. 35

⁴⁴⁶ Yasal temsilciler veli ve vasi olarak ikiye ayrılmaktadır. Anne ve baba üçüncü kişilere karşı çocuğun yasal temsilcisidir. (TMK madde 342) Çocuk doğumundan ergin oluncaya kadar anne ve babanın velayeti altındadır. (TMK madde 335) Anne baba evlilik devam ettiği sürece velayet hakkını birlikte kullanırlar. Anne babadan birinin ölümü halinde velayet sağ kalana, boşanma halinde ise çocuk kendisine bırakılan tarafa aittir. (TMK madde 336) Anne baba evli değilse velayet hakkı anaya aittir. Ana küçük kısıtlı veya ölmüşse ya da velayet hakkı kendinden alınmışsa hâkim çocuğun menfaatine göre vasi atar veya velayeti babaya verir. (TMK madde 337) Ergin kişiler kısıtlandığında öncelikle velayet altına alınırlar. Velayet vesayet e göre kural daha geniş haklara sahiptir

⁴⁴⁷ Dural, Gerçek Kişiler, s. 69; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 65; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 83; Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 62; Oğuzoğlu, s. 259; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 230; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 313

sonra işleme icazet vermesi ile dahi tam ehliyetsizin yaptığı işlem geçerlilik kazanamaz.⁴⁴⁸ İşlemin tamamen tam ehliyetsizin yararına olması ya da üçüncü kişinin iyiniyetli olması işlemi geçerli hale getirmez.⁴⁴⁹ Tam ehliyetsizin korunmasına, iyi niyetli kişilerin korunması açısından üstünlük tanınmıştır.⁴⁵⁰ İşlemi geçersiz hale getirmek için dava açmaya hatta beyanda bulunmaya dahi gerek olmaksızın işlem kurulduğu andan itibaren geçersizdir.⁴⁵¹ Hukuki işlem kurulurken beyanda bulunma ve bir beyana muhatap olmakta ayırt etme gücüne sahip olma şartı arandığı için, tam ehliyetsiz ne hukuki işlem için beyanda bulunabilir, ne de kendisine beyanda bulunulabilir.⁴⁵² Tam ehliyetsizlik yani ayırt etme gücüne sahip olmama kamu düzenine ilişkin olup itiraz niteliğinde olduğu için hâkimin tarafından diğer dava sebeplerinden önce resen dikkate alınması gerekir.

b. Temsil Olunan Yönünden

(1) Yasal Temsil

(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Tam ehliyetsizler veli ya da vasileri tarafından temsil edilirler. Tam ehliyetsizler ayırt etme gücüne sahip olmadıkları için kendi başlarına kambiyo taahhüdünde bulunma ehliyetinden yoksundurlar.⁴⁵³ Tam ehliyetsizlerin ayırt etme gücüne sahip olmamaları sebebiyle önceden verilmiş izin ya da sonradan onaylama suretiyle kambiyo taahhüdünde bulunmaları mümkün değildir. Tam ehliyetsizler ancak onlar adına yasal temsilcilerinin bizzat yapacakları işlem ile kambiyo taahhüdü altına girebilirler.⁴⁵⁴

⁴⁴⁸ Dural, Gerçek Kişiler, s. 69,71; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 67; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 85; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 55; Oğuzoğlu, s. 259; Akıntürk, s. 130

⁴⁴⁹ Y İçtihadı Birleştirme Kararı, 4/21, T. 28.07.1941 Naklen Dural, Gerçek Kişiler, s. 69; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 65; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 43

⁴⁵⁰ Dural, Gerçek Kişiler, s. 66; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 86; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 325

⁴⁵¹ B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 84

⁴⁵² Dural/Öğüz, s. 65; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 80

⁴⁵³ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 388; Manav s. 23; Kınacıoğlu s. 99

⁴⁵⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

Tam ehliyetsizler velayet altında ise velileri onlar adına herhangi bir izne tabi olmaksızın kambiyo taahhüdünde bulunabilir.⁴⁵⁵ Velayet evlilik birliği içerisinde birlikte kullanılacağı için eşlerden biri tarafından çocuk adına diğerinin bilgisi ve rızası dışında kambiyo taahhüdünde bulunulması durumunda karşı tarafın iyiniyetli olması durumunda taahhüt geçerli olacak iyiniyetli olmaması durumunda TMK madde 342/2'deki şart gerçekleşmeyeceği için kambiyo taahhüdü tam ehliyetsiz yönünden geçersiz olacaktır.

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından⁴⁵⁶ velinin kendisi için ya da kendi menfaatine çocuk adına üçüncü kişilere karşı kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi durumunda taahhüdün geçerliliği genel durumdan ayrılarak borçlandırıcı işlem olması sebebiyle⁴⁵⁷ kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.⁴⁵⁸

Tam ehliyetsizlerin vesayet altında bulunmaları durumunda ehliyetsizi temsilen kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi için TMK madde 462/5 gereği vasinin rızasına ek olarak vesayet makamından yani sulh hukuk mahkemesinden izin alınması gerekir. Vasinin vesayet makamının iznini almadan kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda TMK madde 465 gereği tam ehliyetsiz kambiyo taahhüdü ile bağlı olmamasına rağmen karşı taraf işlemle bağlıdır. Karşı taraf TMK madde 451 gereği mahkemeye başvurarak tayin ettireceği süre içerisinde Sulh Hukuk Mahkemesi'nden izin alınmasını isteyebilir. Bu sürede izin alınmazsa işlem hükümsüz olacağından karşı taraf işlemle bağlı olmaktan kurtulur. Vesayet makamının izin vermesi halinde kambiyo taahhüdü geçerli hale gelmiş olur.⁴⁵⁹

Kambiyo senedini düzenlerken fiil ehliyetinin kambiyo senedinin alacaklıya teslim edildiği anda bulunması gerekir.⁴⁶⁰ Senet düzenlenirken tam ehliyetli olan kişi senedi teslim ederken tam ehliyetsiz hale gelmişse taahhüt geçersiz olacaktır. Kişinin

⁴⁵⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 402; Ayan/Ayan, s. 71

⁴⁵⁶ Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

⁴⁵⁷ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

⁴⁵⁸ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

⁴⁵⁹ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; Dinç, Vesayet, s. 14

⁴⁶⁰ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; L. Yılmaz, Def'iler, s. 397

senedin tesliminden sonra ehliyetini kaybetmesi taahhüdün geçerliliğini etkilemeyecektir.⁴⁶¹

Yargıtay ayırt etme gücüne sahip olmama durumunu mutlak defî olarak niteleyerek, diğêr kısıtlama sebeplerinden farklı olarak⁴⁶² ilan şartı aranmaksızın iyiniyetli üçüncü kişileri de etkileyeceğini kabul etmektedir.

Tam ehliyetsizin velayet altında bulunması durumunda TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından⁴⁶³ velinin kendisine ya da kendi menfaatine çocuk adına üçüncü kişilere karşı kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi borçlandırıcı işlem olması sebebiyle⁴⁶⁴ kayyımın katılması ve hâkimin onayı ile geçerli olur.⁴⁶⁵ Vesayet altındaki tam ehliyetsizlerde vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı vasinin kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁴⁶⁶ vasinin kambiyo senedinin lehdarı kendisi olacak şekilde tam ehliyetsiz adına kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda taahhüdün geçerliliği vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılmasına bağlıdır.⁴⁶⁷ Vasinin kendi menfaatine tam ehliyetsiz adına üçüncü kişilere karşı kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda taahhüt borçlandırıcı işlem olmasından dolayı TMK madde 426/1 b. 2 gereği kayyımın katılması ve hâkimin onayı ile geçerli olur.

Tam ehliyetsizlerin yaptığı işlemler kesin hükümsüz olmasına rağmen bu durumun ileri sürülmesi açıkça tam ehliyetsizin zararına ise ileri sürülemez⁴⁶⁸ ve işlem geçerli olur.⁴⁶⁹ Aynı şekilde tam ehliyetsizin temsilcisinin ya da ayırt etme gücünü

⁴⁶¹ L. Yılmaz, Defîiler, s. 398

⁴⁶² Y 12. HD, E 11249, K 13095, 11.05.2015 Naklen L. Yılmaz, Defîiler, s. 400-401

⁴⁶³ Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

⁴⁶⁴ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

⁴⁶⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

⁴⁶⁶ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

⁴⁶⁷ ; Dinç, Vesayet, s. 11; Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

⁴⁶⁸ Yargıtay İctihadı Birleştirme Kararı, 22/2, T 09.03.1955 Naklen Dural, Gerçek Kişiler, s. 66; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 70; B. Öztan, Hakiki şahıslar, s. 87; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 42; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 235

⁴⁶⁹ Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 70; Dural, Gerçek Kişiler, s. 73; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 42

kazanmışsa kendisinin işlemin karşı tarafına hükümsüzlüğü ileri sürmesi hakkın kötüye kullanılması teşkil ediyorsa⁴⁷⁰ ve tam ehliyetsiz ayırt etme gücüne sahip olsaydı aynı şekilde işlemde bulunacak idiyse⁴⁷¹ işlem geçerliymiş gibi hukuki sonuç doğurur.⁴⁷² Bu nedenle tam ehliyetsizin yasal temsilcisi olmaksızın kendi başına verdiği kambiyo taahhüdünün geçersiz sayılması açıkça zararına olacaksa ya da ayırt etme gücüne sahip olsaydı aynı şartlarda kambiyo taahhüdü düzenleyecekse bu durumun ileriye sürülememesi gerekir. Ancak bahsedilen durumun tetkiki için temel ilişkinin bilinmesi ve bu işlem üzerinde kambiyo taahhüdünün geçersiz sayılmasının tam ehliyetsizin açıkça zararına olduğu ya da ayırt etme gücüne sahip olsaydı aynı şartlarda kambiyo taahhüdünde bulunup bulunmayacağı nitelemesi yapmak gerektiği için bu durum kanımızca ciro öncesi söz konusu olabilir.

(ii) Poliçe Kabulü Yönünden

Tam ehliyetsizlerin ayırt etme gücüne sahip olmamaları nedeniyle kendi başlarına yapacakları hukuki işlemler kesin hükümsüz olacağından⁴⁷³ ve bu sebeple kambiyo taahhüdünde⁴⁷⁴ ve dolayısıyla poliçenin kabulü işleminde bulunamayacaklarından onlar adına yalnızca yasal temsilcileri tarafından poliçe kabulü yapılabilir. Tam ehliyetsizlerin velayet altında olması durumunda onlar adına poliçe kabulünü doğrudan velileri, vesayet altında olmaları halinde vesayet makamının izniyle vasileri yapabilir. Tam ehliyetsizin kendi başına poliçe kabulü işlemini yapması durumunda ehliyetsizliğin senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin mutlak bir defî olması sebebiyle⁴⁷⁵ herkese karşı ileri sürülebilecek, tam ehliyetsiz senet nedeniyle borç altına girmeyecektir.

Tam ehliyetsizlerin poliçe kabulü işlemini yaptıktan sonra ayırt etme gücünü kazanması halinde kabul işlemini onaylaması ile işlem geçerli olmaz ancak yeni bir

⁴⁷⁰ Dural, Gerçek Kişiler, s. 73; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 70; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 87; Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 43; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 223; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 318

⁴⁷¹ Y 11. HD, E 2003/749, K 2003/6431, T 17.06.2003(www.kazanci.com.tr); Arpacı, Kişiler Hukuku, s. 38

⁴⁷² Dural, Gerçek Kişiler, s. 73; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 70; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 319

⁴⁷³ Dural, Gerçek Kişiler, s. 69; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 65; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 83; Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 62; Oğuzoğlu, s. 259; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 230; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 313

⁴⁷⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 388; Manav s. 23; Kınacıoğlu s. 99

⁴⁷⁵ L. Yılmaz, Defîiler, s. 400

kabul işlemi yapılmış olur. Poliçede kabulün poliçenin karşı tarafa verildiği anda gerçekleşmesi⁴⁷⁶ ve fiil ehliyetinin kambiyo senedinin verildiği anda bulunmasının gerekmesi sebebiyle⁴⁷⁷ kabul için senet kendisine sunulduğunda tam ehliyetsiz olan ancak senedi karşı tarafa verirken tam ehliyetli hale gelen kişilerde kabul işlemi geçerli olacaktır.

Tam ehliyetsiz vesayet altında ise vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı vasinin kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁴⁷⁸ vasinin poliçe hamili olarak kabul için kendisinin ya da kendisini temsilen bir başkasının başvurması durumunda kabulün geçerliliği vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılmasına bağlıdır. Vasinin poliçede lehdar ya da cirantalardan biri olması durumunda her ne kadar doğrudan sözleşme yapılması niteliğinde olmasa da menfaat çatışması sebebiyle TMK madde 426/1 b. 2 gereği kabul işleminin geçerliliği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.⁴⁷⁹

Tam ehliyetsizin velayet altında bulunması durumunda TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından kabul işlemi için başvuran hamilin velinin kendisi olması halinde borçlandırıcı işlem olması sebebiyle⁴⁸⁰ kabulün geçerliliği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır. Velinin kendisi için ya da kendi menfaatine çocuk adına üçüncü kişilere karşı poliçe kabulünde bulunabilmesi de kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.⁴⁸¹

⁴⁷⁶ Doğanay, s. 1477; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 113; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 62; Can/Güner, s. 117; Kınacıoğlu, s. 177

⁴⁷⁷ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391

⁴⁷⁸ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

⁴⁷⁹ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

⁴⁸⁰ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

⁴⁸¹ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

(iii) Ciro İşlemleri Yönünden

Tam ehliyetsizlerin ayırt etme gücüne sahip olmamaları sebebiyle kendi başlarına yapacakları hukuki işlemler kesin hükümsüz olduğundan⁴⁸² onlar adına kambiyo taahhüdü altına girme niteliğinde olan ciro işlemi⁴⁸³ yalnızca yasal temsilcileri tarafından yapılabilir. Tam ehliyetsizlerin ayırt etme gücüne sahip olmamalarından dolayı yapacakları işlemlerin kesin hükümsüz olması sebebiyle kendileri tarafından tahsil cirosu yapılması da mümkün değildir. Tam ehliyetsizlerin ciro işlemi yaptıktan sonra ayırt etme gücünü kazanması halinde ciro işlemi onaylamaları ile işlem geçerli olmaz. Ancak bu durumda yeni bir ciro işlemi yapılmış olur. Ciro işlemi cironun senet metnine yazılması değil, senedin karşı tarafa verilmesi ile gerçekleşeceği için⁴⁸⁴ tam ehliyetsiz ciro esnasında ehliyetli ancak senedin teslimi anında ehliyetsizse ciro işlemi geçersiz, aksi durumda geçerli olacaktır.

Tam ehliyetsizlerin velayet altında olması durumunda tam ehliyetsiz adına ciro işlemleri velileri tarafından kendi başlarına yapılabilir. Velayet evlilik birliği içerisinde birlikte kullanılacağı için eşlerden biri tarafından çocuk adına diğerinin bilgisi ve rızası dışında ciro yapılması durumunda karşı tarafın iyiniyetli olmaması durumunda TMK madde 342/2'deki şart gerçekleşmeyeceği için ciro işlemi geçersiz olacaktır. Ancak karşı tarafın iyiniyetli olması durumunda ciro geçerli olacaktır.

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından, cironun küçük ya da kısıtlı, ciro edilenin veli olacağı durumda cironun geçerliliği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.⁴⁸⁵ Ancak tahsil cirosunun borçlandırıcı işlem niteliğinde olmaması sebebiyle⁴⁸⁶ velinin kendisine yapacağı tahsil cirosu geçerli olacaktır.

Tam ehliyetsizlerin vesayet altında olmaları halinde vasileri vesayet makamının

⁴⁸² Dural, Gerçek Kişiler, s 69; Helvacı, Gerçek Kişiler, s 65; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s 83; Hatemi, Kişiler Hukuku, s 62; Oğuzoğlu, s. 259; Tekinay, Gerçek Kişiler, s 230; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s 313

⁴⁸³ Doğanay, s.1403

⁴⁸⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 574

⁴⁸⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

⁴⁸⁶ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

izniyle temlik ve rehin cirosu işlemlerini yapabilir. Tahsil cirosu işlemi ise vekâlet sözleşmesi yapma, temsilci atama niteliğinde olduğu için vesayet makamının izni olmaksızın vasi tarafından kendi başına yapılabilir. Vesayet altındaki tam ehliyetsiz adına vasinin, vesayet makamı izni olmaksızın temlik ve rehin cirosu işleminde bulunması durumunda vesayet makamının izni alınıncaya kadar işlem askıda hükümsüz olacak, vesayet makamının izni ile ciro işlemi geçerli hale gelecektir.

Tam ehliyetsiz vesayet altında ise vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı vasinin kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁴⁸⁷ ciro edilen hamilin vasi, cirantanın küçük ya da kısıtlı olması durumunda kabulün geçerliliği vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılmasına bağlıdır.⁴⁸⁸ Tahsil cirosu ise borçlandırıcı işlem niteliğinde olmadığından veli tarafından bu şartlar aranmadan doğrudan yapılabilecektir.⁴⁸⁹

(iv) Aval Verilmesi Yönünden

Tam ehliyetsizlerin ayırt etme gücüne sahip olmamaları nedeniyle kendi başlarına yapacakları hukuki işlemler kesin hükümsüz olacağından⁴⁹⁰ hukuki işlemler onlar adına ancak yasal temsilcileri tarafından bizzat yapılabilir. Yasal temsilcileri tam ehliyetsizler adına bir takım işlemleri bizzat kendileri, bir kısmını vesayet makamının bir kısmında da vesayet ve denetim makamının izniyle hareket ederek yapmakta iken yasak işlemler olarak adlandırılan bir takım işlemleri ise kesinlikle yapamamaktadırlar. TMK madde 462’de kambiyo taahhüdü altına girme vesayet makamının izniyle yapılabilecek işlem olarak sayılmakta iken TMK madde 449’da kefalet işlemi yasak işlem olarak düzenlenmiştir. Aval işlemi ise kambiyo hukuku kurumu olması ve kefalet niteliğinde bulunması sebebiyle hangi madde kapsamına

⁴⁸⁷ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

⁴⁸⁸ Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

⁴⁸⁹ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345’in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

⁴⁹⁰ Dural, Gerçek Kişiler, s 69; Helvacı, Gerçek Kişiler, s 65; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s 83; Hatemi, Kişiler Hukuku, s 62; Oğuzoğlu, s 259; Tekinay, Gerçek Kişiler, s 230; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s 313

gireceği tartışmalıdır.

Doktrinde baskın olan görüş⁴⁹¹ avalin kambiyo hukuku kurumu olması sebebiyle TMK madde 462 gereği vesayet makamının izniyle başkası lehine aval verebileceğini kabul etmektedir. Diğer görüş⁴⁹² ise avalin kefalete yakın niteliği ve ehliyetsizliğin öncelikle korunması için TMK madde 449'un kapsamına gireceğinden avalî yasak işlem olarak kabul ederek tam ehliyetsizler adına aval işleminin yapılamayacağını kabul etmektedir.

Doktrin ve uygulama TTK ve TMK hükümlerinin düzenlemesinden yola çıkarak ehliyetsizliği kambiyo senedinin tedavül gücünün üstünde tutarak işlem güvenliğinin korunmasına ehliyetsizlerin korunmasından fazla önem vermiştir. TTK'da avalde ehliyetle ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmaması ve avalin kambiyo hukuku müessesesi olması sebebiyle ehliyet konusunda kambiyo senetleri ile ilgili düzenlemelerin cari olacağını kabul etmek ehliyetle tanınan üstünlüğün geri plana atılması sonucunu doğuracaktır. TMK madde 449'da düzenlenen yasak işlemlerde kanun koyucu ehliyetsizi karşılıksız borç altına girme ve şahsi teminattan koruma amacıyla hareket etmektedir. Vesayet ve denetim makamlarının incelemesini dahi bu işlemlerden doğacak riskin bertaraf edilmesi için kanun koyucu tarafından yeterli görülmemektedir. Adi kefalette kefilin tartışma defini ileri sürerek öncelikle kefile başvurulmasını isteme hakkının bulunması⁴⁹³, kefaletin ferî niteliği olmasına rağmen avalin soyut olması sebebiyle şekle ilişkin geçersizlikler hariç temel ilişkideki sakatlıkların kefaleti geçersiz kılarken avalin bundan etkilenmemesi⁴⁹⁴, kefalette kefil alacaklının tüm savunmalarını ileri sürebilirken avalin lehine aval verdiği kişinin şahsi savunmalarını ileriye sürememesi⁴⁹⁵, kefalette temel ilişkide zamanaşımının kesilmesinden kefil yararlanırken avalin bağımsızlığı sebebiyle lehine aval verilen için zamanaşımı kesilirken avalin bu durumdan etkilenmemesi⁴⁹⁶ gibi durumlar sebebiyle avalin kefaletten daha ağır bir sorumluluk doğurduğu tartışmasızdır.⁴⁹⁷ Şahsi teminat niteliğinde olması ve ödenmemesi halinde kefile başvuru hakkı olmasına rağmen tahsil

⁴⁹¹ Domaniç, s. 222; Kınacıoğlu, s. 209; Aksu, Aval, s. 28; Öztan, Kıymetli Evrak, s. 165; Güral, s. 454

⁴⁹² Demirkapı, Aval, s. 33

⁴⁹³ Öztan, Kıymetli Evrak, s. 162

⁴⁹⁴ Özen, s. 45; Öztan, Kıymetli Evrak Hukuku, 1997, s. 415

⁴⁹⁵ B. Öztan, s. 162

⁴⁹⁶ Özen, s. 45

⁴⁹⁷ Aval ve kefaletin benzer ve farklı yönlerine ilişkin ayrıntılı açıklamalar için bkn Güral, s. 444 vd.

edilmeme riski nedeniyle ⁴⁹⁸ yasak işlem olarak kabul edilen kefaletten şahsi teminat niteliğinde olması ve ödenmemesi durumunda kendisinden tahsilat sonucunu doğurması yönünden aynı olmasına rağmen sorumluluk açısından yukarıda bahsedildiği gibi daha ağır hükümlere tabi olan avalin yasak işlem olarak evleviyetle kabulü gerekmektedir. Bu nedenle yasak işlem olan aval tam ehliyetsiz adına yasal temsilcileri yapamazlar.

Kambiyo senetlerindeki senet metnine yazılması değil, senedin karşı tarafa verilmesi ile gerçekleşeceği⁴⁹⁹ için tam ehliyetsiz aval için imza attığında ehliyetsiz ancak senedin teslimi anında ehliyetli ise aval işlemi tam ehliyetli tarafından yapılmış olarak geçerliliğinin kabulü gerekir.

(2) İradi Temsil

(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Bir kişinin iradi temsilcisi vasıtasıyla işlem yapabilmesi için kural olarak o işlemi kendisinin yalnız başına yapabilme yetkisine sahip olması gerekir.⁵⁰⁰ Tam ehliyetsizlerin kendi başlarına verdikleri temsil yetkisi de kesin hükümsüzdür. Bu nedenle ayırt etme gücünün kazanılması ya da kanuni temsilcinin onay vermesiyle geçerli hale gelmez.⁵⁰¹ Kesin hükümsüz olan işlemin sonradan icazet ile geçerli hale gelmemesi sebebiyle tam ehliyetsizler kendi başlarına temsil yetkisi veremezler. Fiil ehliyetine sahip olmayan tam ehliyetsizler temsilci olamaz, temsilci atayamaz, temsilcisi olması için bir kişi ile iç ilişki dahi kuramaz.⁵⁰² Tam ehliyetli iken temsil yetkisi veren kişi ayırt etme gücünü sonradan kaybederse verilen temsil yetkisi geçersiz olur.⁵⁰³ Geçersiz temsil yetkisi ile yapılan kambiyo taahhüdü de tam ehliyetsizi bağlamaz. Dolayısıyla tam ehliyetsiz yasal temsilcinin rızası olsa bile temsil yetkisi verme işlemini kendisi yapamaz.⁵⁰⁴ Tam ehliyetsiz adına kanuni temsilcisi bir

⁴⁹⁸ Demirkapı, Aval, s. 34

⁴⁹⁹ Kınacıoğlu, s. 100; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16.

⁵⁰⁰ Akyol s. 216; İnceoğlu s. 133; Eren, s. 438

⁵⁰¹ Helvacı, s. 43; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir s. 81

⁵⁰² Akyol, s. 216

⁵⁰³ Akyol, s.216

⁵⁰⁴ İnceoğlu, s. 133

başkasına iradi temsil yetkisi verebilir.⁵⁰⁵ Bu durumda temsilci tam ehliyetsizi temsilen hukuki işlemler yapabilir. Ancak yasal temsilci tüm temsil yetkisini devredemez.⁵⁰⁶ Belirli işlemler için kısmi bir devir yapabilir.⁵⁰⁷

Tam ehliyetsizler velayet altında ise velilerinin onlar adına herhangi bir izne tabi olmaksızın kambiyo taahhüdünde bulunabileceğinden⁵⁰⁸ kambiyo taahhüdü yetkisine sahip iradi temsilciyi de herhangi bir izin ve icazete tabi olmaksızın kendi başlarına atayabilirler. Velinin atadığı kambiyo taahhüdü yetkisine sahip iradi temsilci izin ve icazet gerekmesizin doğrudan kendi başına kambiyo taahhüdünde bulunabilir. Ancak kambiyo işlemleri için ayrıca yetkilendirme gerektiğinden (TBK madde 504) ayrıca yetkilendirilmeyen iradi temsilcinin yaptığı kambiyo taahhüdü ehliyetsizi bağlamayacaktır. Bu durumda kambiyo taahhüdü icazet için veliye sunulmalı, velinin onayı alınmazsa alınırsa kambiyo taahhüdünün tam ehliyetsizi bağlayacağı kabul edilmelidir.

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından⁵⁰⁹ velinin kendisinin lehtar olacağı kambiyo taahhüdü için iradi temsilci atanması kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.⁵¹⁰ Ancak bu şekilde atanmasa dahi iradi temsilcinin kambiyo taahhüdünü yaparken kayyım ve hâkim onayı şartlarını gerçekleştirmesi durumunda kambiyo taahhüdü geçerli olacaktır.

Tam ehliyetsizlerin vesayet altında bulunmaları durumunda ehliyetsizi temsilen kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi için TMK madde 462/5 gereği vasinin rızasına ek olarak vesayet makamından yani sulh hukuk mahkemesinden izin alınması da gerektiğinden ve yasal temsilcinin tam ehliyetsiz adına verdiği temsil yetkisinde, iradi temsilcinin yetkisi kural olarak yasal temsilcinin yetkisini aşamayacağından vasinin kambiyo taahhüdü yetkisine sahip iradi temsilci atayabilmesi için sulh hukuk mahkemesinden izin alması gerekir. Vasinin vesayet makamının iznini almaması durumunda atanan iradi temsilci tarafından yapılan kambiyo taahhüdünde TMK

⁵⁰⁵ Akyol, s. 216

⁵⁰⁶ Tuhr, s. 344; Dinç, Vesayet, s. 11

⁵⁰⁷ Tuhr, s. 344; Akyol s. 216

⁵⁰⁸ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 402; Ayan/Ayan, s. 71

⁵⁰⁹ Ayrıntılı açıklamalar için bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 117-123

⁵¹⁰ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

madde 465 gereği tam ehliyetsiz taahhüt ile bağlı olmamasına rağmen karşı taraf bağlıdır. Karşı taraf TMK madde 451 gereği Mahkemeye başvurarak tayin ettireceği süre içerisinde vasinin ya da vesayet makamının izninin alınmasını isteyebilir. Bu sürede izin alınmazsa TTK madde 678 gereği taahhütten iradi temsilci sorumlu olacaktır. İzin alınması halinde kambiyo taahhüdü geçerli hale gelmiş olur.⁵¹¹

Vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁵¹² vasinin lehdarı kendisi olacak şekilde tam ehliyetsiz adına kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisine sahip iradi temsilciyi vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılması ile atayabilir. Şartların temsilci atandıktan sonra fakat kambiyo taahhüdü esnasında tamamlanması durumunda da kambiyo taahhüdü geçerli olacaktır. Aksi takdirde TTK madde 678 gereği iradi temsilci işlemde sorumlu olacaktır.

(ii) Poliçe Kabulü Yönünden

Tam ehliyetsizler ayırt etme gücünden yoksun olmaları sebebiyle tüm işlemlerinde veli ya da vasileri tarafından temsil edilirler. Tam ehliyetsizler velayet altında ise velileri onlar adına herhangi bir izne tabi olmaksızın kambiyo taahhüdünde bulunabileceğinden⁵¹³ kambiyo taahhüdü ya da poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilciyi de herhangi bir izin ve icazete tabi olmaksızın kendi başına atayabilir. Velinin atadığı kambiyo taahhüdü ya da poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilci izin ve icazet gerekmeksizin doğrudan kendi başına tam ehliyetsizi temsilen poliçe kabulü yapabilir. Ancak kambiyo işlemleri için ayrıca yetkilendirme gerektiğinden (TBK madde 504) ayrıca yetkilendirilmeyen iradi temsilcinin yaptığı poliçe kabulü ehliyetsizi bağlamayacaktır. Bu durumda poliçe kabulü icazet için veliye sunulmalı, velinin onayı alınmazsa TTK madde 678 gereği iradi temsilci sorumlu tutulmalıdır.

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç

⁵¹¹ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; Dinç, s. 14

⁵¹² Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

⁵¹³ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 402; Ayan/Ayan, s. 71

altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından velinin kendisinin hamil ya da cirantalardan biri olduğu poliçenin kabulünü yapması için iradi temsilci ataması kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.⁵¹⁴ Ancak bu şekilde atanmasa dahi iradi temsilcinin poliçe kabulünü yaparken kayyım ve hâkim onayı şartlarını gerçekleştirilmesi durumunda poliçe kabulü geçerli olacaktır.

Tam ehliyetsizlerin vesayet altında bulunmaları durumunda ehliyetsizi temsilen poliçe kabulünün vasinin rızasına ek olarak vesayet makamından yani sulh hukuk mahkemesinden izin alınması da gerektiğinden, kambiyo taahhüdü ya da poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilci de vasi tarafından vesayet makamının onayı ile atanabilir. İradi temsilciyi vasinin vesayet makamının iznini almadan ataması durumunda izin alınmadan yapılan poliçe kabulünde TMK madde 465 gereği tam ehliyetsiz kabul ile bağlı olmamasına rağmen karşı taraf işleme bağlıdır. Karşı taraf TMK madde 451 gereği Mahkemeye başvurarak tayin ettireceği süre içerisinde vasinin ya da vesayet makamının izninin alınmasını isteyebilir. Bu sürede izin alınmazsa kabulden TTK madde 678 gereği temsilci sorumlu olur. İzin alınması halinde kambiyo taahhüdü geçerli hale gelmiş olur.⁵¹⁵

Tam ehliyetsiz vesayet altında ise vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁵¹⁶ vasinin kambiyo senedinin hamilinin kendisi olması durumunda tam ehliyetsiz adına poliçe kabul yetkisine sahip iradi temsilciyi vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılması ile atayabilir. Vasinin cirantası olduğu poliçenin kabulü için iradi temsilci ataması TMK madde 426/1-b. 2 gereği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır. Şartların temsilci atandıktan sonra fakat kabul esnasında yapılması durumunda da kabul geçerli olacaktır.

⁵¹⁴ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

⁵¹⁵ Kınacıoğlu, s. 99; Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391; Dinç, s. 14

⁵¹⁶ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

(iii) **Ciro İşlemleri Yönünden**

Tam ehliyetsizlerin ayırt etme gücüne sahip olmamaları nedeniyle kendi başlarına yapacakları hukuki işlemler kesin hükümsüz olacağından⁵¹⁷ temlik, rehin ya da tahsil cirosu ayırımı olmaksızın ciro işlemi konusunda yetkili iradi temsilciyi kendi başlarına atamaları mümkün değildir. Tam ehliyetsizlerin velayet altında olması durumunda tam ehliyetsiz adına ciro işlemlerini yapma yetkisine sahip iradi temsilci velisi tarafından atanabilir.

TMK madde 345 gereği ana veya baba ile çocuk ya da ana veya babanın menfaatine olarak çocuk ile üçüncü kişi arasında yapılacak işlemler ile çocuğun borç altına girebilmesi bir kayyımın katılmasına ve hâkimin onayına bağlı kılındığından⁵¹⁸ cirantanın küçük ya da kısıtlı, ciro edilenin veli olacağı durumda temlik ve rehin cirosunun geçerliliği kayyımın katılması ve hâkimin onayına bağlıdır.⁵¹⁹ Ancak tahsil cirosunun borçlandırıcı işlem niteliğinde olmaması sebebiyle⁵²⁰ velinin kendisine yapacağı tahsil cirosu geçerli olacaktır.

Tam ehliyetsizlerin vesayet altında olmaları durumunda vasileri vesayet makamının izniyle temlik ve rehin cirosu yapma yetkisine sahip iradi temsilci ataması yapılabilir. Tahsil cirosu yapma yetkisine sahip iradi temsilci atama işlemini ise vesayet makamının izni olmaksızın vasi kendi başına yapabilir. Vesayet altındaki tam ehliyetsiz adına vasinin vesayet makamı izni olmaksızın temlik ve rehin cirosu işlemi yapma yetkisine sahip iradi temsilci ataması durumunda atanan temsilcinin yapacağı ciro işlemi askıda hükümsüz olacak vesayet makamının izni ile iradi temsilcinin yaptığı ciro işlemi geçerli hale gelecektir.

Tam ehliyetsiz vesayet altında ise vesayet altında bulunanları temsilen vasinin sözleşme yaptığı durumda işlemin karşı tarafı vasinin kendisiyse TMK madde 463/1-b.7 gereği denetim makamının da izni gerektiğinden⁵²¹ ciro edilen hamilin vasi,

⁵¹⁷ Dural, Gerçek Kişiler, s 69; Helvacı, Gerçek Kişiler, s 65; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s 83; Hatemi, Kişiler Hukuku, s 62; Oğuzoğlu, s 259; Tekinay, Gerçek Kişiler, s 230; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s 313

⁵¹⁸ Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

⁵¹⁹ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 391, dn 16

⁵²⁰ Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

⁵²¹ Bu halde TMK madde 345 değil TMK madde 463/1 b.7 uygulanacağına ilişkin bkn Ö. Yücel, Kayyım, s. 118

cirantanın küçük ya da kısıtlı olması durumunda temlik ve rehin cirosu yapma yetkisine sahip iradi temsilci atamasının geçerliliği vesayet makamının iznine ek olarak denetim makamının onayı ve bir kayyımın TMK madde 426/1 b. 2 gereği işleme katılmasına bağlıdır. Bu şartlar iradi temsilci atanırken bulunmasa dahi ciro işlemi esnasında mevcut olursa ciro işlemleri gene de geçerli olacaktır. Tahsil cirosunun borçlandırıcı işlem niteliğinde olmaması sebebiyle⁵²² vasinin kendisine yapacağı tahsil cirosu geçerli olacaktır.

(iv) Aval Verilmesi Yönünden

Avalin kefalete yakın niteliği ve ehliyetsizliğin öncelikle korunması için avalin TMK madde 449'un kapsamına girmesi gerektiği şeklindeki görüşümüz sebebiyle aval işlemi yasak işlem olarak kabul ettiğimizden tam ehliyetsizler adına yasal temsilcileri aval işlemi yapamayacakları için aval işlemi için iradi temsilci de atayamazlar.

c. Temsilci Yönünden

Türk Hukukunda temsil ilişkisinde temsilcinin fiil ehliyetine sahip olması şartı aranmamakta ancak ayırt etme gücüne sahip olması gerektiği savunulmaktadır.⁵²³ Tam ehliyetsizler ayırt etme gücüne sahip olmadıkları için temsilci olamazlar.⁵²⁴ Zira TMK madde 9 gereği temyiz kudretine sahip olmayanların kendi başlarına yaptıkları hukuki işlemler ve hukuki işlem benzeri fiilleri kural olarak kesin hükümsüzdür.⁵²⁵ Hukuki işlem kurulurken beyanda bulunma ve bir beyana muhatap olmakta ayırt etme gücüne sahip olma şartı arandığı için, tam ehliyetsiz ne hukuki işlem için beyanda bulunabilir, ne de kendisine beyanda bulunulabilir.⁵²⁶ Temsil ilişkisinin doğması için temsil

⁵²² Borçlandırıcı işlem olmaması durumunda TMK madde 345'in devreye girmeyeceği konusunda Ö. Yücel, Kayyım, s. 122

⁵²³ Akyol, s. 226; İnceoğlu, s. 137; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.654; Bu konuda doktrinel tartışmalar için bkn İnceoğlu, ss. 134-137.

⁵²⁴ Akyol, s. 216; İnceoğlu, ss. 134-137; Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.654

⁵²⁵ Dural, Gerçek Kişiler, s. 69; Helvacı, Gerçek Kişiler, s. 65; B. Öztan, Hakiki Şahıslar, s. 83; Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 62; Oğuzoğlu, s. 259; Tekinay, Gerçek Kişiler, s. 230; Zevkliler/Acabey/Gökyayla, s. 313

⁵²⁶ Dural/Öğüz, s. 65; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 80; Akyol, s. 216.

olunun irade beyanının temsilciye açıklanması gerektiğinden ve tam ehliyetsizin temsil açıklamasını geçerli olarak kabul etmesi mümkün olmadığından temsil ilişkisi doğamaz.⁵²⁷

Tam ehliyetsizler ayırt etme gücüne sahip olmadıkları için bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdünde bulunamaz, poliçe kabulü yapamaz, temlik, rehin ve tahsil cirosu yapamaz, aval veremez. Bu işlemlerden herhangi birisini bir başkasının temsilcisi sıfatıyla yapması durumunda yapılan işlemler geçersiz olup, TTK madde 678 devreye girmez. Tam ehliyetsizle bir başkasının temsilcisi olduğu kabulü ile işlem yapan üçüncü kişinin iyiniyeti korunmaz.⁵²⁸

5. Çek Kanunundaki Düzenlemeler

a. Genel Açıklamalar

TTK İsviçre hukukundan farklı olarak çekleri de kambiyo senetleri içerisinde düzenlemiştir. Çekler hukukumuzda genel hükümler içeren TTK ve özel hükümler içeren 5941 sayılı Çek Kanunu ile düzenlenmektedir. TTK poliçe, bono ve çeklerde gerçek kişilerin temsilinde TMK hükümlerine atıf yapmakta iken, 5941 sayılı çek kanunu gerçek kişilerin temsili ile ilgili olarak genel hükümlerden ayrılarak çek hesabı açılması, kapanması ve çek keşide edilmesi yönünden özel düzenlemeler yapmıştır. Çeklerde gerçek kişilerin temsili hem TTK genel hükümler hem de 5941 sayılı kanundaki özel hükümler yönünden incelenecektir.

b. Yasal Temsil Yönünden

(1) Çek Hesabının Açılmasında

Çek Kanunu madde 2/3 çek hesabının ilgilinin, vekilin veya yasal temsilcinin imzası olmadan açılmayacağını düzenlemektedir. Hükümet tasarısında yalnızca ilgilinin ve yasal temsilcinin ibareleri mevcutken adalet komisyonundaki görüşmeler

⁵²⁷ Akyol, s. 227

⁵²⁸ Akyol, s. 227.

esnasında vekilin ibaresi de eklenmiş ve gerekçe olarak da yasal temsilci dışında vekil tarafından da çek hesabı açılabilmesinin sağlanması ileri sürülmüştür.⁵²⁹ Kanun metninde açıkça yasal temsilci demek suretiyle genel hüküm niteliğinde olan Türk Medeni Kanunu hükümlerine değinilmektedir. Dolayısıyla çeklerde çek hesabı açılmasında tam ehliyetliler, tam ehliyetsizler, yasal danışmanlık altında bulunanlar ve sınırlı ehliyetsizler açısından genel hükümler geçerli olacaktır. Tam ehliyetliler ve tam ehliyetli yasal danışmanlık altındakiler doğrudan kendileri, sınırlı ehliyetsizler yasal temsilcileri tarafından ya da onların verecekleri izinle kendileri, tam ehliyetsizler ise yasal temsilcileri aracılığıyla çek hesabı açabilirler. Çek hesabı açılması nitelik olarak kambiyo taahhüdü olmadığı için vesayet ve denetim makamlarının izin ve icazeti gerekmez.

(2) Çek Hesabının Kapanmasında

5941 sayılı Çek kanunu madde 2/10'da çek hesabının "*sahibinin veya yasal temsilcisinin yazılı talebi*" ile kapatılabileceği düzenlenmiştir. Fıkra, madde 2/3 hükmünden farklı olarak hükümet tasarısındaki hali hiç değiştirilmeden olduğu gibi kabul edilerek yasalaşmıştır.⁵³⁰ Kanun metninde açıkça yasal temsilci demek suretiyle çek hesabı açılmasında olduğu gibi genel hüküm niteliğinde olan Türk Medeni Kanunu hükümlerinin bu durumda da cari olduğuna değinildiğinden, çek hesabı kapatılmasında tam ehliyetliler, tam ehliyetli danışmanlık altındaki kimseler, tam ehliyetsizler ve sınırlı ehliyetsizler açısından genel hükümler geçerli olacaktır. Tam ehliyetliler ve danışmanlık altındakiler kendileri doğrudan, sınırlı ehliyetsizler yasal temsilcileri tarafından ya da onları verecekleri izinle kendileri, tam ehliyetsizler ise yasal temsilcileri aracılığıyla çek hesaplarını kapatabilirler. Çek hesabı kapatılması da nitelik olarak kambiyo taahhüdü olmadığı için vesayet ve denetim makamlarının izin ve icazeti gerekmez.

⁵²⁹ TBMM Dönem 23, Yasama yılı 4, S. Sayısı 445

⁵³⁰ TBMM Dönem 23, Yasama yılı 4, S. Sayısı 445

(3) Çek Düzenlenmesinde

5941 sayılı Çek Kanunu madde 5/3 hükmünde kendisi adına çek düzenlemek üzere bir başkasının temsilcisi veya vekil olarak tayin edemeyeceğini düzenlemek suretiyle kanun koyucu gerçek kişilerde temsil yoluyla çek düzenlenmesini yasaklamıştır. Ancak madde 5/3'ün lafzı itibariyle iradi ve yasal temsilin her ikisini de mi yasakladığı yoksa yalnız iradi temsilin mi yasaklandığı sorusu akla gelmektedir. Madde 2/3 gerekçesinden, kanunun lafzında temsilcinin yasal temsil için, vekilin iradi temsil için kullanıldığı dolayısıyla madde 5/3 ün lafzı itibariyle çek taahhüdünde bulunulması yönünden iradi temsil ile birlikte yasal temsili de yasakladığı sonucuna ulaşılabilir.⁵³¹ Ancak kanun koyucunun madde 2/3 çek hesabının açılmasında ve madde 2/10 çek hesabının kapatılmasında açıkça yasal temsilci ibaresine yer verirken madde 5/3'de yasal temsilci ibaresine yer vermemesi ve tayin edemez ibaresini kullanması kanun koyucunun yasal temsili yasaklama amacı olmadığı sonucuna da ulaştırmaktadır.⁵³² Kanun lafzı itibariyle her iki yoruma da açıktır.

Yasal temsil kurumunun TMK'da düzenlenmiş olup, yasal temsil kurumu yönünden 5941 sayılı kanuna göre TMK özel hükümler içermektedir. Yasal temsil kurumu yönünden TMK hükümleri uygulanma önceliğine sahiptir.⁵³³ Ayrıca TTK açıkça ehliyet ve dolayısıyla yasal temsilci konusunda TMK hükümlerinin uygulanacağına dönük atıf yapmaktadır. 5941 Sayılı Kanun Madde 5/3 lafzındaki tayin edemez ibaresi ve açıkça yasal temsilci beyanının geçmemesi de temsil yasağının yalnızca iradi temsil için getirildiğini göstermektedir. Dolayısıyla gerçek kişilerin çek taahhüdünde bulunması bakımından yukarıda bahsedilen tam ehliyetsizler ve sınırlı ehliyetsizler ile ilgili yasal temsil hükümlerinin geçerli olacağını kabul etmek gerekir.⁵³⁴ Bu çerçevede yasal temsilci vasıtasıyla çek taahhüdünde bulunulması

⁵³¹ Topçuoğlu, Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili, s. 143

⁵³² Halil Ali Dural, **5941 sayılı Çek Kanununa Göre Gerçek Kişilerin Temsilci Aracılığıyla Çek Düzenlemesi ve Gerçek Kişi Tacirin Ticari Mümessilinin Çek Düzenleme Yetkisi**, Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 1, 2010, s. 670

⁵³³ Topçuoğlu, Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili, s. 143

⁵³⁴ H. A. Dural, Çek, s. 670; Topçuoğlu, Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili, s. 143; Aksi yönde Hayrettin Çağlar, **5941 sayılı Çek Kanunu Hükümlerine Göre Ticaret Şirketi Yöneticilerinin, Temsilcilerinin ve İmza Yetkililerinin Çek Hesabı Açma ve Çek Düzenleme Yasağı**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt XIII, Sayı 1-2, 2009, s. 3. (http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/13_1.pdf) Yazar 5941 sayılı kanunun yasal temsiliye çek düzenleme yetkisi vermediği görüşündedir ancak bu sonuca nasıl vardığına ilişkin gerekçe belirtmemiştir.

geçerli olacaktır. Ancak tam ehliyetsiz ve sınırlı ehliyetsizlerde çek düzenlenebilmesi için TMK madde 462/5 gereği vasiyet makamından yani Sulh Hukuk Mahkemesi'nden izin alması gerekir. Velayet altında olanlarda ise velileri izin almaksızın çek düzenleyebilirler.

(4) Çeklerde Ciro Verilmesinde

5941 sayılı Çek kanunu madde 5/3 lafzi olarak gerçek kişileri temsilen çek düzenlemesini yasaklamaktadır. Maddede yalnızca düzenleme kelimesi kullanılmış olup, ciro vb kelimeler kullanılmamıştır. Özel hukukta yasaklamaların dar yorumlanması gereği kanunun lafzında yalnızca düzenleme ibaresi kullanıldığı için ciro işlemleri bu kapsama girmeyecektir. Ayrıca yasal temsilciler yukarıda açıkladığımız görüşümüz çerçevesinde⁵³⁵ Çek Kanunu madde 5/3 yasaklamasına tabi de değildirler. Yukarıda açıkladığımız kurallar çerçevesinde çeklerde yasal temsilciler aracılığıyla ciro işlemi yapılabilir. Çeklerde nitelik itibarıyla rehin cirosu yapılamayacağından açıklamalarımız temlik cirosu ve tahsil cirosu açısından geçerlidir.

(5) Çeklerde Aval Verilmesinde

5941 sayılı Çek kanunu madde 5/3 lafzi olarak gerçek kişileri temsilen çek düzenlemesini yasaklamaktadır. Maddede yalnızca düzenleme kelimesi kullanılmıştır. Özel hukukta yasaklamaların dar yorumlanması gereği kanunun lafzında yalnızca düzenleme ibaresi kullanıldığı için aval verilmesi Çek Kanunu madde 5/3 kapsamına girmeyecektir. Ayrıca yasal temsilciler görüşümüz üzere⁵³⁶ Çek Kanunu madde 5/3 yasaklamasına tabi de değildirler. Bu nedenle yukarıda yapılan açıklamalar çeklerde aval verilmesinde de caridir.

⁵³⁵ Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, A, 5, b, (3)

⁵³⁶ Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, A, 5, b, (3)

c. İradi Temsil Yönünden

(1) Çek Hesabının Açılmasında

Çek Kanunu madde 2/3 çek hesabının ilgilinin, vekilin veya yasal temsilcinin imzası olmadan açılmayacağını düzenlemektedir. Hükümet tasarısında yalnızca ilgilinin ve yasal temsilcinin ibareleri mevcutken adalet komisyonundaki görüşmeler esnasında vekilin ibaresi de eklenmiş ve gerekçe olarak da yasal temsilci dışında vekil tarafından da çek hesabı açılabilmesinin sağlanması ileri sürülmüştür.⁵³⁷ Vekilin ibaresinin tasarıya eklenmesi ile ilgili ileri sürülen gerekçede vekilin ibaresi ile kanun koyucunun temelde iradi temsilci vasıtasıyla çek hesabı açılabilmesine ilişkin düzenleme yaparak bu durumu netleştirme, bu konuda tartışmaları engelleme amacı taşıdığı anlaşılmaktadır. Kanun koyucu Çek Kanununda vekil ve temsil kelimelerini bazen birlikte bazen ayrı ayrı kullanmıştır. Bu durum vekil kelimesiyle vekalet ilişkisinin, temsil kelimesi ile iradi temsil ilişkisinin kastedildiği gibi bir çıkarıma varılmasına sebep olabilir. Ancak vekil ibaresi kanunun ilk tasarı halinde yokken, adalet komisyonunda genellikle işlemin vekil tarafından da yapılabilmesi şeklinde gerekçelerle kanuna eklenmiştir. Adalet komisyonundaki eklemelerde dayanan gerekçenin yetersizliği, gerekçe ile iradi temsilin mi yasal temsilin mi kastedildiği yoksa vekilin ibaresinin iradi temsilci için mi kullanıldığı gibi soruları akla getirmektedir. Kanımca adalet komisyonunda eklemeler yapılırken vekilin kelimesi vekâlet ilişkisinden ziyade, hem vekâlet hem de iradi temsili kapsayan bir terim olarak kullanılmak istenilmiş ancak temsil kelimesinin vekâlet ilişkisini de kapsayıcı bir anlamda hukuk dilinde kullanılabilmesine rağmen vekil kelimesinin temsil ilişkisini kapsayacak şekilde kullanılmaması hususu göz ardı edilmiştir. Kanun lafzı açıkça çek hesabının iradi temsilci tarafından açılabilmesini düzenlemektedir.

Tam ehliyetliler ve tam ehliyetli danışmanlık altındakiler iradi temsilcileri vasıtasıyla doğrudan çek hesabı açabilirler. Çek hesabı açılması için iradi temsil yetkisini sınırlı ehliyetsizlerde veli ya da vasileri ya da onların verecekleri izinle kendileri, tam ehliyetsizlerde ise vasi ya da velilerinin tarafından verilebilir.

Ticari temsilciler kanun gereği gerçek kişi tacir adına kambiyo taahhüdünde

⁵³⁷ TBMM Dönem 23, Yasama yılı 4, S. Sayısı 445

bulunabilme yetkisine sahip oldukları için evleviyetle tacir adına çek hesabı da açabilirler.⁵³⁸ Kanunun metninin içerdiği vekilin ibaresi ticari vekili de kanaatimizce kapsamına alacaktır. Çünkü çek hesabı açılması çek keşide edilmesi niteliğinde değildir. Ticari vekillik temsilin bir türü olup kanun koyucunun madde metnine ilgilinin ve yasal temsilcinin ibaresine ilave olarak vekilin ibaresine yer vermesi de kanun koyucunun da çek hesabı açılması için tüm iradi temsilcilere yetki tanıma amacıyla olduğu sonucuna ulaştırmaktadır. Ticari vekile açıkça kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisi verilmişse evleviyetle çek hesabı açabilir. Ancak Topçuoğlu⁵³⁹ ticari vekillerin kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi için kanunda ayrıca yetkilendirilmelerinin şart koşulması ve ticari vekilin en geniş yetkisinin dahi işletmenin olağan işlemleri ile sınırlı olması ve çek hesabı açılmasının bu kapsama girmeyeceği düşüncesiyle ticari vekillerin gerçek kişi tacir adına çek hesabı açamayacağını ileri sürmektedir.

(2) Çek Hesabının Kapanmasında

5941 sayılı Çek kanunu madde 2/10'da çek hesabının "*sahibinin veya yasal temsilcisinin yazılı talebi*" ile kapatılabileceği düzenlenmiştir. Fıkra, madde 2/3 hükmünden farklı olarak hükümet tasarısındaki hali hiç değiştirilmeden olduğu gibi kabul edilerek yasalaşmıştır.⁵⁴⁰ Bu durum madde 2/3 ile 2/10 arasında madde metinlerinin farklı olmasına, çek hesabı açılmasının vekil denilmek suretiyle iradi temsilci vasıtasıyla yapılabilecekken, kapatılmasının iradi temsilcinin vasıtasıyla yapılamayacağı gibi bir lafzi yoruma sebep olmaktadır.⁵⁴¹ Ancak kanun koyucunun düzenlemesinin bilinçli bir tercih olmadığı, yasaklama amacı güdülseydi bunun açıkça madde metniyle yasaklanacağı (TBK ticari vekillere ilişkin hükümlerde olduğu gibi), çek hesabı açılmasında başvuruya ilaveten tacir veya esnaf olup olmadığına ve hakkında çek hesabı açma yasağının olup olmadığına ilişkin yazılı beyanda bulunma ve bu hususun denetimine ilişkin bankaya getirilen yükümlülükler bulunmasına nazaran çek hesabının kapatılmasında yalnızca yazılı beyanın yeterli görülmesi de göz

⁵³⁸ Topçuoğlu, Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili, s. 145; Şener, s. 184

⁵³⁹ Topçuoğlu, Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili, s. 145

⁵⁴⁰ TBMM Dönem 23, Yasama yılı 4, S. Sayısı 445

⁵⁴¹ Pulaşlı, s. 357

önüne alındığında aynı nitelikte olan hatta kanununa bakıldığında çek hesabı açmaya nazaran ilave prosedüre tabi olmaması sebebiyle daha kolay olan çek hesabı kapatma işleminin temsilci vasıtasıyla yapılmaması hiçbir hukuki temellendirmeye dayanmamaktadır. Sistematik ve amaçsal yorum yapılmak suretiyle kanaatimizce çek hesabı açılması da aynen kapatılmasında olduğu gibi iradi temsilci vasıtasıyla yapılabilir. Çek hesabını kapatmak için iradi temsil yetkisi tam ehliyetliler ve tam ehliyetli danışmanlık altındakiler iradi temsilcileri vasıtasıyla doğrudan, sınırlı ehliyetsizlerde veli ya da vasileri ya da onların verecekleri izinle kendileri, tam ehliyetsizlerde ise vasi ya da velilerinin tarafından verilebilir. Vekile açıkça çek hesabının kapatılması yetkisi verilmişse⁵⁴² ya da açıkça kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisi verilmişse doğrudan çek hesabını kapatabilir.⁵⁴³ Ticari temsilciler gerçek kişi tacir adına kambiyo taahhüdünde bulunabilme yetkisine sahip oldukları için evleviyetle çek hesabını kapatabilirler.⁵⁴⁴ Madde 2/10 hükmünün yukarıda belirttiğimiz sistematik ve amaçsal yorumu ve ticari vekâletin niteliği sebebiyle ticari vekil çek hesabını kapatabilir.

(3) Çek Düzenlenmesinde

Çek kanunu madde 5/3 hükmü açıkça gerçek kişilerin çek hesabı düzenlemek üzere bir başkasını temsilci ya da vekil olarak tayin edemeyeceğini düzenlemek suretiyle çeklerin gerçek kişilerin iradi temsilcileri vasıtasıyla düzenlenmesini açıkça yasaklamıştır. Kanunun temsilci vasıtasıyla düzenlenen çekten dolayı hukuki ve cezai sorumluluğun çek hesabı sahibine ait olacağını düzenlemesinde kastedilen cezai sorumluluk karşılıksız çek keşide etmekten doğan sorumluluk olup, gerçek kişilerin kendilerini temsilen çek keşide etmesi için temsilcilere çek keşide etme yetkisi vermesi ya da bir kimsenin başkasını temsilen çek keşide etmesi yalnız başına suç değildir. Maddenin ilk tasarı halinde yalnızca temsilcisi ibaresi varken Adalet Komisyonunda vekil ibaresi de eklenmiştir.⁵⁴⁵ Kanun koyucu iradi temsilci vasıtasıyla çek düzenlenmesini yasaklamaktadır. Ancak kanunun yasaklamasının yalnızca TBK

⁵⁴² Pulaşlı, s. 357

⁵⁴³ Topçuoğlu, Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili, s. 145

⁵⁴⁴ Topçuoğlu, Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili, s. 145. Yazar çek hesabı açılmasına ilişkin hususların kapatmada da cari olduğu görüşündedir.

⁵⁴⁵ TBMM Dönem 23, Yasama yılı 4, S. Sayısı 445

madde 40-48 kapsamında iradi temsilciler için mi olduğu yoksa TBK madde 547-550 kapsamında ticari temsilciler ve TBK madde 551 kapsamında ticari vekillerin çek keşidesini de kapsayıp kapsamadığı tartışmaya açıktır.

Topçuoğlu⁵⁴⁶ Çek kanunu madde 5/3 hükmünün ticari temsilcileri kapsamayacağını, gerçek kişi tacirin ticaret unvanını ve kendi ticari temsil sıfatını göstermek suretiyle gerçek kişi tacirler adına çek keşide edebileceklerini ancak Çek kanunu madde 5/3 hükmü ile gerçek kişi tacirler adına temsilci vasıtasıyla çek keşide edilmesi yasaklandığı için ticari vekilin açık yetki ile dahi gerçek kişi tacir adına çek keşide edebilmesinin mümkün olmadığı kanaatinde. Pulaşlı'ya göre⁵⁴⁷ Çek kanununun TBK'ya göre özel norm olması sebebiyle gerçek kişi tacirin ticari temsilci vasıtasıyla çek keşidesi için yetki vermesi çek kanunu madde 5/3 karşısında hukuken anlam ifade etmeyecek, bankaların Çek Kanunu madde 2 çerçevesinde araştırma yükümlülükleri bulunduğu için Çek kanunu madde 5/3'teki yasak sebebiyle ticari temsilci için çek hesabı açmayacak ve ona çek defteri vermeyecektir. Şener'e göre⁵⁴⁸ ticari temsilci gerçek kişi tacir ya da tüzel kişi tacir tarafından atanmış olsun kanuni temsil yetkisi kapsamında çek keşide edebilir. Çek kanunu madde 5/3 hukuki ve cezai bakımdan sorumluların belirlenmesinde zorluğu önlemek için getirilmiş bir düzenlemedir. Çek düzenlenmesinden kaynaklanan sorumluluğun çek hesabı sahibine ait olacağını düzenlemiş, çekin geçersiz olacağına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Dural'a göre⁵⁴⁹ TBK madde 548'in özel ve sonraki hüküm olması sebebiyle Çek kanunu madde 5/3'ün ticari temsilcinin çek keşide etmesine herhangi bir etkisi olmayacaktır.

TBK madde 548 ticari temsilcilerin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı doğrudan kambiyo taahhüdünde bulunabileceğini, TBM madde 551 ise ticari vekillerin ayrıca yetkilendirilmeleri durumunda kambiyo taahhüdünde bulunabileceklerini düzenlemektedir. Çek kanunu madde 5/3 hükmünde her ne kadar temsilci ve vekil ibaresi geçmekte ise de ticari temsilci ve ticari vekilin kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisi açıkça TBK madde 548 ve 551 ile özel ve ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Çek kanunu çeklerle ilgili özel kanun olsa da ticari vekillik ve ticari temsilcilik özel

⁵⁴⁶ Topçuoğlu, Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili, s. 146-147

⁵⁴⁷ Pulaşlı, s. 366.

⁵⁴⁸ Şener, s. 184

⁵⁴⁹ H. A. Dural, Gerçek Kişileri Temsilci aracılığıyla Çek Düzenlemesi, s. 677

kurumlar olup, özel norm genel norm kıyaslamasında çeklerle ilgili düzenlemenin değil ticari temsilcilik ve ticari vekillikle ilgili düzenlemenin daha özel olduğu açıktır. Ayrıca çek kanununun kabul tarihi 14.12.2009 olmasına rağmen, TBK'nın kabul tarihi 11.01.2011 tarihidir. Kanun koyucu çeklerde ticari vekillik ve ticari temsilcilik kurumlarını yasaklamak amacıyla olsa idi sonraki tarihli TBK'da buna ilişkin düzenleme yapması gerekirdi. Hem özel norm-genel norm kıstası hem de önceki norm sonraki norm kıstası açısından bakıldığında ticari temsilcinin gerçek kişi tacir adına doğrudan,⁵⁵⁰ ticari vekilin ise gerçek kişi tacir adına TBK madde 551 hükmü dolayısıyla açıkça yetkilendirilmek şartıyla çek keşide etmesi mümkündür.⁵⁵¹

(4) Çeklerde Ciro Verilmesinde

Çek kanunu madde 5/3 açıkça gerçek kişilerde çek düzenlenmesi için temsilci ya da vekil atanamayacağını düzenlemektedir. Ciro işlemi de ciranta açısından kambiyo taahhüdü altına girme niteliğinde⁵⁵² olsa da özel hukukta yasaklamaların dar yorumlanması, madde lafzında yer almaması ve gerekçede de bahsedilmemesi sebebiyle yasaklama kapsamına ciro işleminin girmemesi gerektiği kanaatindeyiz. Bu nedenle çeklerde ciro işlemi için iradi temsilci atanabilmesi gerekir. Ancak bu husus yalnızca temlik ve tahsil cirosu⁵⁵³ bakımından caridir. Çeklerde rehin cirosu mümkün olmadığından rehin cirosu için temsilci de atanamaz.

Ticari temsilci ya da ticari vekilin görüşümüz çerçevesinde⁵⁵⁴ hem Çek Kanunu madde 5/3'teki yasaklamaya girmemesi hem de ciro işleminin Çek kanunu madde 5/3 kapsamına girmemesi sebebiyle ticari temsilci gerçek kişi tacir adına doğrudan kambiyo taahhüdünde bulunabileceği gibi doğrudan temlik ya da tahsil cirosu da yapabilir. Ticari vekilin ise gerçek kişi tacir adına TBK madde 551 hükmü dolayısıyla açıkça yetkilendirilmek şartıyla kambiyo taahhüdünde

⁵⁵⁰ Ertan Demirkapı, **6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Özel Sayı, İzmir 2010, s. 835

⁵⁵¹ Aksi Görüşte Esra Cenkeci ve Mehmet Çetinkaya, **Ticari Vekilin Kambiyo Taahhüdünde Bulunma Yetkisi**, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 8, Sayı 86, Ekim 2013, s. 26, (www.jurix.com)

⁵⁵² Doğanay, s.1403

⁵⁵³ Aksi düşünülse dahi tahsil cirosu nitelik olarak yalnızca çekin tahsili için temsil yetkisi verme, vekil hamil atama niteliğinde olduğu için tahsil cirosu işlemi Çek kanunu madde 5/3 kapsamına nitelik itibarıyla girmeyecektir.

⁵⁵⁴ Ayrıntılı açıklama için bkn, İkinci bölüm, II, A, 5, b, (3)

bulunabileceğinden⁵⁵⁵ açıkça yetkilendirilmek şartıyla temlik cirosu ve tahsil cirosu yapabilir

(5) Çeklerde Aval Verilmesinde

Çek kanunu madde 5/3'teki gerçek kişilerde çek düzenlenmesi için temsilci ya da vekil atanamayacağı düzenlemesiyle çek düzenlenmesi konusunda bir yasak getirildiğinden bu haliyle aval işlemi konusunda bir düzenleme yapılmadığından, aval yasak kapsamında kabul edilemeyecek gerçek kişiler yukarıda anlatılan ilkeler çerçevesinde iradi temsilcileri vasıtasıyla çeklerde aval verebileceklerdir.

B. Gerçek Kişiler Dışındaki Yapılarda

1. Tüzel Kişiliğe Sahip Yapılarda

a. Genel Açıklamalar

Tüzel kişiliğe sahip yapılar TMK madde 50 gereği iradelerini organları aracılığıyla kullanmakta, işlemlerini organları vasıtasıyla yapmaktadırlar. Organ vasıtasıyla işlem yapmanın bizzat tüzel kişi tarafından işlemin yapılması niteliğinde mi yoksa bir çeşit kanuni temsil niteliğinde mi olduğu hususu doktrinde tartışmalıdır.

Türk Hukukunda hâkim görüş, TMK madde 50 gereği tüzel kişilerin iradelerini organları vasıtasıyla açıklamaları, temsilcinin irade beyanı üçüncü bir kişinin irade beyanı iken organınkinin doğrudan doğruya tüzel kişinin iradesi olması, temsilcinin fiili üçüncü bir kişinin fiili iken organın fiilinin doğrudan tüzel kişinin fiili olması, temsilcinin yetkisi her zaman geri alınabilirken organın yetkisinin organ sıfatını kaybetmedikçe devam etmesi, tüzel kişilerin ayrıca temsilci de atayabilmeleri, organın haksız fiillerinden tüzel kişinin sorumlu olması gibi gerekçelere dayanarak organları TBK anlamında temsilci kabul etmemektedir.⁵⁵⁶

⁵⁵⁵ Aksi Görüşte Cenkeci/ Çetinkaya, s. 26,

⁵⁵⁶ Selahattin Sulhi Tekinay/ Haluk Burcuoğlu/ Atilla Altop/ Sermet Akman, **Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993, s. 169; Oğuzman/ Seliçi/Oktay-Özdemir s.285 ve 289; Eren, 429; Bahadır Demir, **6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Doğrudan Temsil Müessesesi**, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Yıl 2015,

İsviçre ve Alman Hukukunda hâkim olan görüş ise tüzel kişinin tüm organlarına değil belli organlarına temsil yetkisinin verildiği, kanunun açıkça hangi organın temsilci olduğunu açıkça düzenlediği⁵⁵⁷ sadece organ olmanın yetmediği temsil yetkisine sahip organların ayrıca belirtildiği, organların işlemleri yaparken tüzel kişiyi bağlayabilmesi için beyanlarını tüzel kişi adına açıkladıklarını tıpkı temsilcilerde olduğu gibi açıklaması gerekmesi⁵⁵⁸ ve bu sebeple organların işlemleri yaparken kendi adlarına yaptıklarını açıklamalarının da gerekmesi sebebiyle organları tüzel kişinin temsilcisi olduğunu savunmaktadır.⁵⁵⁹

Doktrinde Kocayusufpaşaoğlu tarafından savunulan üçüncü bir görüş ise Alman ve İsviçre hukukundaki baskın görüşe katılmakla beraber tüzel kişi organlarının irade beyanının temsilden farklı olarak temsilcinin değil tüzel kişinin beyanı sayıldığı için organların tüzel kişinin temsilcisi olduğunu ancak bu temsilin kanuni temsilciden farklı olarak kendine özgü(sui generis) bir temsil olduğunu savunmaktadır.⁵⁶⁰ Buna ilave olarak doktrinde farklı görüşlerde ileri sürülmüştür.⁵⁶¹

Yukarıda açıkladığımız doktrinel tartışmaları da göz önünde bulundurarak çalışmamızda tüzel kişiliğe sahip yapılarda kambiyo senetlerinin temsili hem kanunda belirtilen organ-temsilciler hem de tüzel kişi organları tarafından atanan temsilciler açısından değerlendirilecektir.

s.253; Dural/Öğüz s. 238, Kılıçoğlu, s. 217; Ömer Ergün, **Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyet Durumu**, (Doktora Tezi) İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009, ss. 186-190(www.tez.yok.gov.tr); Serdar Arat, **Ehliyetleri Açısından Dernek ve Vakıf Tüzel Kişilikleri**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007, s. 71(www.tez.yok.gov.tr)

⁵⁵⁷ Medicus, AT, N.926 aktaran Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s.629

⁵⁵⁸ MünchKomm/THIELE, vor SS 164, N.6 aktaran Akyol s. 163

⁵⁵⁹ Von TUHR s. 341 Yazar organları da kanuni temsilciler başlığı altında incelemiş ancak temsilcilerden tayin şekilleri ve haksız fiillerinden de sorumlu tutulmaları yönünden ayrıldığını ancak temsil yetkisine ilişkin hükümlerle düzenleneceğini belirtmiştir.

⁵⁶⁰ Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı s. 629 dn 41. Yazar s 630'da dn 41'de organların diğer bütün fiilleriyle örneğin haksız fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokmaları durumunda temsil ilişkisinin söz konusu olmayacağını savunmaktadır. Aynı yönde Şükriye Bahçıvan, **Yetkisiz Temsilin Türk Ticaret Kanunundaki Yansımaları**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2016, s. 25(www.tez.yok.gov.tr)

⁵⁶¹ Tunçomağ, s. 249 Yazar organları tüzel kişilerin temsilcisi olarak kanuni temsil konusu altında incelemiştir; Çeçen, s. 18. Yazar yasal temsilin yalnız yasadan kaynaklanan değil temsil olunanın iradesinden doğmayan bütün temsil hallerini içine alacağını belirterek organların diğer yasal temsilcilerden tayin şekilleri ve tüm fiilleri ile tüzel kişiyi sorumluluk altına soktuklarından dolayı ayrıldığını belirtmektedir; Levent Biçer, **Limited Şirketlerde Temsil ve Yönetim**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2004, s. 18(www.tez.yok.gov.tr) Yazar yönetim kurulunun organ ya da temsilci sayılmasının üçüncü kişiler açısından fark doğurmayacağı görüşündedir.

b. Ticaret Şirketlerinde

(1) Kollektif Şirketlerde

(i) Genel Açıklamalar

Kollektif şirket, en az 2 gerçek kişinin bir ticari işletmeyi ortak ticaret unvanı altında işletmesi için kurulan ve ortakların borçlardan sınırsız sorumlu olduğu ortaklıktır. Kollektif ortaklıklarda tüm ortaklar şirketi yönetme hak ve görevine haizdir ancak şirketi temsile yetkili kişilerin şirket sözleşmesinde belirtilmesi zorunlu kuraldır.⁵⁶² TTK madde 213/1-f gereği ortaklık sözleşmesine ortaklığı temsile kimlerin hangi şekilde yetkili olduğunun yazılması gerekmekte olup, TTK madde 214'e göre zorunlu unsurlardan birinin esas sözleşmede yer almaması ortaklığın adi şirket hükmünde sayılmasını gerektirir.⁵⁶³ Temsilciler kollektif ortaklığın organı niteliğine haiz olduğundan, üçüncü kişilerle ilişkiye girebilmesi ancak temsilciler vasıtasıyla gerçekleşebilir. Şirket sözleşmesi ya da ortakların çoğunluğunun kararıyla bu yetki bir ya da birkaç ortağa devredilebilir.

Kollektif şirketlerde yetkili temsilci, şirketin işletme konusuna giren her türlü işlemi yapmak ve şirketin unvanını kullanmak hakkına sahiptir.⁵⁶⁴ Kollektif şirketlerde temsil yetkisi ortaklar arası ilişkiler, ortakların oybirliği ile yapması gereken işlemler, ticari işletmenin tümünün devri, ticari temsilci ve ticari vekil atanması durumlarını kapsamazken (TTK madde 223) çalışan alımı ve tüm adli işlemleri kapsamaktadır.⁵⁶⁵ Şirketi temsil yetkisine sahip kişilerin şirket unvanı altında yapacakları işlemlerden dolayı şirket sorumlu olur. Şirket unvanı kullanılmadan yapılan işlemler yönündense işlemin şirket adına yapılıp yapılmadığı durumun gereğine göre saptanmalı⁵⁶⁶, temsilcinin ortaklığı temsil amacıyla yaptığı işlemlerde ortaklık adına yapılmış

⁵⁶² Hasan Pulaşlı, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, Cilt I, Adalet Yayınevi, Ankara 2011, s. 353 (Pulaşlı, Şirketler)

⁵⁶³ Y 11. HD, E 1976/1051, K 1976/1743, T 01.04.1976

⁵⁶⁴ 6762 sayılı kanun döneminde ultra vires ilkesinin ancak sermaye ortaklıklarında uygulanması, kollektif ortaklıkların ise kişi ortaklıkları olması ve konu dışı işlemlerin oybirliği ile yapılabileceği konusunda bakınız. Oğuz İmregün, **Kollektif, Komandit ve Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar**, Yasa Yayınları, İstanbul 1989, s.225 vd.(İmregün, Ortaklıklar)

⁵⁶⁵ Kaya Türker, **Türk Hukukunda Kollektif Şirket**, Ankara İktisadi ve Ticari ilimler Akademisi Yayını, Ankara 1980, s.71

⁵⁶⁶ Türker, s. 73,

sayılmalıdır.⁵⁶⁷ Ancak üçüncü kişinin yetkili temsilci ile yaptığı işlemde işlemin iç işleyiş-yönetim kararına uygun olması, yönetsel karardan destek alması gibi unsurlara bakmaksızın yapılan işlemler şirketi bağlar.⁵⁶⁸

(ii) Organ Temsilinde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Kollektif şirket adına kambiyo senedi düzenleme yetkisi, esas sözleşmede temsil yetkisine sahip olduğu belirtilen ya da sonradan ortaklar tarafından yetki devredilen kişilere aittir. Kollektif şirketlerde şirketin nasıl temsil edileceğinin TTK madde 213/1-f gereği ortaklık sözleşmesinde yazılması dolayısıyla tescil ve ilanı gerektiğinden, ortaklık sözleşmesinde belirtilen şirket temsilcisi şirket adına kambiyo taahhüdünde bulunabilir.⁵⁶⁹

Kollektif şirketlerde temsilcinin yetkisi ancak birlikte temsil yönünden sınırlandırılabilir. Birlikte temsil yetkisinin kabul edildiği kollektif şirkette buna aykırı olarak kambiyo senedi düzenlenmesi durumunda yetkisiz temsil söz konusu olur. Birlikte temsil dışında yapılan sınırlandırmalar sicile tescil edilememekte, tescil edilse dahi üçüncü kişilerin iyiniyetini ortadan kaldırmamakta, bu nedenle üçüncü kişilere karşı (TTK madde 233/1) ileri sürülemez.⁵⁷⁰ Tescil ve ilan edilmiş diğer kısıtlamaların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi ancak bu kişilerin sınırlandırmayı bildiğinin ispatlanması (müsbet vukufu) ile mümkün olabilir, bilmelerinin gerektiği savunmasına dayanılmaz.⁵⁷¹ Ancak diğer ortakların bu işlem için rücu ve diğer hukuki yollara başvurması mümkündür. Birlikte temsil dışında örneğin kollektif ortağın temsil yetkisine miktar yönünden getirilen sınırlandırmalar tescil ve ilan edilse dahi bu miktarı aşan kambiyo senedi düzenlenmesi durumunda kollektif şirket sorumlu olacak, kendisine başvuran hamile sınırlamayı ileri

⁵⁶⁷ Oruç Hami Şener, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, s. 237 (Şener, Ortaklıklar, 2017)

⁵⁶⁸ Reha Poroy/ Ünal Tekinalp/ Ersin Çamoğlu, **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku**, Güncelleştirilmiş 12.bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010, s.219

⁵⁶⁹ Tamer Bozkurt, **Ticaret Hukuku Ticari İşletme-Şirketler ve Kooperatifler Hukuku**, 5. Baskı, On iki Levha Yayınları, İstanbul 2011, s. 405(Bozkurt, Şirketler)

⁵⁷⁰ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu s. 218

⁵⁷¹ İmregün, Ortaklıklar, s.71, Poroy/Tekinalp/Çamoğlu s.218.

süremeyecektir.

6102 sayılı TTK'da ultra vires ilkesi ve bunun sonucu olarak konu dışı yapılan işlemler için doğrudan geçersizlik yaptırımını kaldırılmış olsa da kolektif şirketlerde TTK madde 371 benzeri bir düzenlemeye gidilmemiştir.⁵⁷² TTK madde 233 temsilcinin temsil yetkisinin işletme konusu ile sınırlı olduğuna ilişkin kural kanunda varlığını korumaya devam ettiği için konu dışı yapılan işlemler TBK'daki yetkisiz temsil hükümleri doğrultusunda⁵⁷³ askıda hükümsüz olacak⁵⁷⁴ ve şirketin onaylaması ile birlikte geçerli olabilecektir.⁵⁷⁵ Kambiyo senedinin kolektif şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda düzenlenmesi durumunda TBK madde 46 vd göre öncelikle uygulanması gereken TTK madde 678 gereği kambiyo senedinden kolektif şirket değil, doğrudan düzenleyen sorumlu olacaktır.⁵⁷⁶

Police Kabulü Yönünden

Kollektif şirketlerde şirketin nasıl temsil edileceğinin TTK madde 213/1-f gereği ortaklık sözleşmesinde yazılması dolayısıyla tescil ve ilanı gerektiğinden şirket sözleşmesinde belirtilen şirketi temsile yetkili kişiler kolektif şirket adına poliçe kabulü işlemini yapabilirler. Poliçenin şirket tarafından kabulünde poliçe kabulümüzdür ibaresini barındıran şirket kaşesinin basılması yeterli olmayıp, şirket temsilcisi tarafından ayrıca imzalanması gerekir.⁵⁷⁷ Ortakların sonradan kendi

⁵⁷² Murat Alışkan, **İşletme Konusu ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Temsili**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt 18, Sayı 2, Yıl 2012, s. 210-211; Mehmet Bahtiyar, **Ortaklıklar Hukuku**, 12. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 49; Başak Karmutoğlu, **Anonim ve Limited Şirketlerin Kefalet Ehliyeti**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin 2016, s. 35 (www.tez.yok.gov.tr); Metin Topçuoğlu, **Ticaret Şirketlerinde Konu Dışı İşlemler ve Sonuçları**, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı: 2, Yıl: 2012, s. 71 (Topçuoğlu, Konu Dışı İşlem)

⁵⁷³ Bahtiyar, s. 49; Karmutoğlu, s. 35; Gizem Alper, **Türk Özel Hukukunda Ultra Vires İlkesi (Anlamı ve Kapsamı)**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2013, s. 115 (www.tez.yok.gov.tr);

⁵⁷⁴ Topçuoğlu, Konu Dışı İşlem, s. 71; Alper, s. 115

⁵⁷⁵ Fatma Görgülü, **Türk Ticaret Şirketlerinde Ultra Vires İlkesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2016, s. 44 (www.tez.yok.gov.tr); Karmutoğlu, s. 35

⁵⁷⁶ Aynı yönde Raziye Aksu, **Aval Kurumu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015, s. 41-42, Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan aval(dolayısıyla kambiyo taahhüdü)in şirketi bağlamayacağı, doğrudan TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

⁵⁷⁷ Y TD, E 1962/3718, K 1963/3559, T 30.09.1963; Naklen Doğanay, s. 1473

aralarında da bir ortağa temsil yetkisi vermesi mümkün olduğundan sonradan ortaklar kurulu kararı ile temsil yetkisi verilen ortak da poliçe kabulü işlemini yapabilir.

Kollektif şirketlerde temsil yetkisi ancak birlikte temsili yönünden sınırlandırılabilir. Birlikte temsil yetkisinin kabul edilmesi durumunda buna aykırı olarak poliçe kabul işlemi yapıldığında poliçe kabulünden yetkisiz temsil gereği şirket değil temsilci sorumlu olacaktır. Birlikte temsil dışında yapılacak olan diğer temsil yetkisi sınırlamaları tescil ve ilan edilmiş olsa dahi üçüncü kişilerin iyi niyetini ortadan kaldırmayacağından müsbet vukuflarının ispat edilmesi haricinde üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyecek ve yapılan poliçe kabulü şirketi bağlayacaktır.

Kollektif şirketlerde TTK madde 233 gereği temsilcinin temsil yetkisinin işletme konusu ile sınırlı olduğuna ilişkin kural varlığını korumaya devam ettiği için şirketin işletme konusu dışında bir iş için düzenlenmiş poliçenin kabulü durumunda TBK madde 46 vd göre öncelikle uygulanması gereken TTK madde 678 gereği poliçe kabulünden kollektif şirket değil, doğrudan düzenleyen sorumlu olacaktır.⁵⁷⁸

Ciro İşlemleri Yönünden

Kollektif şirketlerde TTK madde 213/1-f gereği ortaklık sözleşmesinde temsilci olarak belirtilen ve tescil ile ilan edilen kişiler kambiyo taahhüdü altına girme yetkisine sahip oldukları⁵⁷⁹ gibi ciro işlemleri açısından şirketi temsil yetkisine de sahiptirler.⁵⁸⁰ Şirketi temsile yetkili kişiler kollektif şirket adına tüm ciro işlemlerini yapabilir. Şirket sözleşmesinde belirleme yapılmasa da ortakların sonradan kendi aralarında bir ortağa temsil yetkisi vermesi durumunda ortaklar kurulu kararı ile temsil yetkisi verilen ortak da ciro işlemlerini yapabilecektir. Temlik ve rehin cirosunun temsil yetkisine sahip ortak tarafından yapılmaması durumunda devreye TTK madde 678 girecek, tahsil cirosu ise geçersiz vekil hamil atama sebebiyle tahsil yetkisi vermeyecektir.

⁵⁷⁸ Aynı yönde Aksu, Aval, s. 41, 42. Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan aval(dolayısıyla kambiyo taahhüdü)in şirketi bağlamayacağı, doğrudan TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

⁵⁷⁹ Bozkurt, s. 405

⁵⁸⁰ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 563; Kutlu, Kambiyo, s. 64

Kollektif şirketlerde temsil yetkisi ancak birlikte temsili yönünden sınırlandırılabilir. Birlikte temsil yetkisinin kabul edilmesi durumunda buna aykırı olarak ciro işlemi yapıldığında ciro işleminden yetkisiz temsil gereği şirket değil temsilci sorumlu olacaktır. Birlikte temsil dışında yapılacak olan diğer temsil yetkisi sınırlamaları tescil ve ilan edilmiş olsa dahi üçüncü kişilerin iyi niyetini ortadan kaldırmayacağından temsil yetkisi yönünden yalnızca tahsil cirosu ya da rehin cirosu yapabilmesi şeklinde bir sınırlama yapılması durumunda yetkiyi aşar şekilde temlik ya da rehin cirosu yapılırsa geçersiz sınırlama üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden⁵⁸¹ şirket sorumlu olacaktır. Ancak ciranta olan kollektif şirketten senedi devralan hamilin müsbet vukufu(sınırlandırmayı bilmesine rağmen hareket ettiği) ispatlanarak şirketin sorumluluktan kurtulması mümkündür. Temlik cirosu yönünden yapılan sınırlandırmaya rağmen rehin ya da tahsil cirosu, rehin cirosu yönünden yapılan sınırlandırmaya rağmen tahsil cirosu yapılması durumunda geçersiz sınırlandırma kuralına gitmeden, çoğun içinde az da olacağı kuralı gereği ciro geçerli sayılmalıdır.

Şirketin işletme konusu dışında kalan bir konu için ciro yapılması durumunda temlik cirosu ve rehin cirosu bakımından temsilcilerin temsil yetkisinin şirketin işletme konusu ile sınırlı olması durumu sebebiyle TBK madde 46 vd göre öncelikle uygulanması gereken TTK madde 678 gereği ciro işleminden kollektif şirket değil, ciro eden sorumlu olacaktır.⁵⁸² Tahsil cirosu ise senedin tahsili için vekil hamil atama, temsil yetkisi verme niteliğinde olduğundan temsil ve dolayısıyla tahsil yetkisine sahip şirket ortağının şirket adına tahsil cirosu yapması durumunda bu durumun işletme konusu dışında olması söz konusu olmayacaktır.

Aval Verilmesi Yönünden

Kollektif şirketlerde TTK madde 213/1-f gereği ortaklık sözleşmesine yazılarak tescil ve ilan edilen temsil yetkisine sahip ortaklar kambiyo taahhüdü yetkisine sahip olduklarından diğer kambiyo hukuku işlemlerini şirket adına

⁵⁸¹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 218

⁵⁸² Aynı yönde Aksu, Aval, s. 41, 42. Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan aval(dolayısıyla kambiyo taahhüdü)in şirketi bağlamayacağı, doğrudan TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

yapabilirler. Ancak avalin hukuken kambiyo hukukuna özgü bir tür kefalet niteliğinde⁵⁸³ olması ve kollektif şirketlerde kefalet işlemi için TTK madde 223 gereği tüm ortakların oybirliği ile hareket etmesi gerektiğinden bu şekilde yetkilendirilmeyen ortağın şirket adına verdiği aval şirketi bağlamaz.⁵⁸⁴ Şirket sözleşmesinde belirleme yapılmasa da ortakların sonradan kendi aralarında da bir ortağa temsil yetkisi vermesi durumunda oybirliği ile ortaklar kurulu tarafından temsil yetkisi verilen ortak şirket adına aval verebilir.

Temsil yetkisine sahip ortağın avalı ortaklığı temsilen verdiği senet metninden anlaşılması gerekmektedir.⁵⁸⁵ Aksi takdirde kendisi adına aval vermiş sayılacaktır. Uygulamada şirketi temsilen imza atan kişiler genelde eski damga vergisi düzenlemesinden kalan alışkanlık sebebiyle çift imza atmaktadırlar.⁵⁸⁶ Ancak TTK madde 701/3 gereği senedin ön yüzüne muhatap ve düzenleyen dışında atılan her imzanın düzenleyen lehine aval sayılacağı kuralı gereği bu durum karışıklığa sebep olmaktadır. Yargıtay kararlarında atılan çift imzanın şirket kaşesi üzerinde, yanında, altında, üstünde olması halinde şirketi temsilen atıldığı⁵⁸⁷ ancak bunun dışında atılması durumunda ise isim yazmasa dahi⁵⁸⁸ düzenleyen lehine aval sayılması gerektiği kabul edilmektedir.⁵⁸⁹ Bu nedenle kollektif şirket ortağının şirketi temsilen kambiyo senedi düzenlediğinde iki imza atması durumunda ikinci imzayı şirket kaşesinin dışına attığında kendisi şirket lehine aval vermiş sayılacaktır.⁵⁹⁰

Kollektif şirketlerde birlikte temsil yetkisinin kabul edilmesi durumunda buna aykırı olarak aval verildiğinde aval işleminden yetkisiz temsil gereği şirket değil

⁵⁸³ Doğanay, s. 1479; Ülgen/Helvaci/Kendigelen/Kaya, s. 170; Domaniç, s. 217; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 79

⁵⁸⁴ Aksi görüşte Aksu, Aval, s. 74. Yazar şirketi temsil için yetkilendirilen ortağın kambiyo hukuku işlemi olan aval için de şirketi temsil yetkisine sahip olduğu görüşündedir.

⁵⁸⁵ Poroy/Tekinalp, s. 155; Aksu, Aval, s. 74

⁵⁸⁶ Aksu, Aval, s. 74

⁵⁸⁷ Y 12 HD, E 2016/24481, K 2017/15073 (UYAP)

⁵⁸⁸ Y 12 HD, E 2009/18233, K. 2010/30, T. 11.01.2010

⁵⁸⁹ Y HGK, E 2011/12-480, K. 2011/598, T. 05.10.2011; Y 12 HD, E 2013/16634, K. 2013/22915, T. 18.06.2013, Naklen Aksu, Aval, s. 74; Y 12 HD, E 2015/5548, K 2015/14940, Y 12 HD, E 2016/31230, K 2018/4145 (UYAP)

⁵⁹⁰ Çift imza nedeniyle aval olarak senetten sorumlu olunacağı hususu ile imzanın şirket kaşesi üzerine atılmasından sonra kaşede şirketin yanına temsilcinin de isminin yazılması durumunda bu eklemenin senet metninde tahrifata girmesi sebebiyle geçersiz olması durumunun birbirinden ayrılması gerektiği yönünde bkn İbrahim Akın ve Ufuk Sarıoğlu, **Borçlu Olarak Tüzel Kişinin İsmi Yazıldıktan Sonra Temsilcileri Tarafından İmzalanmış Bir Bono Üzerine Sonradan Temsilci İsmi Eklenmesi; Tahrifat mıdır yoksa, TTK 592. Maddesine Göre Yapılmış Bir Tamamlama mıdır?**, Ankara Barosu Dergisi, 2004-4, s. 132-139

temsilci sorumlu olacaktır.⁵⁹¹ Kollektif şirketlerde birlikte temsil dışında yapılacak olan diğer temsil yetkisi sınırlamaları tescil ve ilan edilmiş olsa dahi üçüncü kişilerin iyi niyetini ortadan kaldırmayacağından temsil yetkisi yönünden miktar, yalnızca poliçe, yalnızca poliçe işlemleri gibi sınırlama yapılması durumunda yetkiyi aşar şekilde bonoda aval verilse dahi geçersiz sınırlama üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden⁵⁹² şirket sorumlu olacaktır. Ancak kollektif şirketin aval vermesinden sonra senedi devralan hamilin müsbet vukufu(sınırlandırmayı bilmesine rağmen hareket ettiği) ispatlanarak şirketin sorumluluktan kurtulması mümkündür.

Şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda aval verilmesi durumunda Aksu'ya göre⁵⁹³ şahıs şirketlerinde avalden TTK madde 678 gereği temsilci sorumlu olacaktır. Demirkapı ise şirketin işletme konusu kapsamında yer alması durumunda avalin şirketi bağlayacağı aksi takdirde şirketin değil TTK madde 678 gereği imza sahibinin sorumlu olacağı görüşündedir.⁵⁹⁴ Yargıtay ise 6762 sayılı kanun döneminde dahi kefaleti⁵⁹⁵ ve avali⁵⁹⁶ mutad işlemi olarak kabul ederek geçerli saymıştır.

(iii) Atanmış Temsilcilerde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Şirketi temsil yetkisi ortaklara ya da ortak olmayan üçüncü kişilere bırakılabilir. Üçüncü kişiler kollektif şirketlerde ticari temsilci ya da ticari vekil olarak atanabilirler. Ancak ortak olmayan kişilere bırakılması durumunda bu kişiler organ sıfatını kazanamayıp, atanmış temsilci sıfatına sahip olur.⁵⁹⁷ TTK madde 233 gereği kollektif ortaklıkta ticari temsilci atanması olağanüstü işlem olarak kabul edildiği için

⁵⁹¹ Aksu, Aval, s. 74

⁵⁹² Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 218

⁵⁹³ Aksu, Aval, s. 42. Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan avalin şirketi bağlamayacağını, üçüncü kişilerin şirketle iş yaparken şirketin işletme konusu kapsamında bulunup bulunmadığını araştırması gerektiği, tescil ve ilan edilmiş sebebiyle üçüncü kişilerin şirketin işletme konusunu bilmedikleri savunmasını ileri süremeyeceklerini ve bu nedenle işletme konusu dışında verilen avalden TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

⁵⁹⁴ Demirkapı, Aval, s. 92

⁵⁹⁵ Y 11 HD, E 1979/392, K 1979/981, T. 01.03.1979 Naklen Doğanay, s. 481; Y 11. HD, 851/1225, T 23.03.1982 Naklen Alışkan, s. 214

⁵⁹⁶ Y 11 HD, E 2206, K 5413, T 14.05.2004, Naklen Aksu, Aval, s. 46

⁵⁹⁷ Oruç Hami Şener, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012, s. 213 (Şener, Ortaklıklar, 2012).

ancak tüm ortakların oybirliği ile yapılabilir.⁵⁹⁸ Kollektif ortaklığa ticari temsilci olarak atanan kişiler, ticari temsilcisi sıfatıyla şirket adına kambiyo senedi düzenleyebilirler. İç ilişkide oybirliği ile karar alınmaksızın dış ilişkide geçerli olacak şekilde ticari temsilci atanması durumunda verilen ticari temsil yetkisi üçüncü kişilere karşı geçerli olacağından⁵⁹⁹ ticari temsilci tarafından ortaklığı temsilen kambiyo taahhüdünde bulunulabilecektir. Ticari temsilcinin kambiyo taahhüdünde bulunmasına ilişkin olarak yapılacak birlikte temsil dışındaki⁶⁰⁰ sınırlandırmalar ticaret siciline tescil ve ilan edilse dahi üçüncü kişilere karşı ancak müspet vukufları ispatlanarak ileri sürülebileceğinden⁶⁰¹ ticari temsilcinin yetkisinin çeşitli şekillerde kısıtlandığına ilişkin yapılan sınırlandırmalar ticaret siciline tescil ve ilan edilse dahi iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Bu sınırlandırmalara aykırı düzenlenen kambiyo taahhütleri iyiniyetli üçüncü kişilere karşı geçerli olduğundan şirketi bağlayacaktır. Yine ticari temsilcinin yetkisinin geri alındığının ticaret siciline tescil ve ilan gerektiğinden tescil ve ilan edilmediği takdirde iyiniyetli üçüncü kişilere karşı temsil yetkisi var sayılarak⁶⁰² ticari temsilcinin düzenleyeceği kambiyo senedi şirketi bağlayacaktır.

Ticari vekil atanması kollektif şirketlerde olağan işlemler kapsamına gireceği için temsil yetkisine sahip ortaklar⁶⁰³ ya da ticari temsilciler tarafından yapılabilir. Ticari vekilin şirket adına kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi için TBK madde 551/2 gereği açıkça yetkilendirilmesi gerektiğinden söz konusu yetkilendirmede kanımızca oybirliği gerekmeksizin temsil yetkisine sahip ortaklar ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.⁶⁰⁴ Ticari vekilin kambiyo işlemleri için açıkça yetkilendirilmedikçe şirket adına kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda TTK madde 678 gereği kambiyo

⁵⁹⁸ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 679; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

⁵⁹⁹ Kırca, Mümessil, s. 56; Şener, s. 26. Şener bu durumda temsil yetkisinin TTK madde 235/1'e göre haklı sebeple kaldırılmasının istenebileceği görüşündedir.

⁶⁰⁰ Şener, s. 26. Yazar kanunda şube işlemleri ile temsile ilişkin herhangi bir kural getirilmiş olsa da şube işlemleri ile temsil yönünden de ticari temsilcinin temsil yetkisinin sınırlandırılabilceği görüşündedir.

⁶⁰¹ Poroy/Yasaman, s. 237

⁶⁰² Poroy/Yasaman, s. 237

⁶⁰³ Kaya, Ticari Vekil, s. 39; Sayın, Ticari Vekil, s. 21

⁶⁰⁴ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 21. Yazar TBK madde 551/2(Metinde TTK madde 551/2 şeklinde yer alsada da bununla TBK madde 551/2'nin kastedildiği düşünülmektedir) deki işlemler için yetkilendirmede ayırım yapmaksızın oybirliği gerekeceği görüşündedir. Ancak ortağın kendi başına yapabileceği kambiyo taahhüdü için ticari vekile vereceği yetkide herhangi bir yetki aşımı, sahip olmadığı yetkiyi devretme durumu olmadığı için bu görüşe iştirak etmiyoruz.

senedinden bizzat kendisi sorumlu olacaktır.⁶⁰⁵ Ancak ticari vekil yetkilendirilmediği halde kambiyo taahhüdünde bulunmuşsa ve şirketi temsil yetkisine sahip kişiler tarafından kambiyo taahhüdü açıkça ya da zımnen kabul edilmişse⁶⁰⁶ düzenlenen kambiyo senedi şirketi bağlar.⁶⁰⁷ Şirketi temsil yetkisine ticari temsilci de sahip olduğundan ve yetkileri arasında kambiyo taahhüdünde bulunmakta yer aldığından ticari temsilci de ticari vekilin yetkisi dışında düzenlediği kambiyo taahhüdünü kabul edebilir. Ticari vekilin açıkça yetkilendirilmeden kambiyo senedi düzenlenmesi ve şirketin kabulü bir teamül halini almışsa bu durumda kambiyo senedi düzenlenmesi için açık yetki verilmesi kuralının teamül ile gerçekleştiği ve bu nedenle kambiyo taahhütlerinin yetkili temsil kapsamında kalacağı Yargıtay tarafından kabul edilmektedir.⁶⁰⁸

Police Kabulü Yönünden

Kollektif şirketlerde ticari temsilci ataması TTK madde 233 gereği olağanüstü işlem olarak kabul edildiği için ancak tüm ortakların oybirliği ile atanabilen⁶⁰⁹ ticari temsilciler kollektif şirket adına police kabulü işlemini yapabileceklerdir. İç ilişkide oybirliği ile karar alınmaksızın şirketi temsil yetkisine sahip ortağın ticari temsilci olarak atanması durumunda verilen ticari temsil yetkisi geçerli olacağından⁶¹⁰ bu şekilde atanan ticari temsilci tarafından yapılan police kabulü işlemi şirketi bağlayacaktır. Ticari temsilcinin police kabulü yetkisine ilişkin birlikte temsil dışındaki sınırlandırmalar ticaret siciline tescil ve ilan edilse dahi üçüncü kişilere karşı ancak müspet vukufı ispatlanarak ileri sürülebileceğinden⁶¹¹, bunlar dışında yapılan miktar vb sınırlandırmalara aykırı police kabulü iyiniyetli üçüncü kişilere karşı geçerli olduğundan şirketi bağlayacaktır. Yine ticari temsilcinin yetkisinin geri alındığının

⁶⁰⁵ Y 12 HD, E 2015/23886, K 2016/241 (UYAP)

⁶⁰⁶ YHGK, E 2011/12-549, K. 2011/644, T. 19.10.2011, “kambiyo senedi şirket adına yetkili olmayan kişi tarafından düzenlendiğinde şirket yetkilisinin bu işlemi kabul etmesi halinde 388. Maddedeki koşullar artık aranmaz” (www.kazanci.com.tr)

⁶⁰⁷ Cenkci/Çetinkaya, s. 29

⁶⁰⁸ YHGK, E 2011/12-549, K. 2011/644, T. 19.10.2011 “daha önceden bu tür işlemler yapıp, şirket yetkilisi tarafından buna ses çıkarılmamış, daha önce de bu tür işlemler yapılagelmiş ve teamül halini almışsa burada da zımni kabulün varlığı söz konusu olur” (www.kazanci.com.tr)

⁶⁰⁹ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 679; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

⁶¹⁰ Şener, s. 26. Yazar bu durumda temsil yetkisinin TTK madde 235/1'e göre haklı sebeple kaldırılmasının istenebileceği görüşündedir.

⁶¹¹ Poroy/Yasaman, s. 237

ticaret siciline tescil ve ilan gerektiğinden ilan yapılmaması durumunda iyiniyetli üçüncü kişilere karşı temsil yetkisi var sayılarak⁶¹² ticari temsilcinin yapacağı poliçe kabulünden şirket sorumlu olacaktır.

Kollektif şirketlerde kambiyo işlemi yapma yetkisine sahip ticari vekil kanımızca oybirliği gerekmeksizin temsil yetkisine sahip ortaklar⁶¹³ ya da ticari temsilci tarafından atanabileceğinden bu şekilde atanan ticari vekil şirket adına poliçe kabul işlemlerini de yapabilir. Açıkça yetkilendirilmedikçe ticari vekilin şirket adına poliçe kabulünde bulunması durumunda TTK madde 678 gereği kambiyo senedinden bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Ancak ticari vekil yetkilendirilmediği halde poliçe kabulünde bulunmuşsa ve şirketi temsil yetkisine sahip ortaklar ya da ticari temsilciler tarafından poliçe kabulü açıkça ya da zımnen onaylanmışsa yapılan poliçe kabulü şirketi bağlar.⁶¹⁴ Ticari vekilin açıkça yetkilendirilmeden kambiyo senedi düzenlenmesi ve şirketin kabulü bir teamül halini almışsa bu durumda teamül gereği poliçe kabulü şirketi bağlayacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Kambiyo işlemleri ticari temsilcinin olağan yetkisi kapsamına girdiği için temlik, rehin ve tahsil cirosunu kollektif şirketlerde tüm ortakların oybirliği ile atanabilen⁶¹⁵ ticari temsilciler şirket adına verebileceklerdir. Ticari temsilcinin yetkisine ilişkin birlikte temsil dışındaki sınırlandırmalar ticaret siciline tescil ve ilan edilse dahi üçüncü kişilere karşı ancak müspet vukufları ispatlanarak ileri sürülebileceğinden⁶¹⁶, bunlar dışında yapılan yalnız rehin cirosu, yalnız tahsil cirosu vb sınırlandırmaları ihlal eden ciro işlemleri iyiniyetli üçüncü kişilere karşı şirketi bağlayacaktır. İç ilişkide oybirliği ile karar alınmaksızın şirketi temsil yetkisine sahip ortağın ticari temsilci atanması durumunda bu şekilde atanan ticari temsilci tarafından yapılan ciro işlemi üçüncü kişilerin iyiniyetinin korunması adına şirketi bağlayacaktır. Tahsil cirosu vekil hamil atama niteliğinde olsa da vekâlet sözleşmesinin kurulması için temsil ilişkisinin bulunması şart olmadığından yetkisiz ticari temsilcinin yaptığı

⁶¹² Poroy/Yasaman, s. 237

⁶¹³ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 21.

⁶¹⁴ Cenki/Çetinkaya, s. 29

⁶¹⁵ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 679

⁶¹⁶ Poroy/Yasaman, s. 237

tahsil cirosununda evleviyetle geçerli kabul edilmesi gerekir.⁶¹⁷ Yine ticari temsilcinin yetkisinin geri alındığının ticaret siciline tescil ve ilanı gerektiğinden, ilan yapılmaması durumunda iyiniyetli üçüncü kişilere karşı temsil yetkisi var sayılarak⁶¹⁸ ticari temsilcinin yapacağı ciro işleminden şirket sorumlu olacaktır.

Kollektif şirketlerde kambiyo işlemi yapma yetkisine sahip ticari vekil kanımızca oybirliği gerekmeksizin temsil yetkisine sahip ortaklar⁶¹⁹ ya da ticari temsilci tarafından atanabileceğinden bu şekilde atanan ticari vekil şirket adına ciro işlemlerini yapabilir. Tahsil cirosu senedin tahsili için temsilci atama, vekalet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2'de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur. Ancak rehin cirosu kanımızca teminat fonksiyonuna sahip olduğundan TBK madde 551/2 kapsamına girecek ve ayrıca yetkilendirme ile yapılabilecektir. Açıkça yetkilendirilmedikçe ticari vekilin şirket adına temlik ve rehin cirosu yapması durumunda TTK madde 678 gereği cirodan bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Ancak ticari vekil yetkilendirilmediği halde temlik ve rehin cirosu yapmış ve şirketi temsil yetkisine sahip ortaklar ya da ticari temsilciler tarafından temlik ve rehin cirosu açıkça ya da zımnen onaylanmışsa yapılan ciro şirketi bağlar. Ticari vekilin açıkça yetkilendirilmeden temlik ve rehin cirosu yapması ve şirketin kabulü bir teamül halini almışsa bu durumda teamül gereği ciro yetkili temsil kapsamında kalacak ve şirketi bağlayacaktır.

Aval Verilmesi Yönünden

Şirket adına aval verme ticari temsilcinin yetkisi kapsamında olduğundan kollektif şirketlerde TTK madde 233 gereği olağanüstü işlem olarak kabul edilen ve tüm ortakların oybirliği ile atanabilen⁶²⁰ ticari temsilciler kollektif şirket adına aval verebilirler. İç ilişkide oybirliği ile karar alınmaksızın şirketi temsil yetkisine sahip ortağın ticari temsilci atanması durumunda verilen ticari temsil yetkisi geçerli

⁶¹⁷ İnceoğlu, s. 35

⁶¹⁸ Poroy/Yasaman, s. 237

⁶¹⁹ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 21.

⁶²⁰ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 679

olacağından⁶²¹ bu şekilde atanan ticari temsilci tarafından verilen aval de şirketi bağlayacaktır. Ticari temsilcinin yetkisi geri alınmasına rağmen bu durumun tescil ve ilan edilmemişse iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden, yapılan aval şirketi bağlayacaktır.

Ticari temsilcinin yetkisine ilişkin birlikte temsil dışındaki sınırlandırmalar ticaret siciline tescil ve ilan edilse dahi üçüncü kişilere karşı ancak müspet vukufları ispatlanarak ileri sürülebileceğinden⁶²² bunlar dışında yapılan miktar vb sınırlandırmalara aykırı aval verilmesi durumunda, sınırlandırma ticaret siciline tescil ve ilan edilse dahi iyiniyetli üçüncü kişilere karşı şirketi bağlayacaktır. Yine ticari temsilcinin yetkisinin geri alındığının ticaret siciline tescil ve ilanı gerektiğinden ilan yapılmaması durumunda iyiniyetli üçüncü kişilere karşı temsil yetkisi var sayılarak⁶²³ verilecek avalden şirket sorumlu olacaktır.

Kollektif şirketlerde kambiyo işlemi yapma yetkisine sahip ticari vekil kanımızca oybirliği gerekmeksizin temsil yetkisine sahip ortaklar⁶²⁴ ya da ticari temsilci tarafından atanabilse de aval işleminin kambiyo hukukuna özgü kefalet niteliğinde olması ve kefalet işlemlerinin de TTK madde 223 gereği olağanüstü işlem olup, oybirliği ile karar alınmasını gerektirmesi sebebiyle atanma esnasında açıkça oybirliği ile aval yetkisi verilmek suretiyle yetkilendirilen ticari vekil kollektif şirket adına geçerli biçimde aval verebilir. Açıkça yetkilendirilmedikçe ticari vekilin şirket adına aval vermesi durumunda TTK madde 678 gereği avalden bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Ticari temsilcinin ve yetkilendirilmiş ticari vekilin verdiği avalin şirketin işletme konusu dışında bulunması durumunda Demirkapı avalin üçüncü kişinin iyiniyetli olması durumunda geçerli olacağı görüşündedir.⁶²⁵ Yargıtay'ın da benzer yönde kararları mevcuttur.⁶²⁶

⁶²¹ Şener, s. 26. Yazar bu durumda temsil yetkisinin TTK madde 235/1'e göre haklı sebeple kaldırılmasının istenebileceği görüşündedir.

⁶²² Poroy/Yasaman, s. 237

⁶²³ Poroy/Yasaman, s. 237

⁶²⁴ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 21.

⁶²⁵ Demirkapı, Aval, s. 95

⁶²⁶ YHGK, 30.01.1980, E 1979/169, K 170 Naklen Kırcı, s. 108

(2) Adi Komandit Şirketlerde

(i) Genel Açıklamalar

Adi komandit şirket TTK madde 304'e göre bir ticari işletmeyi ticaret unvanı altında işletmek amacıyla kurulan, komandite ortak olan isimlendirilen ortakların alacaklılara karşı borçlardan ikinci dereceden⁶²⁷ ancak sınırsız sorumlu olduğu, komanditer ortakların sorumluluklarının ise belli bir sermaye ile sınırlandırıldığı⁶²⁸ şirketlerdir. Komandite ortaklar ortaklık borçları yönünden sınırsız sorumlu iken komanditer ortakların sorumlulukları koydukları sermaye miktarı ile sınırlıdır. Adi komandit şirketler kural olarak ancak gerçek kişi olması şart olan⁶²⁹ komandite ortak tarafından temsil edilebilirken komanditer ortağın ortaklığı temsil etmesi yasaktır. Aksi düzenleme durumunda ortaklık sözleşmesi geçersiz olacaktır.⁶³⁰

(ii) Organ Temsilinde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Adi komandit şirketlerde şirketin temsil organı komandite ortaklar olduğundan şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleme yetkisine de komandite ortaklar sahiptir. Komandite ortak haricinde kişi ya da organın şirket adına kambiyo senedi düzenlemesi durumunda TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil ortaya çıkar. Adi komandit şirketlerde komandite ortakların temsil yetkisi TTK madde 233/2 gereği yalnız birlikte temsil durumuna ilişkin olarak sınırlandırılabilir. Birlikte temsil durumuna ilişkin yapılan sınırlandırmalarda ancak birden fazla komandite ortak tarafından birlikte temsil edilmesine ilişkin olabilecektir. Bu durumda yapılan sınırlandırmaya aykırı olarak tek bir komandite ortak tarafından kambiyo senedi düzenlenmesi durumunda yetkisiz temsil nedeniyle şirketi bağlamayacaktır.

⁶²⁷ Y 22 HD, E 2016/22102, K 2016/24439, T 01.11.2016 (www.kazanci.com.tr)

⁶²⁸ Y 22. HD, E 2016/18426, K 2016/26292, T 28.12.2016(www.kazanci.com.tr)

⁶²⁹ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 8

⁶³⁰ İmregün, Ortaklıklar, s. 146

6102 sayılı TTK’da ultra vires ilkesi ve bunun sonucu olarak konu dışı yapılan işlemler için doğrudan geçersizlik yaptırımını kaldırılmış olsa da kollektif şirketlerde ve TTK madde 305 ve 318/1 atfı gereği komandit şirketlerde TTK madde 371 benzeri bir düzenlemeye gidilmediği⁶³¹ ve TTK madde 233 gereği komandite ortakların temsil yetkisi şirketin işletme konusuna giren konularla sınırlı olduğu için konu dışı yapılan işlemler TBK’daki yetkisiz temsil⁶³² hükümleri doğrultusunda askıda hükümsüz olacak⁶³³ ve şirketin onaylaması ile birlikte geçerli olabilecektir.⁶³⁴ Kambiyo senedinin komandit şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda düzenlenmesi durumunda TBK madde 46 vd göre öncelikle uygulanması gereken TTK madde 678 gereği kambiyo senedinden komandit şirket değil, doğrudan düzenleyen sorumlu olacaktır.⁶³⁵

Police Kabulü Yönünden

Adi komandit şirketlerde şirketi temsil yetkisi komandite ortaklara ait olduğundan adi komandit şirket adına poliçe kabulü işlemi de komandite ortak yapabilecektir. Komanditer ortağın şirket adına poliçe kabulü işlemi yapma yetkisi olmadığı için şirketi temsilen poliçe kabulü işlemi yapması durumunda TTK madde 678 gereği poliçe kabulünden bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Adi komandit şirketlerde komandite ortağın temsil yetkisi ancak birlikte temsil kuralı ile sınırlandırılabilirdiğinden birlikte temsil kuralı getirilmesi ve bunun ilan edilmesi durumunda birden fazla komandite ortak poliçe kabul işlemi ancak birlikte gerçekleştirebilirler. Buna aykırı olarak tek başlarına poliçe kabul işleminde bulunmaları durumunda yetkisiz temsil gereği poliçe kabulünden doğrudan kendileri sorumlu olur.

Adi komandit şirketlerde TTK madde 305 ve 318/1 atfı gereği TTK madde 233 uygulanması neticesinde komandite ortakların temsil yetkisi şirketin işletme konusuna giren konularla sınırlı olması sebebiyle şirketin işletme konusu dışında bir iş için

⁶³¹ Alışkan, s. 210-211; Bahtiyar, s. 49; Karmutoğlu, s. 35

⁶³² Bahtiyar, s. 49; Karmutoğlu, s. 35; Alper, s. 115

⁶³³ Topçuoğlu, Konu Dışı İşlem, s.71

⁶³⁴Görgülü, s. 30; Karmutoğlu, s. 35

⁶³⁵ Aynı yönde Aksu, Aval, 41, 42. Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan aval(dolayısıyla kambiyo taahhüdü)in şirketi bağlamayacağı, doğrudan TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

düzenlenmiş poliçenin kabulü halinde TBK madde 46 vd göre öncelikle uygulanması gereken TTK madde 678 gereği poliçe kabulünden kollektif şirket değil, doğrudan düzenleyen sorumlu olacaktır.⁶³⁶

Ciro İşlemleri Yönünden

Adi komandit şirketlerde şirket temsil yetkisi komandite ortaklar ait olduğundan ve şirket adına ciro işlemi temsile yetkili organın yapması gerektiğinden⁶³⁷ adi komandit şirket adına ciro işlemlerini komandite ortak yapabilecektir. Komanditer ortağın şirketi temsil dolayısıyla şirket adına hareket etme ve ciro işlemi yapma yetkisi olmadığından şirketi temsilen temlik ve rehin cirosu işlemi yapması durumunda TTK madde 678 gereği ciro işleminden bizzat kendisi sorumlu olacak, tahsil cirosu yapması durumunda her ne kadar tahsil cirosu şirketi kambiyo borcu altına sokmasa da yapılan tahsil cirosu geçersiz olacak, tahsil cirosu ile senedi devralan kişinin yetkili hamil olarak senedi tahsil yetkisi bulunmayacaktır.

Adi komandit şirketlerde komandite ortağın temsil yetkisi ancak birlikte temsil kuralı sınırlandırılabilirliğinden buna aykırı olarak ciro işlemi yapıldığında ciro işleminden yetkisiz temsil gereği şirket değil temsilci sorumlu olacaktır. Birlikte temsil dışında yapılacak olan diğer temsil yetkisi sınırlamaları tescil ve ilan edilmiş olsa dahi üçüncü kişilerin iyi niyetini ortadan kaldırmayacak ve temsil yetkisi yönünden yalnızca tahsil cirosu ya da rehin cirosu yapabilmesi şeklinde bir sınırlama yapılması durumunda yetkiyi aşar şekilde temlik ya da rehin cirosu yapılırsa geçersiz sınırlama üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden⁶³⁸ şirket sorumlu olacaktır. Ancak ciranta olan adi komandit şirketten senedi devralan hamilin müsbet vukufu (sınırlandırmayı bilmesine rağmen hareket ettiği) ispatlanarak şirketin sorumluluktan kurtulması mümkündür. Temlik cirosu yönünden yapılan sınırlandırmaya rağmen rehin ya da tahsil cirosu, rehin cirosu yönünden yapılan sınırlandırmaya rağmen tahsil cirosu yapılması durumunda geçersiz sınırlandırma kuralına gitmeden, çoğun içinde

⁶³⁶ Aynı yönde Aksu, Aval, s. 41,42. Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan aval(dolayısıyla poliçe kabulü) şirketi bağlamayacağı, doğrudan TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

⁶³⁷ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 563; Kutlu, Kambiyo, s. 64

⁶³⁸ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 218

az da olacağı kuralı gereği ciro geçerli sayılmalıdır.

Adi komandit şirketlerde TTK madde 305 ve 318/1 atfı gereği uygulanacak olan TTK madde 233 gereği komandite ortakların temsil yetkisi şirketin işletme konusuna giren konularla sınırlı olduğu için konu dışı yapılan temlik cirosu ve rehin cirosundan TTK madde 678 gereği komandit şirket değil, doğrudan ciro eden sorumlu olacaktır.⁶³⁹ Tahsil cirosu ise senedin tahsili için vekil hamil atama, temsil yetkisi verme niteliğinde olduğundan komandite ortağın şirket adına tahsil cirosu yapması durumunda bu durumun işletme konusu dışında olması söz konusu olmayacaktır.

Aval Verilmesi Yönünden

Adi komandit şirketlerde TTK madde 308 gereği uygulanması gereken TTK madde 223'de kefalet işleminin olağanüstü işlemler arasında sayılması bu nedenle oybirliği gerektirmesi, avalin de hukuken kambiyo hukukuna özgü bir tür kefalet niteliğinde⁶⁴⁰ olması sebebiyle komandite ortağa oybirliği ile yetki verilmesi suretiyle şirket adına aval verebilir. Komandite ortağın aval için şirket kaşesi üzerine tek imzası yeterli olup, şirketi temsilen kambiyo senedi düzenlerken iki imza atması durumunda ikinci imzayı şirket kaşesinin dışına attığında kendisi şirket lehine aval vermiş sayılacaktır. Komanditer ortağın şirketi temsil dolayısıyla şirket adına hareket etme ve aval verme yetkisi olmadığı için şirketi temsilen aval vermesi durumunda TTK madde 678 gereği avalden bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Temsil yetkisine sahip ortağın avali ortaklığı temsilen verdiği senet metninden anlaşılması gerekmektedir.⁶⁴¹ Aksi takdirde kendisi aval vermiş sayılacaktır.

Komandit şirketlerde komandite ortakların şirketi temsili hususunda birlikte temsil yetkisinin kabul edilmesi durumunda buna aykırı olarak aval verildiğinde aval işleminden yetkisiz temsil gereği şirket değil temsilci sorumlu olacaktır.⁶⁴² Kollektif şirketlerde birlikte temsil dışında yapılacak olan diğer temsil yetkisi sınırlamaları tescil

⁶³⁹ Aynı yönde Aksu, Aval, s. 41, 42. Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan aval(dolayısıyla kambiyo taahhüdü ve cironun) şirketi bağlamayacağı, doğrudan TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

⁶⁴⁰ Doğanay, s. 1479; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 170; Domaniç, s. 217; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 79

⁶⁴¹ Poroy/Tekinalp, s. 155; Aksu, Aval, s. 74

⁶⁴² Aksu, Aval, s. 74

ve ilan edilmiş olsa dahi üçüncü kişilerin iyi niyetini ortadan kaldırmayacağından ve geçersiz sınırlama üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden⁶⁴³ temsil yetkisi yönünden miktar, yalnızca poliçe, yalnızca bono işlemleri gibi sınırlama yapılması durumunda yetkiyi aşar şekilde aval verilse dahi şirket sorumlu olacaktır. Ancak komandite ortağın aval vermesinden sonra senedi devralan hamilin müsbet vukufu(sınırlandırmayı bilmesine rağmen hareket ettiği) ispatlanarak şirketin sorumluluktan kurtulması mümkündür.

Şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda aval verilmesi durumunda Aksu'ya göre⁶⁴⁴ şahıs şirketlerinde TTK madde 678 gereği temsilci sorumlu olacaktır. Demirkapı ise şirketin işletme konusu kapsamında yer alması durumunda avalin şirketi bağlayacağı aksi takdirde şirketin değil TTK madde 678 gereği imza sahibinin sorumlu olacağı görüşündedir.⁶⁴⁵ Yargıtay ise 6762 sayılı kanun döneminde dahi kefaleti⁶⁴⁶ ve avalu⁶⁴⁷ mutad işlemi olarak kabul ederek geçerli saymıştır.

(iii) Atanmış Temsilcilerde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Adi komandit şirketlerde ticari temsilci atanması durumunda atanan ticari temsilci şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleyebilir. Adi komandit şirketlerde ticari temsilci atanması TTK madde 308 ve TTK madde 223 gereği olağanüstü işlem niteliğinde olduğu için komandite ve komanditer ortakların oybirliği ile gerçekleşir.⁶⁴⁸ Ancak iç ilişkide oybirliği olmaksızın dış ilişkide geçerli olacak şekilde ticari temsilci atanmışsa vereceği ticari temsil yetkisi iyiniyetli üçüncü kişilere karşı geçerli

⁶⁴³ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 218

⁶⁴⁴ Aksu, Aval, s. 42. Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan avalin şirketi bağlamayacağını, üçüncü kişilerin şirketle iş yaparken şirketin işletme konusu kapsamında bulunup bulunmadığını araştırması gerektiği, tescil ve ilan edilmiş sebebiyle üçüncü kişilerin şirketin işletme konusunu bilmedikleri savunmasını ileri süremeyeceklerini ve bu nedenle işletme konusu dışında verilen avalden TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

⁶⁴⁵ Demirkapı, Aval, s. 92

⁶⁴⁶ Y 11 HD, E 1979/392, K 1979/981, T. 01.03.1979 Naklen Doğanay, Cilt 1, s. 481

⁶⁴⁷ Y 11 HD, E 2206, K 5413, T 14.05.2004, Naklen Aksu, Aval, s. 46

⁶⁴⁸ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 11; Kırca, Mümessil, s. 58

olacağından⁶⁴⁹ ticari temsilci ortaklığı temsilen kambiyo senedi düzenleyebilir.

Adi komandit şirketlerde ticari vekil komandite ortaklar⁶⁵⁰ tarafından atanabilir.⁶⁵¹ Ticari vekilin kambiyo taahhüdü için yetkilendirilmesi ise kanımızca komandite ortaklardan biri tarafından yapılabilir.⁶⁵² Adi komandit şirketlerde atanan ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu kambiyo taahhüdünün şirketçe kabul edilmesi⁶⁵³ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan kambiyo taahhüdü şirketi bağlayacaktır.⁶⁵⁴ Bu durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Komanditer ortak şirkete ortaklar kurulu kararı⁶⁵⁵ ya da esas sözleşme ile ticari temsilci, ticari vekil olarak atanarak⁶⁵⁶ ya da iradi temsil yetkisi verilerek⁶⁵⁷ şirketi temsilen ticari temsilci, ticari vekil⁶⁵⁸ veya pazarlamacı olabilir. Ticari temsilci ya da yetkilendirilmiş ticari vekil olarak atanan komanditer ortak bu hususun ticaret siciline tescil ve ilanı ile birlikte komandit şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleyebilecektir. Bu durumun ticaret siciline tescili gerektiğinden tescil edilmeden ya da işlem esnasında açıkça üçüncü kişilere ortaklığı temsilen işlem yapıldığı bildirilmeden⁶⁵⁹ işlem yapılması durumunda komanditer ortak yaptığı işlemler nedeniyle üçüncü kişilere karşı komandite ortak gibi sorumlu olur.⁶⁶⁰ Ancak bu durumda komandite ortak gibi sorumluluk ile komandite ortak gibi temsil yetkisine

⁶⁴⁹ Şener, s. 27. Yazar bu durumda hem ticari temsilcinin hem de komandite ortağın temsil yetkisinin kaldırılması için haklı sebep teşkil edeceği görüşündedir.

⁶⁵⁰ Sayın, Ticari Vekil, s. 21

⁶⁵¹ Kaya birden fazla komandite ortak varsa ticari vekilin birlikte atanması gerektiği görüşündedir. Kaya, Ticari Vekil, s. 40.

⁶⁵² Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 22. Yazar TBK madde 551/2(Metinde TTK madde 551/2 şeklinde yer alsın da bununla TBK madde 551/2'nin kastedildiği düşünülmektedir) deki işlemler için yetkilendirmede ayırım yapmaksızın komandite ortakların oybirliği gerekeceği görüşündedir. Ancak komandite ortağın kendi başına yapabileceği kambiyo taahhüdü için ticari vekile vereceği yetkide herhangi bir yetki aşımı, sahip olmadığı yetkiyi devretme durumu olmadığı için bu görüşe iştirak etmiyoruz. Yazarın bu görüşü için yaptığı atıflar ise ticari temsilci atanması ile ilgilidir.

⁶⁵³ Kabul işlemini ticari temsilci ya da komandite ortak tarafından yapılabilir.

⁶⁵⁴ Cenkci/Çetinkaya, s. 28

⁶⁵⁵ Kararın oybirliği ile alınması gerekir. Şener, s. 28

⁶⁵⁶ Pulaşlı, Şirketler, s. 405; Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 238; Şener, s. 28

⁶⁵⁷ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s.219

⁶⁵⁸ Sayın, Ticari Vekil, s. 22

⁶⁵⁹ Sayın, Ticari Vekil, s. 22; Bahtiyar, s. 103

⁶⁶⁰ Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 284; Poroy/Tekinalp/ Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 266, İmregün, Ortaklıklar, s. 165; Bahtiyar, s. 103

sahip olma durumlarının birbirinden ayrılması gerekmekte, tescilsiz ve bildirimsiz bir şekilde düzenlenen kambiyo senedi TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil kapsamında kalmaktadır. Ortaklar kurulu kararı ile komanditer ortağın ticari temsilci olarak atanması durumunda oybirliği sağlanamamış ancak buna rağmen ticari temsilci olarak dış ilişkide yetkilendirilmişse ortaklığı temsilen düzenleyeceği kambiyo senedi ortaklığı bağlayacaktır.⁶⁶¹

Police Kabulü Yönünden

Adi komandit şirketlerde ticari temsilci atanması TTK madde 308 ve TTK madde 223 gereği olağanüstü işlem niteliğinde olduğu için komandite ve komanditer ortakların oybirliği ile gerçekleşeceğinden⁶⁶² bu şekilde atanan ticari temsilci şirketi temsilen police kabulü işlemi yapabilir. Ancak adi komandit şirketi temsil yetkisine sahip olan komandite ortağın oybirliği olmaksızın vereceği ticari temsil yetkisi de geçerli olacağından⁶⁶³ oybirliği olmaksızın atanan ticari temsilcinin yapacağı police kabulü işleminden de şirket sorumlu olur.

Adi komandit şirketlerde komandite ortaklar⁶⁶⁴ tarafından atanabilen ticari vekilin kambiyo işlemleri ve police kabulü için yetkilendirilmesi de kanımızca komandite ortaklardan biri tarafından yapılabileceğinden⁶⁶⁵ yetkilendirilmiş ticari vekil şirket adına police kabulü işlemi yapabilir. Ticari vekilin açıkça yetkilendirilmese dahi yaptığı police kabulünün şirketçe kabul edilmesi⁶⁶⁶ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda police kabulü şirketi bağlayacaktır. Bu durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda police kabulünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Komandit şirketlerde ortaklar kurulu kararı ya da esas sözleşme ile temsil yetkisi verilerek atanmış temsilci olarak ticari temsilci, ticari vekil yetkileri verilen komanditer ortak bu hususun ticaret siciline tescil ve ilanı ile birlikte komandit şirketi

⁶⁶¹ Şener, s. 28

⁶⁶² Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 11

⁶⁶³ Şener, s. 27.

⁶⁶⁴ Sayın, Ticari Vekil, s. 21; Aksi görüşte Kaya, Ticari Vekil, s. 40.

⁶⁶⁵ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 22..

⁶⁶⁶ Kabul işlemi ticari temsilci ya da komandite ortak tarafından yapılabilir.

temsilen işlem esnasında karşı tarafı bilgilendirmek koşulu ile şirketi temsilen poliçe kabulünde bulunabilir.

Ciro İşlemleri Yönünden

Adi komandit şirketlerde komandite ve komanditer ortakların oybirliği ile atanan ticari temsilci şirketi temsilen ciro işlemlerini yapabilir. Ancak adi komandit şirketi temsil yetkisine sahip olan komandite ortağın oybirliği olmaksızın vereceği ticari temsil yetkisi ilan edilmişse üçüncü kişilere karşı geçerli olacağından⁶⁶⁷ oybirliği olmaksızın atanan ve ilan edilen ticari temsilcinin yapacağı ciro işlemi de geçerli olacaktır.

Adi komandit şirketlerde ticari vekil komandite ortaklar⁶⁶⁸ tarafından atanabileceğinden ve kambiyo taahhüdü için yetkilendirilmesi de kanımızca komandite ortaklardan biri tarafından yapılabileceğinden⁶⁶⁹ yetkilendirilmiş ticari vekilin şirket adına rehin ve temlik cirosu yapması, açıkça yetkilendirilmese dahi yaptığı rehin ve temlik cirosunun şirketçe kabul edilmesi⁶⁷⁰ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda rehin ve temlik cirosu şirketi bağlayacaktır.⁶⁷¹ Bu durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda rehin ve temlik cirosundan TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Tahsil cirosu senedin tahsili için temsilci atama, vekalet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2'de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

Komandit şirketlerde ortaklar kurulu kararı ya da esas sözleşme ile ticari temsilci, ticari vekil olarak atanarak ya da iradi temsil yetkisi verilerek ticari temsilci, ticari vekil olarak atanabilen komanditer ortak bu hususun ticaret siciline tescil ve ilan ile birlikte komandit şirketi temsilen ciro işlemlerini yapabilir. Ticaret siciline tescil edilmeden ya da işlem esnasında karşı tarafa işlemin komandit şirketi temsilen

⁶⁶⁷ Şener, s. 27.

⁶⁶⁸ Sayın, Ticari Vekil, s. 21; Aksi görüşte Kaya, Ticari Vekil, s. 40.

⁶⁶⁹ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 22..

⁶⁷⁰ Kabul işlemini ticari temsilci ya da komandite ortak tarafından yapılabilir.

⁶⁷¹ Cenkci/Çetinkaya, s. 28

yapıldığı bildirilmeden yapılan temlik ve rehin cirosundan TTK madde 678 gereği komanditer ortak şahsen sorumlu olacak, tahsil cirosu ise geçersiz olacaktır.

Aval Verilmesi Yönünden

Adi komandit şirketlerde ticari temsilciler TTK madde 308 ve TTK madde 223 gereği olağanüstü işlem niteliğinde olduğu için komandite ve komanditer ortakların oybirliği ile atanabileceğinden ve yine TTK madde 223 gereği kefalet ve dolayısıyla aval işlemi için oybirliği ile karar alınması gerektiğinden ticari temsilcinin atanması esnasında oybirliği ile karar alınması şartı yerine getirilmiş olacağından ticari temsilciler şirketi temsilen aval verebilir. Ancak adi komandit şirketi temsil yetkisine sahip olan komandite ortağın oybirliği olmaksızın vereceği ticari temsil yetkisi de geçerli olacağından⁶⁷² oybirliği olmaksızın atanan ticari temsilcinin yapacağı avalden de şirket sorumlu olur. Ticari temsilcinin yetkisi geri alınmasına rağmen bu durumun tescil ve ilan edilmemesi durumunda bu durum iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden, vereceği aval şirketi bağlayacaktır.

Adi komandit şirketlerde ticari vekil komandite ortaklar⁶⁷³ tarafından atanabilse de aval için yetkilendirilmesi avalin kambiyo hukukuna özgü bir tür kefalet niteliğinde olması ve bu nedenle TTK madde 223 gereği oybirliği ile karar alınmasını gerektirmesi sebebiyle ancak tüm ortakların oybirliği verilebilir.

Komanditer ortak da şirketin ortaklar kurulu kararı ya da esas sözleşme ile ticari temsilci, açıkça yetkilendirilmek şartıyla ticari vekil ya da irade temsilci olarak atanarak şirketi temsil yetkisine sahip kişi olarak şirket adına aval verebilir. Söz konusu yetkilendirme ticaret siciline ilan edilmeden ya da işlem esnasında karşı tarafa bildirilmeden komanditer ortağın şirket adına aval vermesi durumunda komandite ortak gibi sorumlu olması yerine doğrudan TTK madde 678 gereği avalden kendisi sorumlu olacaktır.

Ticari temsilcinin ve yetkilendirilmiş ticari vekilin verdiği avalin şirketin işletme konusu dışında bulunması durumunda Demirkapı avalin üçüncü kişinin

⁶⁷² Şener, s. 27.

⁶⁷³ Sayın, Ticari Vekil, s. 21; Aksi görüşte Kaya, Ticari Vekil, s. 40.

iyiniyetli olması halinde geçerli olacağı görüşündedir⁶⁷⁴

(3) Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirketlerde

(i) Genel Açıklamalar

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, sermayesinin paylara bölüdüğü ve komanditer ortakların bu payları anonim şirket payları gibi serbestçe devredebildiği, diğer yandan en az bir komandite ortağın şirketin yönetim ve temsilinden sorumlu olduğu şirketlerdir. Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket şirketin borç ve taahhütlerinden dolayı sınırsız sorumlu bir ortak (komandite) barındırması yönüyle anonim ortaklıktan, sermayenin paylar bölünmüş olması ve her türlü iktisad amaç için kurulabilmesi yönleriyle adi komandit şirketten ayrılır.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklıklarda ortaklığın yönetim ve temsilinden komandite ortak sorumlu olup, komanditer ortağın şirket temsil ve yönetim yetkisi yoktur.⁶⁷⁵ Şirketin kurulması için bir komandite ortağın bulunması yeterli olduğundan yönetim yetkisi için ayrı bir kurul oluşturulmasına gerek yoktur.⁶⁷⁶ TTK madde 570’te kolektif şirketlerde yönetici olan komandite ortakların görev ve sorumluluklarıyla ilgili anonim şirket yönetim kuruluna yapılan atfın sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklıklarda ayrı bir yönetim kurulunun varlığı şeklinde algılanmaması yalnızca komandite olan yönetici ortakların görev ve sorumluluklarına yapılmış bir atıf olarak anlaşılması gerekmektedir.⁶⁷⁷ Bu nedenle yöneticilerin görevden alınması da kolektif şirketlere ilişkin hükümler çerçevesinde mümkün olabilmektedir.⁶⁷⁸

⁶⁷⁴ Demirkapı, Aval, s. 95.

⁶⁷⁵ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 7

⁶⁷⁶ Bahçıvan, s. 107

⁶⁷⁷ İmregün, Ortaklıklar, s. 189; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, N.1625, s. 773

⁶⁷⁸ Pulaşlı, Şirketler, s.422

(ii) Organ Temsilinde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklıklarda, adi komandit ortaklıklardan farklı olarak komandite ortağın yönetici olmaması mümkün değildir.⁶⁷⁹ Bu nedenle her komandite ortak şirket adına kambiyo taahhüdünde bulunabilir. Komanditer ortağın yasa gereği temsil yetkisinin olmaması ve bu düzenlemenin emredici nitelikte olması sebebiyle aksi sözleşme ya da ortaklar tarafından alınacak bir kararla değiştirilemez.⁶⁸⁰ Bu nedenle organ temsilci olarak sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklığı temsilen kambiyo senedi düzenlenmesi yalnızca komandite ortak tarafından yapılabilir. Komanditer ortağın kambiyo senedi düzenlemesi halinde TTK madde 321’de her ne kadar o işlem için komandite ortak gibi sorumlu olacağı düzenlenmiş olsa da kambiyo senedi yönünden TTK madde 678 öncelikle uygulanarak kambiyo senedinden bizzat sorumlu olacak, şirketin herhangi bir sorumluluğu olmayacaktır.

6102 sayılı TTK’da ultra vires ilkesi ve bunun sonucu olarak konu dışı yapılan işlemler için doğrudan geçersizlik yaptırımını kaldırılmış olsa da kollektif ve komandit şirketlerde dolayısıyla TTK madde 565/1 gereği sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde TTK madde 371 benzeri bir düzenlemeye gidilmediği ve TTK madde 233 gereği komandite ortakların temsil yetkisi şirketin işletme konusuna giren konularla sınırlı olduğu için konu dışı yapılan işlemler TBK’daki yetkisiz temsil⁶⁸¹ hükümleri doğrultusunda askıda hükümsüz olacak ve şirketin onaylaması ile birlikte geçerli olabilecektir. Kambiyo senedinin sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda düzenlenmesi durumunda TBK madde 46 vd göre öncelikle uygulanması gereken TTK madde 678 gereği kambiyo

⁶⁷⁹ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 773; Pulaşlı, Şirketler, s.422 Yazar TTK madde 571/ son cümle gereği komandite ortakların sınırsız sorumlu olmalarının ancak yönetici oldukları zaman söz konusu olduğunu bu nedenle yönetici olmayan komandite ortağın olamayacağı görüşündedir.

⁶⁸⁰ Bahçıvan, s. 107

⁶⁸¹ Bahtiyar, s. 49; Karmutoğlu, s. 35; Alper, s. 115

senedinden komandit şirket değil, doğrudan düzenleyen sorumlu olacaktır.⁶⁸²

Police Kabulü Yönünden

Sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklıklarda ortaklığın yönetim ve temsilinden komandite ortak sorumlu olduğundan ve sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklıklarda, adi komandit ortaklıklardan farklı olarak komandite ortağın yönetici olmaması mümkün olmadığından⁶⁸³ her komandite ortak şirket adına police kabulü yapabilir. Komanditer ortağın yasadan kaynaklanan bir temsil yetkisi yoktur. Emredici nitelikteki bu düzenleme gereği aksi sözleşme ya da ortaklar tarafından alınacak bir kararla değiştirilemeyeceğinden⁶⁸⁴ komanditer ortağın police kabulünde bulunması halinde TTK madde 321’de her ne kadar o işlem için komandite ortak gibi sorumlu olacağı düzenlenmiş olsa da kambiyo senedi yönünden TTK madde 678 öncelikle uygulanarak kambiyo senedinden bizzat sorumlu olacak, şirketin herhangi bir sorumluluğu olmayacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin yönetim ve temsili komandite ortakların yetkisinde bulunduğu ve ciro işleminden şirketi temsil yetkisine sahip kişiler yetkili olduğu⁶⁸⁵ için şirket adına ciro işlemi komandite ortak gerçekleştirebilir. Komanditer ortağın yasa gereği temsil yetkisi olmaması sebebiyle şirketi kambiyo borcu altına sokmayan tahsil cirosu işlemi yapma yetkisi dahi yoktur. Şirketi temsil yetkisi olmadığı için şirket adına yapacağı rehin ve temlik cirosu işlemi yetkisiz temsil nedeniyle şirketi bağlamayacak, ciro işleminden bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Tahsil cirosu yapması durumunda ise yapılan tahsil cirosu geçersiz olacak, tahsil cirosu ile senedi devralan kişinin yetkili hamil olarak senedi tahsil yetkisi

⁶⁸² Aynı yönde Aksu, Aval, 41, 42. Yazar şahıs şirketlerinde TTK madde 233 gereği işletme konusu dışında yapılan işlemin askıda geçersiz olduğu ve işletme konusu dışında yapılan aval(dolayısıyla kambiyo taahhüdü)in şirketi bağlamayacağı, doğrudan TTK madde 678 gereği işlemi yapanın sorumlu olacağı görüşündedir.

⁶⁸³ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 773;Pulaşlı, Şirketler, s.422

⁶⁸⁴ Bahçıvan, s. 107

⁶⁸⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 563; Kutlu, Kambiyo, s. 64

bulunmayacaktır.

Aval Verilmesi Yönünden

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin yönetim ve temsilinde komandite ortak sorumlu olsa da TTK madde 565/1 ve TTK madde 308 gereği uygulanacak olan TTK madde 223 gereği kefalet işleminin oybirliği gerektirmesi ve avalin de kambiyo hukukuna özgü bir tür kefalet niteliğinde olması sebebiyle⁶⁸⁶ şirket adına avalli komandite ortak ancak tüm ortakların oybirliği ile yetkilendirmesi suretiyle verebilir. Aksi takdirde TTK madde 678 gereği avalden bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Temsil yetkisine sahip ortağın avalli ortaklığı temsilen verdiği senet metninden anlaşılması gerekmektedir.⁶⁸⁷ Aksi takdirde kendisi aval vermiş sayılacaktır. Komandite ortağın sermayesi paylara bölünmüş komandite ortaklık adına kambiyo senedi düzenlediğinde iki imza atması durumunda ikinci imzayı şirket kaşesi dışına attığında kendisi şirket lehine aval vermiş sayılacaktır. Komanditer ortağın yasa gereği şirketi temsil yetkisi olmaması sebebiyle şirket adına başkalarına vereceği avalden TTK madde 678 gereği bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda aval verilmesi durumunda Aksu'ya göre⁶⁸⁸ sermaye şirketlerinde avalin şirketin işletme mevzusuna girmesi, şirketin maksadının gerçekleşmesine hizmet etmesi, şirketin menfaat elde etmesi durumunda temsil yetkisi kapsamına girecek aksi durumda TTK madde 678 gereği temsilci sorumlu olacaktır. Demirkapı ise şirketin işletme konusu kapsamında yer alması durumunda avalin şirketi bağlayacağı aksi takdirde şirketin değil TTK madde 678 gereği imza sahibinin sorumlu olacağı görüşündedir.⁶⁸⁹

⁶⁸⁶ Doğanay, s. 1479; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 170; Domaniç, s. 217; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 79

⁶⁸⁷ Poroy/Tekinalp, s. 155; Aksu, Aval, s. 74

⁶⁸⁸ TTK madde 125 gereği şirketi temsile yetkili olanların sadece işletme konusuna giren işlemleri yerine getirebilecekleri, avalin şirketin işletme mevzusuna girmesi, şirketin maksadının gerçekleşmesine hizmet etmesi, şirketin menfaat elde etmesi durumunda temsil yetkisi kapsamına gireceği görüşü için bkn Aksu, Aval, s. 42

⁶⁸⁹ Demirkapı, Aval, s. 92

(iii) Atanmış Temsilcilerde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde ticari temsilci komandite ve komanditer ortakların ortak olarak alacakları karar ile atanabilir.⁶⁹⁰ TTK madde 565 ve TTK madde 308 atfı ile uygulanan TTK madde 223 gereği ticari temsilci atanması olağanüstü işlem niteliğinde olduğu için komandite ve komanditer ortakların oybirliği ile karar alması gerekir.⁶⁹¹ Şirket tarafından temsil yetkisi verilen ticari temsilciler şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleyebilirler. Ticari temsilci atanması ve görevden alınması tescil ve ilana tabi olduğundan yetkinin kaldırıldığına ilişkin kararın üçüncü kişilere karşı hüküm ifade edebilmesi için tescil ve ilan edilmesi gerekir.⁶⁹² Aksi takdirde iyiniyetli üçüncü kişilere karşı yapılan kambiyo taahhüdü şirketi bağlar.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde ticari vekil komandite ortaklar⁶⁹³ tarafından atanabilir. Ticari vekilin kambiyo taahhüdü için yetkilendirilmesi ise kanımızca komandite ortaklardan biri tarafından yapılabilir. Atanan ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu kambiyo taahhüdünün şirketçe kabul edilmesi⁶⁹⁴ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan kambiyo taahhüdü şirketi bağlayacaktır.⁶⁹⁵ Bu durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Komanditer ortak şirkete ortaklar kurulu kararı ya da esas sözleşme ile ticari temsilci, ticari vekil olarak atanarak ya da iradi temsil yetkisi verilerek şirketi temsilen ticari temsilci⁶⁹⁶, ticari vekil⁶⁹⁷ veya pazarlamacı olarak atanabilir. Komanditer ortağın şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleyememesi kuralı yalnız organ temsili için söz

⁶⁹⁰ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 11

⁶⁹¹ Kırca, Mümessil, s. 60

⁶⁹² Bahçıvan, s. 108

⁶⁹³ Sayın, Ticari Vekil, s. 21

⁶⁹⁴ Kabul işlemi ticari temsilci ya da komandite ortak tarafından yapılabilir.

⁶⁹⁵ Cenkci/Çetinkaya, s. 28

⁶⁹⁶ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 7

⁶⁹⁷ Kaya, Ticari Vekil, s. 40

konusudur. TTK m. 318/2 gereği komanditer ortak ticari temsilci olarak atanabileceğinden, ticari temsilci sıfatıyla şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleyebilir.⁶⁹⁸ Bu durumun ticaret siciline tescili gerekmekte olup tescil edilmeden ya da işlem esnasında açıkça üçüncü kişilere ortaklığı temsilen işlem yapıldığı bildirilmeden⁶⁹⁹ işlem yapılması durumunda komanditer ortak yaptığı işlemler nedeniyle üçüncü kişilere karşı komandite ortak gibi sorumlu olur. Ancak bu durumda komandite ortak gibi sorumluluk ile komandite ortak gibi temsil yetkisine sahip olma durumlarının birbirinden ayrılması gerekmekte olup, tescilsiz ve bildirimsiz bir şekilde düzenlenen kambiyo senedi TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil kapsamında kalacaktır.

Police Kabulü Yönünden

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde TTK madde 565 ve TTK madde 308 atfı ile uygulanan TTK madde 223 gereği komandite ve komanditer ortakların oybirliği atanan ticari temsilcinin yapacağı police kabulünden şirket sorumlu olacaktır. Ticari temsilci atanması ve görevden alınması tescil ve ilana tabi olduğundan⁷⁰⁰ görevden almanın tescil ve ilan edilmemesi durumunda ticari temsilcinin yapacağı police kabulünden iyiniyetli üçüncü kişilere karşı şirket sorumlu olmaya devam edecektir.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde ticari vekil komandite ortaklar⁷⁰¹ tarafından atanmasına rağmen kambiyo taahhüdü için yetkilendirilmesi kanımızca komandite ortaklardan biri tarafından yapılabileceğinden bu şekilde atanan ve yetkilendirilen ticari vekil şirketi temsilen police kabulünde bulunabilir. Atanan ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu police kabulünün şirketçe kabul edilmesi⁷⁰² ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan police kabulü şirketi bağlayacaktır. Bu durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi

⁶⁹⁸ Bahçıvan s. 107

⁶⁹⁹ Sayın, Ticari Vekil, s. 22

⁷⁰⁰ Bahçıvan, s. 108

⁷⁰¹ Sayın, Ticari Vekil, s. 21

⁷⁰² Kabul işlemi ticari temsilci ya da komandite ortak tarafından yapılabilir.

sorumlu olacaktır.

Komanditer ortağın şirket organı olarak şirketi temsil yetkisi olmamasına rağmen, TTK m. 318/2 gereği komanditer ortağa temsil yetkisi verilebileceğinden, komanditer ortak ortaklar kurulu kararı ya da esas sözleşme ile ticari temsilci⁷⁰³, ticari vekil⁷⁰⁴ olarak atanarak ya da iradi temsil yetkisi verilerek şirket adına poliçe kabulünde bulunabilir. Bu durumun ticaret siciline tescili gerekmekte olup tescil edilmeden ya da işlem esnasında açıkça üçüncü kişilere ortaklığı temsilen işlem yapıldığı bildirilmeden⁷⁰⁵ işlem yapılması durumunda komanditer ortak yaptığı işlemler nedeniyle üçüncü kişilere karşı komandite ortak gibi sorumlu olur. Ancak bu durumda komandite ortak gibi sorumluluk ile komandite ortak gibi temsil yetkisine sahip olma durumlarının birbirinden ayrılması gerekmekte olup, tescilsiz ve bildirimsiz bir şekilde düzenlenen kambiyo senedi TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil kapsamında kalacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde TTK madde 565 ve TTK madde 308 atfı ile uygulanan TTK madde 223 gereği ticari temsilci atanması olağanüstü işlem niteliğinde olduğu için komandite ve komanditer ortakların oybirliği ile gerçekleşeceğinden bu şekilde atanan ticari temsilcinin yapacağı temlik, rehin v tahsil ciroları geçerli olacaktır. Ticari temsilci atanması ve görevden alınması tescil ve ilana tabi olduğundan⁷⁰⁶ tescil ve ilan edilmemesi durumunda görevden alınsa da ticari temsilcinin yapacağı ciro işlemleri şirketi bağlayacaktır.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde ticari vekil komandite ortaklar⁷⁰⁷ tarafından atanmasına rağmen kambiyo taahhüdü için yetkilendirilmesi kanımızca komandite ortaklardan biri tarafından yapılabileceğinden bu şekilde atanan ve yetkilendirilen ticari vekil şirketi temsilen ciro yapabilir. Atanan ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu rehin

⁷⁰³ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 7

⁷⁰⁴ Kaya, Ticari Vekil, s. 40

⁷⁰⁵ Sayın, Ticari Vekil, s. 22

⁷⁰⁶ Bahçıvan, s. 108

⁷⁰⁷ Sayın, Ticari Vekil, s. 21

ve temlik cirosunun şirketçe kabul edilmesi⁷⁰⁸ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan rehin ve temlik cirosu şirketi bağlayacaktır. Bu durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda rehin ve temlik cirosundan TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Tahsil cirosu senedin tahsili için temsilci atama, vekâlet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2'de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

Komanditer ortağın şirketi şirket organı olarak temsil yetkisine sahip olmamasına rağmen, TTK m. 318/2 gereği komanditer ortağa temsil yetkisi verilebileceğinden, ortaklar kurulu kararı ya da esas sözleşme ile ticari temsilci⁷⁰⁹, ticari vekil⁷¹⁰ olarak atanarak ya da iradi temsil yetkisi verilerek şirket adına ciro işlemi yapılabilir. Bu durumun ticaret siciline tescili gerekmekte olup tescil edilmeden ya da işlem esnasında açıkça üçüncü kişilere ortaklığı temsilen işlem yapıldığı bildirilmeden⁷¹¹ ciro yapılması durumunda, komanditer ortak yaptığı işlemler nedeniyle üçüncü kişilere karşı komandite ortak gibi sorumlu olur. Ancak bu durumda komandite ortak gibi sorumluluk ile komandite ortak gibi temsil yetkisine sahip olma durumlarının birbirinden ayrılması gerektiğinden, tescilsiz ve bildirimsiz bir şekilde yapılan temlik ve rehin cirosu TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil kapsamında kalacak, komanditer ortak cirodan doğrudan kendisi sorumlu olacaktır. Tahsil cirosu ise geçerli olmadığı için senedi tahsil yetkisi vermeyecektir.

Aval Verilmesi Yönünden

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde TTK madde 565 ve TTK madde 308 atfı ile uygulanan TTK madde 223 gereği kefalet işlemi ve dolayısıyla kefalet niteliğindeki aval işlemi için oybirliği ile yetkilendirme gerekse de yine TTK madde 223 gereği ticari temsilci ataması olağanüstü işlem niteliğinde olduğu için

⁷⁰⁸ Kabul işlemini ticari temsilci ya da komandite ortak tarafından yapılabilir.

⁷⁰⁹ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 7

⁷¹⁰ Kaya, Ticari Vekil, s. 40

⁷¹¹ Sayın, Ticari Vekil, s. 22

komandite ve komanditer ortakların oybirliği ile gerekleŖeceđinden ve bu Ŗekilde atanan ticari temsilcinin aval için oybirliği ile karar alınması ve dolayısıyla yetkilendirilme Ŗartı atanma esnasında yerine getirileceğinden ticari temsilciler Ŗirket adına geçerli biçimde aval verebilirler. Ticari temsilci atanması ve gevden alınması tescil ve ilana tabi olduđundan⁷¹² tescil ve ilan edilmemesi durumunda gevden alınsa da ticari temsilcinin vereceği avalden Ŗirket sorumlu olmaya devam edecektir.

Sermayesi paylara blnmŖ komandit Ŗirketlerde ticari vekil komandite ortaklar⁷¹³ tarafından atanmasına rağmen aval için yetkilendirilmesi TTK madde 223 gereği oybirliği ile karar alınmasını gerektirdiğinden ancak tüm ortakların oybirliği ile yetkilendirmesi suretiyle Ŗirket adına aval verebilir. Atanan ticari vekilin Ŗirket adına açıkça yetkilendirilmiŖ olması, açıkça yetkilendirilmese dahi verdiği avalin Ŗirkete kabul edilmesi⁷¹⁴ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür iŖlemler yapmasının teamül halini alması durumunda verilen aval Ŗirketi bağlayacaktır. Bu durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda avalden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Komanditer ortağın Ŗirket organı olarak temsil yetkisi bulunmamasına rağmen, TTK madde 318/2 gereği komanditer ortağa temsil yetkisi verilebileceğinden, ortaklar kurulu kararı ya da esas szleŖme ile ticari temsilci ve ticari vekil⁷¹⁵ olarak atanarak ya da iradi temsil yetkisi verilerek⁷¹⁶ Ŗirket adına aval verebilir. Bu durumun ticaret siciline tescili gerekmekte olup tescil edilmeden ya da iŖlem esnasında açıkça üçüncü kiŖilere ortaklığı temsilen iŖlem yapıldığı bildirilmeden⁷¹⁷ iŖlem yapılması durumunda komanditer ortak yaptığı iŖlemler nedeniyle üçüncü kiŖilere karŖı komandite ortak gibi sorumlu olur. Ancak bu durumda komandite ortak gibi sorumluluk ile komandite ortak gibi temsil yetkisine sahip olma durumlarının birbirinden ayrılması gerekmekte ve tescilsiz ve bildirimsiz bir Ŗekilde yapılan aval TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil kapsamında kalmaktadır.

Ticari temsilcinin ve yetkilendirilmiŖ ticari vekilin verdiği avalin Ŗirketin iŖletme konusu dıŖında bulunması durumunda Demirkapı avalin üçüncü kiŖisinin

⁷¹² Baıvan, s. 108

⁷¹³ Sayın, Ticari Vekil, s. 21

⁷¹⁴ Kabul iŖlemini ticari temsilci ya da komandite ortak tarafından yapılabilir.

⁷¹⁵ Kaya, Ticari Vekil, s. 40

⁷¹⁶ Aval için yetkilendirmenin oybirliği ile yapılması gerekir.

⁷¹⁷ Sayın, Ticari Vekil, s. 22

iyiniyetli olması durumunda geçerli olacağı görüşündedir.⁷¹⁸

(4) Limited Şirketlerde

(i) Genel Açıklamalar

Limited şirket bir veya daha fazla gerçek ya da tüzel kişi tarafından kurulan, ortakların şirket borçlarından değil yalnızca şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye tutarından sorumlu oldukları ortaklıklardır. Limited ortaklığın zorunlu organları genel kurul ve müdürlerdir.

Limited ortaklığın yönetim ve temsil organı TTK madde 623'e göre müdürler olup, müdürlerin TTK madde 576/1-d gereği esas sözleşmede yer alması zorunludur. Ancak esas sözleşmedeki belirlemeden sonra müdürlerin atanması genel kurul tarafından olağan yeter sayılarla yapılabilir.⁷¹⁹ Müdürlerin ortaklar ya da üçüncü kişiler arasından seçilmesi mümkündür ancak üçüncü kişiler arasından yapılacak seçimde mutlaka bir ortağın da müdür olarak seçilmesi gerekir. Müdürlerin limited şirkette ağır bir sorumluluğa sahip olması sebebiyle mutlaka tam ehliyetli olması gerekir.⁷²⁰ Limited şirket müdürlerinin temsil yetkilerinin kapsamına, sınırlandırılmasına, imza şekline ve bunların tescil ve ilanına ilişkin konularda anonim ortaklara atıf yapılmıştır. Bu çerçevede müdürler şirketin amacına ve işletme konusuna giren her türlü işlemi şirket adına ve şirket unvanıyla yapabilirler.⁷²¹

(ii) Organ Temsilinde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Limited şirketi temsilen bir kambiyo senedi düzenlenmesi durumunda keşideci olarak limited şirket adı ve unvanı altına imza atmaya yetkili olanlar müdürlerdir. Limited şirketlerde şirket adına kambiyo senedi düzenleme yetkisi müdürlere ait

⁷¹⁸ Demirkapı, Aval, s. 95.

⁷¹⁹ Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 743

⁷²⁰ Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 744

⁷²¹ Pulaşlı, Şirketler, s. 2130; Biçer, s. 65

olduğundan, müdürler haricinde herhangi bir kişi, kişiler ya da organın şirket adına kambiyo senedi düzenlemesi durumunda yetkisiz temsil ortaya çıkar.⁷²² Limited şirketlerde temsilde TTK madde 629 ve TTK madde 371 gereği çift imza kuralı cari olduğundan⁷²³, şirket müdürleri tarafından şirket adına düzenlenecek kambiyo senetlerinin şirketi bağlayabilmesi için en az iki müdürün imzası gerekmektedir. Tek müdürün imzası durumunda kambiyo senedinin geçersizliği değil⁷²⁴, TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil kurumu oluşacaktır.⁷²⁵ Ancak TTK madde 370 gereği şirket sözleşmesi ile tek müdürün yetkili kılınması ya da tek kişi limited ortaklıklarda şirket müdürünün tek kişiden oluşması durumunda tek imza da limited şirketi bağlayacaktır.

Limited şirketin tüzel kişilik kazanması için ticaret siciline tescili gerektiğinden TTK madde 585'te düzenlenen kurucu işlemin yapılması ile şirketin tüzel kişilik kazanması için ticaret siciline tescile kadar geçen süre içerisinde şirket adına kurucular tarafından kambiyo taahhüdünde bulunulması halinde kambiyo taahhüdünün şirketi bağlayabilmesi için taahhüdün şirket adına yapıldığının karşı tarafa açıkça bildirilmesi ve şirketin tescilinden itibaren üç ay içerisinde şirket tarafından taahhütlerin kabul edilmesi gerekmekte olup aksi takdirde kambiyo taahhüdünde bulunanlar şahsen sorumlu olurlar. (TTK madde 588/4)

6102 sayılı TTK ultra vires kuralını kaldırdığı için şirketin işletme konusu dışında üçüncü kişilerle yapılan işlemlerde üçüncü kişinin işlemi şirketin konusu dışında bulunduğunu bildiği ya da durumdan bilebilecek durumda olduğu ispat edilmesi⁷²⁶ haricinde şirketi bağlar. Limited şirketlerde anonim şirketlerden farklı olarak şirketin işletme konusu da sicilin olumlu etkisinden yararlananlar arasında TTK madde 587/1-c'de sayılmıştır. Ancak bu sayıma rağmen TTK madde 371/2 hükmü limited şirketlerde de cari kabul edilerek işletme konusu dışında yapılan işlemlerde şirketi bağlayacaktır.⁷²⁷ Şirketin konusu dışındaki bir işlemle ilgili düzenlenen kambiyo senetleri de kural olarak şirketi bağlayacaktır. İşletme konusu dışında kambiyo senedi düzenlenmesi şahsi def'i olduğu için şirkete başvuran kişinin ilk

⁷²² İsmail Özgün Karaahmetoğlu, **Limited Şirketin Temsili**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014, s.207.

⁷²³ Karaahmetoğlu, s.146

⁷²⁴ Yargıtay 11. HD, 16.02.1990, E680, K.973 sayılı kararında çift imzanın geçerli olduğu durumda tek imza ile yapılması durumunda çekin geçersiz olacağına ilişkin karar vermiştir. Naklen Eriş, s. 2211

⁷²⁵ Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 369; Karaahmetoğlu, s.212

⁷²⁶ Karaahmetoğlu, s. 210; Bahtiyar, s. 438; Topçuoğlu, Konu Dışı İşlem, s. 72

⁷²⁷ Görgülü, s. 33; Alışkan, s. 213; Karmutoğlu, s. 52

devralan ya da sonraki hamil olması durumunda farklı sonuçlar doğacaktır. İlk devralanın kambiyo senedinin hangi işlem için verildiğini dolayısıyla işlemin şirketin işletme konusu içerisinde kalıp kalmadığını bilmesi sebebiyle şahsi defî niteliğinde olan işletme konusu dışında kambiyo senedi düzenlenmesi hususunu şirket doğrudan ileri sürebilir. Kambiyo senetlerinin temel ilişkiden soyutluğu kuralı gereği sonraki devralanlara karşı kambiyo senedinin şirketin işletme konusu dışında düzenlendiğini ve bile bile borçlunun zararına hareket ettiklerini ispatlanması durumunda işletme konusu dışında düzenlendiği ileriye sürülebilir.⁷²⁸

Limited şirkette şirket müdürünün temsil yetkisi ancak birlikte temsil ve şube işleri için temsil durumuna ilişkin sınırlandırılabilir. Bu iki durum haricinde yapılacak olan sınırlandırmalar ticaret siciline tescil ve ilan edilemez, edilse dahi hüküm ifade etmez.⁷²⁹ Bu nedenle limited şirket müdürünün miktar yönünden yetkisine ilişkin yapılacak sınırlandırmalar her nasılsa ticaret siciline tescil ve ilan edilse ve bu miktarın aşılması şeklinde kambiyo senedi düzenlense dahi hükümsüz olan sınırlandırma sebebiyle⁷³⁰ şirket lehtar, ciranta ya da hamilin bu hususu bildikleri(müspet vukufu) ispatlanıncaya kadar kambiyo senedinin tamamından sorumlu olacaktır.⁷³¹

Police Kabulü Yönünden

Limited şirketlerde şirketi temsil yetkisi şirket müdürüne ait olduğu için limited şirket adına police kabulü işlemi yapma yetkisi de şirket müdürüne aittir. Limited şirketin temsilinde anonim şirketlerde olduğu gibi çift imza kuralı cari olduğu⁷³² için

⁷²⁸ Şener, s. 182. Yazar bu durumun kambiyo hukuku kurallarına göre çözülmesi çözüleceği, kambiyo taahhüdünün ticari işletmenin amacı dışında düzenlendiğinin ancak senedi ilk alan alacaklıya karşı ileri sürülebileceğini, senedi ilk alacaklıdan devralanlara karşı bu durumun ileri sürülmesinin ise ancak senedi iktisap ederken işletme sahibinin zararına hareket etmeleri durumunda mümkün olacağı görüşündedir. Farklı görüşte Feyzi Necmettin Fezyioğlu, **Ticari Mümessiller ve Diğer Ticari Vekiller**, Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s. 416. Yazar Üçüncü işinin iyiniyetli olması durumunda işletme sahibini bağlayacağı görüşündedir.

⁷²⁹ Y 11 HD, 3015/3184, T. 29.06.1982, “geçersiz olan sınırlandırmalar şirket tarafından her nasılsa tescil ve ilan edilmiş olsa bile hüsnüniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi mümkün değildir” Naklen Biçer, s. 49

⁷³⁰ Biçer, s. 49

⁷³¹ Karaahmetoğlu, s.211

⁷³² Karaahmetoğlu, s.146

poliçe kabulünün kaşe üzerine⁷³³ çift imza ile yapılması gerekir. Ancak TTK madde 370 gereği şirket sözleşmesi ile tek müdürün yetkili kılınması ya da tek kişi limited ortaklıklarda şirket müdürünün tek kişiden oluşması durumunda tek imza ile de poliçe kabulü yapılabilecektir.

Limited şirketlerde şirketin işletme konusu dışında düzenlenmiş ve kabule sunulmuş poliçenin kabulü durumunda şirketin konusu dışındaki bir işlemle ilgili yapılsa da TTK madde 371/2 hükmü limited şirketlerde de cari kabul edileceğinden ve işletme konusu dışında yapılan işlemler şirketi bağlayacağından⁷³⁴ şirketin konusu dışındaki bir işlemle ilgili düzenlenen poliçenin kabulü de kural olarak şirketi bağlayacaktır. Ancak şirket karşı tarafın işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını bildiğini ispatlamak suretiyle⁷³⁵ işlemle bağlı olmaktan kurtulabileceğinden, şirket durumu bilenlere karşı bile bile şirketin zararına hareket etmeleri durumunu defî olarak ileri sürebilecek ve sorumluluktan kurtulacaktır.

Limited şirkette şirket müdürünün temsil yetkisi ancak birlikte temsil ve şube işleri için temsil şeklinde sınırlandırılabilir olduğundan buna aykırı olarak miktar yönünden yetkisine ilişkin yapılacak sınırlandırmalar her nasılsa ticaret siciline tescil ve ilan edilse ve bu miktarın aşılması şeklinde poliçe kabulü yapılsa dahi hükümsüz olan sınırlandırma sebebiyle müspet vukufları ispatlanıncaya kadar⁷³⁶ şirket poliçenin tamamından sorumlu olacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Limited şirketlerde şirketi temsil yetkisi şirket müdürüne ait olduğu için limited şirket adına ciro yetkisi de şirket müdürüne aittir. Limited şirketin temsilinde de anonim şirketlerde olduğu gibi çift imza kuralı cari olduğu⁷³⁷ için cironun da çift imza ile yapılması gerekir. Limited şirket adı ve unvanı altına imza atma yetkili olanlar müdürler olduğu için müdürler haricindeki kişi, kişiler ya da organların şirket adına

⁷³³ Poliçenin şirket tarafından kabulünde poliçe kabulümüzdür ibaresini barındıran şirket kaşesinin basılması yeterli olmayıp, şirket temsilcisi tarafından ayrıca imzalanması gerekir. Y TD, E 1962/3718, K 1963/3559, T 30.09.1963; Naklen Doğanay, s. 1473

⁷³⁴ Görgülü, s. 33; Alışkan, s. 213

⁷³⁵ Karaahmetoğlu, s.210

⁷³⁶ Karaahmetoğlu, s.211.

⁷³⁷ Karaahmetoğlu, s.146

temlik ve rehin cirosunda bulunması durumunda yetkisiz temsil söz konusu olacaktır. Tahsil cirosu ise geçersiz olacak ancak niteliği gereği hamile senedi tahsil yetkisi vermeyecektir. Ancak tek kişilik limited ortaklıklarda ve esas sözleşmede tek imzanın temsil için yetkili olacağının düzenlenmesi durumunda tek müdürün imzası ile yapılan ciro şirketi bağlayacaktır.

Limited şirketlerde şirketin işletme konusu dışında ciro yapılması durumunda şirketin konusu dışındaki bir işlemle ilgili yapılsa da ciro kural olarak şirketi bağlayacak, şirketin karşı tarafın işletme konusu dışında kaldığını bildiğini ispatlamak suretiyle işlemle bağlı olmaktan kurtulabilecektir. İşletme konusu dışında yapılan temlik ya da rehin cirosu şahsi defî olduğu için ciro edilene doğrudan, sonrakilere ise şirketin işletme konusu dışında düzenlendiğini ve bile bile şirketin zararına hareket ettiklerinin ispatlanması durumunda ileriye sürebilir. Tahsil cirosu ise senedin tahsili için vekil hamil atama, temsil yetkisi verme niteliğinde olduğundan şirket adına tahsil cirosu yapılması, dolayısıyla tahsil yetkisi verilmesinin işletme konusu dışında olması söz konusu olmayacaktır.

Limited şirkette şirket müdürünün temsil yetkisi ancak birlikte temsil ve şube işleri için temsil durumuna ilişkin sınırlandırılabilirliğinden bu iki durum haricinde yapılacak olan sınırlandırmalar ticaret siciline tescil ve ilan edilemeyecek, edilse dahi hüküm ifade etmeyecek⁷³⁸, bu sınırlandırmalara aykırı şekilde yapılan ciro işlemleri şirketi bağlayacaktır. Temsil yetkisi yönünden yalnızca tahsil cirosu ya da rehin cirosu yapabilmesi şeklinde bir sınırlama yapılması durumunda yetkiyi aşar şekilde temlik ya da rehin cirosu yapılırsa ya da miktar aşılsa, geçersiz sınırlama üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden hükümsüz olan sınırlandırma sebebiyle karşı tarafın müspet vukufu ispatlanıncaya kadar⁷³⁹ şirket cirodan sorumlu olacaktır. Temlik cirosu yönünden yapılan sınırlandırmaya rağmen rehin ya da tahsil cirosu, rehin cirosu yönünden yapılan sınırlandırmaya rağmen tahsil cirosu yapılması durumunda geçersiz sınırlandırma kuralına gitmeden, çoğun içinde az da olacağı kuralı gereği ciro geçerli sayılmalıdır.

⁷³⁸ Y 11 HD, 3015/3184, T. 29.06.1982, “ geçersiz olan sınırlandırmalar şirket tarafından her nasılsa tescil ve ilan edilmiş olsa bile hüsnüniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülmesi mümkün değildir” Naklen Biçer, s. 49

⁷³⁹ Karaahmetoğlu, s.211.

Aval Verilmesi Yönünden

Limited şirketlerde şirketi temsil yetkisi şirket müdürüne ait olduğu için limited şirket adına aval verme yetkisi de şirket müdürüne aittir. Limited şirket müdürünün aveli ortaklığı temsilen verdiğinin senet metninden anlaşılması gerekmektedir.⁷⁴⁰ Aksi takdirde kendisi aval vermiş sayılacaktır. Şirket müdürlerinin birden fazla olması durumunda temsil yetkisini çift imza ile kullanmaları gerektiğinden⁷⁴¹ aveli de çift imza ile vermeleri gerekir. Limited şirket müdürünün tek kişi olması ya da şirket sözleşmesi ile temsil konusunda tek imza kuralı getirilmesi durumunda limited şirket müdürünün tek imza ile aval vermesi de mümkündür. Şirket müdürünün şirketi temsilen kambiyo senedi düzenlediğinde iki imza atması ve ikinci imzayı şirket kaşesinin dışına atması durumunda kendisi şirket lehine aval vermiş sayılacaktır.⁷⁴²

Limited şirketlerde birlikte temsili yetkisinin kabul edilmesi durumunda buna aykırı olarak aval verildiğinde aval işleminden yetkisiz temsil gereği şirket değil temsilci sorumlu olacaktır.⁷⁴³ Limited şirketlerde birlikte temsil ve merkez ve şube işlemleri ile temsil dışında yapılacak olan diğer temsil yetkisi sınırlamaları tescil ve ilan edilmiş olsa dahi üçüncü kişilerin iyi niyetini ortadan kaldırmayacağından temsil yetkisi yönünden miktar, yalnızca bonolarda aval, yalnızca bono keşidesi işlemleri gibi sınırlama yapılması durumunda yetkiyi aşar şekilde aval verilse dahi geçersiz sınırlama üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden⁷⁴⁴ avalden şirket sorumlu olacaktır. Ancak limited şirketin hamilin müsbet vukufunu(sınırlandırmayı bilmesine rağmen hareket ettiği) ispatlayarak sorumluluktan kurtulması mümkündür.

Şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda aval verilmesi durumunda Aksu'ya göre⁷⁴⁵ sermaye şirketlerinde avalin şirketin işletme mevzusuna girmesi, şirketin maksadının gerçekleşmesine hizmet etmesi, şirketin menfaat elde etmesi durumunda temsil yetkisi kapsamına girecek aksi durumda TTK madde 678 gereği

⁷⁴⁰ Poroy/Tekinalp, s. 155; Aksu, Aval, s. 74

⁷⁴¹ Karaahmetoğlu, s.146

⁷⁴² Y 12. HD, E 2016/8239, K 2016/25201 (UYAP)

⁷⁴³ Aksu, Aval, s. 74

⁷⁴⁴ Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, s. 218

⁷⁴⁵ TTK madde 125 gereği şirketi temsile yetkili olanların sadece işletme konusuna giren işlemleri yerine getirebilecekleri, avalin şirketin işletme mevzusuna girmesi, şirketin maksadının gerçekleşmesine hizmet etmesi, şirketin menfaat elde etmesi durumunda temsil yetkisi kapsamına gireceği görüşü için bkn Aksu, Aval, s. 42

temsilci sorumlu olacaktır. Demirkapı ise şirketin işletme konusu kapsamında yer alması durumunda avalin şirketi bağlayacağı aksi takdirde şirketin değil TTK madde 678 gereği imza sahibinin sorumlu olacağı görüşündedir.⁷⁴⁶ Yargıtay ise 6762 sayılı kanun döneminde dahi kefaleti⁷⁴⁷ ve avali⁷⁴⁸ mutad işlemi olarak kabul ederek geçerli saymıştır.

(iii) Atanmış Temsilcilerde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Limited şirketlerde ticari temsilci anonim ortaklıklardan farklı olarak genel kurul tarafından seçilebilir.⁷⁴⁹ Ancak şirket sözleşmesinde müdürlerin de atayabileceği konusunda düzenleme varsa müdürler de ticari temsilci atayabilir.⁷⁵⁰ Müdür veya müdürlerin çoğunluğu ticari temsilciyi her zaman görevden uzaklaştırabilir.⁷⁵¹ Bu durumun üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için ticaret siciline tescili gerekmektedir.⁷⁵² Ticari mümessiller şirket adına kambiyo senedi düzenleyebilir. Genel kurul kararı olmaksızın şirket müdürlerinin dış ilişkide geçerli şekilde ticari temsilci atanması durumunda⁷⁵³ iyiniyetli üçüncü kişilere karşı düzenlenen kambiyo senetleri şirketi bağlayacaktır. Limited şirkette müdürlere ticari temsilci atama yetkisinin verilmesi durumunda tek müdür varsa onun tarafından, birden fazla müdür varsa oyçokluğu ile ticari temsilci atanabilir. Bu usule uymadan atanan ticari temsilcinin iyiniyetli üçüncü kişilerle yapacağı işlemler geçerli olduğundan⁷⁵⁴ kambiyo taahhüdü şirketi bağlayacaktır.

Limited şirkette ticari temsilcinin temsil yetkisi ancak birlikte temsil ve şube

⁷⁴⁶ Demirkapı, Aval, s. 92

⁷⁴⁷ Y 11 HD, E 1979/392, K 1979/981, T. 01.03.1979 Naklen Doğanay, Cilt 1, s. 481

⁷⁴⁸ Y 11 HD, E 2206, K 5413, T 14.05.2004, Naklen Aksu, Aval, s. 46

⁷⁴⁹ Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 748, Pulaşlı, Şirketler, s.2139; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 679; Biçer, s. 82; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 13

⁷⁵⁰ Pulaşlı, Şirketler, s.2139; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 63; Şener, s. 31; Biçer, s. 82; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 13; y 12 HD, E 2014/30331, K 2015/425 (UYAP)

⁷⁵¹ Pulaşlı bu durumun ancak müdür niteliğine sahip olmayan ticari temsilciler açısından cari olacağı, müdür yetkilerinde de sahip olan ticari temsilciyi görevden alma yetkilerinin olmadığı kanaatinde. Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 13

⁷⁵² Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 750

⁷⁵³ Şener, s. 33; Kırca, Mümessil, s. 61

⁷⁵⁴ Şener, s. 34

işleri ile temsil durumuna ilişkin sınırlandırılabilir. Bu iki durum haricinde yapılacak olan sınırlandırmalar ticaret siciline tescil ve ilan edilemez, edilse dahi hüküm ifade etmez. Bu nedenle ticari temsilcinin miktar yönünden yetkisine ilişkin yapılacak sınırlandırmalar her nasılsa ticaret siciline tescil ve ilan edilse ve bu miktarın aşılması şeklinde kambiyo senedi düzenlense dahi hükümsüz olan sınırlandırma sebebiyle⁷⁵⁵ şirket lehtar ya da hamilin müspet vukufu ispatlanıncaya kadar⁷⁵⁶ kambiyo senedinin tamamından sorumlu olacaktır.

Ticari mümessil şirketin işletme konusu dışında kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda iyiniyetli üçüncü kişiler açısından işlem şirketi bağlar.⁷⁵⁷ Ancak TTK madde 687 gereği işletme konusu dışında kambiyo senedinin düzenlenmesi hususu şahsi defî olarak⁷⁵⁸ senedi ticari temsilciden alan hamil ve senedi bu durumu bilerek şirketin zararına devralan kişilere karşı ileri sürülebilir.⁷⁵⁹

Limited şirketlerde ticari vekil şirket sözleşmesiyle ya da sözleşmede yetkilendirme varsa şirket müdürü tarafından⁷⁶⁰, bu durumların ikisi de yoksa ancak şirket genel kurulu tarafından atanabilir.⁷⁶¹ Atanmış ticari vekilin kambiyo senedi için yetkilendirilmesi ise kanımızca şirket müdürü tarafından yapılabilir.⁷⁶² Limited şirketlerde atanan ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu kambiyo taahhüdünün şirketçe kabul edilmesi ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan kambiyo taahhüdü şirketi bağlayacaktır.⁷⁶³ Limited şirketlerde kambiyo senedinin şirketçe kabulü-onaylanması şirket müdürü ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

⁷⁵⁵ Biçer, s. 85

⁷⁵⁶ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 20

⁷⁵⁷ Karaahmetoğlu, s.293.

⁷⁵⁸ Şener, s. 182

⁷⁵⁹ Ticari temsilcinin işletme konusu dışında yapacağı işlemlerin de kural olarak şirketi bağlayacağı görüşü için Sevilay Uzunallı, **Anonim Şirkette İşletme Konusu**, Adalet Yayınevi, Ankara 2013, s. 110

⁷⁶⁰ Sayın, Ticari Vekil, s. 25; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 20

⁷⁶¹ Kaya, Ticari Vekil, s. 42; Sayın, Ticari Vekil, s. 24; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 20

⁷⁶² Ticari vekilin atanması ile yetkilendirilmesi farklı hususlar olup, genel kurul tarafından atansa dahi şirket müdürünün şirket adına kambiyo taahhüdü yetkisi bulunduğu için kendi sahip olduğu yetki için bir başkasını da görevlendirebilmelidir.

⁷⁶³ Cenkeci/Çetinkaya, s. 28

Police Kabulü Yönünden

Limited şirketlerde genel kurul tarafından, şirket sözleşmesinde müdürlerin de atayabileceği şeklinde düzenleme varsa müdürler tarafından atanan⁷⁶⁴ ticari temsilciler şirket adına police kabulünde bulunabilirler. Genel kurul kararı olmaksızın şirket müdürlerince ticari temsilci atanması durumunda⁷⁶⁵ iyiniyetli üçüncü kişilere karşı yapılan police kabulü şirketi bağlayacaktır. Limited şirkette müdürlere ticari temsilci atama yetkisinin verilmesi durumunda tek müdür varsa onun tarafından, birden fazla müdür varsa oy çokluğu ile ticari temsilci atanması gerekmekte⁷⁶⁶ ise de bu usule uymadan atanan ticari temsilcinin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı yapacağı police kabulü de şirketi bağlayacaktır.

Ticari mümessil şirketin işletme konusu dışında düzenlenmiş poliçenin kabulünde bulunması durumunda iyiniyetli üçüncü kişiler açısından işlem şirketi bağlar. Ancak şirket karşı tarafın işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını ispatlamak suretiyle işlemle bağlı olmaktan kurtulabilecektir. Ancak bu husus TTK madde 687 gereği şahsi defî olarak⁷⁶⁷ durumu bilen kişilere karşı ileri sürülebilir.

Limited şirketlerde şirket sözleşmesiyle ya da esas sözleşmede yetkilendirme varsa şirket müdürü tarafından⁷⁶⁸, bu durumların ikisi de yoksa şirket genel kurulu tarafından atanan ticari vekil⁷⁶⁹, atayan merci tarafından, atayan merci yetkilendirme yapmamışsa kanımızca şirket müdürü tarafından kambiyo işlemleri için yetkilendirilebileceğinden⁷⁷⁰ bu surette yetkilendirilen ticari vekil şirket adına police kabulünde bulunabilir. Limited şirketlerde atanan ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu police kabulünün şirketçe kabul edilmesi⁷⁷¹ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan police kabulü şirketi

⁷⁶⁴ Pulaşlı, Şirketler, s.2139; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 63; Şener, s. 31

⁷⁶⁵ Şener, s. 33

⁷⁶⁶ Şener, s. 34

⁷⁶⁷ Şener, s. 182

⁷⁶⁸ Sayın, Ticari Vekil, s. 25

⁷⁶⁹ Kaya, Ticari Vekil, s. 42; Sayın, Ticari Vekil, s. 24

⁷⁷⁰ Ticari vekilin atanması ile yetkilendirilmesi farklı hususlar olup, genel kurul tarafından atansa dahi şirket müdürününü şirket adına kambiyo taahhüdü yetkisi bulunduğu için kendi sahip olduğu yetki için bir başkasını da görevlendirebilmelidir.

⁷⁷¹ Limited şirketlerde kambiyo senedinin şirketçe kabulü-onaylanması şirket müdürü ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

bağlayacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda yapılan poliçe kabulünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Limited şirketlerde şirket sözleşmesinde müdürlerin de atayabileceği şeklinde düzenleme varsa müdürler tarafından atanan⁷⁷² yoksa genel kurulca (TTK madde 631) atanan ticari temsilciler şirket adına temlik, rehin ve tahsil cirosu yapabilirler. Limited şirkette müdürlere ticari temsilci atama yetkisinin verilmesi durumunda tek müdür varsa onun tarafından, birden fazla müdür varsa oyçokluğu ile ticari temsilci atanması gerektiğinden bu usule uyulmadan atanan ancak ilan edilen ticari temsilcinin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı yapacağı ciro şirketi bağlayacaktır.⁷⁷³ Ticari temsilcinin şirketin işletme konusu dışında bir işlem için temlik ve rehin cirosu yapması durumunda iyiniyetli üçüncü kişiler açısından ciro şirketi bağlar. Ancak şirket karşı tarafın işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını ispatlamak suretiyle işlemle bağlı olmaktan kurtulabilecektir. Ancak bu husus TTK madde 687 gereği şahsi defî olarak⁷⁷⁴ senedi ticari temsilciden alan ciro edilen ve senedin bu durumunu bilerek şirketin zararına devralan kişilere karşı ileri sürülebilir. Tahsil cirosu ise senedin tahsili için vekil hamil atama, temsil yetkisi verme niteliğinde olduğundan bu durumun işletme konusu dışında olması söz konusu olmayacaktır.

Limited şirketlerde şirket sözleşmesiyle ya da esas sözleşmede yetkilendirme varsa şirket müdürü tarafından⁷⁷⁵, aksi takdirde şirket genel kurulu tarafından atanan ticari vekil⁷⁷⁶ atayan merci tarafından, atayan merci yetkilendirme yapmamışsa kanımızca şirket müdürü tarafından kambiyo işlemleri için yetkilendirilebileceğinden⁷⁷⁷ yetkilendirilmiş ticari vekilin şirket adına rehin ve temlik cirosu yapması, açıkça yetkilendirilmese dahi yaptığı rehin ve temlik cirosunun

⁷⁷² Pulaşlı, Şirketler, s.2139; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 63; Şener, s. 31

⁷⁷³ Şener, s. 34

⁷⁷⁴ Şener, s. 182

⁷⁷⁵ Sayın, Ticari Vekil, s. 25

⁷⁷⁶ Kaya, Ticari Vekil, s. 42; Sayın, Ticari Vekil, s. 24

⁷⁷⁷ Ticari vekilin atanması ile yetkilendirilmesi farklı hususlar olup, genel kurul tarafından atansa dahi şirket müdürünün şirket adına kambiyo taahhüdü yetkisi bulunduğu için kendi sahip olduğu yetki için bir başkasını da görevlendirebilmelidir.

şirketçe kabul edilmesi⁷⁷⁸ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda rehin ve temlik cirosu şirketi bağlayacaktır. Tahsil cirosunun senedin tahsili için temsilci atama, vekâlet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2’de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

Aval Verilmesi Yönünden

Limited şirketlerde genel kurul tarafından, şirket sözleşmesinde müdürlerin de atayabileceği şeklinde düzenleme varsa müdürler tarafından atanan⁷⁷⁹ ticari temsilciler şirket adına aval verebilirler. Genel kurul kararı olmaksızın şirket müdürlerinin ticari temsilci ataması durumunda⁷⁸⁰ iyiniyetli üçüncü kişilere karşı verilen aval şirketi bağlayacaktır.

Limited şirketlerde şirket sözleşmesiyle ya da esas sözleşmede yetkilendirme varsa şirket müdürü tarafından⁷⁸¹, bu durumların ikisi de yoksa şirket genel kurulu tarafından atanan ticari vekilin⁷⁸², atayan merci tarafından, atayan merci yetkilendirme yapmamışsa kanımızca şirket müdürü tarafından kambiyo işlemleri için yetkilendirilebileceğinden⁷⁸³ şirket adına aval de verebilir. Limited şirketlerde atanan ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi verdiği avalin şirketçe kabul edilmesi⁷⁸⁴ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda verilen aval şirketi bağlayacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda yapılan avalden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Ticari temsilcinin ve yetkilendirilmiş ticari vekilin verdiği avalin şirketin işletme konusu dışında bulunması durumunda Demirkapı avalin üçüncü kişinin

⁷⁷⁸ Kabul işlemi şirket müdürü ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

⁷⁷⁹ Pulaşlı, Şirketler, s.2139; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s. 63; Şener, s. 31

⁷⁸⁰ Şener, s. 33

⁷⁸¹ Sayın, Ticari Vekil, s. 25

⁷⁸² Kaya, Ticari Vekil, s. 42; Sayın, Ticari Vekil, s. 24

⁷⁸³ Ticari vekilin atanması ile yetkilendirilmesi farklı hususlar olup, genel kurul tarafından atansa dahi şirket müdürünün şirket adına kambiyo taahhüdü yetkisi bulunduğu için kendi sahip olduğu yetki için bir başkasını da görevlendirebilmelidir.

⁷⁸⁴ Limited şirketlerde avalin şirketçe kabulü-onaylanması şirket müdürü ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

iyiniyetli olması durumunda geçerli olacağı görüşündedir.⁷⁸⁵

(5) Anonim Şirketlerde

(i) Genel Açıklamalar

Anonim şirket TTK madde 329'a göre sermayesi belirli ve paylara bölünmüş ortakların şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye payları kadar yalnızca şirkete karşı sorumlu olduğu şirkettir. Anonim şirketlerde şirket borçlarından yalnızca şirket malvarlığı kadar sorumlu olup, ortakların alacaklılara karşı herhangi bir sorumluluğu yoktur⁷⁸⁶. Anonim şirketin bulunması zaruri organı olan yönetim kurulu şirketin yönetim ve temsilinden sorumludur. Tüzel kişilerde organların temsil yetkisi kanun ve statü hükümlerine göre tespit edilmektedir.⁷⁸⁷ TTK madde 365 anonim şirketin yönetim kurulu tarafından temsil edileceğini, TTK madde 371 ise yönetim kurulunun söz konusu temsil yetkisini yönetim kurulu tek bir kişiden oluşmuyorsa çift imza ile kullanılabilmesini düzenlemiştir. Temsil yetkisinin kullanılmasından kastedilen şirketin imzasının atılmasıdır. TTK madde 372/1 şirketin temsilinin şirket unvanı altına imza atılmak suretiyle yapılacağını düzenlemektedir. Anonim ortaklığın ticaret unvanı yani kaşesinin altına imzaya yetkili kişilerin attığı imza anonim ortaklığın imzasını oluşturur.⁷⁸⁸ Yönetim kurulu üyelerinin aynı anda imzası şart olmayıp, farklı zamanlarda imza atmaları da mümkündür.⁷⁸⁹ TTK madde 370 esas sözleşme ile aksine düzenleme yapılabilmesine imkân tanımaktadır. Buna göre esas sözleşmede tek yönetim kurulu üyesinin imzası, tüm yönetim kurulu üyelerinin imzası, yönetim kurulu başkanı ile bir veya birkaç üyenin imzası gibi değişik şartlar konulabilir.⁷⁹⁰ Tek imzanın anonim ortaklığı bağlayabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması

⁷⁸⁵ Demirkapı, Aval, s. 95.

⁷⁸⁶ Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 293

⁷⁸⁷ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 402

⁷⁸⁸ Ünal Tekinalp, **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Tek Kişi Ortaklığı, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme** (Tekinalp, Sermaye) Değiştirilmiş ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015 s.256

⁷⁸⁹ Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 368

⁷⁹⁰ İsmail Kırca / Feyzan Hayal Şehirli Çelik/Çağlar Manavgat, **Anonim Şirketler Hukuku Cilt 1**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013, s. 624; Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 368; Uzunallı, s. 107

yeterli olmayıp ayrıca yönetim kurulu kararıyla münferit imza yetkisinin devredilmesi gerekir.⁷⁹¹

Yönetim kurulunun temsil yetkisini devredebilmesine kanun cevaz vermiş olup, TTK madde 370/2 gereği yönetim kurulunun temsil yetkisini bir ya da birden fazla murahhas üye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebileceğini ancak bu halde en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olmasını şart koşmuştur. Yönetimin devredilmesinden farklı olarak temsil yetkisini devralan kişi aynı zamanda “*murahhas*” sıfatını da almaktadır.⁷⁹² Müdür olarak atanacak kişilerin reşit ve ayırt etme gücüne sahip olması gerekir.⁷⁹³ Müdür ile şirket arasındaki sözleşme genel olarak hizmet sözleşmesi niteliği ağır basan sözleşmedir. Temsil yetkisinin devri bir anlamda yönetim yetkisinin de kısmen veya tamamen devri anlamına gelmekte olduğundan bunun için esas sözleşmede bir hüküm bulunması ve bir iç yönerge bağlamında devrin gerçekleştirilmesi gerekir.⁷⁹⁴ Yetki devri için TTK madde 390 maddesine uygun bir karar alınmalıdır. Temsil yetkisinin yönetim kurulu üyesi olmayan üçüncü kişiye devrinde yetkiyi devralanlarda organ sıfatını kazanırlar ve bu nedenle yönetim kurulu ile aynı sorumluluk rejimine tabi tutulurlar.⁷⁹⁵

(ii) Organ Temsilinde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Anonim ortaklıklarda yönetim kurulu üyeleri şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleyebilirler.⁷⁹⁶ TTK madde 371 gereği yönetim kurulunun tek kişiden oluşmuyorsa kambiyo taahhüdünün çift imza ile verilmesi gerekir. Anonim şirketlerde yönetim kurulundan başka kişi, kişiler, organ, organlar tarafından kambiyo senedi düzenlenmesi durumunda yetkisiz temsil söz konusu olur.⁷⁹⁷ TTK madde 354/1-f gereği ticaret sicilinde ilan edilecek esas sözleşme hükümleri üçüncü kişiler hakkında

⁷⁹¹ Tekinalp, Sermaye, s. 257

⁷⁹² Tekinalp, Sermaye, s. 256; Uzunallı, İşletme Konusu, s. 109

⁷⁹³ Poroy/ Tekinalp/Çamoğlu, Ortaklıklar, N.624a, s. 448

⁷⁹⁴ Tekinalp, Sermaye, s.257; Aynı yönde Bahtiyar, s. 231.

⁷⁹⁵ Kırca/ Şehirali Çelik/ Manavgat, s. 629

⁷⁹⁶ Bozkurt, Şirketler, s. 405

⁷⁹⁷ Y 12 HD, E 2016/22966, K 2017/14858 (UYAP)

da sonuç doğuracağından örneğin esas sözleşmede tüm yönetim kurulu üyelerinin imzasının şart koşulduğu ve 3 üyeli bir yönetim kuruluna sahip şirkette iki yönetim kurulu üyesi tarafından imzalanmış bir kambiyo senedi şirketi bağlamaz.⁷⁹⁸ Bu durumda kambiyo senedinin geçersizliği değil⁷⁹⁹, TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil kurumu oluşacaktır.⁸⁰⁰ Senette şirket kaşesi üzerine imza atılması durumunda kaşenin teşhis edilebilmesi gerekmekte olup, aksi takdirde imza dolayısıyla kişi doğrudan senetten sorumlu olur.⁸⁰¹

Temsil yetkisine sahip olan kimselerin anonim ortaklığın amacına ve şirketin konusuna giren tüm konularda işlem yapabilmesi kuraldır. Temsilcilerin temsil yetkisi dış ilişkide sınırlanamaz ve sınırlamaya ilişkin düzenlemeler üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.⁸⁰² Ancak kanunda bunun istisnası olarak birlikte temsil ve temsil yetkisinin merkez veya şube işlemleri ile sınırlanması durumu düzenlenmiştir. Bu iki halde tescil ve ilan edilen sınırlandırmalar üçüncü kişilere karşı ileri sürülebileceğinden (TTK madde 371/3) kambiyo taahhüdünün de bu sınırlandırmalara uygun şekilde düzenlenmesi gerekir.⁸⁰³ TTK’da düzenlenen bu iki husus dışında anonim şirkette esas sözleşme veya genel kurul kararı ile temsil yetkisi sınırlaması yapılmışsa ve üçüncü kişiler temsil yetkisinin sınırlandırıldığına ilişkin konuda kesin bilgi sahibi ise sınırlamalar kendilerine karşı ileri sürülebilir.⁸⁰⁴ Geçerli sınırlamalar arasında olmayan miktar yönünden yetkiye ilişkin yapılacak sınırlandırmanın mevcudiyeti durumunda bu miktarın aşılması şeklinde kambiyo senedi düzenlense dahi hükümsüz olan sınırlandırma sebebiyle şirket kambiyo senedinin tamamından sorumlu olacaktır.

6102 sayılı TTK ultra vires kuralını kaldırdığı için temsil yetkisine sahip olanların ortaklığın amacı ve işletme konusu dışında işlem yapmaları durumunda

⁷⁹⁸ Y HGK, E 2013/12-1355/ 2014/994 K, 03.12.2014 “*Davacı borçlu çeki imzaladığına ve şirketi temsil de yetkili olan altı kişinin çeki imzalamasının gerektiği düşünüldüğünde... TTK 590 hükmü uyrınca çekten bizzat sorumlu olacağından*” Naklen Eriş, s. 299

⁷⁹⁹ Yargıtay 11. HD, 16.02.1990, E680, K.973 sayılı kararında çift imzanın geçerli olduğu durumda tek imza ile ciro yapılması durumunda çekin geçersiz olacağına ilişkin karar vermiştir. (Eriş, C.1, s. 2211)

⁸⁰⁰ Şener, Ortaklıklar, 2012, s. 369; Karaahmetoğlu, s.212; Farklı görüşte Murat Gürel, **Ticaret Sicilinin Üçüncü Kişilere Etkisi Bağlamında Kambiyo Senetlerinde Yetkisiz Temsile İlişkin Bazı Sorunlar**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 31, Sayı 1, Mart 2015, (www.jurix.com.tr) s. 239, 240. Yazar tacir ile işlem yapan kişilerin ticaret siciline bakmalarının kendilerinden bekleneceğini, sicilde tek başına hareket etme yetkisi yoksa yetkisiz temsilcinin kambiyo senedinin karşı tarafına karşı bu kayıtlara dayanabileceği görüşündedir.

⁸⁰¹ L. Yılmaz, Def’iler, s. 409

⁸⁰² Tekinalp, Sermaye, s.258; Bahtiyar, s. 233; Karmutoğlu, s. 50

⁸⁰³ Y 12 HD, E 2016/25640, K 2017/16436 (UYAP)

⁸⁰⁴ Tekinalp, Sermaye, s.258

anonim şirket kural olarak işlemle bağlanacaktır. Yönetim kurulunun temsil yetkisi işletme konusu bakımından dış ilişkide sınırsız düzenlenmiştir. Bu bağlamda ticaret sicilinde şirketin işletme konusunun ilan edilmiş olması dahi üçüncü kişilere karşı konu dışı işlem savunmasının ileri sürülmesine imkân tanımamaktadır.⁸⁰⁵ Şirket karşı tarafın işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını⁸⁰⁶ bildiğini ispatlamak suretiyle işlemle bağlı olmaktan kurtulacaktır.⁸⁰⁷ Şirketin işletme konusu dışındaki bir işlemle ilgili düzenlenen kambiyo senetleri de kural olarak şirketi bağlayacaktır. Ancak şirket karşı tarafın işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını bildiğini ispatlamak suretiyle kambiyo senediyle bağlı olmaktan kurtulabilecektir. Bu noktada şirkete başvuran kişinin ilk devralan ile sonraki devralan olması arasında farklılık doğmaktadır. Şahsi defî niteliğinde olan işletme konusu dışında kambiyo senedinin düzenlenmesi hususu lehdara karşı doğrudan ileri sürülebilirken sonraki devralanlara karşı ancak senedi devralırken bile bile şirketin zararına hareket etmeleri durumunda ileri sürülebilir.⁸⁰⁸

Yönetim kurulu üyesinin genel kuruldan izin almadan şirket adına, kendisinin lehdar olduğu kambiyo senedi düzenlemesi halinde TTK madde 395'te belirtilen şirketle işlem yapma yasağı gereği şirket kambiyo senedinin şirket yönünden batıl olduğunu ileri sürebilir.

Murahhaslara yetki devri durumunda murahhaslar da şirketi temsilen kambiyo senedi düzenleyebilirler. Murahhaslara yetki devri durumunda da çift imza kuralı caridir.⁸⁰⁹ Çift imza kuralının cari olması sebebiyle tek imza ile kambiyo senedin düzenlenmesi durumunda yetkisiz temsil söz konusu olur. Murahhaslar bakımından da işletme konusu dışında yapılan işlemler TTK madde 371 gereği karşı tarafın durumu bilmesi haricinde şirketi bağlayacaktır. Murahhasların şirketin işletme konusu dışında kambiyo senedi düzenlemesi durumu da şahsi defî olarak durumu bilenlere karşı ileri sürülmeli aksi takdirde şirket kambiyo senedinden sorumlu kabul edilmelidir.

⁸⁰⁵ Mehmet Özdamar, **6552 Sayılı Kanun İle TTK'da Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Anonim Şirketin Temsili**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt XVIII, Sayı 3-4, 2014, s.143(http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/18_3-4_8.pdf) ; Bahtiyar, s. 233; Karmutoğlu, s. 45

⁸⁰⁶ Şirketin sorumluluktan kurtulmasını sağlayan husus işlemin ultra vires olması değil temsilcinin temsil yetkisini aşması olduğuna ilişkin bkn Karmutoğlu, s. 43, 44, 45

⁸⁰⁷ Alışkan, s. 212; Görgülü, s. 32; Karmutoğlu, s. 44; Topçuoğlu, Konu Dışı İşlem, s. 72; Ayrıntılı açıklamalar için bkn Alper, ss 152-170

⁸⁰⁸ Şener, s. 182

⁸⁰⁹ Kırca/Şehairali Çelik/Manavgat, s. 626

Anonim şirketlerde fiil ehliyeti için ticaret siciline tescil gerektiğinden⁸¹⁰, ticaret siciline tescilden sonra kambiyo taahhüdünde bulunulabilir. TTK madde 335'te düzenlenen kurucu işlemin yapılması ile şirketin tüzel kişilik kazanması için ticaret siciline tescile kadar geçen süre içerisinde şirket adına kurucular tarafından kambiyo taahhüdünde bulunulması halinde kambiyo taahhüdünün şirketi bağlayabilmesi için taahhüdün şirket adına yapıldığının karşı tarafa açıkça bildirilmesi ve şirketin tescilinden itibaren üç ay içerisinde şirket tarafından taahhütlerin kabul edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde kambiyo taahhüdünde bulunanlar şahsen sorumlu olurlar. (TTK madde 355)

Police Kabulü Yönünden

Anonim şirketlerde şirketi yönetim ve temsil yetkisine yönetim kurulu sahip olduğu için şirket adına police kabul işlemi de yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilebilir. Anonim şirketlerde aksine bir düzenleme esas sözleşmede belirtilmemişse yönetim kurulu üyelerinin çift imza ile temsil yetkisini kullanmaları gerektiğinden police kabul işlemi de çift imza ile yapmaları gerekmektedir. Esas sözleşmede şirketin temsili ile ilgili farklı bir kural benimsenmişse bu kurala riayet edilerek police kabulünün yapılması gerekir.

Anonim şirketlerde şirket yönetim kurulu üyelerinin temsil yetkisi ancak birlikte temsil ve merkez ya da şube işlemleri ile temsil yönünden sınırlandırılabilir. Tescil ve ilan edilmiş olmak şartıyla bu sınırlamalara uyulmaksızın yapılan police kabulü şirketi bağlamayacaktır. Bu sınırlamalar dışında miktar yönünden yapılacak olan sınırlandırmalar üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyecek örneğin miktarın aşılması suretiyle police kabul işlemi yapılsa dahi şirket police kabulünden sorumlu olacaktır.

Anonim şirketlerde şirketin işletme konusu dışında kalan bir konu için police kabulünde bulunulması durumunda kabul kural olarak şirketi bağlayacaktır. Ancak şirket karşı tarafın işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını bildiğini ispatlamak suretiyle işlemle bağlı olmaktan kurtulabilecektir. Şahsi defî niteliğinde

⁸¹⁰ Öztan, Kıymetli Evrak, 2018, s. 73

olan⁸¹¹ bu hususu lehtara doğrudan, senedi sonradan devralanlara karşı durumu bilmeleri ve bile bile şirketin zararına hareket etmeleri durumunda defî olarak şirketçe ileri sürülebilecek ve şirket kabulün sorumluluğundan kurtulacaktır.

Anonim şirketin fiil ehliyetini kazanabilmesi için ticaret siciline tescili gerektiğinden ticaret siciline tescilden önce kurucuların şirket adına poliçe kabul işlemi yapması durumunda bu durumu açıkça şirket adına yapıldığını karşı tarafa bildirmeleri ve şirketin tescilinden itibaren üç ay içerisinde poliçe kabul işleminin onaylanması gerekmektedir.

Yönetim kurulunun temsil yetkisini murahhas sıfatı verilen kendi üyeleri ya da üçüncü kişilere devretmesi durumunda murahhaslar şirket yönetim kurulu gibi organ olarak şirket adına poliçe kabul işlemi yapabileceklerdir. Murahhasların temsil yetkisi kullanımında da öncelikle çift imza kuralı cari olacağından poliçe kabulünü de çift imza ile yapmaları gerekecektir.

Ciro İşlemleri Yönünden

Anonim şirketlerde şirketi yönetim ve temsil yetkisine yönetim kurulu sahip olduğu için şirket adına ciro işlemi şirketi temsil yetkisine sahip olması sebebiyle⁸¹² yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilebilir. Anonim şirketlerde aksine bir düzenleme esas sözleşmede belirtilmemişse yönetim kurulu üyelerinin çift imza ile temsil yetkisini kullanmaları gerektiğinden ciro işlemini de çift imza ile yapmaları gerekmektedir. Esas sözleşmede şirketin temsili ile ilgili farklı bir kural benimsenmişse bu kural çerçevesinde cironun gerçekleştirilmesi gerekir. Bu şartlara aykırı yapılan temlik ve rehin cirosu şirketi bağlamayacak, ciro edenler temlik ve rehin cirosundan kendisi bizzat sorumlu olacak, tahsil cirosu ise geçersiz olacağından senedi devralanın yetkili hamil olarak senedi tahsil yetkisi bulunmayacaktır.

Anonim şirketlerde şirket yönetim kurulu üyelerinin temsil yetkisi ancak birlikte temsil ve merkez ya da şube işlemleri ile temsil yönünden sınırlandırılabilir olduğundan tescil ve ilan edilmiş olmak şartıyla bu sınırlamalara uyulmaksızın yapılan ciro işlemi şirketi bağlamayacaktır. Temlik, rehin ya da tahsil

⁸¹¹ Şener, s. 182

⁸¹² Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 563; Kutlu, Kambiyo, s. 64

cirosu işlemleri yönünden yapılacak sınırlandırmalar bu sınırlamalar dışında kalacağından üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyecek, tahsil cirosu yapma yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin temlik ya da rehin cirosu yapması durumunda ciro işleminden şirket sorumlu olacaktır. Ancak temlik cirosu yapma yetkisi yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin rehin ya da tahsil, rehin cirosu yapmak yetkisi yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin tahsil cirosu yapması durumunda bu işlem geçersiz sınırlandırma kuralın devreye girmeksizin çoğun içinde az da olacağı sebebiyle geçerli olacaktır.

Anonim şirketlerde şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda rehin ve temlik cirosu yapılması durumunda cirolar kural olarak şirketi bağlayacaktır. Ancak şirket karşı tarafın işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını ispatlamak suretiyle işlemle bağlı olmaktan kurtulabileceğinden şahsi defî niteliğinde olan işletme konusu dışında yapılan temlik ya da rehin cirosu ciro edilene doğrudan, sonrakilere ise şirketin işletme konusu dışında bir konuda yapıldığı ve bile bile borçlunun zararına hareket ettiklerinin ispatlanması durumunda ileriye sürebilir. Tahsil cirosu ise senedin tahsili için vekil hamil atama, temsil yetkisi verme niteliğinde olduğundan şirket adına tahsil cirosu yapılması, tahsil yetkisi verilmesinin işletme konusu dışında olması söz konusu olmayacaktır.

Anonim şirketin fiil ehliyetini kazanabilmesi için ticaret siciline tescili gerektiğinden ticaret siciline tescilden önce kurucuların şirketi temsilen ciro işlemi yapması durumunda bu durumu açıkça şirket adına yapıldığını karşı tarafa bildirmeleri ve şirketin tescilinden itibaren üç ay içerisinde ciro işleminin onaylanması gerekmektedir. Aksi takdirde temlik ve rehin cirolarından ciro işlemi yapan ortak şahsen sorumlu olacak, tahsil cirosunda ise devralan yetkili hamil olmadığı için senedi tahsil yetkisi olmayacaktır.

Yönetim kurulunun temsil yetkisini murahhas sıfatı verilen kendi üyeleri ya da üçüncü kişilere devretmesi durumunda murahhaslar şirket yönetim kurulu gibi organ olarak şirket adına ciro işlemi yapabileceklerdir. Murahhasların temsil yetkisi kullanımında da öncelikle çift imza kuralı cari olacağından tek başlarına yapacakları temlik ve rehin cirosundan murahhaslar kendileri sorumlu olacak, tahsil cirosu ise devralan yetkili hamil olmadığı için senedi tahsil yetkisi vermeyecektir.

Aval Verilmesi Yönünden

Anonim şirketlerde şirketi yönetim ve temsil yetkisine yönetim kurulu sahip olduğu için şirket adına aval verilmesi yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilebilir. Anonim şirketlerde aksine bir düzenleme esas sözleşmede belirtilmemişse yönetim kurulu üyelerinin çift imza ile temsil yetkisini kullanmaları gerektiğinden avali de çift imza ile yapmaları gerekmektedir. Esas sözleşmede şirketin temsili ile ilgili farklı bir kural benimsenmişse avalinde belirtilen şekilde yapılması gerekir. Temsil yetkisine sahip üyenin avali ortaklığı temsilen verdiğinin senet metninden anlaşılması gerekmektedir.⁸¹³ Aksi takdirde kendisi aval vermiş sayılacaktır. Kambiyo senedi düzenlenirken çift imza atıldığında imzanın kaşenin dışına atılması durumunda temsilci kendi adına aval vermiş sayılacaktır.⁸¹⁴

Anonim şirketlerde şirket yönetim kurulu üyelerinin temsil yetkisi ancak birlikte temsil ve merkez ya da şube işlemleri ile temsil yönünden sınırlandırılabilir. Tescil ve ilan edilmiş olmak şartıyla bu sınırlamalara uyulmaksızın verilen aval şirketi bağlamayacaktır. Miktar, yalnızca poliçe, yalnızca bono işlemleri yönünden yetki verilmesi şeklinde yapılan sınırlandırmalar bu sınırlamalar dışında kalacağından üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyecek, bu sınırlamalara uyulmaksızın verilen aval şirketi bağlayacaktır. Anonim şirketin fiil ehliyetini kazanabilmesi için ticaret siciline tescili gerektiğinden ticaret siciline tescilden önce kurucuların şirket adına aval vermesi durumunda avalin açıkça şirket adına verildiğini karşı tarafa bildirmeleri ve şirketin tescilinden itibaren üç ay içerisinde avalin onaylanması gerekmektedir. Aksi takdirde aval veren ortak TTK madde 678 gereği avalden şahsen sorumlu olacaktır.

Yönetim kurulunun temsil yetkisini murahhas sıfatı verilen kendi üyeleri ya da üçüncü kişilere devretmesi durumunda murahhaslar şirket yönetim kurulu gibi organ olarak şirket adına aval verebileceklerdir. Murahhasların temsil yetkisi kullanımında da öncelikle çift imza kuralı cari olacağından tek başlarına aval vermeleri durumunda murahhaslar TTK madde 678 gereği avalden bizzat sorumlu olacaktır.

⁸¹³ Poroy/Tekinalp, s. 155; Aksu, Aval, s. 74

⁸¹⁴ YHGK, 12/480-598, T 05.10.2011, “ bononun ön yüzüne atılan her iki imzanın da keşideci şirket kaşesi üzerine davacı borçlu Y.G. tarafından atıldığı, bu hususun davacı vekilince kabul edildiği dikkate alındığında, ikinci imzanın aval şerhi olmadığı belirgindir...” Naklen Günay, s. 63

Şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda aval verilmesi durumunda Aksu'ya göre⁸¹⁵ sermaye şirketlerinde avalin şirketin işletme mevzusuna girmesi, şirketin maksadının gerçekleşmesine hizmet etmesi, şirketin menfaat elde etmesi durumunda temsil yetkisi kapsamına girecek aksi durumda TTK madde 678 gereği temsilci sorumlu olacaktır.⁸¹⁶ Demirkapı ise şirketin işletme konusu kapsamında yer alması durumunda avalin şirketi bağlayacağı aksi takdirde şirketin değil TTK madde 678 gereği imza sahibinin avalden sorumlu olacağı görüşündedir.⁸¹⁷ Yargıtay ise 6762 sayılı kanun döneminde dahi kefaleti⁸¹⁸ ve avalu⁸¹⁹ şirket için mutad işlemi olarak kabul ederek geçerli saymıştır.

(iii) Atanmış Temsilcilerde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Anonim ortaklığın yönetimi ve dış ilişkide temsili yönetim kurulunun görevi olmakla birlikte yönetim kurulu anonim ortaklığın ticari işlerinin yürütülmesi için ticari temsilci atayabilir.⁸²⁰ Yönetim kurulunun bu yetkisinin münhasır olup olmadığı konusu tartışmalıdır. Ancak ticari temsilcinin ticaret siciline tescilinin gerekmesi ve tescilin TTK madde 373/1 yönetim kurulu kararı ile yapılabilmesi sebebiyle her halükarda yönetim kurulu kararı gerekecektir.⁸²¹ Bu yetki yönetim kurulunun devredilemez yetkileri arasındadır. Dolayısıyla yönetim kurulu yönetim ve temsil yetkisini murahhaslara devretse dahi bu devir ticari temsilci atama yetkisinin devrini

⁸¹⁵ TTK madde 125 gereği şirketi temsile yetkili olanların sadece işletme konusuna giren işlemleri yerine getirebilecekleri, avalin şirketin işletme mevzusuna girmesi, şirketin maksadının gerçekleşmesine hizmet etmesi, şirketin menfaat elde etmesi durumunda temsil yetkisi kapsamına gireceği görüşü için bkn Aksu, Aval, s. 42

⁸¹⁶ Karmutoğlu ise şirketin amacı ve işletme konusuna girdiği sürece şirketin kefil (dolayısıyla aval) olabileceği, aksi takdirde üçüncü kişi kötü niyetli ise işlemin şirketi bağlamayacağı görüşündedir.

⁸¹⁷ Demirkapı, Aval, s. 92

⁸¹⁸ Y 11 HD, E 1979/392, K 1979/981, T. 01.03.1979 Naklen Doğanay, Cilt 1, s. 481

⁸¹⁹ Y 11 HD, E 2206, K 5413, T 14.05.2004, Naklen Aksu, Aval, s. 46

⁸²⁰ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s.679; Şener, s. 30; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 11; Kırca, Mümessil, s. 60

⁸²¹ Şener, s. 31; Veliye Yanlı, **Anonim Şirketlerde İmza Yetkilileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından mı Atanabilir**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. Ersin Çamoğluna Armağan, Cilt 71, Sayı 2, İstanbul 2013, s. 447 (<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/97845>); Atama yetkisinin devredilebilmesinin gerektiği yönünde Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat, s. 630-631; Özdamar, s. 150; Yetkinin sadece yönetim kuruluna ait olduğu yönünde Güntin, s. 17

kapsamaz.⁸²² Yönetim kurulu tarafından atanan ticari temsilci anonim şirketi temsilen kambiyo taahhüdünde bulunmaya yetkilidir.⁸²³ Dış ilişkide ticari temsilci ataması yapılmış ancak bu atama geçerli bir yönetim kurulu kararına dayanmıyorsa, usulüne uygun şekilde verilmiş ancak yönetim kurulu kararına dayanmayan ticari temsil yetkisi şirketi bağlayacağından⁸²⁴ buna dayanılarak düzenlenen kambiyo senedi de şirketi bağlayacaktır. Ticari temsilcinin yetkisi ancak birlikte temsil ile merkez ve şube işleri ile temsil yönünden sınırlandırılabilir olduğundan bunlara aykırı sınırlandırmalar tescil ve ilan edilse dahi iyiniyetli üçüncü kişilere ileri sürülemez.⁸²⁵ Bu sınırlamalara aykırı biçimde ticari temsilcinin yapacağı kambiyo taahhüdü şirketi bağlar.⁸²⁶

Ticari temsilci iyiniyetli üçüncü kişilere işletme konusu dışında bir sebeple kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda Yargıtay TBK madde 548 gereği ticari temsilcinin işletmenin amacına giren tüm konularda yetki sahibi olması ve ticari senetlerin nitelikleri gereği ticari işletmenin işletme konusu dışında düzenlenip düzenlenmediğinin tespitinin zor olması sebebiyle iyiniyetli üçüncü kişiler yönünden işletmeyi bağlayacağına karar vermiştir.⁸²⁷ Ancak Yargıtay'ın işletme konusu dışında olduğunun bilinmemesi sebebiyle şirketi bağlayacağına ilişkin gerekçesi yerinde olmayıp, burada TTK madde 687 gereği işletme konusu dışında kambiyo senedinin düzenlenmesi hususu şahsi defî olarak⁸²⁸ senedi ticari temsilciden alan hamil ve senedi bu durumu bilerek şirketin zararına devralan kişilere karşı ileri sürülebilir.⁸²⁹

Anonim şirketlerde ticari vekil de yönetim kurulu tarafından atanabilir.(TTK madde 368) Yönetim kurulu bu yetkisini ticari temsilciden farklı olarak ticaret siciline tescilinin gerekmemesi sebebiyle devredebilir.⁸³⁰ Ticari vekilin kambiyo taahhüdü için yetkilendirilmesi kendisini atayan mercinin kambiyo taahhüdü yapma yetkisine sahip olması durumunda merci tarafından yapılabilir.⁸³¹ Anonim şirketlerde atanan ticari

⁸²² Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 12

⁸²³ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 12

⁸²⁴ Şener, s. 31

⁸²⁵ Esra Cenkcı, **Ticari Temsilcinin Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması Sorunsalı**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt XXXIV, Sayı 2, Yıl 2018, s. 97(www.jurix.com.tr)

⁸²⁶ L. Yılmaz, Defîler, s. 409

⁸²⁷ HGK, 30/01/1980, 1979/12-1692 Esas, 1980/170 Karar www.kazanci.com.tr

⁸²⁸ Şener, s. 182; Güntin, s.40

⁸²⁹ Ticari temsilcinin işletme konusu dışında yapacağı işlemlerin de kural olarak şirketi bağlayacağı görüşü için Uzunallı, İşletme Konusu, s. 110

⁸³⁰ Yanlı, s. 447; Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat, s. 630-631; Özdamar, s. 150; Kaya, Ticari Vekil, s. 23; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 20

⁸³¹ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 24. Yazar TBK madde 551/2(Metinde TTK madde 551/2 şeklinde yer alsaydı da bununla TBK madde 551/2'nin kastedildiği düşünülmektedir) deki işlemler için

vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu kambiyo taahhüdünün şirketçe kabul edilmesi⁸³² ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan kambiyo taahhüdü şirketi bağlayacaktır.⁸³³ Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Police Kabulü Yönünden

Anonim ortaklığın ticari temsilci yönetim kurulu tarafından atanabileceğinden⁸³⁴ yönetim kurulu tarafından atanan ticari temsilci şirket adına poliçe kabulü işlemi yapabilecektir. Bu yetkinin münhasır olup olmadığı yönünden doktrinde tartışma olsa da tescil için yönetim kurulu kararı gerektiğinden atama için mutlaka yönetim kurulunun kararı gerekecektir.⁸³⁵ Yönetim kurulu kararına dayanmadan yapılan ancak tescil ve ilan edilen ticari temsilcinin ticari temsil yetkisi şirketi bağlayacağından⁸³⁶ bu şekilde atanan ticari temsilcinin yapacağı poliçe kabulü de şirketi bağlayacaktır. Ticari temsilcinin işletme konusu dışında bir sebeple düzenlenmiş poliçeyi kabul etmesi durumunda TTK madde 687 gereği işletme konusu dışında poliçe kabulü hususu şahsi defî olarak⁸³⁷ senedi ticari temsilciden alan lehtara ve senedi bu durumu bilerek şirketin zararına devralmaları durumunda ciranta ve hamillere karşı ileri sürülebilir.⁸³⁸

Anonim şirketlerde ticari vekil de yönetim kurulu tarafından doğrudan (TTK madde 368) ya da yetkisinin başkalarına devredilmesi durumunda bu merciler tarafından atanabilecektir.⁸³⁹ Ticari vekilin kambiyo işlemleri ve dolayısıyla poliçe

yetkilendirmede ayırım yapmaksızın yönetim kurulu tarafından yetkilendirme yapılabileceği görüşündedir.

⁸³² Anonim şirketlerde kambiyo senedinin şirketçe kabulü ve bu surette onaylanması şirket sözleşmesindeki belirlemeye göre belirleme yoksa çift imza ile yönetim kurulu üyelerince ya da atanmışlarsa murahhas üyelerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir

⁸³³ Cenkci/Çetinkaya, s. 28

⁸³⁴ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s.679; Şener, s. 30; Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 11

⁸³⁵ Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, B, 1, b, (5), (ii), Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

⁸³⁶ Şener, s. 31

⁸³⁷ Şener, s. 182

⁸³⁸ Ticari temsilcinin işletme konusu dışında yapacağı işlemlerin de kural olarak şirketi bağlayacağı görüşü için Uzunallı, İşletme Konusu, s. 110

⁸³⁹ Yanlı, s. 447; Kırca/Şehirli Çelik/Manavgat, s. 630-631; Özdamar, s. 150; Kaya, Ticari Vekil, s. 23

kabulü için yetkilendirilmesi ise kendisini atayan mercinin işlemi yapma yetkisine sahip olması durumunda atayan merci tarafından⁸⁴⁰ aksi takdirde yönetim kurulu tarafından yapılabilir. Ticari vekilin şirketçe açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi yaptığı poliçe kabulünün şirketçe kabul edilmesi ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan poliçe kabulü şirketi bağlayacaktır.⁸⁴¹ Anonim şirketlerde kambiyo senedinin ve dolayısıyla poliçe kabulünün şirketçe onaylanması şirket sözleşmesindeki belirlemeye göre belirleme yoksa çift imza ile yönetim kurulu üyelerince ya da atanmışlarsa murahhas üyelerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda yapılan poliçe kabulünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Anonim ortaklığın ticari temsilci yönetim kurulu tarafından atanabileceğinden⁸⁴² yönetim kurulu tarafından atanan ticari temsilci şirket adına temlik, rehin ve tahsil cirosu işlemlerini geçerli biçimde yapabilecektir. Bu yetkinin münhasır olup olmadığı yönünden doktrinde tartışma olsa da tescil için yönetim kurulu kararı gerektiğinden atama için mutlaka yönetim kurulunun kararı gerekecektir.⁸⁴³ Yönetim kurulu kararına dayanmadan yapılan ancak tescil ve ilan edilen ticari temsilcinin ticari temsil yetkisi şirketi bağlayacağından⁸⁴⁴ ticari temsilcinin yapacağı cirolar da şirketi bağlayacaktır. Ticari temsilcinin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı işletme konusu dışında bir sebeple rehin ve temlik cirosunda bulunması durumunda TTK madde 687 gereği işletme konusu dışında kambiyo senedinin düzenlenmesi hususu şahsi defî olarak⁸⁴⁵ senedi ticari temsilciden devralan kişilere doğrudan, diğer devralanlara ise senedi bu durumu bilerek şirketin zararına devralan durumunda ileri

⁸⁴⁰ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 24. Yazar TBK madde 551/2(Metinde TTK madde 551/2 şeklinde yer olsa da bununla TBK madde 551/2'nin kastedildiği düşünülmektedir) deki işlemler için yetkilendirmede ayırım yapmaksızın yönetim kurulu tarafından yetkilendirme yapılabileceği görüşündedir.

⁸⁴¹ Cenki/Çetinkaya, s. 28

⁸⁴² Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s.679; Şener, s. 30

⁸⁴³ Ayrıntılı açıklama için bkn İkinci bölüm, II, B, 1, b, (5), (ii), Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

⁸⁴⁴ Şener, s. 31

⁸⁴⁵ Şener, s. 182

sürülebilir.⁸⁴⁶ Tahsil cirosu ise senedin tahsili için vekil hamil atama, temsil yetkisi verme niteliğinde olduğundan şirket adına tahsil cirosu yapılması, tahsil yetkisi vermenin işletme konusu dışında olması söz konusu olmayacaktır.

Anonim şirketlerde ticari vekil yönetim kurulu tarafından doğrudan (TTK madde 368) ya da başkalarına yetki devredilmesi durumunda bu merciler tarafından atanabilecektir.⁸⁴⁷ Ticari vekilin kambiyo işlemleri ve dolayısıyla ciro için yetkilendirilmesi ise kendisini atayan mercinin kambiyo taahhüdü verme yetkisine sahip olması durumunda atayan merci tarafından aksi takdirde yönetim kurulu tarafından verilebilir. Yetkilendirilmiş ticari vekilin şirket adına rehin ve temlik cirosu yapması, açıkça yetkilendirilmese dahi yaptığı rehin ve temlik cirosunun şirketçe kabul edilmesi⁸⁴⁸ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda rehin ve temlik cirosu şirketi bağlayacaktır. Bu durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda rehin ve temlik cirosundan TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Tahsil cirosunun senedin tahsili için temsilci atama, vekâlet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2'de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

Aval Verilmesi Yönünden

Anonim ortaklıkta ticari temsilci yönetim kurulu tarafından atanabileceğinden⁸⁴⁹ yönetim kurulu tarafından atanan ticari temsilci şirket adına aval verebilir. Yönetim kurulu kararına dayanmadan atanan ancak tescil ve ilan edilen ticari temsilcinin ticari temsil yetkisi şirketi bağlayacağından⁸⁵⁰ ilan edilen ticari temsilcinin vereceği aval de şirketi bağlayacaktır.

Anonim şirketlerde yönetim kurulu tarafından doğrudan (TTK madde 368) ya da başkalarına yetki devredilmesi durumunda bu merciler tarafından atanan⁸⁵¹ ticari

⁸⁴⁶ Ticari temsilcinin işletme konusu dışında yapacağı işlemlerin de kural olarak şirketi bağlayacağı görüşü için Uzunallı, İşletme Konusu, s. 110

⁸⁴⁷ Yanlı, s. 447; Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat, s. 630-631; Özdamar, s. 150; Kaya, Ticari Vekil, s. 23

⁸⁴⁸ Onaylama işlemi yönetim kurulu üyelerince ya da atanmışlarsa Murahhas üyelerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

⁸⁴⁹ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya s.679; Şener, s. 30

⁸⁵⁰ Şener, s. 31

⁸⁵¹ Yanlı, s. 447; Kırca/Şehirali Çelik/Manavgat, s. 630-631; Özdamar, s. 150; Kaya, Ticari Vekil, s. 23

vekil kambiyo işlemleri⁸⁵² ya da aval için yetkilendirilmesi durumunda şirket adına aval verebilir. Ticari vekilin aval için yetkilendirilmesi ise kendisini atayan mercinin kambiyo taahhüdü yapma yetkisine sahip olması durumunda atayan merci tarafından⁸⁵³ aksi takdirde yönetim kurulu tarafından yapılabilir. Ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi verdiği avalin şirketçe kabul edilmesi⁸⁵⁴ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemleri yapmasının teamül halini alması durumunda aval şirketi bağlayacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda verilen avalden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Ticari temsilcinin ve yetkilendirilmiş ticari vekilin verdiği avalin şirketin işletme konusu dışında bulunması durumunda Demirkapı üçüncü kişinin iyiniyetli olması durumunda avalin geçerli olacağı görüşündedir.⁸⁵⁵

(6) Kooperatiflerde

(i) Genel Açıklamalar

Kooperatifler ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek ve geçimlerine ait ihtiyaçlarını karşılamak üzere gerçek kişilerle belirli sayıda tüzel kişilerin oluşturduğu, ortak sayısı ve sermayenin değişken olduğu tüzel kişiliğe sahip topluluklardır. Kooperatifler hukukumuzda 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu ve bu kanunun 98. Maddesi gereği kanunda hüküm olmayan hallerde TTK'nın anonim şirketlere ait hükümlerinin uygulanması suretiyle düzenlenmiştir. Kooperatiflerin organları genel kurul ve yönetim kuruludur. Kooperatiflerin temsil yetkisi KoopK madde 55 gereği yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulu üyeleri ilk genel kurul toplantısına kadar ana sözleşme ile belirlenebilirken, bu toplantıdan sonra genel

⁸⁵² Kambiyo senetleri için yetkilendirmenin çoğun içinde az da olacağı kuralı gereği avali de kapsayacağı yönünde Demirkapı, Aval, s. 93

⁸⁵³ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 24.

⁸⁵⁴ Anonim şirketlerde avalin şirketçe onaylanması şirket sözleşmesindeki belirlemeye göre belirleme yoksa çift imza ile yönetim kurulu üyelerince ya da atanmışlarsa murahhas üyelerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

⁸⁵⁵ Demirkapı, Aval, s. 95.

kurulca seçilir.⁸⁵⁶ Yönetim kurulu tüm üyelerinin kooperatif ortağı olması şart olup, yönetim kurulu en az üç üyeden oluşur. Kooperatifin temsiline ilişkin hükümlerin ana sözleşmeye konulması ve bunların tescil ve ilanı zorunludur. Kooperatifin temsil yetkisi kullanılırken yönetim kurulu üyesi herhangi iki ortağın imzasını⁸⁵⁷ kooperatif unvanı altına⁸⁵⁸ koymaları gerekir, aksi takdirde işlem kooperatifi bağlamayacaktır. (TTK m. 370)

(ii) Organ Temsilinde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Yönetim kurulu üyesi iki kişi tarafından kooperatif unvanı altına konulacak imza ile birlikte kooperatifi temsilen kambiyo senedi düzenlenebilir. Aksi esas sözleşmede düzenlenmemişse çift imza gereken halde tek imza ile düzenlenen kambiyo senedi şirketi bağlamaz, TTK madde 678 gereği düzenleyen kişi sorumlu olur.⁸⁵⁹ KoopK madde 7 gereği kooperatifler ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanacağından ve madde 3/1-7 gereği kooperatifin ne şekilde temsil olunacağına da esas sözleşmede belirtilmesi gerektiğinden ilan edilecek esas sözleşmede tüm yönetim kurulu üyelerinin imzasının şart koşulduğu ve beş üyeli bir yönetim kuruluna sahip şirkette iki yönetim kurulu üyesi tarafından imzalanmış bir kambiyo senedi şirketi bağlamaz.

Kooperatiflerde KoopK belirtilen ortaklığın merkez ya da şube işlemlerine özgülenmesi ya da birlikte kullanılmasına ilişkin yapılacak sınırlandırmalar ticaret

⁸⁵⁶ Ali Parlar ve Aynur Parlar, **Kooperatifler Kanunu**, 3. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2011, s. 472; Yusuf Üstün / Muhittin Aydın, **Kooperatifler Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, s. 230

⁸⁵⁷ Y. 15. HD, E2259, K 2889, T. 10.11.1983 Naklen Cemil Alver, **Kooperatifler Kanunu**, 2. Baskı, Şafak Matbaacılık, Ankara 1991, s. 98

⁸⁵⁸ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, Ortaklıklar, N. 1953, s. 914; Ahmet Kurtulan, **Kooperatifler Kanunu ve Açıklaması**, 6. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015, s. 641; Üstün/Aydın, s.257; Abdülkadir Arpacı, **Kooperatifler Kanunu ve Açıklamaları**, 2. Baskı, Temel Yayınları, İstanbul 1995, s. 215 (Arpacı, Kooperatifler); Şehreber Ergin ve Yılmaz Ulusoy, **Kooperatif Teşekküller ve Örnek Ana Sözleşmeleri**, Tisa Matbaacılık, Ankara 1970, s. 119; Alver, Kooperatifler, s. 101

⁸⁵⁹ Y HGK,E. 2003/12-516, K. 2003/573, T. 15.10.2003; Y. 11. HD, E 1985/6825, K.1986/603, T. 11.02.1986; Y 19. HD, E 1996/3017, K1996/9768, T. 07.11.1996; Y 19. HD, E. 2001/326, K. 2001/4335, T. 04.06.2001 Naklen Kurtulan, s. 642-649; Y 19 HD, E 2016/18402, K 2018/1275 (UYAP)

sicilinin olumlu etkisinden yararlanarak üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilir.⁸⁶⁰ Bu iki durum haricinde yapılacak olan sınırlandırmalar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceğinden miktar yönünden yetkiye ilişkin yapılacak sınırlandırma durumunda bu miktarın aşılması şeklinde kambiyo senedi düzenlense dahi kanundaki açık hüküm sebebiyle hükümsüz olan sınırlandırma nedeniyle kambiyo senedinde yetkiyi aşan kısım için TTK madde 678 kambiyo senedinde yetkisiz temsil hükümleri devreye girmeyecek, şirket kambiyo senedinin tamamından sorumlu olacaktır.

6102 sayılı TTK'nın ultra vires kuralını kaldırması ve KoopK madde 98 gereği Kooperatifler hakkında da uygulanacak olan TTK madde 371 gereği kooperatifin konusu dışındaki bir işlemle ilgili düzenlenen kambiyo senetleri de kural olarak kooperatifi bağlayacaktır. Şahsi defî niteliğinde olan işletme konusu dışında kambiyo senedi düzenlenmesi hususu senedi lehbara karşı doğrudan ileri sürülebilirken, sonraki devralanlara karşı ancak işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını bilmeleri ve senedi devralırken bile bile borçlunun zararına hareket etmeleri halinde ileri sürülebilir.⁸⁶¹

Kooperatiflerde KoopK 56. ve 58. Maddelere göre şirketi temsil yetkisi esas sözleşmede hüküm bulunması koşuluyla bir veya daha fazla sayıda yönetim kurulu üyesine ya da üçüncü kişilere bırakılabilir.⁸⁶² Ancak TTK madde 370/2 gereği kooperatifin temsilinin üçüncü kişilere bırakılması durumunda en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisine sahip olması gerekmektedir. Ana sözleşmede hüküm olmadan üçüncü kişilere ya da yönetim kurulu üyelerine temsil yetkisinin devredilmesi durumunda bu kişilerce düzenlenen kambiyo senetleri TTK madde 678 gereği kooperatifi bağlamaz.⁸⁶³ Geçerli bir şekilde atanmış murahhas üye ya da müdür tarafından şirketi temsilen düzenlenen kambiyo senetleri şirketi bağlar.

⁸⁶⁰ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, Ortaklıklar, N. 1953, s. 914; Arpacı, Kooperatifler, s. 211; Ergin/Ulusoy, s. 118;Parlar/Parlar, s. 473

⁸⁶¹ Şener, s. 182

⁸⁶² Ergin/Ulusoy, s. 116; Arpacı, Kooperatifler, s. 207; Parlar/ Parlar, s. 472

⁸⁶³ Ancak yönetim kurulu üyesi bakımından TTK madde 678 esas sözleşmede belirlenen temsil kuralına, belirlenmemişse çift imza kuralına aykırı kambiyo senedi düzenlenmesi durumunda devreye girecektir.

Police Kabulü Yönünden

Kooperatiflerde yönetim ve temsil yetkisi kooperatifi yönetim kuruluna ait olduğu için kooperatif adına poliçe kabul işlemi yönetim kurulu tarafından yapılabilir. Kooperatifler Kanunu madde 3 /1-b.7 gereği esas sözleşmede kooperatifin ne şekilde temsil edileceği belirtilmesi gerektiğinden poliçe kabulünün de bu şartlara göre yapılması gerekir. Esas sözleşmede aksine bir düzenleme olmadıkça temsil yetkisi kullanımı çift imza ile yapılacağından poliçe kabul işlemi kooperatif unvanı altına yönetim kurulu üyelerinden ikisinin imzasını atması ile yapılabilir.

Kooperatiflerde yönetim kurulu üyelerinin temsil yetkisine ilişkin sınırlama birlikte temsil ya da merkez veya şube işlerine özgülenme şartıyla sınırlanabilir. Bunlar haricinde yapılacak olan sınırlamalar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Miktar bakımından yapılan sınırlamaya aykırı biçimde poliçe kabul işlemi yapılırsa dahi şirket sorumlu olacaktır. Ultra vires ilkesinin kaldırılmasına ilişkin TTK ile getirilen TTK madde 371'deki düzenleme KoopK madde 98 gereği kooperatifler hakkında da uygulanacağından kooperatifin konusu dışındaki bir işlemle ilgili ilişki sebebine dayanılarak düzenlenen poliçenin kabulü de kural olarak şirketi bağlayacaktır. Şahsi defî niteliğinde olan bu durum lehtara doğrudan, ciranta ve hamile bilmeleri ve bile bile borçlunun zararına hareket etmeleri halinde ileriye sürülebilecek ve kooperatif sorumluluktan kurtulabilecektir.

Kooperatiflerde KoopK madde 56 ve 58'e göre şirketi temsil yetkisi esas sözleşmede hüküm bulunması koşuluyla bir veya daha fazla sayıda yönetim kurulu üyesine ya da en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisine sahip olması şartıyla üçüncü kişilere bırakılabilir.⁸⁶⁴ Geçerli bir şekilde atanmış murahhas üye ya da müdür tarafından şirketi temsilen yapılan poliçe kabulü şirketi bağlar.

Ciro İşlemleri Yönünden

Kooperatiflerde yönetim ve temsil yetkisi kooperatif yönetim kuruluna ait olduğundan kooperatif adına ciro işlemi de kooperatifi temsil yetkisine sahip olduğu⁸⁶⁵

⁸⁶⁴ Ergin/Ulusoy, s. 116; Arpacı, Kooperatifler, s. 207; Parlar/ Parlar, s. 472

⁸⁶⁵ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 563; Kutlu, Kambiyo, s. 64

için yönetim kurulu tarafından yapılabilir.⁸⁶⁶ Kooperatifler Kanunu madde 3 /1-b.7 gereği esas sözleşmede kooperatifin ne şekilde temsil edileceği belirtildiğinden ciro işlemi de belirtilen bu temsil şartına göre yapılması gerekir. Esas sözleşmede aksine bir düzenleme olmadıkça temsil yetkisi kullanımı çift imza ile yapılacağından ciro işleminin kooperatif unvanı altına yönetim kurulu üyelerinden ikisinin imzasını atması ile yapılabilir. Aksi takdirde temlik ve rehin cirosu işlemlerini yapan kişi cirodan TTK madde 678 gereği kendisi sorumlu olacak, tahsil cirosunda ise devralan yetkili hamil olmadığı için senedi tahsil yetkisi olmayacaktır.

Kooperatiflerde yönetim kurulu üyelerinin temsil yetkisine ilişkin sınırlama birlikte temsil ya da merkez veya şube işlerine özgülenme şartıyla sınırlandırılabilir olduğundan ve temlik, rehin ya da tahsil cirosu işlemleri yönünden yapılacak sınırlandırmalar bu sınırlamalar dışında kalacağından üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyecektir. Bu kapsamda tahsil cirosu yapma yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin temlik ya da rehin cirosu yapması, rehin cirosu yapma yetkisi verilmiş kişinin temlik cirosu yapması ya da miktarı aşması durumunda ciro işleminden şirket sorumlu olacaktır. Ancak temlik cirosu yapma yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin rehin ya da tahsil, rehin cirosu yapmak yetkisi yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin tahsil cirosu yapması durumunda bu işlem geçersiz sınırlandırma kuralın devreye girmeksizin çoğun içinde az da olacağı sebebiyle geçerli olacaktır.

Ultra vires ilkesinin kaldırılmasına ilişkin TTK ile getirilen TTK madde 371'deki düzenleme KoopK madde 98 gereği kooperatifler hakkında da uygulanacağından şirketin konusu dışındaki bir işlem için yapılan temlik ve rehin ciroları da kural olarak şirketi bağlayacaktır. Şahsi defî niteliğinde olan⁸⁶⁷ işletme konusu dışında yapılması hususu rehin ve temlik cirosu yapılana karşı doğrudan ileri sürülebilirken, sonraki devralanlara karşı ancak senedi devralırken bile bile borçlunun zararına hareket etmeleri halinde ileri sürülebilecektir. Ancak şirket karşı tarafın işlemin şirketin işletme konusu dışında kaldığını bildiğini ispatlamak suretiyle işleme bağlı olmaktan kurtulabilecektir. Tahsil cirosu ise senedin tahsili için vekil hamil atama, temsil yetkisi verme niteliğinde olduğundan şirket adına tahsil cirosu

⁸⁶⁶ Y 12. HD, E 24014/ 1552 K, T 01.02.2007 Naklen Eriş, s. 363

⁸⁶⁷ Şener, s. 182

yapılması, tahsil yetkisi verilmesinin işletme konusu dışında olması mümkün değildir.

Kooperatiflerde KoopK madde 56 ve 58. Maddelere göre şirketi temsil yetkisi esas sözleşmede hüküm bulunması koşuluyla geçerli bir şekilde atanmış murahhas üye ya da müdür tarafından şirketi temsilen yapılan cirolar şirketi bağlar. Ana sözleşmede hüküm olmadan üçüncü kişilere ya da yönetim kurulu üyesine temsil yetkisinin devredilmesi durumunda bu kişilerce yapılan temlik ve rehin cirosunda TTK madde 678 yetkisiz temsil söz konusu olacaktır. Tahsil cirosu ise geçersiz olacak ancak niteliği gereği hamile senedi tahsil yetkisi vermeyecektir.

Aval Verilmesi Yönünden

Kooperatiflerde yönetim ve temsil yetkisi kooperatif yönetim kuruluna ait olduğundan kooperatif adına aval yönetim kurulu tarafından verilebilir. Kooperatifler Kanunu madde 3/1-b.7 gereği esas sözleşmede kooperatifin ne şekilde temsil edileceği belirtildiğinden avalin de belirtilen bu temsil şartına göre verilmesi gerekir. Temsil yetkisine sahip üyenin avali kooperatifi temsilen verdiği senet metninden anlaşılması gerekmektedir.⁸⁶⁸ Esas sözleşmede aksine bir düzenleme olmadıkça temsil yetkisi kullanımı çift imza ile yapılacağından aval de kooperatif unvanı altına yönetim kurulu üyelerinden ikisinin imzasını atması ile verilebilir. Kambiyo senedi düzenlenirken kooperatifi temsilen imza atanların çift imza atması ve imzaların kooperatif unvanı dışına atılması durumunda ikinci imza kooperatif lehine aval sayılacaktır.⁸⁶⁹

Kooperatiflerde yönetim kurulu üyelerinin temsil yetkisine ilişkin sınırlama birlikte temsil ya da merkez veya şube işlerine özgülenme şartıyla sınırlanabilir. Miktar, yalnızca poliçe, yalnızca bono işlemleri yönünden yetki verilmesi yönünden yapılacak sınırlandırmalar bu sınırlamalar dışında kalacağından üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyecek, bu sınırlandırmalara aykırı verilen avalden kooperatif sorumlu olacaktır.

Kooperatiflerde KoopK 56 ve 58. Maddelere göre şirketi temsil yetkisi esas sözleşmede hüküm bulunması koşuluyla geçerli bir şekilde atanmış murahhas üye ya

⁸⁶⁸ Poroy/Tekinalp, s. 155; Aksu, Aval, s. 74

⁸⁶⁹ Y 12 HD, E 2015/20724, K 2015/29571 (UYAP)

da müdüre bırakılmışsa Murahhaslar tarafından şirketi temsilen verilen aval şirketi bağlar. Ana sözleşmede hüküm olmadan üçüncü kişilere ya da yönetim kurulu üyesine⁸⁷⁰ temsil yetkisinin devredilmesi durumunda bu kişilerce verilen aval TTK madde 678 kapsamına gireceğinden kooperatifi bağlamaz.

Şirketin işletme konusu dışında kalan bir konuda aval verilmesi durumunda Aksu'ya göre⁸⁷¹ sermaye şirketlerinde avalin şirketin işletme mevzusuna girmesi, şirketin maksadının gerçekleşmesine hizmet etmesi, şirketin menfaat elde etmesi durumunda temsil yetkisi kapsamına girecek aksi durumda TTK madde 678 gereği temsilci sorumlu olacaktır. Demirkapı ise şirketin işletme konusu kapsamında yer alması durumunda avalin şirketi bağlayacağı aksi takdirde şirketin değil TTK madde 678 gereği imza sahibinin sorumlu olacağı görüşündedir.⁸⁷² Yargıtay ise 6762 sayılı kanun döneminde dahi kefaleti⁸⁷³ ve avalı⁸⁷⁴ mutad işlemi olarak kabul ederek geçerli saymıştır.

(iii) Atanmış Temsilcilerde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Kooperatiflerin yönetimi ve dış ilişkide temsili yönetim kurulunun görevi olmakla birlikte yönetim kurulu bu görev için ticari temsilciler atayabilir.⁸⁷⁵ Ticari temsilci kooperatif adına kambiyo senedi düzenleyebilir. Ticari temsilcinin kooperatifin işletme konusu dışında kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda TTK madde 687 gereği işletme konusu dışında kambiyo senedinin düzenlenmesi hususu şahsi defî olarak⁸⁷⁶ doğrudan senedi ticari temsilciden alan lehtar ve senedi bu

⁸⁷⁰ Ancak yönetim kurulu üyesi tarafından yapılması durumunda TTK madde 678 kapsamına girebilmesi için yaptığı avalin kooperatifçe belirlenen ve Kooperatifler Kanunu madde 3/1-b.7 gereği ilan edilen temsil kuralına da aykırı olması gerekir. Tek imzanın yeterliliğine ilişkin belirleme mevcutsa Murahhaslık devri geçersiz olsa da aval işlemi geçerli olacaktır.

⁸⁷¹ TTK madde 125 gereği şirketi temsile yetkili olanların sadece işletme konusuna giren işlemleri yerine getirebilecekleri, avalin şirketin işletme mevzusuna girmesi, şirketin maksadının gerçekleşmesine hizmet etmesi, şirketin menfaat elde etmesi durumunda temsil yetkisi kapsamına gireceği görüşü için bkn Aksu, Aval, s. 42

⁸⁷² Demirkapı, Aval, s. 92

⁸⁷³ Y 11 HD, E 1979/392, K 1979/981, T. 01.03.1979 Naklen Doğanay, Cilt 1, s. 481

⁸⁷⁴ Y 11 HD, E 2206, K 5413, T 14.05.2004, Naklen Aksu, Aval, s. 46

⁸⁷⁵ Kırca, Mümessil, s. 61

⁸⁷⁶ Şener, s. 182

durumu bilerek kooperatif zararına devralmaları durumunda ciranta ve hamillere karşı ileri sürülebilir.⁸⁷⁷

Kooperatiflerde ticari vekil esas sözleşmede aksi bir düzenleme bulunmadıkça yönetim kurulu tarafından atanabilir.⁸⁷⁸ Atayan mercinin kambiyo taahhüdü yetkisine sahip olması durumunda ticari vekili kambiyo taahhüdü yetkisinde bulunabilmesi için yetkilendirmesi de mümkündür.⁸⁷⁹ Ticari vekilin şirket adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu kambiyo taahhüdünün kooperatifçe kabul edilmesi⁸⁸⁰ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan kambiyo taahhüdü şirketi bağlayacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Police Kabulü Yönünden

KoopK madde 98 ve TTK madde 368 gereği yönetim kurulunun kooperatifleri temsilen atayacağı ticari temsilciler kooperatif adına police kabulünde bulunabilir. Ticari temsilci iyiniyetli üçüncü kişilere kooperatifin işletme konusu dışında bir ilişki sebebine dayanılarak police kabulünde bulunulması durumunda TTK madde 687 gereği işletme konusu dışında yapılan police kabulü şahsi defî olarak⁸⁸¹ doğrudan lehtara ve senedin bu durumunu bilerek şirketin zararına hareket eden ciranta ve hamile karşı ileri sürülebilir.

Kooperatiflerde ticari vekil esas sözleşmede aksi bir düzenleme bulunmadıkça yönetim kurulu tarafından⁸⁸² ya da düzenleme varsa belirlenen mercilerce atanabileceğinden, yönetim kurulu tarafından atanan ticari vekil yine yönetim kurulu tarafında, başka mercilerce atanan ticari vekil bu mercilerin kambiyo işlemi yapma

⁸⁷⁷ Ticari temsilcinin işletme konusu dışında yapacağı işlemlerin de kural olarak şirketi bağlayacağı görüşü için Uzunallı, İşletme Konusu, s. 110

⁸⁷⁸ Kaya, Ticari Vekil, s. 42; Sayın, Ticari Vekil, s. 25

⁸⁷⁹ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 25. Yazar TBK madde 551/2'deki durumlarda kooperatif yönetim kurulunun kararı ile yetkilendirme yapılabileceği görüşündedir.

⁸⁸⁰ Kooperatiflerde kambiyo senedinin kabulünü yönetim kurulu, murahhaslar ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir

⁸⁸¹ Şener, s. 182

⁸⁸² Kaya, Ticari Vekil, s. 42; Sayın, Ticari Vekil, s. 25

yetkisi varsa bu mercilerce⁸⁸³ yoksa yönetim kurulu tarafından yapılacak yetkilendirme ile kooperatif adına poliçe kabulü işlemi yapabilecektir. Ticari vekilin kooperatif adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi yaptığı poliçe kabulünün kooperatifçe onaylanması⁸⁸⁴ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan poliçe kabulü kooperatifi bağlayacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

KoopK madde 98 ve TTK madde 368 gereği yönetim kurulunun kooperatifleri temsilen atayacağı ticari temsilciler kooperatif adına ciro yapabilir. Ancak ticari temsilcinin şahsi defî olan⁸⁸⁵ kooperatifin işletme konusu dışında bir ilişki sebebine dayanılarak temlik ve rehin cirosu yapması durumunda TTK madde 687 gereği işletme konusu dışında yapılan ciro, ciro edilene doğrudan, diğer ciranta ve hamillere senedin bu durumunu bilerek şirketin zararına devralmaları durumunda ileri sürülebilir. Tahsil cirosu ise senedin tahsili için vekil hamil atama, temsil yetkisi verme niteliğinde olduğundan tahsil yetkisi vermenin işletme konusu dışında olması söz konusu olmayacak, geçerli biçimde tahsil cirosu yapılabilecektir.

Kooperatiflerde ticari vekil esas sözleşmede aksi bir düzenleme bulunmadıkça yönetim kurulu tarafından⁸⁸⁶ ya da düzenleme varsa belirlenen mercilerce atanabileceğinden, yönetim kurulunca atanan ticari vekilin yönetim kurulunca, başka mercilerce atanan ticari vekilin bu mercilerin kambiyo işlemi yetkisi varsa bu mercilerce⁸⁸⁷ yoksa yönetim kurulu tarafından yapılacak yetkilendirme ile şirket adına temlik ve rehin cirosu yapabilirler. Ticari vekilin kooperatif adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi yaptığı temlik ve rehin cirosunun kooperatifçe kabul edilmesi⁸⁸⁸ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu

⁸⁸³ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 25. Yazar TBK madde 551/2'deki durumlarda kooperatif yönetim kurulunun kararı ile yetkilendirme yapılabileceği görüşündedir.

⁸⁸⁴ Kooperatiflerde poliçe kabulünün onaylanmasını yönetim kurulu, murahhaslar ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

⁸⁸⁵ Şener, s. 182

⁸⁸⁶ Kaya, Ticari Vekil, s. 42; Sayın, Ticari Vekil, s. 25

⁸⁸⁷ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 25. Yazar TBK madde 551/2'deki durumlarda kooperatif yönetim kurulunun kararı ile yetkilendirme yapılabileceği görüşündedir.

⁸⁸⁸ Kooperatifçe onaylama yönetim kurulu, murahhaslar ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

tür işlemleri yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan ciro şirketi bağlayacaktır. Tahsil cirosu senedin tahsili için temsilci atama, vekâlet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2’de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

Aval Verilmesi Yönünden

KoopK madde 98 gereği yönetim kurulunun kooperatifleri temsilen atayacağı ticari temsilciler kooperatif adına aval verebilirler. Bu şekilde atanmasa da tescil ve ilan edilmiş ticari temsilcilerin vereceği aval de kooperatifi bağlayacaktır.

Kooperatiflerde ticari vekil esas sözleşmede aksi bir düzenleme bulunmadıkça yönetim kurulu tarafından⁸⁸⁹ ya da düzenleme varsa belirlenen mercilerce atanabileceğinden, yönetim kurulu tarafından atanan ticari vekil yine yönetim kurulu tarafından, başka mercilerce atanan ticari vekil bu mercilerin kambiyo işlemi yetkisi varsa bu mercilerce⁸⁹⁰ yoksa yönetim kurulu tarafından yapılacak yetkilendirme ile kooperatif adına aval verebilir. Ticari vekilin kooperatif adına açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi verdiği avalin kooperatifçe kabul edilmesi⁸⁹¹ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda verilen aval kooperatifi bağlayacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda verilen avalden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Ticari temsilcinin ve yetkilendirilmiş ticari vekilin verdiği avalin şirketin işletme konusu dışında bulunması durumunda Demirkapı üçüncü kişinin iyiniyetli ise avalin geçerli olacağı görüşündedir.⁸⁹²

⁸⁸⁹ Kaya, Ticari Vekil, s. 42; Sayın, Ticari Vekil, s. 25

⁸⁹⁰ Aksi görüşte Sayın, Ticari Vekil, s. 25. Yazar TBK madde 551/2’deki durumlarda kooperatif yönetim kurulunun kararı ile yetkilendirme yapılabileceği görüşündedir.

⁸⁹¹ Kooperatiflerde avalin onaylanmasını yönetim kurulu, murahhaslar ya da ticari temsilciler tarafından yapılabilir.

⁸⁹² Demirkapı, Aval, s. 95.

c. Diğer Tüzel Kişilerde

(1) Derneklerde

(i) Genel Açıklamalar

Dernek gerçek veya tüzel en az yedi kişi tarafından ortak ideal amaçla⁸⁹³ kurulan tüzel kişiliğe sahip kişi topluluğudur. Dernekleri ticaret şirketlerinden ayıran temel unsur derneklerin iktisadi amaçlarla kurulmamasıdır. Ancak asıl amaçlarına ulaşmak için amaca dönük araç niteliğinde olması şartıyla⁸⁹⁴ dernekler ticari işletme işletebilirler. Dernekler kuruluş bildirimlerini, dernek tüzüğünü ve kuruluş belgelerini yerleşim yerinin en büyük mülki idare amirine verdiği anda tüzel kişilik kazanır.(TMK madde 59) Her derneği bir tüzüğünün bulunması zorunludur. Dernek tüzüğü kanunun emredici hükümlerine aykırı olmayacak şekilde düzenlenen, derneğin amacı, gelir kaynakları, organları gibi hususları düzenleyen statü, bir çeşit yasa niteliğine haizdir.⁸⁹⁵ Ancak derneklere ilişkin kurallar uygulanırken öncelikle Anayasa, TMK, Dernekler Kanunu, Dernekler Yönetmeliği'nin emredici kuralları, sonrasında dernek tüzüğü, dernek tüzüğünde hüküm bulunmayan hallerde TMK ile Dernekler Kanununun emredici olmayan hükümlerinin uygulanması gerekir. Dernekler genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu olmak üzere üç zorunlu organdan oluşur.

Yönetim kurulu derneğin yönetiminden ve dış dünyada temsilinden sorumludur.⁸⁹⁶ Yönetim kurulunun temsil yetkisi dernek tüzüğüne göre belirlenir.⁸⁹⁷

⁸⁹³ İdeal amaçtan kastedilenin hukukun emredici hükümlerine aykırı olmayan kazanç paylaşma amacı dışındaki her türlü amaç olduğu yönündeki görüş için bkn Ergün, s. 61

⁸⁹⁴ İnal, Ticari İşletme, s. 355; Ergün, s. 59; Arat, s. 37

⁸⁹⁵ Rona Serozan, **Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku**, 6. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015, s. 508; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 338;

⁸⁹⁶ Y 2. HD, E 1976/2070, K 1976/3664, T 27.04.1976 Naklen Mintez Şimşek, **Yeni Dernekler Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara 2008, s. 204; Durmuş Ali Genç, **Dernekler Hukuku**, Bilge Yayınevi, İstanbul 2014, s. 68; Şimşek, s. 200; Dural/Öğüz, Kişiler, s. 303; Hatemi, Kişiler Hukuku, s.166; Hüseyin Hatemi ve Burcu Kalkan Oğuztürk, **Kişiler Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014, s. 100; Ergün, s. 68. Farklı görüşte Bilge Öztan, **Tüzel Kişiler**, Turhan Kitabevi, Ankara 1994, s.76. Yazar yönetim kurulunun temsil yetkisi ile kastedilenin normal temsil olmadığı, yapılan işlemlerin doğrudan dernek ile yapılmış olduğu, temsile ilişkin hükümlerin ancak niteliğin uygun düştüğü ölçüde uygulanması gerektiği görüşündedir. Aynı yönde Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 350;

⁸⁹⁷ Ergun Özsunay, **Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler**, 5. Bası, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1982, s. 217; Y 2. HD, E. 2007/18131 K. 2007/15608, Y 2. HD, E. 2003/9158 K. 2003/10401 www.kazanci.com.tr

Herhangi bir belirleme yapılmamışsa derneği temsil yetkisi yönetim kurulunun tamamının yetkisindedir.⁸⁹⁸ Bu nedenle temsil yetkisini kullanılırken yönetim kurulunun kurul halinde⁸⁹⁹ hareket etmesi gerekir.⁹⁰⁰ Dernek tüzüğüne konulacak olan hükümlerle yönetim kurulunun temsil yetkisinin sınırlandırılabilmesi de mümkündür.⁹⁰¹

(ii) Organ Temsilinde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Derneğin temsilinden yönetim kurulunun sorumlu olması nedeniyle dernek adına kambiyo senedi yönetim kurulu tarafından⁹⁰² kurul halinde imza atmaları ile düzenlenebilir. Tüzükte temsile ilişkin belirleme yapılmışsa, kambiyo senedi bu doğrultuda düzenlenebilir. Yönetim kurulu derneği temsil yetkisini üyelerinden birine⁹⁰³ veya bir kısmına⁹⁰⁴ ya da üçüncü kişilere verebilir.⁹⁰⁵ Bu durumda dernek adına kambiyo senedi düzenleme yetkisi bu üyelere aittir.⁹⁰⁶

Derneklerde ultra vires ilkesinin medeni hukuk tüzel kişilerindeki karşılığı olan

⁸⁹⁸ Y 2. HD, E 2004/8262, K 2004/9367, T. 12.07.2004 Naklen Ballar, s. 400

⁸⁹⁹ “Temsil yetkisinin üyelere devredilmediği durumlarda husumetin tüm yönetim kurulu üyelerine yöneltilmesi gerekir.” Y 2. HD, E 2003/9158, K 2003/10401, T 08.07.2003 Naklen Şimşek, Dernekler Hukuku, s. 205

⁹⁰⁰ Dural/Öğüz, Kişiler, s. 303; Aksi görüşte Rona Serozan, **Tüzel Kişiler Özellikle: Dernekler ve Vakıflar**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994, (Serozan, Tüzel Kişiler) s. 67. Yazar yönetim kurulunun iç ilişkide oyçokluğu ile dış ilişkide yani temsilde kamu güvenliğinin korunması ilkesi gereği her bir yönetim kurulu üyesinin tek başına işlem yapabileceği görüşündedir.

⁹⁰¹ Özsunay, s. 217; Ergün, s. 172

⁹⁰² “Mahkemece öncelikle derneğin kayıtlı olduğu ilgili kurumdan bonoların tanzim tarihi olan 1.2.2006 tarihi itibarı ile yetkililerin kimler olduğu sorularak buna göre imza icelmesi yapılması gerekir.” Y 12 HD, E 2010/24853, K 2011/5545 www.kazanci.com.tr

⁹⁰³ “dernek yönetim kurulunca senetlerde imzası bulunan ve o dönem dernek başkanı olan dava dışı ...’ya dernek adına borçlandırıcı işlem yapabileceğine dair bir yetki verilmediği” Y 19. HD, E 2014/16078, K2015/3676 www.kazanci.com.tr

⁹⁰⁴ Öztan, Tüzel Kişiler, s. 76; Suat Ballar, **Türk Dernekler Hukuku**, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, İstanbul 2006, s.394; Y 2. HD, E 2003/9158, K 2004/9367, T. 12.07.2004 Naklen Ballar, s. 400; Y 12. HD E. 2010/24853 K. 2011/5545 T. 5.4.2011

⁹⁰⁵ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 352; Dural/Öğüz, Kişiler, s. 303; Şimşek, Dernekler Hukuku, s. 200; Hatemi/Kalkan Oğuztürk, s. 100; Şener, s. 35; Ergün, s. 68

⁹⁰⁶ Bonolardaki imzanın dernek adına borçlandırıcı işlem yapma yetkisi olmayan dernek başkanınca imzalanması sebebiyle derneğin sorumlu tutulamayacağına dair bkn Y 19. HD, E. 2014/16078 K. 2015/3676 T. 16.3.2015, www.kazanci.com.tr

tahsis ilkesi geçerli olup⁹⁰⁷, derneklerin fiil ehliyeti tüzüklerinde belirtilen amaçlarıyla sınırlı olduğundan⁹⁰⁸ yönetim kurulu dernek amacının sınırları içerisinde temsil yetkisini kullanabilir.⁹⁰⁹ Derneklerde tahsis ilkesinin geçerli olduğundan ve derneğin ideal amacı dışında bir iş için yapılmış işlemler yetkisiz temsil kapsamında kalacağından⁹¹⁰ düzenlenen kambiyo senedi de derneği bağlamayacaktır.

Dernekler amaçlarını gerçekleştirmek için ticari işletme işletebilir. Ticari işletme işleten derneklerden kamu yararına çalışanlar hariç diğerleri tacir sayılırlar.⁹¹¹ Kamuya yararlı dernekler tacir sayılmayacakları için tacir sıfatın derneğe değil derneğin işlettiği ticari işletmeye ait olacaktır.⁹¹² Derneklere ait ticari işletmelerin TSY 52 vd hükümlerine göre ticaret siciline tescili gerekmekte olup, derneğin kamuya yararlı dernek olmasına bakılmaksızın dernek tarafından kurulan ya da işletilen ticari işletmenin işlemlerinde dernek tüzel kişiliği taraftır. Bu nedenle ticari işletmenin işlemleri ile ilgili verilecek kambiyo senetleri dernek tüzel kişiliği adına verilir. Ticari işletmenin yönetimi⁹¹³ ve bu amaçla kambiyo senedi verilmesi herhangi bir atama ya da yetki devri söz konusu değilse yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulunun kambiyo senedini kurul halinde imzalaması gerekir. Aksi durumda TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil söz konusu olur.

⁹⁰⁷ Jale Akipek/ Turgut Akıntürk/ Jale Ateş, **Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku**, 12. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2015, s. 621; Özsunay, s. 217; Öztan, Tüzel Kişiler, s. 31

⁹⁰⁸ Tahsis ilkesinin hak ehliyeti mi yoksa fiil ehliyeti ile mi ilgili olduğu konusunda doktrinde tartışma mevcut olup ayrıntılı açıklamalar için bkn Arat, ss. 92-98; Ergün, ss. 169-172

⁹⁰⁹ Akipek/Akıntürk/ Ateş, Kişiler, s. 621; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 352; Serozan, Tüzel Kişiler, s. 59. Organların amacının kuruluş belgeleri ile sınırlı olduğu, kuruluş amacı dışına çıkan işlemlerin yetkisiz temsilcinin yaptığı işlem vasfında olacağı, amaçla sınırlılığın organların temsil yetkisinin kapsamı ile ilgili olduğu, hak ve fiil ehliyetini kapsamayacağı yönünde görüş için bkn Arat, s. 77; Aksi görüşte olan yazarlardan Serozan yönetim kurulu üyesinin tüzüğe yani derneğin amacına aykırı işleminin kural olarak iyiniyetli üçüncü kişilere karşı derneği bağlayacağı görüşündedir. Serozan, Tüzel Kişiler, s. 67. Ergün ise hak ehliyetinin sınırlanmasının kanunla olacağı ve kanunla mevcut bir sınırlamanın mevcut olmadığı bu nedenle dernek ve vakıfların hak ehliyetinin amacıyla sınırlanamayacağı görüşündedir. Ergün, s. 172.

⁹¹⁰ Alper, s. 143. Yazar ideal amaca aykırı işlemleri derneğin tipine aykırı işlemler, tipe uygun ancak TMK 449 kapsamında olan işlemler ve olmayan işlemler yönünden farklı sonuçlara bağlı olacağı görüşündedir.

⁹¹¹ Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya/Nomer Ertan, Ticari İşletme, s. 264; Bozkurt, s. 178; Şener, s. 35; Poroy/Yasaman, s. 129; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 305

⁹¹² İnal, Ticari İşletme, s. 361

⁹¹³ Cem Akbıyık, **Yeni Kurulan Vakıfların Ticari Faaliyetleri**, Fasikül Hukuk Dergisi, Cilt 10, Sayı 100, Mart 2018, s. 114(www.jurix.com.tr)

Police Kabulü Yönünden

Derneklerde derneğin yönetimi ve dış dünyada temsili yönetim kurulu tarafından yapılacağından police kabulünün de tüzükte belirleme yapılmışsa buna göre⁹¹⁴ yapılmamışsa kurul halinde⁹¹⁵ imza atmaları ile yönetim kurulunca yapılması gerekir. Yönetim kurulunun derneği temsil yetkisini üyelerinden bir ya da birkaçına devretmesi durumunda⁹¹⁶ dernek adına police kabulü işlemi yapma yetkisi de bu üyelere ait olacaktır.

Derneklerde ultra vires ilkesinin medeni hukuk tüzel kişilerindeki karşılığı olan tahsis ilkesi ve bu çerçevede fiil ehliyetlerinin derneğin ideal amacı ile sınırlı olması kuralı gereği ideal amacın dışında bir iş için yapılmış police kabulü derneği bağlamayacaktır.

Amaçlarını gerçekleştirmek için ticari işletme işleten derneklerde ticari işletmenin yönetimi ve bu amaçla ticari işletmenin ticari faaliyetleri doğrultusunda düzenlenmiş polichenin kabulü herhangi bir atama ya da yetki devri söz konusu değilse dernek yönetim kuruluna aittir.

Dernek yönetim kurulu derneği temsil yetkisini üyelerine ya da üçüncü kişilere devredebileceğinden⁹¹⁷ bu kişiler temsil yetkisinin devredilmesindeki belirlemeye göre dernek adına police kabulü işlemlerini kendi başlarına yapabilirler

Ciro İşlemleri Yönünden

Derneklerde derneğin yönetim ve dış dünyada temsilinde yönetim kurulu sorumlu olduğu için dernek adına ciro işlemi statüye göre yetkili organ olan⁹¹⁸ dernek yönetim kurulunun tüm üyelerinin toplu olarak imza atmaları şeklinde gerçekleşebilir. Ancak derneklerde temsil yetkisine ilişkin tüzük hükümlerinde bir belirleme yapılmışsa bu belirlemeye göre ciro işlemi yapılabilecektir. Yönetim kurulu kendi

⁹¹⁴ Özsunay, s. 217

⁹¹⁵ Y 2. HD, E 2004/8262, K 2004/9367, T. 12.07.2004 Naklen Ballar, s. 400

⁹¹⁶ B. Öztan, Tüzel Kişiler, s. 76; Ballar, s.394; Y 2. HD, E 2003/9158, K 2004/9367, T. 12.07.2004 Naklen Ballar, s. 400; Y 12. HD E. 2010/24853 K. 2011/5545 T. 5.4.2011

⁹¹⁷ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 352; Dural/Öğüz, Kişiler, s. 303; Şimşek, Dernekler Hukuku, s. 200; Hatemi/Kalkan Oğuztürk, s. 100; Şener, s. 35

⁹¹⁸ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 563; Kutlu, Kambiyo, s. 64

içerisinde de temsil yetkisini üyelerinden bir ya da birkaçına devredebileceği için dernek adına ciro işlemi bu kişiler tarafından yapılabilir. Bu belirlemelere aykırı şekilde temlik ve rehin cirosu işlemlerini yapan kişi TTK madde 678 gereği cirodan kendisi sorumlu olacak, tahsil cirosu ise devralan yetkili hamil olmadığı için senedi tahsil yetkisi olmayacaktır.

Derneklerde ultra vires ilkesinin medeni hukuk tüzel kişilerindeki karşılığı olan tahsis ilkesi ve bu doğrultuda fiil ehliyetlerinin derneğin ideal amacı ile sınırlı olması kuralı gereği dernek tüzüğünde belirtilen ideal amacın dışında bir iş için yapılan ciro derneği bağlamayacaktır. Ancak tahsil cirosunun kambiyo senedinin tahsili için vekil hamil atama niteliğinde olması sebebiyle tahsis ilkesine aykırı olmayacağı için yapılan tahsil cirosu geçerli olacaktır.

Derneklerin amaçlarını gerçekleştirebilmek için ticari işletme işletmeleri durumunda kamu yararına çalışanlar ile diğer dernekler bakımından ticari işletmenin işletilmesi dernek yönetim kuruluna ait bir görev olacağından ticari işletmenin işlemleri ile ilgili ciro işlemi de dernek yönetim kurulunun tüm üyeleri tarafından kurul halinde yapılması gerekmektedir.

Dernek yönetim kurulu derneği temsil yetkisini üyelerine ya da üçüncü kişilere devredebileceğinden⁹¹⁹ bu kişiler temsil yetkisinin devredilmesindeki belirlemeye göre dernek adına ciro işlemlerini kendi başlarına yapabilirler.

Aval Verilmesi Yönünden

Dernekler nihai amaçla kurulan tüzel kişilikler olduğu ve aval işlemi derneklerin nihai amacı ile bağdaşmayacağı için dernek adına aval verilemez.⁹²⁰

Derneklerin amaçlarını gerçekleştirebilmek için ticari işletme işletmeleri durumunda sırf ticari işletmenin işletilmesi amacı ile sınırlı olmak üzere aval

⁹¹⁹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 352; Dural/Öğüz, Kişiler, s. 303; Şimşek, Dernekler Hukuku, s. 200; Hatemi/Kalkan Oğuztürk, s. 100; Şener, s. 35

⁹²⁰ Benzer görüşte Ergün, s. 172. Yazar gerçek kişiler için yasak işlem niteliğinde olan başıslama, kefalet(dolayısıyla aval) gibi işlemlerin dernekler için de yasak işlem niteliğinde olduğu, kuruluş belgesindeki özel amacın fiil ehliyetini kısıtlayacağı görüşündedir. Aynı doğrultuda Arat, s. 98; Alper, s. 143. Yazar kuruluş sözleşmesinde belirlenmiş ideal amaca hizmet etmeyen vakıf kurma, kefil olma gibi işlemlerin TMK m 449 kapsamında olması durumunda kesin hükümsüz olacağı kanaatindedir.; Derneklerin amacının gerçekleştirilmesi sınırlaması kapsamında kefil olabileceği (dolayısıyla aval verebileceği) görüşü için bkn. Karmutoğlu, s. 72, 73

verilebilir. Dernek ticari işletmesinin işletilmesi dernek yönetim kuruluna ait bir görev olacağından ticari işletmenin işlemleri ile ilgili avalin de dernek yönetim kurulunun tüm üyeleri tarafından kurul halinde verilmesi gerekir.

(iii) Atanmış Temsilcilerde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Dernekler amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri durumunda kamuya yararlı dernekler tacir sayılmasa dahi hem tacir sayılmayan kamuya yararlı dernekler hem de tacir sayılan diğer dernekler ticari işletmelerinin işletilebilmesi için ticari temsilci atayabilirler.⁹²¹ Ticari temsilciler ticari işletmenin işlemleri için dernek adına kambiyo senedi düzenleyebilirler. Ticari temsilci atama yetkisi dernek yönetim kuruluna aittir.⁹²² Ancak yönetim kurulu temsil yetkisini üyesi ya da üçüncü kişiye devretmişse ticari temsilci atama yetkisi de bu kişilere aittir.⁹²³ Bu duruma rağmen yönetim kurulunca ticari temsilci atanması durumunda bu kişilerin düzenleyeceği kambiyo senetlerinde yetkisiz temsil gereği TTK madde 678 devreye girer.

Tacir sayılmayan kamuya yararlı dernekler ile tacir sayılan diğer derneklerin ticari işletmelerini TSY 52 vd gereği ticaret siciline tescil ettirmelerinin gerekmesi sebebiyle ticari işletmenin yönetimi için ticari vekil atayabileceklerinden atama dernek yönetim kurulu tarafından yapılabilir.⁹²⁴ Ticari işletme için dernekçe ticari vekil atanmışsa, ticari vekilin dernek adına kambiyo taahhüdünde bulunması yönünden açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu kambiyo taahhüdünün dernekçe kabul edilmesi⁹²⁵ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan kambiyo taahhüdü derneği bağlayacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi

⁹²¹ Şener, s. 35

⁹²² Kırca, Mümessil, s. 62

⁹²³ Şener, s.38

⁹²⁴ Kaya, Ticari Vekil, s. 43; Sayın, Ticari Vekil, s. 25-26

⁹²⁵ Derneklerde kambiyo senedinin dernekçe kabulü dernek yönetim kurulunun tamamı tarafından, yönetim kurulu temsil yetkisini devretmişse devralan kişilerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

sorumlu olacaktır.

Police Kabulü Yönünden

Derneklerin amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri hem tacir sayılmayan kamuya yararlı dernekler hem de tacir sayılan diğer dernekler ticari temsilci atayabileceklerinden⁹²⁶ ticari temsilciler dernek adına police kabulünde bulunabilirler. Ticari temsilci atama yetkisi dernek yönetim kuruluna, yönetim kurulu temsil yetkisini üyesi ya da üçüncü kişiye devretmişse bu kişilere ait olacağından⁹²⁷ bu duruma rağmen yönetim kurulunca ticari temsilci atanması ve bu durumun ilan edilmesi durumunda bu kişilerin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı yapacağı police kabulü de derneği bağlayacaktır.

Tacir sayılmayan kamuya yararlı dernekler ile tacir sayılan diğer derneklerin ticari işletmelerinin yönetimi için ticari vekil dernek yönetim kurulu tarafından⁹²⁸ atanabileceğinden ticari vekilin açıkça kambiyo işlemleri ya da police kabulü için yetkilendirilmiş olması, yetkilendirilmese dahi yaptığı police kabulünün dernekçe onaylanması⁹²⁹ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda police kabulü derneği bağlayacaktır. Ticari vekile kambiyo taahhüdü yetkisi verilmişse ya da teamül kambiyo taahhüdü yapması yönündeysen bu durum police kabulünü de kapsamına alacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda yapılan police kabulünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Derneklerin amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri durumunda hem tacir sayılmayan kamuya yararlı dernekler hem de tacir sayılan diğer dernekler ticari

⁹²⁶ Şener, s. 35

⁹²⁷ Şener, s.38

⁹²⁸ Kaya, Ticari Vekil, s. 43; Sayın, Ticari Vekil, s. 25-26

⁹²⁹ Derneklerde police kabulünün dernekçe onaylanması dernek yönetim kurulunun tamamı tarafından, yönetim kurulu temsil yetkisini devretmişse devralan kişilerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

temsilci atayabileceklerinden⁹³⁰ ticari temsilciler dernek adına temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilirler.

Tacir sayılmayan kamuya yararlı dernekler ile tacir sayılan diğer derneklerin ticari işletmelerinin yönetimi için ticari vekil dernek yönetim kurulu tarafından⁹³¹ atanabileceğinden ticari vekilin açıkça kambiyo işlemleri ya da ciro için yetkilendirilmiş olması, yetkilendirilmese dahi yaptığı rehin ve temlik cirosunun dernekçe onaylanması⁹³² ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yaptığı rehin ve temlik cirosu derneği bağlayacaktır. Tahsil cirosunun senedin tahsili için temsilci atama, vekâlet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2’de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

Aval Verilmesi Yönünden

Dernekler nihai amaçla kurulan tüzel kişilikler olduğu ve aval işlemi derneklerin nihai amacı ile bağdaşmayacağı için dernek adına aval verilemez.⁹³³ Ancak derneklerin amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri durumunda hem tacir sayılmayan kamuya yararlı derneklerin hem de tacir sayılan diğer dernekler ticari temsilci atayabileceklerinden⁹³⁴ ticari temsilciler dernek adına sırf ticari işletmenin işletilmesi faaliyeti ile sınırlı olmak üzere aval verebilirler. Ticari temsilci atama yetkisi dernek yönetim kuruluna, yönetim kurulu temsil yetkisini üyesi ya da üçüncü kişiye devretmişse bu kişilere ait olacağından⁹³⁵ bu duruma aykırı şekilde ticari temsilci atanması durumunda ticari temsilcinin iyiniyetli üçüncü kişiler açısından

⁹³⁰ Şener, s. 35

⁹³¹ Kaya, Ticari Vekil, s. 43; Sayın, Ticari Vekil, s. 25-26

⁹³² Dernekçe onaylama dernek yönetim kurulunun tamamı tarafından, yönetim kurulu temsil yetkisini devretmişse devralan kişilerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir

⁹³³ Benzer görüşte Ergün, s. 172. Yazar gerçek kişiler için yasak işlem niteliğinde olan bağışlama, kefalet(dolayısıyla aval) gibi işlemlerin dernekler için de yasak işlem niteliğinde olduğu, kuruluş belgesindeki özel amacın fiil ehliyetini kısıtlayacağı görüşündedir. Aynı doğrultuda Arat, s. 98; Alper, s. 143. Yazar kuruluş sözleşmesinde belirlenmiş ideal amaca hizmet etmeyen vakıf kurma, kefil olma gibi işlemlerin TMK m 449 kapsamında olması durumunda kesin hükümsüz olacağı kanaatindedir.; Derneklerin amacının gerçekleştirilmesi sınırlaması kapsamında kefil olabileceği (dolayısıyla aval verebileceği) görüşü için bkn. Karmutoğlu, s. 72, 73

⁹³⁴ Şener, s. 35

⁹³⁵ Şener, s.38

vereceği aval şirketi bağlayacaktır.

Ticari işletme işleten derneklerde dernek yönetim kurulu tarafından ticari vekil atanabileceğinden⁹³⁶ ticari vekilin dernek adına sırf ticari işletmenin işletilmesi faaliyeti ile sınırlı olmak üzere aval verebilmesi mümkündür. Ticari vekilin dernek adına kambiyo taahhüdünde bulunması ya da aval vermesi yönünden açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi verdiği avalin dernekçe kabul edilmesi⁹³⁷ durumunda ticari işletmenin işletilmesi işlemleri ile sınırlı olmak üzere verilen aval derneği bağlayacaktır. Bahsedilen hallerin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

(2) Vakıflarda

(i) Genel Açıklamalar

Vakıflar, gerçek veya tüzel kişilerin ekonomik değeri olan mal ve hakları belirli ve sürekli bir amaca özgülemeleri ile oluşan tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır. Vakıflar ticari amaç edinemezler.⁹³⁸ Bu yönleriyle ticaret şirketlerinden, malvarlığı topluluğu olmaları yönünden de derneklerden ayrılırlar.⁹³⁹ Hukukumuzda yeni vakıflar, kamuya yararlı vakıflar, istihdam edilenlere ve işçilere yardım vakıfları, aile vakıfları, mazbut vakıflar, mülhak vakıflar, cemaat vakıfları ve esnaf vakıfları olmak üzere farklı kurallara ve özelliklere sahip vakıflar mevcuttur. Vakıflar, vakfi kuracak olan kişinin vakfin kendisi sağ iken kurulmasını istiyorsa bu husustaki iradesini düzenleme şeklinde noterlerce hazırlanan resmi senetle, eğer ölümünden sonra vakfin meydana gelmesini istiyorsa vasiyetname ya da miras sözleşmesi ile yapılması gerekir.⁹⁴⁰ Vakıf, tüzel kişiliğe belgelerle açıklanan iradenin yerleşim yeri asliye hukuk

⁹³⁶ Kaya, Ticari Vekil, s. 43; Sayın, Ticari Vekil, s. 25-26

⁹³⁷ Derneklerde avalin dernekçe kabulü-onaylanması dernek yönetim kurulunun tamamı tarafından, yönetim kurulu temsil yetkisini devretmişse devralan kişilerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir

⁹³⁸ Serozan, Tüzel Kişiler, s. 91; Aksi yönde İnal, Ticari İşletme, s. 357

⁹³⁹ Dernek ve vakıflar arasındaki farklar için bkn Hatemi/Kalkan Oğuztürk, Kişiler, s. 106; Ömer Aykul, **Yeni Vakıflar Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015, s. 22-23

⁹⁴⁰ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 392

mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescili ile sahip olur.(TMK madde 102) Her vakfın vakıf senedinin bulunması gerekir. Vakıf senedi, kanunun emredici hükümlerine aykırı olmayacak şekilde düzenlenen, vakfın amacı, bu amaca özgülünen mal ve haklar, vakfın örgütlenme ve yönetim şeklini belirleyen kuruluş statüsüdür.

Vakıflarda zorunlu organ olarak yalnızca yönetim organı düzenlenmiş olup⁹⁴¹, yönetim organı hem genel kurul gibi karar organı olarak vakfın durumu ve işleyişi ile ilgili kararları alır hem de yürütme organı olarak vakfın yönetimi ve temsilini gerçekleştirir.⁹⁴² Yönetim kurulu, vakfın yönetimi ve temsilinde vakıf senedinde gösterilen amacın gerçekleşmesi için gerekli işlemleri yapmak,⁹⁴³ vakıf ile yararlananlar arasındaki ilişkileri kurmak,⁹⁴⁴ vakıf mallarının bu amaçlara uygun yönetimini sağlamakla yükümlüdür.⁹⁴⁵ Yönetim kurulunun kurul şeklinde oluşturulması zorunlu olmayıp tek kişiden de oluşması mümkündür⁹⁴⁶ ancak yönetim kurulunda görev alanların çoğunluğunun ülkemizde yerleşik olması gerekir.⁹⁴⁷ Yönetim organında kimlerin görev alacağı vakıf senedinde gösterilebilir. Ancak mazbut vakıfların yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğü, mülhak vakıfların yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan meclis tarafından atanacak yöneticiler, esnaf vakıfları esnafın seçtiği yönetim kurulu, cemaat vakıflarının yönetimi mensuplarınca kendi aralarından seçilen kişilerden oluşur.

Vakıflar amaçlarının gerçekleşmesini sağlamaya dönük gelir elde etmek⁹⁴⁸ için yönetim organının kararı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bildirimde bulunmak koşuluyla ticari işletme kurup, işletebilirler ve kurulmuş olan ticari işletmelere ortak olabilirler.⁹⁴⁹ Vakıfların ticari işletme kurabilmesi için bu konuda senetlerinde hüküm olması ve yönetim organının bu konuda karar alması gerekir.⁹⁵⁰ Vakıflar, gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğinde işlere harcayan vakıflar hariç olmak şartıyla

⁹⁴¹ Ergün, s.87; Arat, s. 67

⁹⁴² Dural/Öğüz, Kişiler, s. 303; Özsunay, s. 433; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 406; Ballar, Vakıf, s. 84

⁹⁴³ Serozan, Tüzel Kişiler, s. 101; B. Öztan, Tüzel Kişiler, s.128; Ergün, s. 88

⁹⁴⁴ Ergün, s. 88

⁹⁴⁵ B. Öztan, Tüzel Kişiler, s.128; Özsunay, s. 433; Ali Em, **Türk Hukuk Sisteminde Vakıflar**, 2. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 2011, s.28

⁹⁴⁶ Hatemi, Kişiler Hukuku, s. 167; Hatemi/Kalkan Oğuztürk, Kişiler, s. 113; Özsunay, s. 430; B. Öztan, Tüzel Kişiler, s.128; Lütfü Dalamanlı, **Eski Yeni Vakıf Davaları**, Seçkin Yayınları, Ankara 1986, s. 298; Em, s.28; Ergün, s.87

⁹⁴⁷ Dural/Öğüz, Kişiler, s. 303; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 403

⁹⁴⁸ Ergün, s. 79

⁹⁴⁹ Aykul, Vakıflar, s. 157

⁹⁵⁰ Aykul, Vakıflar, s.164

ticari işletme işletmeleri durumunda tacir sıfatına sahip olacaktır.⁹⁵¹ Vakfın bir ticari işletme işletmesi durumunda işletmenin ticari usullere göre yönetilmesi⁹⁵² de vakıf yönetim organının sorumluluğundadır.⁹⁵³ Vakıflara ait ticari işletmelerin TSY 55 vd hükümlerine göre ticaret siciline tescil edilmesi gerekir.

(ii) Organ Temsilinde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Vakfi temsilen kambiyo senedi düzenleme yetkisi vakıf yönetim kuruluna aittir. Vakıf yönetimi kurul halinde ise resmi senette bir belirleme yapılmamışsa toplu hareket etmeleri gerekir. Mütevellilerin bu kurala uymaksızın kambiyo senedi oluşturmaları durumunda kambiyo senedi vakfı bağlamayacaktır. Vakıf yönetim kurulu temsil yetkisini üyelerinden birine, birkaçına ya da üçüncü kişilere vakıf senedi ya da yönetim organı kararı ile devredebilir.⁹⁵⁴ Yönetim kurulunun devir kararı olmadan üyelerin ya da üçüncü kişilerin vakıf adına kambiyo senedi düzenlemesi durumunda vakıf sorumlu olmayacak, TTK madde 678 gereği düzenleyen sorumlu olacaktır.

Vakıflar, derneklere benzer şekilde nihai amaçla kurulan tüzel kişiler olduğu için derneklere gibi tahsis ilkesi vakıflarda da geçerlidir. Vakıfların fiil ehliyeti tüzüklerinde belirtilen amaçlarıyla sınırlı olduğundan yönetim organı vakfın amacı doğrultusunda temsil yetkisini kullanabilir.⁹⁵⁵ Vakıf tüzüğüne konulacak olan hükümlerle yönetim kurulunun temsil yetkisinin sınırlandırılabilmesi de mümkündür.⁹⁵⁶ Vakıflarda tahsis ilkesinin geçerli olması sebebiyle vakıf senedinde

⁹⁵¹ Bozkurt, s. 178; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya/Nomer Ertan, Ticari İşletme, s. 264; Şener, s. 35

⁹⁵² Aykul, Vakıflar, s. 164

⁹⁵³ B. Öztan, Tüzel Kişiler, s.128; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 406

⁹⁵⁴ Ballar, Vakıf, s.84

⁹⁵⁵ Akipek/ Akıntürk/ Ateş, s. 547; Alper, s. 145; Organların amacının kuruluş belgeleri ile sınırlı olduğu, kuruluş amacı dışına çıkan işlemlerin yetkisiz temsilcinin yaptığı işlem vasfında olacağı, amaçla sınırlılığın organların temsil yetkisinin kapsamı ile ilgili olduğu, hak ve fiil ehliyetini kapsamayacağı yönünde görüş için bkn Arat, s. 77; Aksi görüşte Ergün, s. 172. Yazar hak ehliyetinin sınırlandırılmasının kanunla olacağı ve kanunla mevcut bir sınırlamanın mevcut olmadığı bu nedenle dernek ve vakıfların hak ehliyetinin amacıyla sınırlandırılmayacağı görüşündedir. Ancak Vakıflar Kanunu madde 10'un vakıf amacı doğrultusunda faaliyette bulunmayan yöneticilerin görevden alınabileceğini düzenlemesi tahsis ilkesinin vakıflar için geçerli olduğunu göstermektedir.

⁹⁵⁶ Ergün, s. 172

belirlenen amaç dışında yapılmış işlemler yetkisiz temsil kapsamında kalacağından⁹⁵⁷ bu şekilde düzenlenen kambiyo senedi de vakfi bağlamayacaktır.

Vakıfların ticari işletme işletmesi vakıf tarafından kurulan ya da işletilen ticari işletmenin işlemlerinde vakıf tüzel kişiliği taraf olduğundan⁹⁵⁸ ticari işletmenin işlemleri ile ilgili verilecek kambiyo senetleri vakıf tüzel kişiliği adına verilir. Ticari işletmenin yönetimi⁹⁵⁹ ve bu amaçla kambiyo senedi verilmesi herhangi bir atama ya da yetki devri söz konusu değilse yönetim organına aittir. Yönetim organının kambiyo senedini kurul halinde imzalaması gerekir.

Police Kabulü Yönünden

Vakıflarda zorunlu organ olarak yalnızca yönetim kurulu belirtildiğinden ve bu nedenle vakfın yönetim ve temsilinden yönetim organı sorumlu olduğundan vakıf adına poliçe kabul işlemi yönetim organı tarafından yapılabilir. Vakıf yönetim organı tek kişiden oluşmuyorsa ve resmi senette bir belirleme yapılmamışsa toplu hareket etmesi gerekir. Vakıf yönetim kurulunun temsil yetkisini üyelerinden birine, birkaçına ya da üçüncü kişilere vakıf senedi ya da yönetim organı kararı ile devretmesi⁹⁶⁰ durumunda vakıf adına poliçe kabulünü bu kişiler gerçekleştirebilir.

Vakıflar tahsis ilkesinin geçerli ve bu doğrultuda vakıfların fiil ehliyetinin tüzüklerinde belirtilen amaçlarıyla sınırlı olması sebebiyle vakıf senedinde belirlenen amaç dışında bir iş için yapılmış poliçenin kabulü vakfi bağlamayacaktır.

Vakfın bir ticari işletme işletmesi durumunda işletmenin ticari usullere göre yönetimi, vakfın yönetim organı tarafından vakıf adına yapılacağından⁹⁶¹ ticari işletmenin işlemleri ile ilgili poliçe kabulü de vakıf yönetim organı tarafından yapılacaktır. Yönetim organının poliçe kabulünü aynı şekilde tüzükteki belirlemeye göre, belirleme yoksa kurul halinde yapması gerekecektir.

⁹⁵⁷ Alper, s. 145. Yazar vakfın tipini belirleyen amacını aşan işlemlerde vakfın hak ehliyetinin bulunmadığı, kuruluş sözleşmesindeki amacını aşan ve TMK madde 449 kapsamında olan işlemlerde fiil ehliyetinin kısıtlandığı, TMK madde 449 kapsamında olmayan ama amacını aşan işlemler yönünden ise yetkisiz temsil kapsamında kaldığı görüşündedir.

⁹⁵⁸ Akbıyık, s. 113

⁹⁵⁹ Akbıyık, s. 113

⁹⁶⁰ Ballar, Vakıf, s.84

⁹⁶¹ Aykul, Vakıf, s. 164

Ciro İşlemleri Yönünden

Vakıflarda zorunlu organ olarak yalnızca yönetim kurulu belirtildiğinden ve bu nedenle vakfın yönetim ve temsilinden yönetim organı sorumlu olduğundan vakıf adına ciro işlemi⁹⁶² yönetim organı tarafından yapılabilir. Vakıf yönetim organı, vakıf senedinde belirleme yoksa kurul halinde hareket edeceğinden, ciro işlemini de kurul olarak yapması gerekir. Vakıf senedinde vakfın temsiline ilişkin belirleme varsa belirlemeye uymak suretiyle ciro işlemi yapılabilir.

Vakıflarda tahsis ilkesinin geçerli olması ve bu nedenle vakıfların fiil ehliyeti tüzüklerinde belirtilen amaçlarıyla sınırlı olması sebebiyle vakıf senedinde belirlenen amaç dışında bir iş için yapılmış temlik ve rehin cirosu vakfi bağlamayacak, tahsil cirosunun vekil hamil atama, tahsil için temsil yetkisi verme niteliğinde olması sebebiyle ciro edilenin senedi tahsil yetkisi olmayacaktır.

Vakıfların amaçlarını gerçekleştirmek için ticari işletme kurup işletmesi durumunda ticari işletmenin yönetilmesi de vakıf yönetim organının sorumluluğunda olduğundan herhangi bir belirleme ya da atama söz konusu değilse ticari işletmenin işlemleri ile ilgili ciro işlemini vakıf yönetim organı kurul halinde yapabilecektir.

Vakıf yönetim kurulunun temsil yetkisini üyelerinden birine, birkaçına ya da üçüncü kişilere vakıf senedi ya da yönetim organı kararı ile devretmesi⁹⁶³ durumunda vakıf adına ciro işlemini bu kişiler gerçekleştirebilir. Bu belirlemelere aykırı şekilde temlik ve rehin cirosu işlemlerini yapan kişi TTK madde 678 gereği cirodan sorumlu olacak, tahsil cirosu ise devralan yetkili hamil olmadığı için senedi tahsil yetkisi vermeyecektir.

Aval Verilmesi Yönünden

Vakıfların nihai amaçla kurulan tüzel kişilikler olması ve aval işleminin vakfın nihai amacı ile bağdaşmaması sebebiyle vakıf adına aval verilemez.⁹⁶⁴

⁹⁶² Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 563; Kutlu, Kambiyo, s. 64

⁹⁶³ Ballar, Vakıf, s.84

⁹⁶⁴ Benzer görüşte Ergün, s. 172. Yazar gerçek kişiler için yasak işlem niteliğinde olan bağışlama, kefalet(dolayısıyla aval) gibi işlemlerin vakıflar için de yasak işlem niteliğinde olduğu, kuruluş

Vakıfların amaçlarını gerçekleştirebilmek için ticari işletme işletmeleri durumunda sırf ticari işletmenin işletilmesi amacı ile sınırlı olmak üzere aval verilebilir. Vakıfların ticari işletmesinin işletilmesi vakıf yönetim organına ait bir görev olduğundan ticari işletmenin işlemleri ile ilgili avalin de vakıf yönetim organının tüm üyeleri tarafından kurul halinde verilmesi gerekir.

(iii) Atanmış Temsilcilerde

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Vakıfların amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri durumda tacir sayılan vakıflar ile tacir sayılmasalar dahi gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğinde işlere harcayan vakıflar ticari işletmelerini işletilebilmek için ticari temsilci atayabilirler.⁹⁶⁵ Ticari temsilci atama yetkisi vakıf yönetim organına aittir.⁹⁶⁶ Ancak yönetim organı temsil yetkisini üyesi ya da üçüncü kişiye devretmişse ticari temsilci atama yetkisi de bu kişilere aittir. Ticari işletme vakfa ait olduğundan ticari temsilcinin ticari işletme için kambiyo senedi düzenlemesi durumunda kambiyo senedi vakıf adına düzenlenecektir.

Tacir sayılmayan gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğinde işlere harcayan vakıflar ve tacir sayılan diğer vakıfların ticari işletmelerini TSY 55 vd gereği ticaret siciline tescil ettirmeleri gerekmekte ve vakıf yönetim organı tarafından ticari işletmenin yönetimi için ticari vekil atanabilmektedir.⁹⁶⁷ Ticari işletme için vakıf yönetim organınca ticari vekil atanmışsa, ticari vekilin vakıf adına kambiyo taahhüdünde bulunması yönünden açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi bulunduğu kambiyo taahhüdünün vakıfça kabul edilmesi⁹⁶⁸ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması

belgesindeki özel amacın fiil ehliyetini kısıtlayacağı görüşündedir. Alper, s. 145. Yazar vakfın amacını aşan ve TMK madde 449 kapsamında olan önemli miktarda bağışlama, kefil olma gibi işlemler yönünden vakfın fiil ehliyetinin kısıtlandığı görüşündedir. Aynı doğrultuda Arat, s. 98; vakıfların vakfın gayesine ulaşılması amacıyla sınırlı olarak kefalet(Dolayısıyla aval) verebileceği görüşü için bkn Karmutoğlu, s. 73.

⁹⁶⁵ Şener, s. 35

⁹⁶⁶ Şener, s. 35

⁹⁶⁷ Kaya, Ticari Vekil, s. 43; Sayın, Ticari Vekil, s. 26

⁹⁶⁸ Vakıflarda kambiyo senedinin vakıfça kabulü vakıf yönetim organının tamamı tarafından eğer yönetim organı temsil yetkisini devretmişse devralan kişilerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

durumunda yapılan kambiyo taahhüdü vakfi bağlayacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Police Kabulü Yönünden

Vakıfların amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri durumunda gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğinde harcayıp harcamamasına bakılmaksızın tüm vakıflarda vakıf yönetim organınca ticari temsilci atanabileceğinden⁹⁶⁹ ticari temsilciler tarafından vakıf adına poliçe kabulü yapılması mümkündür. Yönetim organı temsil yetkisini üyesi ya da üçüncü kişiye devretmişse ticari temsilci atama yetkisi de bu kişilere aittir. Buna rağmen yönetim organınca ticari temsilci ataması ilan edilmişse ticari temsilcinin yapacağı kabul işlemi iyiniyetli üçüncü kişiler açısından şirketi bağlayacaktır.

Tacir sayılmayan vakıflar ve tacir sayılan diğer vakıfların ticari işletmelerinin yönetimi için yönetim organınca⁹⁷⁰ ticari vekil atanması durumunda, ticari vekilin vakıf adına kambiyo işlemleri ya da poliçe kabulü için açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi yaptığı poliçe kabulünün vakıfça kabul edilmesi⁹⁷¹ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda yapılan poliçe kabulü vakfi bağlayacaktır. Ticari vekile kambiyo taahhüdü yetkisi verilmişse ya da teamül kambiyo taahhüdü yapması yönündeysen bu durum poliçe kabulünü de kapsamına alacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda düzenlenen kambiyo taahhüdünden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Vakıfların amaçlarına varmak için ticari işletme işletmeleri durumunda gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğinde işlere harcayanlar dahil tüm

⁹⁶⁹ Şener, s. 35

⁹⁷⁰ Kaya, Ticari Vekil, s. 43; Sayın, Ticari Vekil, s. 26

⁹⁷¹ Vakıflarda poliçe kabulün vakıfça onaylanması vakıf yönetim organının tamamı tarafından eğer yönetim organı temsil yetkisini devretmişse devralan kişilerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir.

vakıflarda vakıf yönetim organınca ticari temsilci atanabileceğinden⁹⁷² ticari temsilciler tarafından ciro yapılması mümkündür. Yönetim organı temsil yetkisini üyesi ya da üçüncü kişiye devretmişse ticari temsilci atama yetkisi de bu kişilere aittir. Bu belirlemeler iç ilişki ile ilgili olduğundan bunlara aykırı olarak atanan ve ilan edilen ticari temsilcinin yaptığı cirolar iyiniyetli üçüncü kişiler açısından vakfi bağlayacaktır.

Tacir sayılmayan vakıflar ve tacir sayılan diğer vakıfların ticari işletmelerinin yönetimi için yönetim organınca⁹⁷³ ticari vekil atanması durumunda, ticari vekilin açıkça kambiyo işlemleri ya da ciro için yetkilendirilmiş olması, yetkilendirilmese dahi yaptığı rehin ve temlik cirosunun vakıfça onaylanması⁹⁷⁴ ya da ticari vekilin yetkisi olmadığı halde bu tür işlemler yapmasının teamül halini alması durumunda rehin ve temlik cirosu vakfi bağlayacaktır. Tahsil cirosunun senedin tahsili için temsilci atama, vekâlet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2’de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

Aval Verilmesi Yönünden

Vakıfların nihai amaçla kurulan tüzel kişilikler olması ve aval işleminin vakfın nihai amacı ile bağdaşmaması sebebiyle vakıf adına aval verilemez.⁹⁷⁵ Ancak vakfın amacına varmak için ticari işletme işletmesi durumunda gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğinde işlere harcayan vakıflar dahil ticari temsilci atayabileceklerinden⁹⁷⁶ ticari temsilciler vakıf adına sırf ticari işletmenin işletilmesi faaliyeti ile sınırlı olmak üzere aval verebilirler.

Ticari işletme işleten vakıflarda vakıf yönetim organı tarafından ticari vekil

⁹⁷² Şener, s. 35

⁹⁷³ Kaya, Ticari Vekil, s. 43; Sayın, Ticari Vekil, s. 26

⁹⁷⁴ Vakıfça onaylama vakıf yönetim organının tamamı tarafından ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir

⁹⁷⁵ Benzer görüşte Ergün, s. 172. Yazar gerçek kişiler için yasak işlem niteliğinde olan bağışlama, kefalet(dolayısıyla aval) gibi işlemlerin vakıflar için de yasak işlem niteliğinde olduğu, kuruluş belgesindeki özel amacın fiil ehliyetini kısıtlayacağı görüşündedir. Alper, s. 145. Yazar vakfın amacını aşan ve TMK madde 449 kapsamında olan önemli miktarda bağışlama, kefil olma gibi işlemler yönünden vakfın fiil ehliyetinin kısıtlandığı görüşündedir. Aynı doğrultuda Arat, s. 98; vakıfların vakfın gayesine ulaşılması amacıyla sınırlı olarak kefalet(Dolayısıyla aval) verebileceği görüşü için bk. Karmutoğlu, s. 73.

⁹⁷⁶ Şener, s. 35

atanabileceğinden⁹⁷⁷ ticari vekilin vakıf adına sırf ticari işletmenin işletilmesi faaliyeti ile sınırlı olmak üzere aval verebilmesi mümkündür. Ticari vekilin vakıf adına kambiyo taahhüdünde bulunması ya da aval vermesi yönünden açıkça yetkilendirilmiş olması, açıkça yetkilendirilmese dahi verdiği avalın vakıfça kabul edilmesi⁹⁷⁸ halinde ticari işletmenin işletilmesi kapsamında verilen aval vakfı bağlayacaktır. Bahsedilen durumların hiçbirinin bulunmaması durumunda verilen avalden TTK madde 678 gereği ticari vekil bizzat kendisi sorumlu olacaktır.

2. Tüzel Kişiliği Olmayan Yapılarda

a. Adi Ortaklıklarda

(1) Genel Açıklamalar

Adi ortaklık iki veya daha fazla kişinin emeklerini ve mallarını ortak bir amaca ulaşmak için bir araya getirdikleri sözleşmedir. Adi ortaklık tüzel kişiliğe sahip değildir. Bu nedenle adi ortaklıkta organsal temsil söz konusu olmaz. Adi ortaklığın temsili ortaklarının dolaylı ya da doğrudan temsil hükümlerine göre işlem yapması ile olmaktadır.⁹⁷⁹

Adi ortaklıkta ortaklığı yönetim yetkisi sözleşme veya ortakların kendi aralarında alacakları kararla ortaklardan birine bırakılmadıkça tüm ortakların adi ortaklığı yönetme hakkı vardır.(TBK 625) Yönetim yetkisine sahip olan ortağın aksine bir sözleşme yoksa⁹⁸⁰ üçüncü kişilere karşı ortaklığı temsil yetkisine sahip olduğu kabul edilir.(TBK 637/3) Temsil yetkisine sahip olan ortağın üçüncü kişilerle yaptığı işlemlerde temsile ilişkin hükümlere göre diğer ortaklar da taraf sıfatına⁹⁸¹ sahip olur.⁹⁸² Çünkü adi ortaklığı temsil yetkisi verilmiş ortağın durumu tam ehliyetli kişinin

⁹⁷⁷ Kaya, Ticari Vekil, s. 43; Sayın, Ticari Vekil, s. 26

⁹⁷⁸ Vakıflarda avalın kabulü vakıf yönetim organının tamamı tarafından, yönetim organı temsil yetkisini devretmişse devralan kişilerce ya da ticari temsilci tarafından yapılabilir

⁹⁷⁹ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 62

⁹⁸⁰ Yücel, Adi Ortaklık, s. 11; Domaniç, s. 400

⁹⁸¹ “ ...ortaklık adına ortaklardan biri tarafından yapılan işlem temsil hükümleri uyarınca diğerlerini alacaklı veya borçlu kılacak niteliktedir.” Y 12. HD, E 2007/12147, K 2007/14600, T 13.07.2007 Naklen Yücel, Adi Ortaklık, s. 13

⁹⁸² Pulaşlı, Şirketler, s.52; Şener, Ortaklıklar, 2017, s. 78; Yücel, Adi Ortaklık, s. 13

iradi temsilcisinin durumuna benzemektedir. Ancak buna ilave olarak kendisi de o işlemde taraf olmakta ve sorumluluk altına girmektedir. Adi ortaklıkta temsil yetkisine sahip ortağın doğrudan temsille işlem yapabilmesi için öncelikle adi ortaklık sözleşmesi, ortaklık kararı, temsil belgesi ya da zımnen kabullenme yoluyla temsil yetkisinin verilmesi,⁹⁸³ temsilci ortağın da işlem esnasında üçüncü kişiye diğer ortakları temsilen işlem yaptığını, diğer ortakları temsil ettiğini bildirmesi gerekir.⁹⁸⁴ Temsilen işlem yapıldığı bildirilmese dahi, durumun gereğinden işlemin adi ortaklık adına yapıldığı anlaşılıyorsa ya da işlemin kiminle yapıldığı karşı taraf için bir anlam ifade etmiyorsa bu durumlarda da işlem adi ortaklık adına yapılmış gibi hukuki sonuç doğuracaktır. Ancak temsil ilişkisi açıklanmaz ve bu şartlarda gerçekleşmezse işlemde yapan ortak doğrudan kendisi sorumlu olacaktır.⁹⁸⁵

Adi ortaklıkta adi şirket ortağının kendi adına ancak ortaklık hesabına işlem yapması durumunda dolaylı temsil söz konusu olup, üçüncü kişilere karşı alacaklı ve borçlu olan işlem yapan ortağın bizzat kendisidir.(TBK 637/1) Ortağın dolaylı temsil hükümlerine göre hareket etmesi ve karşı tarafın bu durumu bilmesi ya da bilebilecek durumda olması da dış ilişkide işlemi yapan ortağın sorumlu olması durumunu değiştirmez.⁹⁸⁶ Bu durumda dolaylı temsil ilişkisine dayanarak işlemin yapıldığının ispatı temsilciye aittir. Temsil yetkisini kullanarak işlem yapıldığı iyiniyetli üçüncü kişilere karşı defa olarak dermeyan edilemez. Diğer ortakların da üçüncü kişiye karşı bir hak iddia etmesi söz konusu olmaz. Ortakların kendi aralarındaki talebi ancak dolaylı temsil hükümleri gereği iç ilişkide söz konusu olabilir.⁹⁸⁷

⁹⁸³ Yücel, Adi Ortaklık, s. 17-18-19

⁹⁸⁴ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 63; Yücel, Adi Ortaklık, s. 23; Ayrıntılı açıklama için bk. Günsay, ss. 41-44

⁹⁸⁵ Yücel, Adi Ortaklık, s. 27

⁹⁸⁶ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 63; Pulaşlı, Ortaklıklar, s.52; Yücel, Adi Ortaklık, s. 67

⁹⁸⁷ Günsay, s. 93; Şener, Ortaklıklar, 2017, s.76

(2) Kambiyo Senedi İşlemleri

(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Adi ortaklıklarda temsil yetkisi verilen ortak günlük olağan işlemler için doğrudan temsil yetkisine sahipken, olağanüstü işlemler için tüm ortakların oybirliği ile yetkinin verilmesi ve bu durumun da yetki belgesine açıkça yazılması ile işlem yapılabilir.(TBK madde 637) Adi ortaklıkta olağan- olağanüstü işlem ayrımında kriter olarak kanımızca TTK madde 223 hükmünün temel alınması gerekir.⁹⁸⁸ Bu nedenle kambiyo senedi düzenlenmesi olağan işlemlerden sayılacağı⁹⁸⁹ için bu hususta ayrıca tüm ortakların oybirliği ile yetkilendirmesine gerek olmadığından temsilci ortağın düzenleyeceği kambiyo senedi diğer ortakları bağlar.⁹⁹⁰

Adi ortaklığı temsile yetkili kılınan ortak nitelik olarak ticari temsilciye benzemekte ve bu nedenle ayrıca yetkilendirme olmadan doğrudan kambiyo senedi düzenleme yetkisine sahip olmaktadır.⁹⁹¹ Adi ortaklığın tüm ortaklarının taraf sıfatıyla yer aldığı geçerli bir kambiyo senedi, temsilci ortağın kambiyo senedi üzerine temsil olunan adi ortaklığın adını yazdıktan sonra vekaleten, temsilen, adına gibi ibarelerle kendi adını yazıp imzalaması şeklinde düzenlenebileceği gibi temsil durumunu belli etmeksizin doğrudan imza atılması suretiyle düzenlenebilir. Adi ortaklıkta doğrudan temsil hükümlerine göre kambiyo senedi düzenlenmesi durumunda kambiyo senedinden bu hususun anlaşılması koşuluyla kambiyo senedinde borçlu tarafında adi ortaklık değil adi ortaklığın tüm ortakları doğrudan yer alacaktır. Zira adi ortaklık tüzel kişiliğe sahip olmadığı için adi ortaklık sıfatıyla kambiyo senedinde taraf sıfatına sahip olamaz. Tüm ortakların taraf sıfatına sahip olması suretiyle adi ortaklıklarda kambiyo senedi işlemi tesis edilebilir. Adi ortaklığın tüzel kişiliğe sahip olmaması kuralı gereği

⁹⁸⁸ Şener, Ortaklıklar, 2017, s. 50, s.82; Domaniç, s. 401

⁹⁸⁹ Şener, Ortaklıklar, 2017, s. 50, s.82; Yücel, Adi Ortaklık, s. 33. Aksi görüşte Pulaşlı, Ortaklıklar, s.46; Günsay, s. 65. Günsay TBK madde 630 ve 504/3 gereği adi ortaklıklarda kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi için özel olarak yetkilendirilmenin gerektiği görüşündedir.

⁹⁹⁰ Y 12. HD, E 18088/K 29901, T 14.12.2010, “adi ortaklığı temsilen idareci ortağın imzaladığı takibe konu çekten dolayı itiraz eden borçlu ortak sorumlu olacaktır.” Naklen Eriş, s. 266

⁹⁹¹ “ Adi ortaklıkta, aksine bir hüküm yer almadığı sürece, idareci ortağın yapacağı işlemler, diğer ortakları da bağlar. İdareci ortağın hukuki statüsü BK 449. Maddesinde düzenlenen ticari mümessile benzer nitelikler taşır. Bu itibarla ticari mümessilin özel bir yetki aranmaksızın kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisine haiz olduğu kabul edilmektedir.” Y 12 HD, E 2016/2644, K 2016/16111, T 07.06.2016 (www.kazanci.com.tr), Y 12 HD, E 2009/18175, K 2010/28, T 11.01.2010

taraf ehliyetinin de olamayacağı, adi ortaklığa karşı dava açılmayacağı, icra takibi yapılamayacağı, ancak tüm ortaklara karşı dava açılıp, takip yapılabileceği doktrin ve Yargıtay kararlarında⁹⁹² kabul edilmektedir.⁹⁹³ Bu nedenle temsil yetkisine sahip ortak tarafından adi ortaklık adına kambiyo senedi düzenlense dahi hamil başvurma hakkını kullanırken adi ortaklık adına takip yapamaz. Hakkını adi ortaklık ortaklarına yönelterek kullanması gerekir.

Adi ortaklıkta yönetim yetkisi bulunmayan ortağın kural olarak temsil yetkisi de bulunmayacağından,⁹⁹⁴ temsil yetkisine sahip olmayan ortağın işlem yapması durumunda TBK madde 47 gereği işlemin geçersiz olması ve tazminat sorumluluğundan farklı olarak adi ortaklıkta yetkisiz temsilde işlemi yapan ortağın doğrudan işlemin tarafı olması durumu söz konusudur.⁹⁹⁵ Adi ortaklıkta temsil yetkisine sahip olmayan ortağın doğrudan kendisinin sorumlu olması kambiyo taahhüdü açısından öncelikle TTK madde 678 hükmünün uygulanması ile olacaktır.

Adi ortaklıkta temsil yetkisine sahip olan ortağın dolaylı temsil hükümleri gereği diğer ortakları temsilen kambiyo senedi düzenlemesi durumunda senet metni gereği üçüncü kişiye karşı borç altına giren senedi düzenleyen ortak olacaktır. İşlemi yapan ortak ile karşı taraf arasında işlem geçerli biçimde kurulduğu için yetkisiz temsil hükümlerine⁹⁹⁶ ve dolayısıyla TTK madde 678'e gitmeye gerek olmayacaktır. Dolaylı temsilin niteliği gereği üçüncü kişi senedi düzenleyen ortağa başvurabilir. Senedi düzenleyen ortaksa ödmeden sonra payını aşan kısım için diğer ortaklara payları oranında rücu edebilir. Diğer ortakların kanunen ortağı payını aşan kısım için borçtan kurtarması gerekir. TBK madde 622 ve 627 gereği adi ortaklıkta ortakların alacak ve borçları birbirlerine aktarması kuraldır.⁹⁹⁷

Adi ortaklığın bir ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin temsili için ticari temsilci atanması mümkün olacağından⁹⁹⁸, ticari temsilci şirket sözleşmesiyle,⁹⁹⁹ sonradan atanma durumunda tüm ortakların oybirliğiyle¹⁰⁰⁰ ya da

⁹⁹² Y 12. HD, E 2016/286, K 2016/12972, T 03.05.2016

⁹⁹³ Poroy/ Tekinalp/ Çamoğlu, Ortaklıklar, s. 43

⁹⁹⁴ Yücel, Adi Ortaklık, s. 11

⁹⁹⁵ Şener, Ortaklıklar, 2017, s.78

⁹⁹⁶ Yücel, Adi Ortaklık, s. 90

⁹⁹⁷ Şener, Ortaklıklar, 2017, s.78

⁹⁹⁸ Adi ortaklığın esnaf işletmesi işletmek için kurulması durumunda ticari temsilci atanamayacağı yönünde bkn Güntin, s. 13

⁹⁹⁹ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

¹⁰⁰⁰ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10; Güntin, s. 13, Kırca, Mümessil, s. 54

yönetici ortağa açıkça yetki verilmesi şartıyla yönetici ortak tarafından atanarak adi ortaklığı temsilen geçerli biçimde kambiyo taahhüdünde bulunabilir.¹⁰⁰¹

Adi ortaklığı temsil için ticari vekil ataması da şirket sözleşmesinde aksi kararlaştırılmadıkça oybirliği ile yapılabilir.¹⁰⁰² Ticari vekilin kambiyo taahhüdü verme için yetkilendirilmesi de sözleşmedeki belirlemeye göre, belirleme yoksa oybirliği ile yapılabilir. Ticari vekilin yetkilendirme olmadan adi ortaklığı temsilen kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda, ortaklığı temsil yetkisine sahip ortak ya da ticari temsilci tarafından taahhüt onaylanmazsa TTK madde 678 gereği bizzat sorumlu olması gerekir.

(ii) Poliçe Kabulü Yönünden

Adi ortaklıklarda temsil yetkisine sahip olan ortaklar günlük olağan işlemler için doğrudan, olağanüstü işlemler için tüm ortakların oybirliği ile yetkinin verilmesi ve bu durumun da yetki belgesine açıkça yazılması ile temsil yetkilerini kullanabilmekte(TBK madde 637) ve adi ortaklıkta olağan- olağanüstü işlem ayrımında kriter olarak kanımızca TTK madde 223 hükmünün temel alınması gerekmektedir.¹⁰⁰³ Kambiyo senedi düzenlenmesi olağan işlemlerden sayılacağından¹⁰⁰⁴ bu kapsamda kambiyo taahhüdü niteliğindeki poliçe kabulü işlemi de olağan işlemlerden sayılacak bu hususta ayrıca tüm ortakların oybirliği ile yetkilendirmesine gerek olmaksızın temsil yetkisine sahip ortak tarafından poliçe kabulü yapılabilecektir. Adi ortaklıkta doğrudan temsil hükümlerine göre poliçe kabulü yapılması durumunda borçlu tarafında adi ortaklık değil adi ortaklığın tüm ortakları doğrudan yer alacaktır. Zira adi ortaklık tüzel kişiliğe sahip olmadığı için adi ortaklık sıfatıyla kambiyo senedinde taraf sıfatına sahip olamaz.

Adi ortaklıkta yönetim yetkisi bulunmayan ortağın kural olarak temsil yetkisi de bulunmayacağından,¹⁰⁰⁵ temsil yetkisine sahip olmayan ortağın poliçe kabulünde

¹⁰⁰¹ Şener, s. 22

¹⁰⁰² Sayın, Ticari Vekil, s. 20-21; Kaya, Ticari Vekil, s. 38.

¹⁰⁰³ Şener, Ortaklıklar, 2017, s. 50, s.82; Domaniç, s. 401

¹⁰⁰⁴ Şener, Ortaklıklar, 2017, s. 50, s.82; Yücel, Adi Ortaklık, s. 33. Aksi görüşte Pulaşlı, Ortaklıklar, s.46; Günsay, s. 65. Günsay TBK madde 630 ve 504/3 gereği adi ortaklıklarda kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi için özel olarak yetkilendirilmenin gerektiği görüşündedir.

¹⁰⁰⁵ Yücel, Adi Ortaklık, s. 11

bulunması durumunda TBK madde 47 devreye girmeksizin öncelikle TTK madde 678 hükmü uygulanacak ve yalnızca kendisi kabulden sorumlu olacak, sorumluluk diğer adi şirket ortaklarına sirayet etmeyecektir.

Adi ortaklıkta adi şirket ortağının kendi adına ancak ortaklık hesabına dolaylı temsil hükümlerine göre poliçe kabulünde bulunması durumunda senet metni gereği üçüncü kişilere karşı borç altına giren poliçeyi kabul eden ortak olacaktır. Dolaylı temsilin niteliği gereği işlemi yapan ortak ile karşı taraf arasında işlem geçerli biçimde kurulduğu için yetkisiz temsil hükümlerine¹⁰⁰⁶ ve dolayısıyla TTK madde 678'e gitmeye gerek olmayacağından üçüncü kişi poliçeyi kabul eden ortağa başvurabilir. Poliçeyi kabul eden ortaksa ödemediği sonra payını aşan kısım için diğer ortaklara payları oranında rücu edebilir. TBK madde 622 ve 627 gereği adi ortaklıkta ortakların alacak ve borçları birbirlerine aktarması kuralı gereği¹⁰⁰⁷ diğer ortakların ortağı payını aşan kısım için borçtan kurtarması gerekir.

Adi ortaklığın bir ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin temsili için ticari temsilci şirket sözleşmesiyle,¹⁰⁰⁸ sonradan atanma durumunda tüm ortakların oybirliğiyle¹⁰⁰⁹ ya da yönetici ortağa açıkça yetki verilmesi şartıyla yönetici ortak tarafından atanarak adi şirketi temsilen doğrudan poliçe kabulünde bulunabilir.

Adi ortaklığı temsil için kambiyo taahhüdü yetkisine sahip ticari vekil sözleşmedeki belirlemeye göre, belirleme yoksa oybirliği ile atanabileceğinden¹⁰¹⁰, bu şekilde atanan ticari vekil adi ortaklığı temsilen poliçe kabulünde bulunabilir. Ticari vekilin yetkilendirme olmadan adi ortaklığı temsilen poliçe kabulünde bulunması durumunda, ortaklığı temsil yetkisine sahip ortak ya da ticari temsilci tarafından taahhüt onaylanmazsa TTK madde 678 gereği bizzat sorumlu olması gerekir.

(iii) Ciro İşlemleri Yönünden

Adi ortaklıklarda temsil yetkisine sahip olan ortaklar günlük olağan işlemler için doğrudan, olağanüstü işlemler için tüm ortakların oybirliği ile yetkinin verilmesi

¹⁰⁰⁶ Yücel, Adi Ortaklık, s. 90

¹⁰⁰⁷ Şener, Ortaklıklar, 2017, s.78

¹⁰⁰⁸ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

¹⁰⁰⁹ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

¹⁰¹⁰ Sayın, Ticari Vekil, s. 20-21; Kaya, Ticari Vekil, s. 38.

ve bu durumun da yetki belgesine açıkça yazılması ile temsil yetkilerini kullanabilmekte(TBK madde 637) ve adi ortaklıkta olağan- olağanüstü işlem ayırımında kriter olarak kanımızca TTK madde 223 hükmünün temel alınması gerekmektedir.¹⁰¹¹ Bu kapsamda kambiyo senedi düzenlenmesi olağan işlemlerden sayılacağından¹⁰¹² temlik, rehin ve tahsil cirosu işlemleri de olağan işlemlerden sayılacak, bu hususta ayrıca tüm ortakların oybirliği ile yetkilendirmesine gerek olmaksızın temsil yetkisine sahip ortak tarafından ciro işlemleri yapılabilecektir. Şirket sözleşmesinde ya da sonradan alınan kararlarla belirleme yapılmamışsa ortaklardan biri de şirketi temsilen ciro işlemini yapabilir.¹⁰¹³ Adi ortaklık tüzel kişiliğe sahip olmadığından doğrudan temsil hükümlerine göre ciro yapılması durumunda ciranta konumunda adi ortaklık değil adi ortaklığın tüm ortakları doğrudan yer alacaktır.

Adi ortaklıkta temsil yetkisine sahip olmayan ortağın ciro işleminde bulunması durumunda temlik ve rehin cirosundan TTK madde 678 hükmü gereği doğrudan kendisi sorumlu olacak, sorumluluk diğer adi şirket ortaklarına sirayet etmeyecektir. Tahsil cirosu her ne kadar kambiyo borcu altına sokma niteliğinde bir işlem olmasa da yapılan tahsil cirosu geçersiz olacak, tahsil cirosu ile senedi devralan kişinin yetkili hamil olarak senedi tahsil yetkisi bulunmayacaktır.

Adi ortaklıkta adi şirket ortağının kendi adına ancak ortaklık hesabına dolaylı temsil hükümlerine göre ciro yapması durumunda senet metni gereği üçüncü kişilere karşı temlik ve rehin cirosu ile borç altına giren poliçeyi kabul eden ortak olacaktır. İşlemi yapan ortak ile karşı taraf arasında işlem geçerli biçimde kurulduğu için yetkisiz temsil meydana gelmeyecek¹⁰¹⁴ ve dolayısıyla TTK madde 678 devreye girmeyecektir. Dolaylı temsilin niteliği gereği üçüncü kişi ciranta olan ortağa başvurabilir. Ciranta olan ortaksa TBK madde 622 ve 627 gereği adi ortaklıkta ortakların alacak ve borçları birbirlerine aktarması kuralı¹⁰¹⁵ gereği ödemedenden sonra payını aşan kısım için diğer ortaklara payları oranında rücu edebilecektir.

Adi ortaklığın bir ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin temsili

¹⁰¹¹ Şener, Ortaklıklar, 2017, s. 50, s.82; Domaniç, s. 401

¹⁰¹² Şener, Ortaklıklar, 2017, s. 50, s.82; Yücel, Adi Ortaklık, s. 33. Aksi görüşte Pulaşlı, Ortaklıklar, s.46; Günsay, s. 65. Günsay TBK madde 630 ve 504/3 gereği adi ortaklıklarda kambiyo taahhüdünde bulunulabilmesi için özel olarak yetkilendirilmenin gerektiği görüşündedir.

¹⁰¹³ Hacıömeroğlu, s. 20

¹⁰¹⁴ Yücel, Adi Ortaklık, s. 90

¹⁰¹⁵ Şener, Ortaklıklar, 2017, s.78

için ticari temsilci şirket sözleşmesiyle,¹⁰¹⁶ sonradan atanma durumunda tüm ortakların oybirliğiyle¹⁰¹⁷ ya da yönetici ortağa açıkça yetki verilmesi şartıyla yönetici ortak tarafından atanarak adi şirketi temsilen tüm ciro işlemlerini geçerli bir biçimde yapabilir.

Adi ortaklığı temsil için kambiyo taahhüdü yetkisine sahip ticari vekil sözleşmedeki belirlemeye göre, belirleme yoksa oybirliği ile atanabileceğinden¹⁰¹⁸, bu şekilde atanan ticari vekil adi ortaklığı temsilen ciro işlemlerini yapabilir. Ticari vekilin yetkilendirme olmadan adi ortaklığı temsilen rehin ve temlik cirosu yapması durumunda TTK madde 678 gereği kendisi sorumlu olur ancak tahsil cirosu yapması durumunda TBK madde 551/2’de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle vekil hamil atama niteliğindeki tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek olmadığından tahsil cirosu işlemi geçerli olacaktır.

(iv) Aval Verilmesi Yönünden

Adi ortaklıklarda temsil yetkisine sahip olan ortaklar günlük olağan işlemler için doğrudan, olağanüstü işlemler için yetki belgesine de açıkça yazılmak şartıyla tüm ortakların oybirliği ile yetkilendirmesi ile temsil yetkilerini kullanabilir.(TBK madde 637) Adi ortaklıkta olağan- olağanüstü işlem ayrımında kriter olarak kanımızca TTK madde 223 hükmünün temel alınması gerekmektedir.¹⁰¹⁹ TTK madde 223’te doğrudan avale ilişkin bir belirleme yapılmasa da kefalet işlemi olağanüstü işlemler arasında sayılmıştır. Avalin kambiyo hukukuna özgü bir tür kefalet niteliğinde¹⁰²⁰ olması sebebiyle aval işlemi de kefalet gibi olağanüstü işlem niteliğindedir. Bu nedenle aval verilirken ortakların oybirliği ile hareket etmesi gerekmektedir. Adi ortaklıkta doğrudan temsil hükümlerine göre ortaklık adına aval verilmesi durumunda avalist konumunda tüm ortaklar yer alacaktır. Zira adi ortaklık tüzel kişiliğe sahip olmadığı için adi ortaklık sıfatıyla kambiyo işlemlerinde taraf olamaz. Ortakların oybirliği ile

¹⁰¹⁶ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

¹⁰¹⁷ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

¹⁰¹⁸ Sayın, Ticari Vekil, s. 20-21; Kaya, Ticari Vekil, s. 38.

¹⁰¹⁹ Şener, Ortaklıklar, 2017, s. 50, s.82; Domaniç, s. 401

¹⁰²⁰ Doğanay, s. 1479; Ülgen/Helvacı/Kendigelen/Kaya, s. 170; Domaniç, s. 217; İmregün, Kıymetli Evrak, s. 79

karar almaksızın yönetici ortağın aval vermesi ya da temsil yetkisine sahip olmayan ortağın aval vermesi durumunda TBK madde 47 devreye girmeksizin öncelikle TTK madde 678 hükmü gereği avalden kendisi sorumlu olacaktır.

Adi ortaklığın bir ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin temsili için şirket sözleşmesiyle,¹⁰²¹ sonradan atanma durumunda tüm ortakların oybirliğiyle¹⁰²² ya da yönetici ortağa açıkça yetki verilmesi şartıyla yönetici ortak tarafından atanan ticari temsilci bünyesinde aval yetkisini de barındırdığı için adi şirket adına doğrudan aval verebilir.

Adi ortaklığı temsil için kambiyo taahhüdü yetkisine sahip ticari vekil sözleşmedeki belirlemeye göre, belirleme yoksa oybirliği¹⁰²³ ile atanabileceğinden, bu şekilde atanan ticari vekil atanması esnasında oybirliği koşulunu sağlasa da aval işleminin kambiyo hukuku işlemi niteliğinde olması ve TBK madde 551/2 gereği ticari vekilin kambiyo hukuku işlemi için ayrıca yetkilendirilmesinin gerekmesi sebebiyle, atanma esnasında açıkça ya da sonradan oybirliği ile aval yetkisi verilmesi suretiyle yetkilendirilerek adi ortaklık adına geçerli biçimde aval verebilir.

b. Donatma İştirakinde

(1) Genel Açıklamalar

Donatma iştiraki TTK Deniz Ticareti Hukuku hükümlerinin bulunduğu beşinci kitap ikinci kısımda düzenlenmiş olup, birden çok kişinin paylı mülkiyet şeklinde mülkiyetine ortak oldukları bir gemiyi hepsi adına ve hesabına deniz ticaretinde¹⁰²⁴ kullanmaları halinde ortaya çıkan ancak tüzel kişiliğe sahip olmayan ortaklıktır. Donatma iştiraki boşluk dolduran bir kurum olarak düzenlendiğinden, paydaşlardan arasında bir başka hukuki kurum bu minvalde ticaret şirketi ya da miras şirketi söz

¹⁰²¹ Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

¹⁰²² Pulaşlı, Ticari Mümessil ve Ticari Vekil, s. 10

¹⁰²³ Sayın, Ticari Vekil, s. 20-21; Kaya, Ticari Vekil, s. 38.

¹⁰²⁴ Adil İzveren/ Nisim Franko/ Ahmet Çalık, **Deniz Ticaret Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1994, s. 113; Bülent Sözer, **Deniz Ticareti Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011, s. 347; Rayegan Kender ve Tahir Çağa, **Deniz Ticareti Hukuku**, 16. Baskı, On iki Levha Yayınları, İstanbul 2010, s.182; Rayegan Kender/ Ergon Çetingil, **Deniz Ticareti Hukuku Temel Bilgiler**, 12. Baskı, 12 Levha Yayınları, İstanbul 2010, s.87

konusu olması durumunda o hukuki kuruma ilişkin kurallar uygulanır.¹⁰²⁵ Donatma iştiraki ancak tek bir gemi için söz konusu olabilir ve birden fazla geminin mevcudiyeti durumunda ortakları ve ortaklık payları aynı olsa dahi, “her bir gemi ayrı bir donatma iştiraki” kuralı gereği gemi kadar donatma iştiraki söz konusu olacaktır.¹⁰²⁶ Donatma iştiraki tüzel kişiliğe sahip olmasa da TTK madde 17 gereği tacirlere ilişkin hükümlere tabi olması sebebiyle bir tüzel kişilik gibi işlem görmektedir.¹⁰²⁷ TTK madde 17’nin düzenlemesi gereği tacirlere ilişkin hükümler müşterek donatanlar değil, donatma iştiraki hakkında uygulanacağından,¹⁰²⁸ tacirlere ilişkin örneğin iflasa tabi olma gibi durumlar donatanlar değil donatma iştiraki hakkında söz konusu olacaktır.¹⁰²⁹ Nitekim TTK madde 44’te donatma iştirakinin ticaret unvanı kullanması ve bu unvanın müşterek donatanlardan en az birinin ad ve soyadı veya geminin adı olabileceğine ilişkin düzenleme de bunun bir sonucudur.¹⁰³⁰

Donatma iştiraki sözleşmesinin yapılmasını izleyen 15 gün içerisinde durumun ticaret ve gemi siciline tescil edilmesi gerekmektedir. Donatma iştiraki sözleşmesinin geçerliliği herhangi bir şekilde tabi değilken¹⁰³¹ ticaret sicile tescil için sözleşmenin noter onaylı örneğinin Ticaret Sicil Müdürlüğü’ne verilmesi gerekir.¹⁰³² TTK madde 1066’da donatma iştirakinin temsilinin paydaşlar arasındaki sözleşme hükümlerine tabi olacağı düzenlenmiştir. Tescil edilecek hususlar TTK madde 1065/2’de sayılmış olup, e bendine göre iştiraki temsile yetkili kişilerin isimlerinin ve temsil yetkisinin kullanılmasına ilişkin tek başına ya da birlikte temsil durumunun belirtilmesi gerekmektedir.

¹⁰²⁵ Kender/ Çetingil, s. 87; Çağa/Kender, s.183

¹⁰²⁶ Sözer, Deniz Ticareti, s. 346; İbrahim Özbay, **Donatma İştirakinin İflası**, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 1-2, 2008, s. 158;

¹⁰²⁷ Arkan, s. 128

¹⁰²⁸ Şener, s.39

¹⁰²⁹ Arkan, s. 128

¹⁰³⁰ İzveren/Franko/Çalık, s. 124

¹⁰³¹ Çağa/Kender, s. 183; Özbay, s. 158; İzveren/Franko/Çalık, s. 113

¹⁰³² Şener, 41; Mertol Can, **Donatma İştirakinde Tacir Sifatının Aidiyeti ile Müşterek Donatanlar Hakkında da İflas Kararının Verilip Verilemeyeceği Meselesi**, Bilgi Toplumunda Ünal Tekinalp’e Armağan, Cilt I, İstanbul 2003, (Can, Donatma) s. 912

(2) Kambiyo Senedi İşlemleri

(i) Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

TTK madde 1070/4 hükmü gereği donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenlenebilir. Donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenleme yetkisi TTK madde 1065/2 e bendine göre yapılacak ilanda belirtilen iştiraki temsil yetkisine sahip paydaş ya da üçüncü kişiye aittir. Ancak sözleşmede bu konu hakkında herhangi bir belirleme yapılmamışsa müşterek donatanların her birinin aynı zamanda iştiraki temsil yetkisi¹⁰³³ ve bu anlamda kendi başlarına kambiyo senedi düzenleme yetkisi vardır. Gemi müdürü de TTK madde 1070/4 gereği kendisine özel olarak yetki verilmesi durumunda donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenleyebilir. Donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenleyenlerin TTK madde 44/2 hükmüne göre oluşturulmuş ticaret unvanı altına imza atmaları suretiyle kambiyo senedi düzenlemeleri gerekir.

Donatma iştirakinde temsilde temsil yetkisine sahip olanların yetkisinde birlikte temsile ilişkin sınırlama yapılabilir.(TTK madde 1065/1-e) Paydaşların kendi içerisinde alacakları bir kararla temsile ilişkin miktar, yer vb gibi sınırlamalar kanuna aykırı olacağından ve bu nedenle üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyeceğinden sınırlamalara aykırı düzenlenen kambiyo senetlerinden iştirak sorumludur. Bu anlamda yapılan sınırlama kanuna aykırı şekilde tescil ve ilan edilse dahi sonuca etkisi olmaz.

Donatma iştirakinin işlerinin yönetim ve temsili için gemi müdürü atanabilir. Gemi müdürünün niteliğine ilişkin doktrinde tartışma mevcuttur. Gemi müdürünün sahip olduğu yetkiler itibariyle ticari temsilci benzeri¹⁰³⁴, ticari vekil¹⁰³⁵, donatma iştirakine özgü bir tacir yardımcısı¹⁰³⁶ olduğuna ilişkin görüşler mevcuttur. Gemi müdürünün donatma iştirakini temsile ilişkin yetkisi olağan işlemlerle sınırlıdır, iştirak adına kambiyo taahhüdünde bulunamaz. (TKK madde 1070/4) Gemi müdürünün kambiyo senedi düzenleme yetkisi olmaması yönüyle ticari temsilciden, dava takip yetkisi olması sebebiyle de ticari vekilden nitelik olarak önemli farklarının bulunması

¹⁰³³ Can, Donatma, s. 925; Şener, s 42

¹⁰³⁴ Can, Donatma, s. 916

¹⁰³⁵ Sayın, Ticari Vekil, s. 29; Kaya, Ticari Vekil, s. 45.

¹⁰³⁶ Şener, 40

sebebiyle kanımızca donatma iştirakine özgü bir tür tacir yardımcısı olarak kabulü gerekir.¹⁰³⁷

Donatma iştirakinde gemi müdürü dışında geminin sevk ve idaresinden sorumlu olan kaptanlarda atanmaktadır. Kaptanlar geminin yönetimine ilişkin olarak gemi müdürünün emir ve talimatlarına tabidir. Kaptanların da donatma iştirakini temsil yönünden yetkileri bulunmakta, bu yetkiler geminin bağlama limanında ve bağlama limanı dışında iken değişebilmekte ise de kaptanın, iştiraki temsilen kambiyo senedi düzenlemesi mümkün değildir.¹⁰³⁸

Donatma iştirakini temsil için gemi müdürü dışında ticari temsilci atanabilir.¹⁰³⁹ Ticari temsilci iştirak sözleşmesiyle atanabilir. Sözleşmede bu şekilde bir belirleme yapılmadıysa nasıl atanacağı doktrinde tartışmalıdır. Bir görüş ticari temsilcinin atanması için 1068/1'deki gemi müdürünün atanmasına ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanarak müşterek donatanlardan olmayan ticari temsilcinin oybirliğiyle, müşterek donatanlardan olan temsilcinin ise pay çoğunluğu ile atanmasını savunmaktadır.¹⁰⁴⁰ Ancak ticari temsilcinin gemi müdürünün yetkilerine ilave olarak olağanüstü işlemleri de yapabildiğinden gemi müdüründen daha geniş yetkilere sahip olması ve adi ortaklık gibi donatma iştirakine benzer kurumlarda da TTK madde 223'ün benimsenmesi sebebiyle ticari temsilcinin oybirliği ile atanması gerekir.¹⁰⁴¹ İştirake ticari temsilci olarak atanmaların iştiraki temsilen kambiyo senedi düzenlemesi mümkündür. İştirakin temsiline ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmaması sebebiyle her bir ortağın iştiraki temsil etmesi yetkisine dayanarak ticari temsilci atamaları ve temsilcilerin kambiyo senedi düzenlemeleri durumunda oybirliği ile atama kuralı ihlal edilse de iyiniyetli üçüncü kişilere karşı düzenlenen kambiyo senedinden iştirak sorumlu olacaktır.

Donatma iştirakinde iştirakin temsili için ticari vekil ortaklar arasından atanacaksa TTK madde 1068 kıyasen uygulanarak ortakların oyçokluğu, dışarıdan

¹⁰³⁷ Şener, 40

¹⁰³⁸ Çağa/Kender, s. 201

¹⁰³⁹ Şener, s. 40; Kırca, Mümessillik, s.64

¹⁰⁴⁰ Kırca, Mümessillik, s. 64

¹⁰⁴¹ Şener, s. 41-42. Yazar aksi durumda Yargıtay kararlarından yola çıkarak pay çoğunluğuna sahip ortağın tek başına (Y TD, E 1959/2503, K 1960/414, T 06.02.1960) ticari temsilci atayabileceğini hatta pay çoğunluğuna sahip ve gemiyi fiilen idare eden kişinin gemi müdürü olacağına ilişkin içtihad göz önüne alınırsa doğrudan ticari temsilci de olabileceği tehlikesinin bulunduğunu belirtmektedir.

atanacaksa oybirliği ile atanmalıdır.¹⁰⁴² Her ne kadar ticari vekil nitelik olarak gemi müdürü ile aynı olmasa da dava takip yetkisine sahip olması yönünden ticari vekilden ayrılan gemi müdürü için TTK madde 1068'deki Şartlar yeterliyse, ticari vekil için de yeterli kabul edilmelidir. Ticari vekilin ayrıca yetkilendirme olmamasına rağmen iştirak adına kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda TTK madde 1065/2-e gereği ilanda iştiraki temsil yetkisine sahip olduğu belirtilen ortak, belirleme yoksa ortaklardan herhangi biri ve ticari temsilci tarafından taahhüt onaylanabilir.

(ii) Poliçe Kabulü Yönünden

Donatma iştiraki her ne kadar tüzel kişiliğe sahip olmasa da TTK madde 1070/4 gereği donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenlenmesi mümkün olduğundan donatma iştiraki adına poliçe kabul işlemi de yapılabilecektir. TTK madde 1065/2 donatma iştirakini temsile yetkili kişilerin ticaret ve gemi siciline tescili gerektiğinden bu ilanda belirtilen kişiler donatma iştiraki adına poliçe kabul işlemini yapabileceklerdir. Ancak sözleşmede bu konu hakkında herhangi bir belirleme yapılmamışsa müşterek donatanların her birinin aynı zamanda iştiraki temsil yetkisi¹⁰⁴³ dolayısıyla poliçe kabul yetkisi vardır. Gemi müdürü de TTK madde 1070/4 gereği kendisine özel olarak yetki verilmesi durumunda¹⁰⁴⁴ donatma iştiraki adına poliçe kabulünde bulunabilir. Donatma iştiraki adına poliçe kabulünde bulunanların TTK madde 44/2 hükmüne göre oluşturulmuş ticaret unvanı altına imza atmaları suretiyle poliçe kabulünde bulunmaları gerekir.

Donatma iştirakinde temsilde temsil yetkisine sahip olanların yetkisine ilişkin yalnızca birlikte temsil yönünden sınırlama yaplabileceğinden(TTK madde 1065/1-e) paydaşların kendi içerisinde alacakları bir kararla temsile ilişkin miktar, yer vb gibi sınırlamalar kanuna aykırı olacak ve bu sınırlamaların aŐılarak poliçe kabulünde bulunulması durumunda iştirak kabulden sorumlu olacaktır. Yapılan sınırlama kanuna aykırı Şekilde tescil ve ilan edilse dahi sonuca etkisi olmaz. Ancak birlikte temsil yönünden yapılan sınırlamaya aykırı biçimde yapılan poliçe kabulü TTK madde 678

¹⁰⁴² Sayın, Ticari Vekil, s. 29; Kaya, Ticari Vekil, s. 45.

¹⁰⁴³ Can, Donatma, s. 925; Şener, s. 42

¹⁰⁴⁴ Kambiyo taahhüdü açısından verilmiş yetki açıkça belirtilmese dahi poliçe kabulünü de kapsamına alacaktır.

kapsamına girecektir.

Donatma iştirakinde gemi müdürü dışında geminin sevk ve idaresinden sorumlu olan kaptanların iştiraki temsil yetkisi bulunmasına rağmen iştiraki temsil yetkileri kapsamına kambiyo senedi düzenleme girmediğinden¹⁰⁴⁵ iştirak adına poliçe kabulü işlemi de yapamazlar.

Donatma iştirakini temsili için ticari temsilci kanımızca oybirliği ile atanabileceğinden¹⁰⁴⁶ bu şekilde atanan ticari temsilcilerin iştiraki temsilen poliçe kabulünde bulunması mümkündür. İştirakin temsiline ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmaması sebebiyle her bir ortağın iştiraki temsil yetkisine dayanarak ticari temsilci atamaları ve temsilcilerin kambiyo senedi düzenlemeleri durumunda oybirliği ile atama kuralı ihlal edilse de ilan edilmiş olmak şartıyla ticari temsilcinin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı poliçe kabulünden iştirak sorumlu olacaktır.

Donatma iştirakinde iştirakin temsili için ticari vekil ortaklar arasından atanacaksa TTK madde 1068 kıyasen uygulanarak ortakların oyçokluğu, dışarıdan atanacaksa oybirliği ile atanacak¹⁰⁴⁷ ve iştirak adına açıkça yetkilendirilme¹⁰⁴⁸ şartıyla poliçe kabulünde bulunabilecektir. Ticari vekilin ayrıca yetkilendirme olmamasına rağmen iştirak adına poliçe kabulü yapması durumunda TTK madde 1065/2-e gereği ilanda iştiraki temsil yetkisine sahip olduğu belirtilen ortak, belirleme yoksa ortaklardan herhangi biri ve ticari temsilci tarafından kabul onaylanabilir. Aksi takdirde ticari vekil TTK madde 678 gereği kendisi sorumlu olacaktır.

(iii) Ciro İşlemleri Yönünden

Donatma iştiraki her ne kadar tüzel kişiliğe sahip olmasa da TTK madde 1070/4 gereği donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenlenmesi mümkün olduğunda donatma iştiraki adına ciro işlemi de yapılabilecektir. Donatma iştiraki ticaret unvanına sahip olduğundan ciro işleminin ticaret unvanı altında yapılması gerekir. TTK madde 1065/2 gereği donatma iştirakini temsile yetkili kişilerin ticaret ve gemi siciline tescili gerektiğinden bu ilanda belirtilen kişiler donatma iştiraki adına ciro işlemi

¹⁰⁴⁵ Çağa/Kender, s. 201

¹⁰⁴⁶ Şener, s. 41-42

¹⁰⁴⁷ Sayın, Ticari Vekil, s. 29; Kaya, Ticari Vekil, s. 45.

¹⁰⁴⁸ Kambiyo taahhüdü yönünden yapılan yetkilendirme poliçe kabulünü de kapsamına alacaktır.

yapabileceklerdir. Ancak donatma iştiraki sözleşmesinde bu konu hakkında herhangi bir belirleme yapılmamışsa müşterek donatanları her birinin aynı zamanda iştiraki temsil yetkisi olduğundan şirket adına ciro işlemini de müşterek donatanların kendi başlarına yapabilirler.

Donatma iştirakinde temsil yetkisinin birlikte temsil yönünden sınırlanması mümkün olduğundan bu durumda temsilcilerin ciro işlemini birlikte gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Paydaşların kendi içerisinde alacakları bir kararla temsile ilişkin temlik, rehin ya da tahsil cirosu işlemleri yönünden yapılacak sınırlandırmalar birlikte temsil yetkisi dışında kalacağından üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyecek, tahsil cirosu yapma yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin temlik ya da rehin cirosu yapması, miktarı aşması gibi durumlarda ciro işleminden şirket sorumlu olacaktır. Ancak temlik cirosu yapma yetkisi yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin rehin ya da tahsil, rehin cirosu yapmak yetkisi yönünden yetkisi sınırlandırılmış kişinin tahsil cirosu yapması durumunda bu işlem geçersiz sınırlandırma kuralın devreye girmeksizin çoğun içinde az da olacağı kuralı sebebiyle yapılan sınırlandırmada verilen yetki bu işlemleri de kapsayacağından geçerli olacaktır.

Donatma iştiraki adına atanan gemi müdürünün donatma iştiraki adına işlem yapma yetkisi olsa da bu yetki kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisini kapsamadığından donatma iştiraki adına temlik ve rehin cirolarını yapamayacaktır. Ancak kendisine bu konuda özel yetki verilmesi durumunda iştiraki temsilen rehin ve temlik cirosu işlemlerini yapabilecektir. Ancak tahsil cirosu niteliği gereği TTK madde 1070 kapsamına gireceği için ayrıca yetkilendirme olmadan doğrudan gemi müdürünce yapılabilir. Özel yetkilendirme ile gemi müdürüne rehin cirosu yetkisi verilmesi durumunda bu yetki temlik cirosu yapma yetkisini içermeyeceğinden buna aykırı olarak yapacağı ciro işleminden TTK madde 678 gereği gemi müdürü bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Donatma iştirakinin gemi müdürü dışında sevk ve idaresinden ve bu kapsamda temsilinde kaptanlar da sorumludur. Ancak kaptanların donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenleme yetkisi olmadığından donatma iştiraki adına ciro işlemi yapma yetkileri de yoktur.

Donatma iştirakini temsili için ticari temsilci kanımızca oybirliği ile

atanabileceğinden¹⁰⁴⁹ bu şekilde atanan ticari temsilcilerin iştiraki temsilen temlik, rehin ve tahsil cirosu yapması mümkündür. İştirakin temsiline ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmaması sebebiyle her bir ortağın iştiraki temsil etmesi yetkisine dayanarak ticari temsilci atamaları¹⁰⁵⁰ ve ilanı durumunda oybirliği ile atama kuralı ihlal edilse de iyiniyetli üçüncü kişiler açısından bu şekilde ilan edilen ticari temsilcinin yapacağı ciro işlemi iştiraki bağlayacaktır.

Donatma iştirakinde iştirakin temsili için ortaklar arasından atanacaksa TTK madde 1068 kıyasen uygulanarak ortakların oy çokluğu, dışarıdan atanacaksa oybirliği ile atanan¹⁰⁵¹ ticari vekil ayrıca yetkilendirilmesi durumunda iştirak adına rehin ve temlik cirosu yapabilir. Ayrıca yetkilendirme olmamasına rağmen iştirak adına temlik ve rehin cirosu yapması durumunda TTK madde 1065/2-e gereği ilanda iştiraki temsil yetkisine sahip olduğu belirtilen ortak, belirleme yoksa ortaklardan herhangi biri veya ticari temsilci tarafından ciro onaylanabilir. Tahsil cirosu senedin tahsili için temsilci atama, vekalet sözleşmesi yapma niteliğinde olması, TBK madde 551/2'de kambiyo taahhüdünde bulunma ibaresinin geçmesi sebebiyle tahsil cirosu işlemi için kanımızca ticari vekilin ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

(iv) Aval Verilmesi Yönünden

Donatma iştiraki her ne kadar tüzel kişiliğe sahip olmasa da TTK madde 1070/4 gereği donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenlenmesi mümkün olduğunda donatma iştiraki adına aval de verilebilir. Donatma iştiraki de ticaret unvanına sahip olduğundan avalin ticaret unvanı altına imza atılarak verilmesi gerekir. TTK madde 1065/2 gereği donatma iştirakini temsile yetkili kişilerin ticaret ve gemi siciline tescili gerektiğinden bu ilanda belirtilen kişiler donatma iştiraki adına aval verebileceklerdir. Ancak donatma iştiraki sözleşmesinde bu konu hakkında herhangi bir belirleme yapılmamışsa müşterek donatanların her birinin aynı zamanda iştiraki temsil yetkisi

¹⁰⁴⁹ Şener, s. 41-42. Yazar aksi durumda Yargıtay kararlarından yola çıkarak pay çoğunluğuna sahip ortağın tek başına (Y TD, E 1959/2503, K 1960/414, T 06.02.1960) ticari temsilci atayabileceğini hatta pay çoğunluğuna sahip ve gemiyi fiilen idare eden kişinin gemi müdürü olacağına ilişkin içtihad göz önüne alınırsa doğrudan ticari temsilci de olabileceği tehlikesinin bulunduğunu belirtmektedir.

¹⁰⁵⁰ Aksi görüş Şener, s. 42. Yazar bu durumda müşterek donatan tarafından atanan ticari temsilcinin iyiniyetli üçüncü kişilerle yaptığı işlemin iştiraki bağlayacağı görüşündedir.

¹⁰⁵¹ Sayın, Ticari Vekil, s. 29; Kaya, Ticari Vekil, s. 45.

olduğundan iştirak adına kendi başlarına aval verme yetkileri vardır.

Donatma iştirakinde temsil yetkisinin birlikte temsil yetkisi yönünden sınırlanması mümkün olduğundan bu durumda temsilcilerin aveli birlikte vermeleri gerekmektedir. Paydaşların kendi içerisinde alacakları bir kararla temsile ilişkin miktar, yalnızca poliçe işlemleri, yalnızca bono işlemleri gibi sınırlamalar birlikte temsil yetkisi dışında kalacağından üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeyecek, bu sınırlamalara uyulmaksızın verilen aval iştiraki bağlayacaktır.

Donatma iştiraki adına atanan gemi müdürünün donatma iştiraki adına işlem yapma yetkisi olmasına rağmen bu durum kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisini kapsamadığından, avalinde kambiyo hukukuna özgü kefalet niteliğinden dolayı donatma iştiraki adına aval de veremeyecektir. Ancak gemi müdürüne kambiyo işlemi yapma yönünden ayrıca yetki verilmesi durumunda, kambiyo işlemleri hakkındaki yetkilendirme çoğun içinde az da olacağı kuralı gereği aveli de kapsayacağı¹⁰⁵² için iştiraki temsilen aval verebilecektir.

Donatma iştirakine gemi müdürü dışında sevk ve idaresinden ve bu kapsamda temsiline kaptanlar da sorumludur. Ancak kaptanların donatma iştiraki adına kambiyo senedi düzenleme yetkisi olmadığından dolayı donatma iştiraki adına aval veremezler. Aksi durumda kaptan TTK madde 678 gereği avalden bizzat sorumlu olacaktır.

Donatma iştirakinin temsili için ticari temsilci atanması mümkün olup, tarafımızca benimsenen ticari temsilcinin oybirliği ile atanması gerektiği¹⁰⁵³ görüşü doğrultusunda iştirake ticari temsilci olarak atananların iştiraki temsilen aval vermesi mümkündür. İştirakin temsiline ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmaması sebebiyle her bir ortağın iştiraki temsil etmesi yetkisine dayanarak ticari temsilci atamaları ve temsilcilerin aval vermesi durumunda ticari temsilci ataması ilan edilmişse ticari temsilcinin vereceği aval iştiraki bağlayacaktır.

Kanımızca kambiyo işlemleri için yetkilendirilecek ticari vekilin de oy birliğiyle atanması gerekir. Kambiyo işlemleri hakkındaki yetkilendirme çoğun içinde

¹⁰⁵² Demirkapı, Aval, s. 93

¹⁰⁵³ Şener, s. 41-42. Yazar aksi durumda Yargıtay kararlarından yola çıkarak pay çoğunluğuna sahip ortağın tek başına (Y TD, E 1959/2503, K 1960/414, T 06.02.1960) ticari temsilci atayabileceğini hatta pay çoğunluğuna sahip ve gemiyi fiilen idare eden kişinin gemi müdürü olacağına ilişkin içtihad göz önüne alınırsa doğrudan ticari temsilci de olabileceği tehlikesinin bulunduğunu belirtmektedir.

az da olacağı kuralı gereği avali de kapsayacağı¹⁰⁵⁴ için kambiyo işlemleri için yetkilendirilmiş ya da aval için oybirliği ile yetkilendirilmiş ticari vekil donatma iştiraki adına aval verebilir.

c. Kat Mülkiyeti Kanununa Tabi Yerlerde

(1) Kat Mülkiyeti Kanununa Tabi Bireysel Yapılarda

(i) Genel Açıklamalar

Kat mülkiyeti tamamlanmış betonarme bir yapının bağımsız olarak kullanmaya elverişli bütün bölümlerinin üzerinde gayrimenkul malikleri ya da tüm ortak(paylı mülkiyet sahipleri) malikler tarafından 634 sayılı kanun hükümlerine göre kurulan kendine has özelliklere sahip özel bir mülkiyet hakkıdır.¹⁰⁵⁵ Kat mülkiyeti hukukumuzda ilk defa Mecellede düzenlenmiş, İsviçre Borçlar Kanunu'nun iktibası sırasında kanunda imkân tanınmadığı için yer verilmemiş, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra yoğun kentleşme ve beraberinde getirdiği konut sıkıntısı sebebiyle 634 sayılı kanunla Medeni Kanun dışında ayrı bir kanunla düzenlenmiştir.¹⁰⁵⁶ Apartman, site gibi birden fazla kişinin birlikte yaşadığı toplu yapılarda yapının yönetimi, ihtiyaçlarının karşılanması, maliklerin birbirleriyle ilişkileri ve yapıdan yararlanma usulleri bu kanun hükümleri çerçevesinde düzenlenmektedir.

634 sayılı kanun kat mülkiyetine tabi yerlerin yönetimi için kat malikleri kurulu ve yönetici olmak üzere 2 ayrı yapı belirlemiştir. Kat malikleri kurulu, bütün kat maliklerinin katılmasıyla oluşan kural olarak ana taşınmazın yönetiminden sorumlu olan en üst organdır. Kurul taşınmazı yönetirken kanun hükümleri ve yönetim planına göre hareket etmek zorundadır.(KMK madde 27) Kurul kat maliklerinin sayı ve arsa payı çoğunluğu ile toplanmaktadır. Bu nedenle toplanması ve karar alması zor olacağı

¹⁰⁵⁴ Demirkapı, Aval, s. 93

¹⁰⁵⁵ Mehmet Ayan, **Eşya Hukuku 2-Mülkiyet**, 9. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016, s.448;

¹⁰⁵⁶ Aydın Aybay ve Hüseyin Hatemi, **Eşya Hukuku**, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012, s. 219-220; Kemal Oğuzman/ Özer Seliçi/ Saibe Oktay-Özdemir, **Eşya Hukuku**, 19. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016, s. 604-605-606; Fikret Eren, **Mülkiyet Hukuku**, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2016, s. 145; Ayşe Lale Sirmen, **Eşya Hukuku**, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2016, (Sirmen, Eşya) s. 442; Selahattin Sulhi Tekinay, **Kat Mülkiyeti**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1991, s. 1

için taşınmazın yönetimi amacıyla maliklerin sayı ve arsa payı çoğunluğu ile bir yıllık süre için malikler arasından ya da dışarıdan yönetici seçimi yapabilirler.¹⁰⁵⁷ Yönetici tek kişi olabileceği gibi üç kişi ya da daha fazla sayıda kişi de olabilir.¹⁰⁵⁸ Tek kişinin seçilmesi durumunda yönetici, üç kişilik bir kurulun seçilmesi halinde yönetim kurulu adı verilir.(KMK madde 34/1) Yönetici genel kurul kararlarını uygulamak, ana taşınmazı idare etmek ve kat maliklerinin birliğini temsil etmekle yükümlüdür.¹⁰⁵⁹

Kat malikleri kurulu tüzel kişiliğe sahip değildir.¹⁰⁶⁰ Bu nedenle kanunda sayılı haller dışında aktif ve pasif dava ehliyeti yoktur. Yönetici KMK madde 35'te yer alan hükümler çerçevesinde kat malikleri birliğini temsilen işlem yapabilir.¹⁰⁶¹ Bu çerçevede genel yönetime ilişkin ödemelerin kabulü, borçların ifası, genel yönetime ilişkin konularda avukata vekâlet verilmesi, üçüncü kişilerle sözleşme yapılması gibi durumlarda¹⁰⁶² yönetici tüm kat maliklerini temsilen işlem yapabilmekte, yetkilendirilmesi halinde dava açabilmekte ve açılmış davada kat maliklerini temsilen yer alabilmektedir. Ancak genel yönetim işleri dışındaki konularda yöneticinin kat maliklerini temsilen işlem yapabilmesi ve dava açabilmesi mümkün değildir.¹⁰⁶³ Bu konuda ayrıca kat malikleri kurulu tarafından kendisine temsil yetkisi verilmesi halinde işlem yapabilir.¹⁰⁶⁴ Yöneticinin KMK madde 38 göz önüne alındığında bir organdan ziyade¹⁰⁶⁵ yetkisini yasadan alan¹⁰⁶⁶ tüm malikleri temsil eden bir vekil

¹⁰⁵⁷ Ali Haydar Karahacıoğlu ve Ahmet Cengiz Ergin, **Kat Mülkiyeti Kanunu**, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2011, s. 988; Mahir Ersin Germeç, **Kat Mülkiyeti Hukuku**, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2011, s. 963; Sirmen, Eşya, s. 466; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 686; Ayan, s.531; Tekinay, Eşya, s. 110; Turhan Esener ve Kudret Güven, **Eşya Hukuku**, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015, s. 280; Eren, Mülkiyet, s. 172

¹⁰⁵⁸ Hüseyin Hatemi/ Rona Serozan / Abdülkadir Arpacı, **Eşya Hukuku**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1991, s. 191

¹⁰⁵⁹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 687; Ayan, s.533

¹⁰⁶⁰ Hatemi/Serozan/Arpacı, Eşya, s. 191; Eren, Mülkiyet, s. 168; Aybay/Hatemi, Eşya, s. 234; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 672; Ayan, s.517; Esener/Güven, s. 280. Yazar kat malikleri kurulunun yönetim organı olmadığı görüşündedir.

¹⁰⁶¹ “Kat mülkiyeti kurulmamış gayrimenkullerde davanın tüm ortaklara veya kat mülkiyeti kurulmakla birlikte yönetici veya yönetim kurulu oluşturulmamış gayrimenkullerde ise kat malikleri kuruluna (tüm kat maliklerine) karşı açılması gerekir.” Y 21 HD, E. 2012/4496, K. 2012/22824 www.kazanci.com.tr

¹⁰⁶² Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 690; Ayan, s.536

¹⁰⁶³ Tekinay, Eşya, s.112; Eren, Mülkiyet, s. 174

¹⁰⁶⁴ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 692; Ayan, s.539

¹⁰⁶⁵ Hatemi/Serozan/Arpacı, Eşya, s. 191. Yazarlar kat malikleri kurulu değil kat malikleri birliği kavramının kullanılmasının daha doğru olduğu zira organ kavramının tüzel kişilere özgü bir terim olduğu ancak yaygın olması sebebiyle teknik anlamda olmamak kaydıyla bu terimi kullandıklarını belirtmektedir.

¹⁰⁶⁶ “Yönetici, yasadan aldığı temsil yetkisine dayanarak çeşitli sözleşmeler kurabilir. İşte bu sözleşmeden doğan uyumsuzluklarda yönetici dava açabileceği gibi, yöneticiye karşı da dava açılabilir. Şu husus da belirtilmelidir ki yönetici, vekaletname ile tayin edilen bir vekil gibi değildir. Yasal bir

niteliğinde olduğunun kabulü gerektir.¹⁰⁶⁷

(ii) Kambiyo İşlemleri

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Yönetici kat malikleri kurulu tarafından TBK madde 504/3 gereği kendisine ayrıca yetki verilmesi halinde kambiyo senedi düzenleyebilir.¹⁰⁶⁸ Kendisine ayrıca kambiyo senedi düzenleme yetkisi verilmemiş bir yöneticinin kambiyo senedi düzenlemesi durumunda yetkisiz temsil sebebiyle TTK madde 678 gereği kambiyo senedinden bizzat sorumlu olacaktır.¹⁰⁶⁹ Kat malikleri kurulu tüzel kişiliğe sahip olmadığı için yöneticinin kambiyo senedi düzenlemesi durumunda kambiyo senedini kat malikleri kurulu adına değil tüm malikleri temsilen atanmış bir vekil gibi her maliki temsilen düzenlediğinin kabulü gerekir. Aksi takdirde kambiyo senedini ancak gerçek ya da tüzel kişiler adına düzenlenmesi kambiyo senedinin geçersiz olması gibi bir sonuç doğacaktır. Yönetici, vekil gibi tüm malikleri temsilen işlem yaptığı için kambiyo taahhüdüne konu temel ilişkinin apartmanın genel yönetimine ilişkin bir konuda olduğunu ileri sürerek kambiyo senedinden sorumlu olmaktan kurtulamaz.

Kat malikleri kurulunca yöneticinin 3 ya da daha fazla sayıda kişiden oluşması durumunda temsil yetkisini kullanırken tek başlarına mı yoksa birlikte mi kullanacakları konusunda kanunda bir açıklık yoktur. Ancak yönetici niteliği itibarıyla

temsilci olup yetkisini yasadan almaktadır. Bu sıfatla yaptığı sözleşmeden dolayı kendisine husumet yöneltilir.” Y12. HD, E. 2015/15394, K. 2015/27394 www.kazanci.com.tr

¹⁰⁶⁷ “Yönetici yasadan ve yönetim planından kaynaklanan bu yetkisine dayanarak üçüncü kişilerle borç ve alacak ilişkisi doğuracak sözleşmeler yapabilir. Kat maliklerinin vekili olduğundan bu tür sözleşmeler onların adına ve hesabına hukuki sonuç doğurur.” Y HGK, E 1982/5-142, K. 1984/568, T. 18.05.1984 Naklen Karahacıoğlu/Ergin, s. 1019-1020-1021; Yöneticinin kat maliklerinin vekili olduğu yönünde Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 692; Ayan, s.541; Eren, Mülkiyet, s. 173

¹⁰⁶⁸ Ayan, s. 539; “Yönetim planında ya da kat malikleri kanıtı kararında yöneticilere kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisi verilmişse temsil ettikleri kat maliklerini bu yolla borçlandırabilirler.” Y 12. HD E. 1990/12759

K. 1991/5465 www.kazanci.com.tr

¹⁰⁶⁹ “takip dayanağı bononun tanzim tarihi itibarıyla yöneticilere kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisi verilip verilmediği araştırılmadığı gibi, yetki verilmemiş olması halinde TTK.nun 590. maddesi gereğince senedi imzalayanların şahsen sorumlu olmaları, yetkinin verilmiş olması halinde de hükmi şahsiyeti olmayan yönetim hakkında takip yapılması nedeniyle takibin iptali gerekeceği” Y 12 HD, E. 1998/4138, K. 1998/4684; Y HGK,

E. 2006/12-682, K. 2006/682; Y 12. HD, E. 2014/23189, K. 2014/31067; Y 12. HD, E. 1998/2592, K. 1998/3334; Y 12. HD, E. 1995/2860, K. 1995/4217; Y. 12. HD, E. 2001/18885, K. 2001/19712 www.kazanci.com.tr; Y 12 HD, E 2016/8500, K 2016/25566 (UYAP)

vekâlet hükümlerine tabi olduğu için TBK madde 511/2'nin açık hükmü gereği yöneticilerin birden fazla olması durumunda birlikte hareket etmeleri gerekir.¹⁰⁷⁰ Yöneticinin yönetim kurulu şeklinde birden fazla olması durumunda kambiyo senedine birlikte imza atmaları gerekmekte olup, aksi takdirde TTK madde 678 gereği yetkisiz temsil sebebiyle imza atan bizzat sorumlu olacaktır.

Police Kabulü Yönünden

Kat mülkiyetine tabi bireysel yapılarda yönetici yetki verilmesi halinde kambiyo senedi düzenleyebileceğinden¹⁰⁷¹ police kabulü de yapabilecektir. Kat malikleri kurulu tüzel kişiliğe sahip olmadığı için yöneticinin kat malikleri kurulu adına police kabul işlemi yapması durumunda tüzel kişiliğe sahip olmayan kat malikleri kurulu değil kat malikleri kurulunu oluşturan bütün kat maliklerinin doğrudan kendileri adına ve hesabına sonuç doğuracaktır. Kat malikleri kurulu tarafından seçilen yöneticinin tek kişi olması durumunda yönetici, birden fazla kişi olması durumunda yönetim kurulu ancak kendisine TBK madde 504/3 gereği açıkça yetkilendirme yapılması durumunda kat malikleri adına police kabul işlemi yapabilecektir. Bireysel yapının yönetim kurulu ile yönetilmesi durumunda kat malikleri adına police kabul işlemi yöneticilerin tek başına mı yoksa yönetim kurulu olarak birlikte mi yapacağı konusunda kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak yöneticinin vekâlet hükümlerine tabi olması sebebiyle TBK madde 511/2 gereği birlikte hareket etmeleri gerektiğinden police kabul işlemi de birlikte yapmaları gerekecek aksi durumda police kabulünde yetkisiz temsilci sorumlu olacaktır.

Ciro İşlemleri Yönünden

Kat mülkiyetine tabi bireysel yapılarda 634 sayılı kanuna göre kat mülkiyetine tabi yerler kat malikleri kurulu ve yönetici tarafından yönetilmektedir. Yöneticiye kat malikleri kurulunca ayrıca yetki verilmesi halinde kambiyo senedi

¹⁰⁷⁰ Yönetim kurulunun çalışamaz hale gelmesi tehlikesi sebebiyle burada KMK madde 30/1 deki oyçokluğu ilkesini geçerli saymamak gerektiği yönünde bkn Hatemi/Serozan/Arpacı, Eşya, s. 201

¹⁰⁷¹ Ayan, s. 539,

düzenleyebileceğinden¹⁰⁷² temlik, rehin ve tahsil cirosu işlemlerini de yapabilir. Kat malikleri kurulunun tüzel kişiliğe sahip olmaması sebebiyle yöneticinin kat malikleri kurulu adına ciro yapması durumunda ciro işlemi tüm malikler adına yapılmış gibi geçerli sonuç doğuracaktır.

Kat malikleri kurulu tarafından seçilen yöneticinin tek kişi olması durumunda yönetici, birden fazla kişi olması durumunda yönetim kurulu ancak açıkça TBK madde 504/3 gereği yetkilendirme yapılması durumunda kat malikleri adına ciro işlemini yapabilecektir. Aksi durumda yetkisiz temsil gereği işlemi yapan sorumlu olacaktır. Yönetim kurulu şeklinde yönetilmesi durumunda kat malikleri adına ciro işlemini yöneticilerin tek başına mı yoksa yönetim kurulu olarak birlikte mi yapacağı konusunda kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak yöneticinin vekâlet hükümlerine tabi olması sebebiyle TBK madde 511/2 gereği birlikte hareket etmeleri gerektiğinden ciro işlemini de birlikte yapmaları gerekecektir. Aykırı şekilde temlik ve rehin cirosu işlemlerinin yapılması durumunda yapan kişi TTK madde 678 gereği cirodan sorumlu olacak, tahsil cirosu ise devralan yetkili hamil olmadığı için senedi tahsil yetkisi olmayacaktır.

Aval Verilmesi Yönünden

Kat mülkiyetine tabi bireysel yapılarda yöneticinin de kat malikleri kurulu adına kambiyo işlemi yapması mümkünse de aval işlemi kat mülkiyeti kanunu ile amaçlanan gayelere aykırı bir işlem olduğu için yönetici tarafından kat malikleri adına aval verilemez. Aksi durumda aval veren yönetici TTK madde 678 gereği avalden bizzat kendisi sorumlu olmalıdır.

(2) Kat Mülkiyeti Kanununa Tabi Toplu Yapılarda

(i) Genel Açıklamalar

Birden çok parselde bulunan apartmanların yönetimi ile ilgili 634 sayılı kanunda 5711 sayılı kanunla yapılan değişiklikle hukukumuzda toplu yapı kavramı

¹⁰⁷² Ayan, s. 539,

girmiştir. Buna göre bir veya birden çok bitişik ya da komşu imar parseli üzerinde¹⁰⁷³, birbiriyle bağlantılı olan ve onaylı yerleşim plânına göre yapılmış veya yapılacak, alt yapı tesisleri, ortak kullanım yerleri, sosyal tesis gibi yerler toplu yapı olarak tanımlanmıştır.(KMK m. 66) Değişiklik öncesinde Yargıtay toplu yapı kavramına kararlarında yer vermiş ancak kat mülkiyeti kanunun uygulanmasının ancak parsel bazında olacağını içtihat etmiştir.¹⁰⁷⁴ Yeni düzenleme ile birlikte yan yana bulunan birden fazla parselin yönetiminin de parsel bazında değil tüm toplu yapı bazında yapılmasının önü açılmıştır. Ancak tek parsel üzerinde birden fazla yapı bulunması durumu da toplu yapı kavramı içerisinde değerlendirilecektir.¹⁰⁷⁵

Toplu yapılarda kat malikleri kurulları birden fazla düzenlenmiş ve bunlar aynı blok içerisinde yer alan bağımsız bölüm maliklerinden oluşan ve o bloğun yönetimi ile ilgilenen blok kat malikleri kurulu, blok yapı niteliğinde olmayan yapıların veya blok ile blok niteliğinde bulunmayan yapıların birlikte yer aldığı parseldeki bağımsız bölüm maliklerinden oluşan blok olmayan yapılar malikleri kurulu, toplu yapı birden fazla parselde yer alıyorsa adada bulunan bağımsız bölüm maliklerinden oluşan ada kat malikleri kurulu(toplu yapı birden fazla adada yapılmamışsa bulunmaz¹⁰⁷⁶), toplu yapı kapsamındaki tüm bağımsız bölüm maliklerinden oluşan ve toplu yapı kapsamındaki ortak yer ve tesislerin yönetilmesinden sorumlu olan toplu yapı kat malikleri kurulu şeklinde kanunda yer almıştır.¹⁰⁷⁷ Kanun yönetici ve denetçilere zorunlu organ niteliği vererek¹⁰⁷⁸ blok kat malikleri kurulu tarafından seçilen blok yönetici ve denetçisi, blok yapı niteliğinde olmayan yapıların veya blok ile blok niteliğinde bulunmayan yapıların birlikte yer aldığı parseldeki blok olmayan yapılar malikleri kurulu tarafından seçilen blok olmayan yapılar yöneticisi ve denetçisi, ada kat malikleri kurulu tarafından seçilen ada yöneticisi veya denetçisi¹⁰⁷⁹, toplu yapı kat malikleri kurulu tarafından seçilen toplu yapı yöneticisi ve denetçisi¹⁰⁸⁰ olarak aynı

¹⁰⁷³ Nihat Yavuz, **Toplu Yapıların Yönetimi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2009, s. 5; Karahacıoğlu/Ergin, s. 1244, Sirmen, Eşya, s. 474; Aybay/Hatemi, Eşya, s. 242; Eren, Mülkiyet, s. 192

¹⁰⁷⁴ Y 5. HD, E 1991/3527, K 1991/14433, T. 02.05.1991(www.kazanci.com.tr)

¹⁰⁷⁵ Seda Öktem Çevik, **Toplu Yapılarda Yönetim**, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2010, s. 29

¹⁰⁷⁶ Germeç, s. 1245; Sirmen, Eşya, s. 475; Öktem Çevik, s. 92

¹⁰⁷⁷ Öktem Çevik, s. 90; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 724-725

¹⁰⁷⁸ Öktem Çevik, s. 230

¹⁰⁷⁹ Kanunda ada yöneticisi ve denetçisi seçimi düzenlenmemiş olmasına rağmen adayı oluşturan parsellerdeki ortak yer ve tesislerin işletilmesi için atanabilmesinin gerektiği hakkında bkn Sirmen, s. 477; Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 728

¹⁰⁸⁰ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 728

şekilde birden fazla düzenlemiştir. Kanun bunun dışında kat mülkiyeti kanunundaki kat malikleri kurulu ve yöneticilere ilave olarak toplu yapılarda temsilciler kurulu yapısına yer vermiştir. Blok ya da blok niteliğinde olmayan yapılarda kat malikleri tarafından seçilen ve toplu yapı yönetici ve denetçilerini seçen blok temsilciler kurulu¹⁰⁸¹, her blokta bulunan bağımsız bölüm maliklerince seçilen ve ada kat malikleri kurulunun görev ve yetkilerini devralan ada temsilciler kurulu (toplu yapı birden fazla adada yapılmışsa), toplu yapı kat malikleri kurulunun görev ve yetkilerini devralan blok ya da blok niteliğinde olmayan yapılar temsilcilerinden oluşan toplu yapı temsilciler kurulundan oluşur.¹⁰⁸²

(ii) Kambiyo Senedi İşlemleri

Kambiyo Senedi Düzenlenmesi Yönünden

Toplu yapılarda yönetim işlemi hangi yöneticinin görev alanına giriyorsa o yönetici tarafından yapılması gerekmektedir.¹⁰⁸³ Toplu yapılarda bloğun kendi sorunları ile ilgili konularda karar alma yetkisi blok kat malikleri kuruluna ait olduğundan¹⁰⁸⁴ blok kat malikleri kurulu ya da blok niteliğinde olmayan yapılar kat malikleri kurulu tarafından yönetici seçilmesi durumunda kat maliklerini temsilen kambiyo senedi düzenleme yetkisi blok ya da blok niteliğinde olmayan yapılar yöneticisine ait olacaktır. Kambiyo senedinin düzenlenmesi de hangi yöneticinin sorumluluğuna giriyorsa onun tarafından yapılması gerekir. Kat malikleri kurulları tüzel kişiliğe sahip olmadığı için yöneticilerin düzenleyeceği kambiyo senedini kat

¹⁰⁸¹ Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 728. Kanunda blok ya da blok niteliğinde olmayan yapıların kat malikleri kurullarının yetkilerini blok ya da blok niteliğinde olmayan yapılar temsilciler kuruluna devretmesine ilişkin bir düzenleme mevcut değildir. Ancak yönetici tayin yetkisi olması sebebiyle yönetim yetkisini temsilciler kuruluna bırakması yetkisinin de bulunması gerekir.

¹⁰⁸² Yönetim planında toplu yapının yönetimi toplu yapı temsilciler kuruluna verilmedikçe, toplu yapının toplu yapılardaki bağımsız bölüm maliklerince yönetileceği ve yönetici ve denetçi seçiminin bunlarca yapılacağı konusunda bkn Sirmen, Eşya, s. 476. Farklı görüşte Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir, s. 726-727; Öktem Çevik, s.114. Yazar toplu yapı temsilciler kurulunun blok yapılarında her blokta bulunan bağımsız bölüm maliklerince seçilen blok yöneticileri, blok niteliğinde olmayan yapılarda ise bağımsız bölüm maliklerince seçilen kişiler tarafından toplu yapı temsilciler kurulunun oluşacağı kanaatindedir.

¹⁰⁸³ Öktem Çevik, s. 208

¹⁰⁸⁴ Yavuz, Toplu Yapı, s. 9; Eren, Mülkiyet, s. 193

malikleri kurulu adına değil tüm malikleri temsilen atanmış bir vekil gibi her maliki temsilen düzenlediğinin kabulü gerekir. Ancak kanun blok ya da blok niteliğinde olmayan yapılar malikler kuruluna yalnızca bloğun ya da blok niteliğinde olmayan yapının kendi işleri ile ilgili konularda faaliyette bulunma yetkisi tanıdığı için bloğun ya da blok niteliğinde olmayan yapıların kendi yetkisi dışındaki örneğin toplu yapı parkının düzenlenmesi gibi bir konuda blok yöneticisinin kambiyo senedi düzenlemesi durumunda yetkisiz temsil sebebiyle kambiyo senedinden kendisi sorumlu olacaktır.

Ada yöneticisi, toplu yapının birden fazla adadan oluşması halinde olabilen ada kat malikleri kurulunun seçtiği yönetici olup, ada kat malikleri kurulunun görev ve yetkisine giren adayı oluşturan parsellere ait ortak yerlerin yönetimi konusunda¹⁰⁸⁵ işlem yapabilecektir. Toplu yapının birden fazla adadan oluşmamasına rağmen ada kat malikleri kurulu ve ada yöneticisi seçilecek olursa, yapacağı işlemler yetkisiz temsile girecek olup, düzenleyeceği kambiyo senedinden kendisi sorumlu olacaktır. Toplu yapının tümünü ilgilendiren ortak yapı, yer, tesis gibi yerlerin yönetilmesi¹⁰⁸⁶ konusunda yetki toplu yapı yöneticisine ait olacak ve buraların işletilebilmesi için kambiyo senedi düzenleyebilecektir. Ancak blok yöneticisi ya da diğer yöneticilerin yönetim yetkisine giren konularda işlem yapmaları ve kambiyo senedi düzenlemeleri durumunda yetkisiz temsil durumu söz konusu olur. Ancak bu husus lehtara doğrudan ileri sürülebilirken sonradan devralanlara karşı temel ilişkiden soyutlanma prensibi gereği durumu bilerek hareket etmeleri durumunda ileri sürülebilir.

Polîçe Kabulü Yönünden

Kat mülkiyetine tabi toplu yapı niteliğindeki yerlerde blok yönetici ve denetçileri birden fazla olacak şekilde blok yönetici ve denetçisi, blok olmayan yapılar yöneticisi ve denetçisi, ada yöneticisi veya denetçisi, toplu yapı yöneticisi ve denetçisi şeklinde düzenlendiğinden toplu yapıda yönetim ve temsil yetkisi bu yöneticilerden hangisinin yetkisine giriyorsa onun tarafından kullanılması gerekir. Polîçe kabul işleminin de bloğun kendi yönetimi ile ilgili bir konudan kaynaklanıyorsa blok yöneticisi ya da blok olmayan yapılar yöneticisine ait olacağından polîçe kabul

¹⁰⁸⁵ Karahacıoğlu/Ergin, s. 1252; Yavuz, Toplu Yapı, s. 10; Eren, Mülkiyet, s. 194

¹⁰⁸⁶ Yavuz, Toplu Yapı, s. 12; Esener/Güven, Eşya, s. 286; Eren, Mülkiyet, s. 195

işleminin onun yerine ada yöneticisi tarafında yapılması durumunda yetkisiz temsil söz konusu olacaktır. Bu nedenle toplu yapı niteliğindeki yerlerde yapılacak poliçe kabulünde poliçe kabul işleminin hangi yöneticinin yetkisine girdiğini tespiti çok önemlidir. Yöneticinin kendi yönetim yetkisine girmeyen bir başka yöneticinin yönetim alanı ile ilgili poliçe kabul işlemini yapması durumunda yetkisiz temsil gereği bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Ayrıca ada yöneticisi toplu yapının birden fazla adadan oluşması halinde olabileceği için birden fazla adadan oluşmayan toplu yapılarda atanan ada yöneticisinin yönetim ve temsil yetkisi kanun gereği olmadığından ada yönetici tarafından yapılacak poliçe kabulleri yetkisiz temsil kapsamına girecektir.

Ciro İşlemleri Yönünden

Kat mülkiyetine tabi toplu yapı niteliğindeki yerlerde yönetici ve denetçiler birden fazla olacak şekilde kanunda düzenlenmiş olup, bunlar blok yönetici ve denetçisi, blok olmayan yapılar yöneticisi ve denetçisi, ada yöneticisi veya denetçisi, toplu yapı yöneticisi ve denetçisi şeklindedir. Toplu yapıda yönetim ve temsil yetkisi bu yöneticilerden hangisinin yetkisine giriyorsa onun tarafından kullanılması gerekmektedir. Ciro işleminin konusu bloğun kendi yönetimi ile ilgili bir konudan kaynaklanıyorsa blok yöneticisi ya da blok olmayan yapılar yöneticisine ait olacağından ciro işlemini ada yöneticisinin yapması durumunda yetkisiz temsil söz konusu olacaktır. Bu nedenle toplu yapı niteliğindeki yerlerde yapılacak ciro işleminin yapılmasını gerektiren işlemin hangi yöneticinin yetkisine girdiğinin tespiti çok önemlidir. Yöneticinin kendi yönetim yetkisine girmeyen bir başka yöneticinin yönetim alanı ile ilgili işlemler için ciro işlemini yapması durumunda yetkisiz temsil gereği bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Ada yöneticisinin varlığı toplu yapının birden fazla adadan oluşması halinde mümkün olduğu için birden fazla adadan oluşmayan toplu yapılarda atanan ada yöneticisinin yönetim ve temsil yetkisi kanun gereği olmadığından ada yönetici tarafından yapılacak ciro işlemi yetkisiz temsil kapsamına girecektir. Ancak bu husus lehtara doğrudan ileri sürülebilirken sonradan devralanlara karşı temel ilişkiden soyutlanma prensibi gereği durumu bilerek hareket etmeleri durumunda ileri sürülebilir. Bahsedilen durumlara aykırı şekilde temlik ve rehin cirosu

işlemlerinin yapılması durumunda yapan kişi TTK madde 678 gereği cirodan sorumlu olacak, tahsil cirosu ise devralan yetkili hamil olmadığı için senedi tahsil yetkisi olmayacaktır.

Aval Verilmesi Yönünden

Kat mülkiyetine tabi toplu yapı niteliğindeki yerlerde blok yönetici ve denetçileri birden fazla olacak şekilde kanunda düzenlenmiş olup, bunlar blok yönetici ve denetçisi, blok olmayan yapılar yöneticisi ve denetçisi, ada yöneticisi veya denetçisi, toplu yapı yöneticisi ve denetçisi şeklinde kanunda öngörülen yöneticiler tarafından kambiyo senedi düzenlenebilse de aval verilmesi toplu yapının yönetimi kapsamında bir faaliyet olmadığı için aval verilemez. Aksi takdirde bizzat kendisi avalden TTK madde 678 gereği sorumlu olmalıdır.

III. KAMBIYO SENETLERİNDE YETKİSİZ TEMSİL

A. Genel Olarak Yetkisiz Temsil

Bir kimsenin yasal ya da rızai temsil yetkisi bulunmadığı halde bir başkası adına hareket etmesi durumuna yetkisiz temsil, bu şekilde hareket eden kimseye de yetkisiz temsilci denir. Yetkisiz temsilin oluşması için temsilcinin başka biri adına üçüncü kişi ile işlem yapması ancak işlem için gerekli temsil yetkisine sahip olmaması gerekir.¹⁰⁸⁷ Yetkisizlik, temsil yetkisinin hiç verilmemiş olmasından ya da verilen yetkilendirmenin geçersiz olmasından, yapılan muamelenin mevcut bir temsil yetkisinin dışında kalmasından ya da önceden mevcut bir temsil yetkisinin sona ermiş olmasından meydana gelebilir.¹⁰⁸⁸ Yetkisiz temsil dolaylı temsil durumunda oluşmayıp yalnızca doğrudan temsil durumunda söz konusu olur.¹⁰⁸⁹ Bir kimsenin yetkisi olmadan başkası adına yaptığı hukuki işlem askıda hükümsüz niteliğindedir ve bu

¹⁰⁸⁷ Eren, s. 453;

¹⁰⁸⁸ Akyol, s. 450; Antalya, s. 559; İnceoğlu s. 355; Eren, s. 453

¹⁰⁸⁹ İnceoğlu, s. 355; Eren, s. 453

nedenle temsil olunan kişi için doğrudan hüküm ifade etmez.¹⁰⁹⁰

Yetkisiz temsil durumunda işlem temsil olunanı bağlamaz ve lehte ya da aleyhte herhangi bir sonuç doğurmaz. Yetkisiz temsilci de sözleşmeyi bir başkası adına yaptığını işlem esnasında belirttiği için o da hukuki işlemin tarafı olamaz.¹⁰⁹¹ Bu nedenle hukuki işlem en başından itibaren geçersiz hale gelir. Ancak temsil olunan askıda hükümsüz olan işlemi onaylamak suretiyle en başından itibaren geçerli hale getirebilir.¹⁰⁹² Onama açık ya da zımni olabilir ancak kısmi olamaz.¹⁰⁹³ Onama işlemi ile hukuki işlem geçerli biçimde en başından kurulmuş olduğu için onama işlemi geri alınamaz. Onama süresi içinde karşı taraf işlemle bağlı olacağı ve bu sürenin uzun sürmesi riski sebebiyle karşı taraf TBK madde 46/2 gereği belirli bir sürede cevap verilmesini isteyebilir. Bu süre içerisinde olumsuz bir cevap verilmesi ya da hiç verilmemesi halinde işlem geçersiz olur.

Temsil olunanın temsil ilişkisini üçüncü kişilere bildirmesi ancak yetkiyi geri aldığı bildirmemesi durumunda yetkisiz temsilcinin yaptığı işlem temsil olunanı bağlar.¹⁰⁹⁴

Yetkisiz temsil durumunda temsil olunanın işlemi onaylamaması durumunda işlem kesin hükümsüz olacağı için yetkisiz temsilci kusur durumuna bakılmaksızın talep halinde karşı tarafın menfi zararını ödemekle yükümlüdür.¹⁰⁹⁵

B. Kambiyo Senetlerinde Yetkisiz Temsil

1. Yetkisiz Temsilci Yönünden

Yetkisiz temsil TBK 47. Maddede düzenlenmiş ve yukarıda da belirtildiği gibi yetkisiz temsil durumunda yetkisiz temsilcinin işlemin onanmaması durumunda karşı tarafın menfi zararından sorumlu olacağı kuralı getirilmiş iken kambiyo senetlerinde yetkisiz temsil durumunda bu genel düzenlemeden ayrılarak TTK madde 678'de yetkisiz temsil durumunda yetkisiz temsilcinin poliçeden dolayı bizzat sorumlu

¹⁰⁹⁰ Eren, s. 456; İncooğlu, s.358; Antalya, s. 559

¹⁰⁹¹ TTK madde 678 kambiyo senetlerindeki düzenleme bu durumun istisnasıdır.

¹⁰⁹² Eren, s. 455

¹⁰⁹³ Eren s. 456

¹⁰⁹⁴ Eren, s. 458

¹⁰⁹⁵ Eren s. 458

olacağı düzenlenmiş dolayısıyla borçlar hukukundaki yetkisiz temsile göre alacaklıyı daha fazla koruyan¹⁰⁹⁶ bir düzenleme yapılmıştır. TTK kambiyo senetlerinin tedavül gücünün arttırılması, kambiyo ilişkisinin güvenliğinin sağlanabilmesi¹⁰⁹⁷ için istisnai bir düzenleme yaparak başkası adına hareket eden kişinin kambiyo senedinden bizzat ve şahsen sorumlu olması esasını benimsemiştir.¹⁰⁹⁸ Yetkisiz temsil durumunda temsil edilen bu durumu senetteki beyanın hükümsüzlüğüne ilişkin mutlak bir defî¹⁰⁹⁹ olarak herkese karşı ileri sürebilecektir. Yetkisiz temsile ilişkin kambiyo hukukundaki tek düzenleme TTK madde 678 düzenlemesi olup,¹¹⁰⁰ TTK Madde 778 gereği bonolarda, TTK madde 818 gereği çeklerde de bu hüküm caridir. TTK madde 678 kapsamında yetkisiz temsile ilişkin defî, tüm senet alacaklılarına karşı ileri sürülebilen bir defîdir.¹¹⁰¹ Yetkisiz temsilcinin kambiyo taahhüdünden bizzat sorumlu olması için kusurlu olmasına gerek bulunmamaktadır.¹¹⁰² Kanunun düzenlemesinde yetkisizlik terimi geniş anlamda kullanılmış olup, hiç yetki bulunmaması, özel yetkinin gerekmesi, makam izni veya onayının gerekmesi gibi haller de TTK madde 678 kapsamına girmektedir.¹¹⁰³ Kanun metninde “*poliçeye imzasını koyan*” ifadesi geçtiği için temsilci sıfatıyla kambiyo senedi keşide edilmesinin yanında poliçenin kabul edilmesi, ciro yapılması, aval verilmesi hallerinde de TTK madde 678’deki durum geçerlidir.¹¹⁰⁴ Yetkisiz temsilci senedi hangi sıfat ve düzeyde imzalamışsa o sıfat ve düzeye göre sorumlu olacaktır.¹¹⁰⁵ Yargıtay çifte imzanın gerekli olduğu hallerde tek bir imzanın bulunmasını da TTK madde 678 kapsamında değerlendirmiştir.¹¹⁰⁶

Kambiyo senetlerinde doğrudan temsil durumunda senedin bir başkası ad ve hesabına düzenlendiği senet üzerinde, imza üzerinde veya imzaya bağlanabilecek bir yere¹¹⁰⁷ “*temsilen*”, “*vekaleten*” ve “*adına*” gibi ibareler kullanılması suretiyle

¹⁰⁹⁶ Fatih Mehmet Arıcı, **Kambiyo Senetlerinde Temsilcinin Yetkisini Aşarak Kambiyo Taahhüdünde Bulunmasından Doğan Sorumluluk**, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, 2. Basım, İstanbul ,2001, s. 12

¹⁰⁹⁷ Tekinalp, Temsil, s. 43

¹⁰⁹⁸ Tüzel, s. 25; Arıcı, s. 12

¹⁰⁹⁹ L. Yılmaz, Defîler, s. 403

¹¹⁰⁰ Can, s. 54

¹¹⁰¹ Bilgili/Demirkapı s. 69

¹¹⁰² İnceoğlu, s. 445, Bahçıvan s. 46

¹¹⁰³ Tekinalp, Temsil, s.43

¹¹⁰⁴ Domaniç, s.116; Poroy/Tekinalp s.156; İnceoğlu, s. 445

¹¹⁰⁵ Tekinalp, Temsil, s. 43; Manav s.71.

¹¹⁰⁶ Y 11. HD, 16.02.1990, E680, K.973

¹¹⁰⁷ Tekinalp, Temsil, s.40

gerçekleşmekte olup, bu durum doğrudan senet meninden anlaşılmaktadır.¹¹⁰⁸ Dolaylı temsil durumunda düzenleyen adına ancak başkasının hesabına düzenlenmesi söz konusu olduğundan üçüncü kişi lehine taahhütte bulunan doğrudan temsilci olup, taahhüt temsilcinin şahsından doğmaktadır.¹¹⁰⁹ Dolayısıyla temsil ilişkisi poliçe dışında gerçekleştiği için temsilci sorumlu olmaktadır.¹¹¹⁰

TTK madde 678 düzenlemesinde madde metninde üçüncü kişinin iyiniyetine ilişkin bir ibarenin yer almaması sebebiyle karşı tarafın senede imza koyan kişinin yetkisiz olduğunu bilip bilmemesi hükmün uygulanmasına etki etmeyecek¹¹¹¹ ancak temsilci alacaklının temsil yetkisi eksikliğini bildiğini ispatlamak suretiyle sorumluluktan kurtulabilecektir.¹¹¹² Alacaklının temsil yetkisi eksikliğini bilmesinin gerekmesi sebebine dayanılarak¹¹¹³ temsilcinin sorumluluktan kurtulması mümkün değildir.¹¹¹⁴ Temsilci senedi ilk düzenlerken senet lehdarının temsil yetkisi eksikliğini bilmesinin mi yoksa ciro silsilesi yoluyla yetkili hamil olan kimsenin yetkisizliği bilmesinin mi önem taşıdığı sorusu akla gelmektedir. İnceoğlu'na göre kambiyo senetlerinin hızlı tedavül imkanı sebebiyle TTK madde 678'in uygulanabilmesi açısından yetkisiz temsili senet lehdarının değil senet hamilinin bilmesi önem taşımakta olup, senet hamilinin yetkisiz temsili bilmemesi durumunda yetkisizlik savunması ileri sürülemeyecek ve yetkisiz temsilci TTK madde 678 gereği senet metninden sorumlu olacaktır.¹¹¹⁵ Bu durum TTK madde 678'in konulma amacı olan

¹¹⁰⁸ Bilgili/Demirkapı, Kıymetli Evrak, s. 68; Tekinalp, Temsil, s.40;Poroy/Tekinalp s.155

¹¹⁰⁹ Bilgili/Demirkapı, Kıymetli Evrak, s. 68

¹¹¹⁰ Poroy/Tekinalp s. 155

¹¹¹¹ İnceoğlu s. 445; Bahçivan s. 46; Ayfer Kutlu Sungurbey, **Yetkisiz Temsil Özellikle Culpa İn Contrahendo(Sözleşmenin Görüşülmesi Sırasında Kusur) ve Olumsuz Zarar**, Yasa Yayınları, 1988, s. 194. Yazar, kusur ve iyiniyet durumuyla ilgili düzenleme şaşırtıcı gibi görünse de kambiyo senetlerinin tedavül gücünün yüksek olmasının bu şekilde bir düzenlemeyi zorunlu kıldığını, TBK madde 47(eski BK madde 39) düzenlemesinin yetersiz görülerek TTK madde 678 düzenlemesine yer verilmesinin sebebinin de bu olduğunu belirtmektedir. Karşı görüşte Öztan, s. 78. Yazar yetkisiz temsilcinin sorumluluğuna gidilebilmesi için alacaklıların durumu bilmemesi gerektiğini ifade etmektedir

¹¹¹² Tekinalp, Temsil, s. 47; Sungurbey, s. 195; İnceoğlu s. 446, Bahçivan s. 48.

¹¹¹³ Bu konudaki ayrıntılı açıklamalar için bkn Gürel, s. 233, 234, 235, 236

¹¹¹⁴ Bilgili/ Demirkapı, s.70; İnceoğlu, s. 446; Sungurbey, s. 195; Bahçivan, s. 48; Tekinalp kambiyo alacaklısının temsil yetkisi eksikliğini bilmesi ya da bilmesinin gerekmesi durumlarında hakkın kötüye kullanılması yasağı devreye gireceği için TTK madde 678 hükmüne dayanılamaz. Tekinalp, Temsil, s. 47; Gürel'e göre yetkisiz temsilci yetkisizliğin bilindiği ya da ağır kusur sebebiyle bilinmediğini ispatlamak zorunda olmaksızın, daha hafif olan yetkisizliğin bilinmesi gerektiğini ispatlayarak sorumluluktan kurtulabileceği bu çerçevede ilan edilmiş ticaret sicil kayıtlarına dayanabileceği görüşündedir. Gürel, s. 236, 240.

¹¹¹⁵ İnceoğlu, s. 446; Aynı yönde Bahçivan, s. 48.

senedin tedavül gücünün korunması amacına daha uygundur. Zira aksi takdirde lehdarla ilgili bir durum hamilin hukuki durumuna etki edecek senedin tedavül gücünü ve senet metnine olan güveni olumsuz etkileyecektir.

Yetkisiz temsil durumunda temsil olunan ile yetkisiz temsilci arasında bir ilişki mevcut olmadığı için yetkisiz temsilci temsil olunana yalnızca yetkisiz temsil hükümlerine göre başvurabilir¹¹¹⁶

Senedi imzalayan kişinin sahte imza ile senedi düzenlemesi durumunda kişinin başkasını temsil iradesi taşımaması bizzat imza sahibi kendisiymiş intibai taşınması ve bu sebeple yetkisiz temsil durumuna girmemesine rağmen subjektif unsurdaki bu eksiklik önem taşımayacaktır. Bu sebeple sahte imza durumunda imzayı atanın kambiyo senedi metninde imzası olduğu için senetten dolayı TTK madde 678 kıyasen uygulanarak sorumlu tutulması gerekir.¹¹¹⁷

2. Yetkisini Aşan Temsilci Yönünden

Madde metninde yetkisiz temsilin hiç yetki verilmemiş olmasından veya yetkinin sınırının aşılmasından kaynaklanabileceği açıkça belirtilmiştir.¹¹¹⁸ Temsil yetkisi konu ve miktar yönünden olmak üzere 2 şekilde aşılabılır.¹¹¹⁹ Kredi için yetkilendirilmiş ticari vekilin kambiyo senedi düzenlemesi gibi temsil yetkisinin sınırları geçerli biçimde konu ile belirlenmiş olan temsilcinin belirlenmiş konunun dışına çıkması durumunda yetkisini konu bakımından aşacak ve doğrudan TTK madde 678/1-1. Cümle söz konusu olacak ve temsilci kambiyo işleminden bizzat sorumlu olacaktır.¹¹²⁰ 100.000TL'ye kadar kambiyo taahhüdünde bulunma yetkisi verilmiş temsilcinin 200.000,00TL kambiyo taahhüdünde bulunması durumunda sorumluluğun nasıl olacağı hususu doktrinde tartışmalıdır.

Türk Hukukunda baskın görüş miktar bakımından yetkisini aşan temsilcinin kambiyo senedindeki miktarın tamamından sorumlu olması gerektiğidir.¹¹²¹ Bu görüş

¹¹¹⁶ Bilgili/Demirkapı, s. 70

¹¹¹⁷ Öztan, Kıymetli Evrak, 1997, s. 419

¹¹¹⁸ Arıcı s.12

¹¹¹⁹ Arıcı, s. 14; Bahçivan, s.48.

¹¹²⁰ Arıcı, s. 14; Bahçivan, s.48.

¹¹²¹ Doğanay, s. 1618; Bozer/Göle, s.65; İnceoğlu, s. 447; Esener, s. 134-135; Kınacıoğlu, s. 126; Bahçivan, s.49.

genel olarak kanunun lafzında yetkisiz temsilci ve yetkisini aşan temsilci için bir ayırım yapılmamış olması sebebiyle lafzına daha uygun olduğu ve hamile borçluyu takipte kolaylık sağlayacağı¹¹²², temsilci ve temsil olunanın bir kısmı için birlikte artan kısmı için temsilcinin sorumlu olmasının kabul edilmesinin hamili daha avantajlı bir duruma sokacağı, bir kısmından yalnızca hamilin bir kısmındansa yalnızca temsilcinin sorumlu olmasının hamilin başvuru hakkını kullanmasını zorlaştıracığı ve durumunu ağırlaştıracağı¹¹²³ sebebine dayanmaktadır.

Arslanlı tarafından savunulan diğer bir görüş ise temsil olunanın verdiği yetki sınırına kadar temsilci ile temsil olunanın müteselsilen, temsil yetkisinin aşılma kısmındansa yalnızca temsilcinin sorumlu olması gerektiği, sorumluluğun bölünmesinin rücu hakkını zorlaştıracığı çünkü kambiyo senedinin parçalanamayacağı, temsil yetkisi sınırına kadar temsilci ve temsil olunanın birlikte sorumlu tutulmasının hakkaniyete daha uygun olacağı görüşündedir.¹¹²⁴

Bir kısım yazar temsil olunanın verdiği temsil yetkisi miktarına kadar, temsilcininse sadece yetkisini aştığı miktar kadar sorumlu tutulması gerektiği görüşünü savunmaktadır.¹¹²⁵ Arıcı¹¹²⁶ TTK madde 678 hiç olmasa idi TBK gereği temsil olunanın yetki sınırına kadar sorumlu olacağını, hamili artan kısım için zararını temsilciden tahsil edeceğini, senedin tedavül gücünü korumak için düzenlenen maddede hamilin zaten temsilcinin değil temsil olunanın kişiliğine güvenerek senedi devraldığı bu nedenle temsil olunanın senetten sorumlu tutulmamasının kabul edilemeyeceği, temsilci ile temsil olunan arasında sorumluluğun bölüşümünün tahsilatı zorlaştırmayacağı, kısmi ödeme ve makbuz verilmesi uygulamalarının bu durumda gündeme geleceği, sırf hamilin takibinin zorlaşacağı sebebine dayanılarak hamilin ödeme gücüne güvendiği temsil olunan yerine temsilci ile muhatap edilmesinin yorum kurallarına da aykırı olacağı, müteselsil sorumluluğun kanundan ya da borçluların borcun tamamından sorumlu olması halinde söz konusu olacağı, bu nedenle müteselsil sorumluluk görüşünün pozitif dayanaktan yoksun olduğunu savunmaktadır. Kanun koyucunun kambiyo senetlerinin tedavül gücünü korumak için

¹¹²² Kınacıoğlu, s. 126

¹¹²³ İnceoğlu, s. 447

¹¹²⁴ Halil Arslanlı, **Ticari Senetler Dersleri**, 3. Bası, İstanbul Üniversitesi Kitabevi, İstanbul 1954, s. 69-70

¹¹²⁵ Tekinalp, Temsil, s. 45; İmregün, s. 51; Sungurbey, s. 197; Manav, s.76, Karaahmetoğlu, s.211

¹¹²⁶ Arıcı, ss. 20-28

genel hükümlerden ayrılarak yetkisiz temsilciyi doğrudan sorumlu tutmuştur. Ancak yetki aşımını yetkisizlikten ayırmak gerekmektedir. Yetki aşımında bir miktara kadar verilmiş, geçerli bir yetki varken bunu aşan kısım için bir yetkisizlik söz konusudur. Sırf hamilin takibini kolaylaştırmak için yetkisiz temsilciyi senedin tamamından sorumlu tutmak ya da yetkili kısım için normal şartlarda yalnızca temsil olunan sorumlu olacakken sınırın aşılması sebebiyle yetki içerisinde kalan kısımdan da temsil olunanla beraber sorumlu olacağını kabul etmek hakkaniyete aykırı olacaktır. Ayrıca yetkisiz temsil durumunda yalnızca yetkisiz temsilciye gidilebilirken yetki aşımı durumunda hem yetkisiz temsilciye hem de temsil olunana gidilmesi de kanun koyucunun getirdiği özel düzenlemenin hamil yararına yorum yoluyla aşılmasına sebebiyet verecektir. Bu nedenle temsil olunanın verdiği temsil yetkisi miktarına kadar, temsilcininse aştığı miktar kadar kambiyo ilişkisine konu olan taahhüt, kabul, ciro ya da aval işleminden sorumlu tutulması hakkaniyete daha uygun olacaktır. Kanunda bu yönde bir düzenleme yapılması karşılaşılabilecek olumsuzlukların önüne geçecektir.

SONUÇ

Kambiyo senetlerinde temsil konusunda TTK yalnızca madde 678 ile genel bir düzenleme yapmakla yetinmiş, TMK, TBK, TTK ve sair mevzuattaki durumlara ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapmamıştır. Çalışmamızda temsil kurumu, gerçek kişiler yönünden yasal temsil ve iradi temsil, tüzel kişiliği olan yapılarda organsal temsil ve atanmış temsilci vasıtasıyla temsil ile tüzel kişiliği olmayan yapılarda temsil ayrımı baz alınarak, TTK madde 678 ile yapılan genel düzenlemenin TMK, TBK, TTK ve sair mevzuattaki temsil ile ilgili düzenlemelerle birlikte nasıl uygulanacağına ilişkin ayrıntılı açıklamalarda bulunulmuştur.

Kambiyo senetlerinin düzenlenmesinde gerçek kişilerin ehliyet durumları gereği öncelikle yasal temsil-iradi temsil ayrımına göre inceleme yapılmıştır. Gerçek kişiler ehliyet durumlarına göre tam ehliyetli, tam ehliyetsiz, sınırlı ehliyetsiz olarak ayrılmakta, danışmanlık altındaki kişiler de kanımızca tam ehliyetliler grubuna girmektedir.

Tam ehliyetliler doğrudan kendileri ya da kendileri tarafından atanan iradi temsilcileri ve bu kapsamda ticari temsilcileri ve ayrıca yetkilendirmeleri koşuluyla ticari vekilleri tarafından kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilir. Bu işlemleri temsilci olarak bir başkası adına da yerine getirebilir.

Yasal danışmanlık altındaki kişilerden oy danışmanlığı altında bulunanlar oy danışmanlarının oyu ile ancak bizzat kendileri kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, aval, temlik ve rehin cirosu işlemlerini yapabilirken tahsil cirosunu kendi başlarına verebilirler. Tahsil cirosu dışındaki işlemler için iradi temsilci atamasını oy danışmanının oyu ile kendisi, tahsil cirosu için iradi temsilci atamasını yalnız kendisi yapabilir. Oy danışmanlığı altındakiler danışmanın rızasına gerek olmaksızın bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilir.

Yasal danışmanlık altındaki kimselerden yönetim danışmanlığı altında olanlar TMK madde 462 kıyasen uygulanmak suretiyle danışmanları tarafından vesayet makamından izin alınması suretiyle yasal danışmanları tarafından ya da

danışmanlarının izin ya da icazeti ile kendileri kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemlerini yapabilirken, kendi başlarına tahsil cirosu verebilirler. Aval işlemi TMK madde 449 gereği yönetim danışmanlığı altındaki kişiler bakımından da yasak işlem niteliğinde olacağından aval veremezler. Aval işlemi yasak işlem niteliğinde olduğundan aval için iradi temsilci atanamazken, kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemleri için yetkili iradi temsilciyi vesayet makamının izni ile yönetim danışmanınca atanabilir. Tahsil cirosu için yetkili iradi temsilciyi ise bizzat danışmanlık altındaki kişi kendisi atayabilecektir. Yönetim danışmanlığı altındakiler vesayet makamının izni ve danışmanın rızasına gerek olmaksızın bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilirler.

Yasal danışmanlık altındaki kimselerden karma danışmanlık altında olanlar oy ve yönetim danışmanlığının birleşmesinden oluşan hukuki nitelikleri sebebiyle TMK madde 462 kıyasen uygulanmak suretiyle danışmanları tarafından vesayet makamından izin alınması suretiyle danışmanları ya da danışmanlarının izin ya da icazeti ile kendileri kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemlerinde bulunabilirken kendi başına tahsil cirosu verebilir. Aval işlemi TMK madde 449 gereği karma danışmanlık altındaki kişiler bakımından da yasak işlem niteliğinde olacağından aval veremezler. Aval işlemi yasak işlem niteliğinde olduğundan bu işlem için iradi temsilci atanamazken, kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemleri için yetkili iradi temsilciyi vesayet makamının izni ile danışmanı atayabilir. Tahsil cirosu için yetkili iradi temsilciyi ise bizzat danışmanlık altındaki kişi kendisi atayabilecektir. Karma danışmanlık altındakiler vesayet makamının izni ve danışmanın rızasına gerek olmaksızın bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilirler.

Sınırlı ehliyetsizlerden velayet altında bulunanlar doğrudan velileri ya da velilerinin izin ya da icazeti ile kendileri kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemlerinde bulunabilirken tahsil cirosu işlemini doğrudan kendisi yapabilir. Aval işlemi TMK madde 449 kapsamında yasak işlem olduğundan velileri tarafından yapılamaz. Kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemleri için yetkili iradi temsilciyi velisi doğrudan ya da velinin izin ya da icazeti ile

küçük ya da kısıtlı atayabilirken, tahsil cirosu yetkisine sahip iradi temsilciyi doğrudan kendisi atayabilir. Aval işlemi yasak işlem olduğundan aval işlemi için iradi temsilci de atanamaz. Velayet altındakiler velilerinin iznine gerek olmaksızın bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilirler.

Sınırlı ehliyetsizlerden vesayet altında bulunanların vasileri vesayet makamının onayı ile ya da vasilerinin vesayet makamının izni ile vereceği izin ya da icazeti ile kendileri kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemlerinde bulunabilirken tahsil cirosu işlemini doğrudan vasisi ya da kendisi yapabilir. Aval işlemi TMK madde 449 kapsamında yasak işlem olduğundan vasileri tarafından izin ile dahi yapılamaz. Kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemleri için yetkili iradi temsilciyi vasi vesayet makamının izni ile kendisi ya da küçük ya da kısıtlının atamasına izin ya da icazeti ile küçük ya da kısıtlı atayabilirken, tahsil cirosu yetkisine sahip iradi temsilciyi doğrudan küçük ya da kısıtlı ya da vasisi atayabilir. Aval işlemi yasak işlem olduğundan aval işlemi için iradi temsilci de atanamaz. Vesayet altındakiler vesayet makamının izni ve vasinin rızasına gerek olmaksızın bir başkasının temsilcisi olarak kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilir.

Tam ehliyetsizlerde velayet altında bulunanlar yalnızca velileri tarafından kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik, rehin ve tahsil cirosu işlemi yapabilirken, vesayet altında bulunanlarda vasileri tahsil cirosu işlemini bizzat kendisi, kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemlerini vesayet makamının izni ile kendisi yapabilir. Bu işlemler için yetkili iradi temsilci de velayet altında bulunanlarda bizzat velileri, vesayet altında bulunanlarda vasileri tahsil cirosu için kendileri kambiyo taahhüdü, poliçe kabulü, temlik ve rehin cirosu işlemleri için vesayet makamının izni ile atayabilir. Aval işlemi yasak işlem niteliğinde olduğundan tam ehliyetsizlerde aval verilemeyecektir. Tam ehliyetsizlerin fiil ehliyeti bulunmadığı için bir başkasının temsilcisi olamayacaklarından temsilci sıfatıyla da kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulünde bulunamaz, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval veremezler.

Çek kanununda TTK'dan ayrı olarak çek düzenlenmesi konusunda bir takım sınırlandırmalar getirilmiş olup, Çek kanunu madde 5/3'teki temsilci vasıtasıyla çek düzenlenemeyeceği konusundaki sınırlama yasal temsil durumunda geçerli olmayacak

ancak gerçek kişilerde çek düzenleme için iradi temsilci atanamayacaktır. İradi temsilci konusundaki bu sınırlama ticari temsilci ve ticari vekili kapsamayacaktır.

Ticaret şirketlerinden kollektif ortaklıklarda organ olarak esas sözleşmede ilan edilen temsil yetkisine sahip ortak şirketi temsilen kambiyo taahhüdünde bulunabilir, poliçe kabulü yapabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilir. Ancak avalin niteliği gereği tüm ortaklar tarafından yetkilendirilme durumunda aval verebilir. Atanmış temsilci olarak ticari temsilciler ve yetkilendirilmiş ticari vekiller şirket adına kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilir. Aval işlemi ticari temsilci tarafından doğrudan yapılabilirken, ticari vekilin aval için oybirliği ile yetkilendirilmesi gerekmektedir.

Ticaret şirketlerinden adi komandit şirketlerde organ olarak komandite ortak kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu işlemlerini yapabilir. Ancak avalin niteliği gereği ancak tüm ortakların oybirliği ile yetkilendirmesi durumunda komandite ortak şirket adına aval verebilir. Ticari temsilciler, ayrıca yetkilendirilmişse ticari vekiller ve yetkilendirilmişse komanditer ortak şirketi temsilen kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilir. Aval işleminin niteliği gereği ticari temsilci tarafından doğrudan, ticari vekil ve komanditer ortak tarafından ayrıca oybirliği ile yetkilendirilmeleri durumunda aval verilebilir.

Ticaret şirketlerinden sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde organ olarak her komandite ortak şirket adına kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilir. Ancak avalin niteliği gereği komandite ortak ancak tüm ortaklarca oybirliği ile yetkilendirilmesi durumunda şirket adına aval verebilir. Atanmış temsilci olarak ticari temsilci, komandite ortak tarafından yetkilendirilmesi durumunda ticari vekil ve komandite ortak tarafından yetkilendirilmesi durumunda komanditer ortak şirket adına kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilir. Aval işlemi niteliği gereği ticari temsilci tarafından doğrudan, ticari vekil ve komanditer ortak tarafından ayrıca oybirliği ile yetkilendirilmeleri durumunda şirket adına verilebilir.

Ticaret şirketlerinden limited şirketlerde organ olarak çift imza ile şirket müdürleri şirket adına kambiyo taahhüdü ve poliçe kabul işlemi yapabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilir. Atanmış temsilci olarak ticari temsilciler ve

ayrıca şirket müdürü tarafından yetkilendirilmeleri durumunda ticari vekiller şirket adına kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin, tahsil cirosu ve aval verebilirler.

Ticaret şirketlerinden anonim şirketlerde organ olarak çift imza ile yönetim kurulu üyeleri ya da murahhaslar şirket adına kambiyo taahhüdü ve poliçe kabul işlemi yapabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilir. Atanmış temsilci olarak ticari temsilciler ile ayrıca yönetim kurulu tarafından yetkilendirilmeleri durumunda ticari vekiller şirket adına kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin, tahsil cirosu ve aval verebilirler.

Tüzel kişiliğe sahip olan kooperatiflerde organ olarak çift imza ile yönetim kurulu üyeleri ya da murahhaslar kooperatif adına kambiyo taahhüdü ve poliçe kabul işlemi yapabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verebilir. Atanmış temsilci olarak ticari temsilciler ile ayrıca yönetim kurulu tarafından yetkilendirilmeleri durumunda ticari vekiller şirket adına kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin, tahsil cirosu ve aval verebilirler.

Medeni hukuk tüzel kişisi olan derneklerde dernek adına yönetim kurulunun tüm üyeleri tarafından imza atılması durumunda kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunulabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verilebilir. Derneklerin ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin işletilmesi amacıyla atanan ticari temsilciler ve yetkilendirilmeleri durumunda ticari vekiller dernek adına kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilir. Aval işlemi derneğin nihai amacına aykırı olduğundan dernek adına aval verilemeyecek ancak derneklere ait ticari işletmelerde işletmenin işletilmesi amacıyla sınırlı olmak üzere aval verilebilecektir.

Medeni hukuk tüzel kişisi olan vakıflarda vakıf adına yönetim kurulunu oluşturan mütevellilerin tamamı tarafından imza atılması durumunda kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunulabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verilebilir. Vakıfların ticari işletme işletmesi durumunda ticari işletmenin işletilmesi amacıyla atanan ticari temsilciler ve yetkilendirilmeleri durumunda ticari vekiller dernek adına kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verebilir. Aval işlemi vakfın nihai amacına aykırı olduğundan vakıf adına

aval verilemeyecek ancak vakfa ait ticari işletmelerde işletmenin işletilmesi amacıyla sınırlı olmak üzere aval verilebilecektir.

Tüzel kişiliğe sahip olmayan yapılardan adi ortaklıklarda geçerli belirleme ile ortaklığı temsil yetkisine sahip olan ortağın doğrudan temsilde işlem esnasında karşı tarafa durumu bildirmesi suretiyle, ticari temsilci ve yetkilendirilmiş ticari vekiller tarafından tüm ortaklar adına atılacak imzayla, işlem dolaylı temsil hükümlerinde göre yapılıyorsa düzenleyen ortağın doğrudan kendi adına ancak payını aşan kısım için sonrasında diğer ortaklara kendisinin rücu etmesiyle geçerli biçimde kambiyo taahhüdünde ve poliçe kabulünde bulunulabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verilebilir. Ancak aval işlemi için tüm ortakların oybirliği ile hareket etmesi gerekir.

Tüzel kişiliğe sahip olmayan donatma iştirakinde belirleme yoksa müşterek donatanların her biri tarafından, belirleme varsa iştiraki temsil yetkisine sahip paydaş ya da üçüncü kişinin imzasıyla, ticari temsilci, ayrıca yetkilendirilmiş ticari vekil ve gemi müdürü tarafından iştirak adına kambiyo taahhüdü ve poliçe kabulü işlemleri yapılabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu ile aval verilebilir.

Tüzel kişiliğe sahip olmayan yapılardan kat mülkiyetine tabi bireysel yapılarda kat maliklerini temsilen ayrıca yetki verilmesi suretiyle yönetici tarafından, birden fazla yönetici mevcutsa yöneticilerin oybirliği ile kambiyo taahhüdü ve poliçe kabul işlemi yapılabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verilebilir. Kat mülkiyetine tabi toplu yapılarda blok yöneticisi, ada yöneticisi, toplu yapı yöneticisinden hangisinin yetkisi kapsamına giriyorsa onun tarafından kat maliklerini temsilen kambiyo taahhüdü ve poliçe kabul işlemi yapılabilir, temlik, rehin ve tahsil cirosu verilebilir. Aval işlemi kat mülkiyeti kanunu kapsamında bir işlem olmayacağı için yöneticiler kat maliklerini temsilen bireysel ve toplu yapılarda aval veremez.

Rehin ve temlik cirosunu temsil yetkisine sahip kişilerin yapmaması durumunda TTK m 678 gereği ciro işleminden bizzat kendileri sorumlu olacak, tahsil cirosu işlemi ise niteliği gereği geçersiz olacak ve TTK m 678 devreye girmeksizin senedi tahsil yetkisi vermeyecektir. Ayrıca tahsil cirosu için ticari vekilin ve gemi müdürünün ayrıca yetkilendirilmesine gerek yoktur.

Kambiyo senetlerinde yetkisiz temsil durumunda TTK m 678 gereği yetkisiz temsilci senet metninden doğrudan kendisi sorumlu olacakken yetkisini aşan temsilcinin yaptığı kambiyo işleminin akıbeti hakkında doktrinde tartışma mevcuttur

ancak hakkaniyete en uygun olan çözüm kanımızca temsil olunanın verdiği temsil yetkisi miktarına kadar temsilcininse temsil yetkisini aştığı miktar kadar sorumlu olmasıdır.

KAYNAKÇA

YAZILI KAYNAKLAR

Akbıyık, Cem. “**Yeni Kurulan Vakıfların Ticari Faaliyetleri**”, Fasikül Hukuk Dergisi, Cilt:10, Sayı:100, Mart 2018,ss.111-115 (www.jurix.com.tr).

Akın, İbrahim ve Ufuk Sarıoğlu. “**Borçlu Olarak Tüzel Kişinin İsmi Yazıldıktan Sonra Temsilcileri Tarafından İmzalanmış Bir Bono Üzerine Sonradan Temsilci İsminin Eklenmesi; Tahrifat mıdır yoksa, TTK 592. Maddesine Göre Yapılmış Bir Tamamlama mıdır?**”, Ankara Barosu Dergisi, 2004-4.

Akıntürk, Turgut. **Medeni Hukuk**, Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış Genişletilmiş 11. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2005.

Akipek, Jale, Turgut Akıntürk ve Jale Ateş. **Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku**, Beta Yayınları, 12. Baskı, İstanbul 2015.

Aksu Raziye. **Aval Kurumu**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.

Akyol Şener. **Türk Medeni Hukukunda Temsil**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009.

Alışkan, Murat. **İşletme Konusu ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyeti ve Temsili**, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 10-11-12.05.2012, ss.207-221.

Alper Gizem, **Türk Özel Hukukunda Ultra Vires İlkesi(Anlamı ve Kapsamı)**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2013, (www.tez.yok.gov.tr);

Alver, Cemil. **Kooperatifler Kanunu**, Şafak Matbaacılık, 2. Baskı, Ankara 1991.

Antalya, Gökhan Osman. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt:1, Beta Yayınları, İstanbul 2012.

Arat, Serdar. **Ehliyetleri Açısından Dernek ve Vakıf Tüzel Kişilikleri**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2007. (www.tez.yok.gov.tr)

Arıcı, Fatih Mehmet. **“Kambiyo Senetlerinde Temsilcinin Yetkisini Aşarak Kambiyo Taahhüdünde Bulunmasından Doğan Sorumluluk”, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı**, Beta Basım Yayım, 2. Basım, İstanbul, 2001.

Arkan, Sabih. **Ticari İşletme Hukuku, 6335 Sayılı Kanunla Değişik Türk Ticaret Kanununa Göre Hazırlanmış 16. Baskı**, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2012.

Arpacı, Abdülkadir. **Kişiler Hukuku (Gerçek Kişiler)**, Gözden Geçirilmiş Ve Genişletilmiş 2. Bası, Beta Yayınları, İstanbul 2000.

Arpacı, Abdülkadir. **Kooperatifler Kanunu ve Açıklamaları**, 2. Baskı, Temel Yayınları, İstanbul 1995.

Arslanlı, Halil. **Ticari Senetler Dersleri**, 3. Bası, İstanbul Üniversitesi Kitabevi, İstanbul 1954.

Ataay, Aytekin. **Borçlar Hukuku Genel Teorisi**, 3. Bası, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul 1981.

Atasoy, Ömer Adil. **Kıymetli Evrak Hukuku Ders Notu**, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2012.

Ayan, Mehmet. **Eşya Hukuku 2-Mülkiyet**, Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, Ankara 2016.

Ayan, Mehmet ve Nursen Ayan. **Kişiler Hukuku**, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2016.

Aybay, Aydın ve Hüseyin Hatemi. **Eşya Hukuku**, 3. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.

Aykul, Ömer. **Yeni Vakıflar Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2015.

Bahçıvan, Şükriye. **Yetkisiz Temsilin Türk Ticaret Kanunundaki Yansımaları**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2016, s. 25(www.tez.yok.gov.tr).

Bahtiyar, Mehmet. **Ortaklıklar Hukuku**, 12. Bası, Beta Yayıncılık, İstanbul 2017.

Ballar, Suat. **Türk Dernekler Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, İstanbul 2006.

Biçer, Levent. **Limited Şirketlerde Temsil ve Yönetim**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2004, (www.tez.yok.gov.tr).

Bozer, Ali ve Celal Göle. **Kıymetli Evrak Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2018.

Bozkurt, Tamer. **Ticari İşletme Hukuku**, Legem Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2018.

Bozkurt, Tamer. **Ticaret Hukuku Ticari İşletme-Şirketler ve Kooperatifler Hukuku**, On iki Levha Yayınları, 5. Baskı, İstanbul 2011, (Bozkurt, Şirketler).

Boztosun, Ayşe Nuriye. “**Avalde Defiler**”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:2, Sayı:11, Temmuz 2007, ss.53-70.

Can, Hail ve Semih Güner. **Kıymetli Evrak Hukuku**, Siyasal Kitabevi, Ankara 1999

Can, Mertol. **“Donatma İştirakinde Tacir Sıfatının Aidiyeti ile Müşterek Donatanlar Hakkında da İflas Kararının Verilip Verilemeyeceği Meselesi”**, Bilgi Toplumunda Ünal Tekinalp’e Armağan, C.I, İstanbul 2003, ss. 907-930.

Can, Mertol. **Kıymetli Evrak Hukuku**, İmaj Yayıncılık, Ankara 2011, s. 49

Cenkci, Esra. **“Ticari Temsilcinin Temsil Yetkisinin Sınırlandırılması Sorunsalı”**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt:34, Sayı:2, Yıl 2018,ss.93-118 (www.jurix.com.tr).

Cenkci, Esra ve Mehmet Çetinkaya. **“Ticari Vekilin Kambiyo Taahhüdünde Bulunma Yetkisi”**,Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 8, Sayı 86, Ekim 2013,ss.25-29 (www.jurix.com).

Çağlar, Hayrettin. **“5941 sayılı Çek Kanunu Hükümlerine Göre Ticaret Şirketi Yöneticilerinin, Temsilcilerinin ve İmza Yetkililerinin Çek Hesabı Açma ve Çek Düzenleme Yasağı”**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XIII, Y. 2009, Sa. 1-2,ss.1-20.

Çeçen, Ayfer. **Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Temsil Yetkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2009 (www.tez.yok.gov.tr)

Çiçek Banu, **Türk Borçlar Hukukunda İradi Temsil Yetkisinin Sona Ermesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010, (www.tez.yok.gov.tr)

Dalamanlı, Lütfü. **Borçlar Kanunu Şerhi**, Ünal Matbaası, 1976.

Dalamanlı, Lütfü. **Eski Yeni Vakıf Davaları**, Seçkin Yayınları, Ankara 1986.

Demir, Bahadır. **“6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Kapsamında Doğrudan Temsil Müessesesi”**, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Yıl 2015,ss.249-278

Demirkapı, Ertan. **“6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu Hükümlerinin Değerlendirilmesi”**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 12 Özel Sayı, İzmir 2010,ss.795-872.

Demirkapı, Ertan. **Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini**, Güncel Yayınevi, İzmir 2005.

Dinç, Hakkı. **“Vesayet Altındaki Kişinin Temsili”**, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Sayı 147, 2010 .

Doğanay, İsmail. **Türk Ticaret Kanunu Şerhi, İkinci Cilt**, Olgaç Matbaası, 2. Baskı, Ankara 1981.

Domaniç, Hayri. **TTK Şerhi IV, Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması**, Eskin Matbaası, İstanbul 1990.

Domaniç, Hayri ve Erol Ulusoy. **Ticaret Hukukunun Genel Esasları**, 5. Bası, Arıkan Yayıncılık, İstanbul 2007.

Dural, Halil Ali. **“5941 sayılı Çek Kanununa Göre Gerçek Kişilerin Temsilci Aracılığıyla Çek Düzenlemesi ve Gerçek Kişi Tacirin Ticari Mümessilinin Çek Düzenleme Yetkisi”**, Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2010/1, Cilt 1 ss.667-679.

Dural, Mustafa ve Tufan Öğüz. **Türk Özel Hukuku Cilt 3 Kişiler Hukuku**, Filiz Kitabevi, 9. Baskı, İstanbul 2009.

Em, Ali. **Türk Hukuk Sisteminde Vakıflar**, Turhan Kitabevi, 2. Baskı, Ankara 2011.

Eren, Fikret. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 18. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.

Eren, Fikret. **Mülkiyet Hukuku**, Yetkin Yayınları, 4. Baskı, Ankara 2012(Eren, Mülkiyet).

Ergin, Şehbender ve Yılmaz Ulusoy. **Kooperatif Teşekküller ve Örnek Ana Sözleşmeleri**, Tisa Matbaacılık, Ankara 1970.

Ergün, Ömer. **Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinin Ehliyet Durumu**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2009, (www.tez.yok.gov.tr).

Eriş, Gönen. **Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Kıymetli Evrak Poliçe-Bono-Çek-Makbuz Senedi-Varant**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2016.

Esener Turhan, **Mukayeseli Hukuk Ve Hususiyle Türk - İsviçre Borçlar Hukuku Bakımından Salahiyete Müstenit Temsil**, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1961,

Esener, Turhan ve Kudret Güven. **Eşya Hukuku**, 5. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.

Feyzioğlu, Feyzi Necmettin. **Ticari Mümessiller ve Diğer Ticari Vekiller**, Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul 1978.

Genç, Durmuş Ali. **Dernekler Hukuku**, Bilge Yayınevi, İstanbul 2014.

Gençcan, Ömer Uğur. **Vesayet Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.

Germeç, Mahir Ersin. **Kat Mülkiyeti Hukuku**, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2011.

Görgülü, Fatma. **Türk Ticaret Şirketlerinde Ultra Vires İlkesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır 2016(www.tez.yok.gov.tr).

Günay, Erhan. **“Soru ve Yanıtlarıyla Bonoda Aval”**(TTKm. 778/3 Göndermesiyle m. 700 ila m. 702), Terazi Hukuk Dergisi, Cilt 12, Sayı 136, Aralık 2017,ss.58-63. (www.jurix.com)

Günsay Töre, **Adi Ortaklık Sözleşmesinde Ortakların Üçüncü Kişilerle İlişkisi ve Temsil**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2018, (www.tez.yok.gov.tr)

Güntin, Ahmet Selçuk. **Ticari Temsilcinin Temsil Yetkisi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2018, (www.tez.yok.gov.tr).

Güral, Jale. **“Kefalet Akdiyle Aval Arasındaki Fark ve Benzerlikler”**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 8, Sayı 3, Yıl 1974,ss.1301-1308.

Gürel, Murat. **“Ticaret Sicilinin Üçüncü Kişilere Etkisi Bağlamında Kambiyo Senetlerinde Yetkisiz Temsile İlişkin Bazı Sorunlar”**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt 31, Sayı 1, Mart 2015,ss.231-250.(www.jurix.com.tr)

Hacıömeroğlu, Oğuzhan. **Kıymetli Evrak Hukukunda Ciro**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2010, (www.tez.yok.gov.tr)

Hatemi, Hüseyin. **Kişiler Hukuku Dersleri**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.

Hatemi, Hüseyin, Rona Serozan ve Abdülkadir Arpacı. **Eşya Hukuku**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1991.

Hatemi Hüseyin ve Burcu Kalkan Oğuztürk. **Kişiler Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.

Helvacı, Serap. **Gerçek Kişiler**, 6. Bası, Legal Yayıncılık, İstanbul 2016.

İmregün, Oğuz. **Kollektif, Komandit ve Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Ortaklıklar**, Yasa Yayınları, İstanbul 1989.

İmregün, Oğuz. **Kıymetli Evrak Hukuku**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995.(Kıymetli Evrak)

İnal, Tamer. **Ticari İşletme Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2015.

İnceoğlu, Murat. **Borçlar Hukukunda Doğrudan Temsil**, Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009.

İzveren Adil, Nisim Franko ve Ahmet Çalık, **Deniz Ticaret Hukuku**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1994.

Karaahmetoğlu, İsmail Özgün. **Limited Şirketin Temsili**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.

Karahacıoğlu, Ali Haydar ve Ahmet Cengiz Ergin. **Kat Mülkiyeti Kanunu**, 8. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2011.

Karmutoğlu, Başak. **Anonim ve Limited Şirketlerin Kefalet Ehliyeti**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin 2016.

Kaya, Emin. **Türk Özel Hukukunda Ticari Vekillik**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale 2010.

Kender, Rayegan ve Tahir Çağa. **Deniz Ticareti Hukuku**, 16. Baskı, On iki Levha Yayınları, İstanbul 2010.

Kender, Rayegan ve Ergon Çetingil. **Deniz Ticareti Hukuku Temel Bilgiler**, 12 Levha Yayınları, 12. Baskı, İstanbul 2010.

Kılıçoğlu, Ahmet. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 15. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2011.

Kınacıoğlu, Naci. **Kıymetli Evrak Hukuku**, Nobel Yayın ve Dağıtım, 5. Baskı, Ankara 1999.

Kırca, İsmail. **Ticari Mümessillik**, Yetkin Yayınları, Ankara 1996.

Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirali Çelik ve Çağlar Manavgat. **Anonim Şirketler Hukuku**, C.1, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2013.

Kubilay, Huriye. **Kambiyo Senetlerinin Rehni**, DEÜHFD, C. 3, S. 1-4, 1987, Prof. Dr. Kudret Ayiter Armağanı.

Kocayusufpaşaoğlu, Necip Hüseyin, Hatemi, Rona Serozan ve Abdülkadir Arpacı. **Borçlar Hukukuna Giriş Hukuki İşlem Sözleşme**, 1. Cilt, 5. Bası, Filiz Kiyabevi, İstanbul 2010.

Kutlu, Cengiz. **Kambiyo Senetlerinin Devri**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2013. (www.tez.yok.gov.tr)

Kurtulan, Ahmet. **Kooperatifler Kanunu ve Açıklaması**, Seçkin Yayıncılık, 6. Bası, Ankara 2015.

Manav, Seda Türkan. **Temsilci Vasıtasıyla Kambiyo Taahhüdünde Bulunma**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2007(www.tez.yok.gov.tr).

Oğuzman, Kemal ve Turgut M. Öz. **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt 1, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.

Oğuzman, Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir. **Eşya Hukuku**, 19. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016.

Oğuzman, M. Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay Özdemir. **Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler)**, 16. Bası, Filiz Kitabevi, İstanbul 2016.

Oğuzoğlu, Cahit. **Medeni Hukuk 1 Şahsın Hukuku**, Akıncı Matbaası, 3. Basım, Ankara 1956.

Öktem Çevik, Seda. **Toplu Yapılarda Yönetim**, On İki Levha Yayınları, İstanbul 2010.

Öz, Kerem. **“Türk-Alman Hukukunda Küçüğün Bir Meslek veya Sanatı Kendi Başına Yürütmesi ve Bu Durumun Hukuki İşlem Ehliyeti Üzerindeki Etkileri”**, Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı:4, Aralık 2014,ss.59-95.

Özbay, İbrahim. **“Donatma İştirakinin İflası”**, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2008, C 12, S. 1-2,ss.157-198.

Özdamar, Mehmet. **”6552 Sayılı Kanun İle TTK’da Yapılan Değişiklikler Çerçevesinde Anonim Şirketin Temsili”**, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,Cilt:XVIII,Yıl:2014,Sayı:3-4,ss.157-164.

(http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/18_3-4_8.pdf)

Özel, Bilal. **Kambiyo Senetlerinde Rehin Ciro**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2012.(www.tez.yok.gov.tr)

Özen, Burak. **6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi**, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2012.

Özsunay, Ergun. **Medeni Hukukumuzda Tüzel Kişiler**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 5. Bası, İstanbul 1982.

Özta, Bilge. **Tüzel Kişiler**, Turhan Kitabevi, Ankara 1994.

Özta, Fırat. **Kıymetli Evrak Hukuku**, Turhan Kitabevi, 2 Baskı, Ankara 1997 (Özta, Kıymetli Evrak, 1997).

Özta, Fırat. **Kıymetli Evrak Hukuku**, Turhan Kitabevi, 22. Baskı, Ankara 2018,(Özta, Kıymetli Evrak, 2018).

Özta, Bilge. **Şahsın Hukuku Hakiki Şahıslar**, 6. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara 1994.(B. Özta, Hakiki Şahıslar)

Parlar, Ali ve Aynur Parlar. **Kooperatifler Kanunu**, Bilge Yayınevi, 3. Baskı, Ankara 2011.

Poroy, Reha ve Ünal Tekinalp. **Kıymetli Evrak Hukuku Esasları**, Vedat Kitapçılık, 21. Bası, İstanbul 2013.

Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. **Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 12.bası**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.

Poroy, Reha ve Hamdi Yasaman. **Ticari İşletme Hukuku**, 16. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.

Pulaşlı, Hasan. **Kıymetli Evrak Hukuku**, Adalet Yayınevi, 6. Bası, Ankara 2018.

Pulaşlı, Hasan. ”**Şirketler Hukukundaki Temsil İle Borçlar Kanunundaki Ticari Mümessil ve Ticari Vekil Ayrımı**”, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, Haziran 2014, s. 2,ss.3-22.(www.jurix.com) (Pulaşlı, Ticari Mümessil Ve Ticari Vekil))

Pulaşlı, Hasan. **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, Cilt 1, Adalet Yayınevi, Ankara 2011. (Pulaşlı, Şirketler)

Sayın, Abdullah. **Ticari Vekil**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2016. (www.tez.yok.gov.tr)

Serozan, Rona. **Medeni Hukuk Genel Bölüm Kişiler Hukuku**, Vedat Kitapçılık, 6. Bası, İstanbul 2015.

Serozan, Rona. **Tüzel Kişiler Özellikle: Dernekler ve Vakıflar**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1994.(Serozan, Tüzel Kişiler)

Sirmen, Ayşe Lale. **Eşya Hukuku**, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2016.

Sözer, Bülent. **Deniz Ticareti Hukuku**, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.

Sungurbey, Ayfer Kutlu. **Yetkisiz Temsil Özellikle Culpa İn Contrahendo(Sözleşmenin Görüşülmesi Sırasında Kusur) ve Olumsuz Zarar**, Yasa Yayınları, 1988.

Şener, Oruç Hami. **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2012. (Şener, Ortaklıklar, 2012)

Şener, Oruç Hami. **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017 (Şener, Ortaklıklar, 2017).

Şener, Oruç Hami. **Ticari Temsilci ve Ticari Temsil Yetkisi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.

Şimşek, Mintez. **Yeni Dernekler Hukuku**, Adalet Yayınevi, Ankara 2008.

Taşkın, Feyzullah. **Vesayet Organlarının Görev ve Sorumlulukları**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2002, (www.tez.yok.gov.tr).

Tekinalp, Ünal. **Sermaye Ortaklarının Yeni Hukuku, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Tek Kişi Ortaklığı, Ortaklıklar Topluluğu, Birleşme; Bölünme, Tür Değiştirme**, Vedat Kitapçılık, Değiştirilmiş ve İkincil Düzenlemelerle Güncelleştirilmiş 4. Baskı, İstanbul 2015. (Tekinalp, Sermaye)

Tekinalp, Ünal. **“Kambiyo Senetlerinde Temsile İlişkin Bazı Sorunlar”**, Temsil ve Vekaletle İlişkin Sorunlar Sempozyumu, İstanbul, 14-16 Haziran 1976, ss. 35-48. (Tekinalp, Temsil)

Tekinay, Selahattin Sulhi. **Medeni Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku**, 6. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.

Tekinay, Selahattin Sulhi. **Kat Mülkiyeti**, Filiz Kitabevi, İstanbul 1991.

Tekinay, Selahattin Sulhi, Haluk Burcuoğlu, Atilla Altop ve Sermet Akman. **Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul 1993.

Topçuoğlu, Metin. **“Yeni Çek Kanunu Çerçevesinde Çeklerde Gerçek Kişilerin Temsili ve Temsilin Sonuçları”**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt:26, Sayı 4, Aralık 2010,ss.135-154.

Topçuoğlu, Metin. **“Ticaret Şirketlerinde Konu Dışı İşlemler ve Sonuçları”**, Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı: 2, Yıl: 2012, ss.47-79(Topçuoğlu, Konu Dışı İşlem)

Tuhr, Von Andreas. **Borçlar Hukukunun Umumi Kısmı**(Çeviren: Cevat Edege), Yargıtay Yayınları, Cilt1-2, 1983.

Tunçomağ, Kenan. **Borçlar Hukuku Dersleri I**, Mentş Kitabevi, İstanbul 1961.

Türker, Kaya. **Türk Hukukunda Kollektif Şirket**, Ankara İktisadi ve Ticari ilimler Akademisi Yayını, Ankara 1980.

Tüzel, Nalan. **Kambiyo Senetlerinde Tahsil Cirosu**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli 2004, (www.tez.yok.gov.tr).

Uzunallı, Sevilay. **Anonim Şirkette İşletme Konusu**, Adalet Yayınevi, Ankara 2013.

Ülgen, Hüseyin, Mehmet Helvacı, Abuzer Kendigelen ve Arslan Kaya. **Kıymetli Evrak Hukuku**, 10. Bası, 12 levha yayıncılık, İstanbul 2015.

Ülgen, Hüseyin, Mehmet Helvacı, Abuzer Kendigelen, Arslan Kaya ve Füsün Nomer Ertan. **Ticari İşletme Hukuku**, Güncellenmiş 4. Basıdan 5. Tıpkı Bası, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.

Üstün Yusuf ve Muhittin Aydın. **Kooperatifler Hukuku**, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017.

Yanlı, Veliye. “**Anonim Şirketlerde İmza Yetkileri Sadece Yönetim Kurulu Tarafından mı Atanabilir**”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Prof. Dr. Ersin Çamoğluna Armağan, Cilt 71, Sayı 2, İstanbul 2013, ss.439-448.(<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/97845>)

Yavuz, Nihat. **Toplu Yapıların Yönetimi**, Adalet Yayınevi, Ankara 2009.

Yılmaz, Asuman. “**Kambiyo Senetlerinde Rehin Ciro su ve Rehin Ciro sunun Teminat İşlemi**”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:52, Sayı 2, Temmuz 2011, ss. 287-308.(A. Yılmaz, Rehin Ciro su).

Yılmaz, Merve. **Yargıtay Kararları Çerçevesinde Kıymetli Evrakta Şahsi Defiler**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta 2007.

Yılmaz, Lerzan. **Kambiyo Senetlerinde(Çek, Bono, Poliçe’de) Def’iler**, Aristo Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2017(L. Yılmaz, Def’iler).

Yücel, Cazibe Ebru. **Adi Ortaklıkta Temsil**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2011, (www.tez.yok.gov.tr) (Adi Ortaklık).

Yücel, Özge. **Çocuğun Kayyım Tarafından Temsili**, Turhan Kitabevi, Ankara 2011,(Ö. Yücel,Kayyım).

Zevkliler, Aydın, Beşir Acabey ve Emre Gökyayla. **Zevkliler Medeni Hukuk, Başlangıç Hükümleri Kişiler Aile Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 6. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2000,

Zevkliler, Aydın ve Ayşe Havutçu. **Medeni Hukuk(Temel Bilgiler)**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2003.

İNTERNET KAYNAKLARI

Ulusal Yargı Ağı Bilişim Portalı (UYAP)

<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/giris.htm>

www.jurix.com.tr